

STATSRÅDETS KANSLI

Regeringens årsberättelse 2013

Del 4/4: Åtgärder med anledning av riksdagens
uttalanden och ställningstaganden

Regeringens årsberättelse 2013

Del 4/4: Åtgärder med anledning av riksdagens
uttalanden och ställningstaganden

STATSRÅDETS KANSLI

PB 28 (Snellmansgatan 1 A) 00023 STATSRÅDET

tfn 0295 16001

Internet: www.vnk.fi

Layout: Starsrådets kansli / Anja Järvinen

Presentationsblad

Utgivare och datum	Statsrådets kansli, 2014	
Författare	Statsrådets kansli, finansministeriet	
Publikationens titel	Del 4/4: Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden	
Publikationens andra delar / versioner	Del 1/4: Regeringens redogörelse för de samhälleliga verkningarna Del 2/4: Ministeriernas resultatredogörelser Del 3/4: Bokslutskalkylerna Osa 1/4: Hallituksen vaikuttavuusselvitys Osa 2/4: Ministeriöiden tuloksellisuusselvitykset Osa 3/4: Tilinpäätöslaskelmat Osa 4/4: Toimenpiteet eduskunnan lausumien ja kannanottojen johdosta	
Publikationsserie och nummer	Regeringens publikationsserie 8/2014	
Distribution	Publikationen finns i PDF-format på www.vnk.fi/julkaisut/svenska .	
Tryckeri/tryckningsort och -år	Edita Prima, 2014	
ISBN 978-952-287-091-9 (Tryck) ISBN 978-952-287-092-6 (PDF) ISBN 978-952-287-104-6 (EPUB) ISSN 0782-6028 (Tryck) ISSN 1799-7828 (PDF)	Sidor 252	Språk Svenska
Sammandrag Statsrådet lämnar Regeringens årsberättelse till riksdagen som den berättelse om regeringens verksamhet, skötseln av statsfinanserna och om hur budgeten har följts samt om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut som det föreskrivs om i 46 § i grundlagen, 9 a § i lagen om statsrådet (175/2003) och 17 § i lagen om statsbudgeten. Berättelsen gäller år 2013. Regeringens årsberättelse för 2013 består av fyra delar Del 1: Regeringens redogörelse för de samhälleliga verkningarna Del 2: Ministeriernas resultatredogörelser Del 3: Statens bokslutskalkyler Del 4: Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden Målsättningen är att berättelsens olika delar ska bilda en helhet som främjar den samhällspolitiska debatten och som kan användas som material vid planeringen av politikåtgärder.		

Innehåll

Inledning	9
1 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden	11
1.1 Utrikesministeriet.....	11
1.2 Justitieministeriet	16
1.3 Inrikesministeriet	24
1.4 Försvarsministeriet.....	42
1.5 Finansministeriet	43
1.6 Undervisnings- och kulturministeriet.....	48
1.7 Jord- och skogsbruksministeriet	70
1.8 Kommunikationsministeriet.....	85
1.9 Arbets- och näringsministeriet.....	103
1.10 Social- och hälsovårdsministeriet	123
1.11 Miljöministeriet	158
2 Åtgärder med anledning av budgetuttalanden och av ställningstaganden till redogörelsen om rambeslutet	169
3 Riksdagens revisionsutskotts ställningstaganden i revisionsanmärkningsärenden	185

Inledning

I del 4 av regeringens årsberättelse ges en samlad redogörelse över de åtgärder som regeringen har vidtagit under berättelseåret med anledning av anhängiga uttalanden och ställningstaganden av riksdagen. Det planerade uttalanderegistret, som ska stå till såväl riksdagens som statsrådets förfogande, kommer att förbättra informationsutbytet om regeringens åtgärder med anledning av riksdagens beslut och uttalanden.

Med riksdagens uttalande avses en viljeförklaring av riksdagen riktad till statsrådet. Uttalanden har blivit ett etablerat sätt för riksdagen att reagera i riktning regeringen. Ett uttalande innehåller ett strängare ställningstagande om krav på åtgärder från regeringens sida i ett bestämt ärende än motiveringarna i ett betänkande. Uttalandeförfarandet uppfattas som ett viktigt verktyg för parlamentarisk styrning och övervakning. I sina svar strävar regeringen efter att ge riksdagen en så aktuell och riktig information som möjligt om hur uttalandena har verkställts. Utifrån fackutskottens ställningstaganden med avseende på berättelsen beslutar riksdagen huruvida uttalanden ska vara anhängiga.

I de betänkanden som ska utarbetas om berättelser och redogörelser föreslås det enligt riksdagens utskottsguide att riksdagen ska godkänna ett ställningstagande med anledning av redogörelsen eller berättelsen. I allmänhet föreslås det i ett betänkande att riksdagen som sin ståndpunkt godkänner att riksdagen inte har några invändningar med anledning av berättelsen eller redogörelsen. Om utskottet dock anser det motiverat med iakttagelser eller anmärkningar beträffande sakinnehållet, tas det in förslag om dessa i ställningstagandet.

Revisionsutskottet avger ett betänkande om berättelsen och i betänkandet noteras de uttalanden och ställningstaganden som riksdagen har framfört i samband med budgetbehandlingen och som riksdagen vill ha svar på av regeringen. Riksdagen för utsätter att regeringen i sin berättelse ska inkludera en redogörelse över de uttalanden och ställningstaganden av riksdagen som helt eller delvis har åtgärdats under berättelseåret samt orsakerna till att åtgärder saknas.

En revisionsanmärkningsberättelse har bifogats berättelsen som en separat berättelse, så som riksdagen årligen förutsätter i sina ställningstaganden, samt regeringens svar på riksdagens uttalanden i samband med behandlingen av budgetpropositionen och ställningstaganden med anledning av redogörelsen för rambeslutet.

I beredningen av regeringens årsberättelse för berättelseåret 2013 har etablerad praxis följts om att svaren på revisionsanmärkningsberättelsens olika åtgärds punkter och budgetuttalanden färdigställs av finansministeriets budgetavdelning, medan uppgifterna för svaren med anledning av riksdagens övriga uttalanden och ställningstaganden har samordnats i statsrådets kanslis sessionsenhet.

1 Åtgärder med anledning av riksdagens uttalanden och ställningstaganden

1.1 Utrikesministeriet

Finlands säkerhets- och försvarspolitik 2012

RSk 6/2013 rd — SRR 6/2012 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen godkände 8.5.2013 följande ställningstagande enligt betänkandet:

1. Riksdagen förutsätter att redogörelsen läggs upp som en övergripande säkerhetsstrategi som på ett balanserat sätt styr utvecklingen av alla förvaltningsområden med anknytning till säkerhet och deras resurser, vilket inbegriper cybersäkerheten, försörjningsberedskapen och energisäkerheten.

2. Riksdagen förutsätter att det säkerhets- och försvarspolitiska redogörelseförfarandet utvecklas så att riktlinjerna får ökat genomförande och större genomslag över regeringsperioderna och att statsrådet i samarbete med riksdagen vidtar åtgärder för att utveckla förfarandet.

3. Riksdagen förutsätter att en bred parlamentarisk uppföljningsgrupp med ett klart uppdrag tillsätts för att stödja redogörelsearbetet redan från starten.

4. Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen en utredning om hur säkerhets- och försvarssamarbetet mellan de nordiska länderna framskrider.

5. Riksdagen förutsätter att statsrådet lämnar riksdagen en utredning om hur verkställandet av cyberstrategin framskrider i början av 2014.

6. Riksdagen förutsätter att ett mål i samband med utvecklingen av arrangemangen för den militära krishanteringen är att ett nationellt program för krishanteringsveteraner utarbetas.

7. Riksdagen förutsätter att statsrådet vidtar åtgärder för att riksdagen i början av nästa valperiod har tillgång till en utredning om de utmaningar försvaret ställs inför på lång sikt och hur vi kan svara på utmaningarna, för att ett fungerande försvarssystem ska kunna säkerställas under perioden efter 2015. Det förutsätter att försvarsmakten garanteras möjligheter att fullgöra sina lagfästa upp-

gifter även på 2020-talet, som nästa regering och riksdag fattar de slutliga besluten om.

Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2012 behandlades i riksdagen våren 2013. Riksdagen godkände utrikesutskottets betänkande (UtUB 1/2013 rd) om redogörelsen och ett ställningstagande enligt betänkandet. Ställningstagandet finns i en separat skrivelse från riksdagen (6/2013 rd). De åtgärder som tas upp i skrivelsen har börjat vidtas i statsrådet. Republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska ministerutskott har också behandlat det ställningstagande som ingår i riksdagens skrivelse.

1–3. Den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen är ett övergripande styrdokument av statsrådet. Redogörelsen utgör grunden för styrningen av den finländska politiken och för stärkandet av verksamheten i syfte att främja landets intressen och mål. Även i fortsättningen kommer redogörelserna att bygga på ett brett säkerhetsbegrepp och granskningen sträcker sig tidsmässigt över regeringsperioderna.

Samarbetet med riksdagen kring utarbetandet av redogörelsen 2012 var nyttigt och ett motsvarande arrangemang är motiverat också för arbetet med kommande redogörelser. Riksdagen informeras enligt 97 § i grundlagen om genomförandet av redogörelsen. Genomförandet rapporteras dessutom som en del av verkställighets- och uppföljningsförfarandet för budgeten. Att trygga kontinuiteten är också viktigt för verkställandet över regeringsperioderna av riktlinjerna i redogörelsen. I synnerhet utvecklandet av försvaret förutsätter på grund av långsiktigheten för materialanskaffnings-, planerings- och livscykeluppdateringar att granskningen sträcker sig över regeringsperioderna.

4. Det nordiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet utvecklades fortsättningsvis parallellt med ett starkt utrikespolitiskt samarbete. I december 2013 antog de nordiska försvarsministrarna de långsiktiga målen för försvarssamarbetet. Under året ordnades det också i de nordiska parlamenten riksdagsdebatter i plenum om nordiskt samarbete på det säkerhets- och försvarspolitiska området. I vår riksdag ordnades en temadebatt i juni. Som underlag för debatten utarbetade utrikes- och försvarsministeriet en promemoria om det nordiska säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet. I enlighet med 97 § i grundlagen kommer riksdagen också i fortsättningen att informeras regelbundet om hur samarbetet framskrider. Statsrådet har vidtagit åtgärder för att utarbeta en redogörelse om hur den nordiska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska framskrider. Meningen är att redogörelsen ska ges våren 2014.

5. I slutet av 2013 färdigställde säkerhetskommittén en utredning om beredningen av en cybersäkerhetsstrategi och lämnade den till säkerhetssektionen i riksdagens finansutskott och till utrikesutskottet och försvarsutskottet. Följande utredning ges under vårsessionen 2014 efter det att verkställighetsprogrammet för cyberstrategin publicerats.

6. I juni 2013 offentliggjorde försvarsministeriet ett styrdokument som hade utarbetats genom tväradministrativt samarbete. Styrdokumentet utgjorde startskottet för arbetet med ett program om stödåtgärder till krishanteringsveteraner. Åtgärderna kommer särskilt att betona utvecklandet av det psykosociala stödet till dem som innehar i krishanteringsupdrag. De åtgärder som räknas upp i dokumentet utgör ett svar på de mest akuta utvecklingsbehoven, i det första skedet under 2013–2014. Åtgärderna genomförs som tväradmi-

nistrativt samarbete mellan försvarsministeriet, Huvudstaben och berörda förvaltningsområden. Viktigast kan anses revideringen av lagstiftningen om olycksfall i militärtjänst så att lagstiftningen motsvarar de hårdare tjänstgöringsförhållandena i krishanteringsuppdrag. Lagstiftningen sorterar under social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Samtidigt fortsätter utredningen och det systematiska genomförandet av nya erforderliga åtgärder. På grund av att omständigheterna för krishanteringsuppdrag ändras och eftersom uppdragen hela tiden blir mer mångfacetterade konstaterades det att det är bättre att vid planeringen ta fram ett sådant program för krishanteringsveteraner som utgår från detaljerade, tydliga och genomförbara uppgifter i stället för ett program av allmän karaktär som sträcker sig över en längre tid.

7. I enlighet med statsrådets linje kommer riksdagen att delges aktiva och heltäckande uppgifter om försvarets utmaningar på långsikt och få information om hur man svarar på dem. Det beslöts att informationen skulle starta hösten 2013 och genomföras under ledning av försvarsministeriet. Arbetet avser inte att utforma en ståndpunkt, det är fråga om att informera.

Informationen till riksdagen inleddes i oktober då försvarsministern tillsatte en parlamentarisk utredningsgrupp (10.10) med uppgift att ta fram information för riksdagen om försvarets utmaningar på lång sikt och om hur man ska svara på dem. Ordförande för utredningsgruppen är riksdagsledamot Ilkka Kanerva och samtliga riksdagsgrupper är representerade i gruppen, de stora partierna med två medlemmar och de mindre partierna med en medlem. Ständiga sakkunniga från försvarsförvaltningen och utrikesministeriet har utnämnts som stöd för gruppen, men i praktiken kommer den att höra sakkunniga från olika områden i betydligt större utsträckning.

Informationen sker i form av temadebatter i två faser. Under den första fasen hösten 2013 ville man på ett fördjupat sätt presentera och behandla faktorer som påverkar försvarets lösningar. Under den andra fasen våren 2014 avser man att behandla delfaktorer i försvarssystemet samt olika lösningsmodeller jämte verkningarna av dem, särskilt med hänsyn till resurserna. Möten anordnas i medeltal 1–2 gånger varje månad och i slutet av bägge faserna har man ett bredare upplagt seminarium. Målet är att processen ska kunna genomföras senast hösten 2014. Om det behövs kommer arbetet dock att fortsätta även efter detta.

Infanteriminor

RP 15/2011 rd — RSv 47/2011 rd

Utrikesutskottet

1. Riksdagen förutsatte 25.11.2011 att statsrådet genomför programmen för att kompensera infanteriminornas prestanda trots trycket på att skära i försvarsutgifterna.
2. Riksdagen förutsatte att en årlig rapport om programmet för att kompensera infanteriminorna lämnas till utrikesutskottet och försvarsutskottet.
4. Riksdagen förutsatte att statsrådet bland annat via EU arbetar för att Ottawakonventionen ska få större räckvidd och bli effektivare.

Statsrådet beslutade 21.12.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. I samband med den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2004 drog regeringen upp riktlinjerna för Finlands tillträde till Ottawakonventionen 2012 och för förstörandet av infanteriminorna före 2016 i enlighet med avtalsbestämmelserna. I samband med att riktlinjerna drogs upp beviljades försvarsmakten tilläggsfinansiering på 200 miljoner euro (inkl. moms) för finansiering av ersättande system. Dessutom kom man överens om att försvarsförvaltningen använder 100 miljoner euro av sina egna anslag för ersättningsprojektet. Riktlinjerna från 2004 fastställdes på nytt i den säkerhets- och försvarspolitiska redogörelsen 2009. Planeringen för att kompensera infanteriminornas prestanda inleddes vid försvarsmakten 2004. Den ersättande upphandlingen startade 2009 och avslutas enligt plan 2016.

2. Årligen lämnas en utredning till utrikesutskottet och försvarsutskottet om hur programmet som avser att ersätta infanteriminorna har framskridit. Utredningen för 2013 lämnades i försvarsministeriets brev 30.4.2013 nr 86/50.06.04/2010.

4. Frågan om att öka Ottawakonventionens täckningsgrad och genomslagskraft har fått stöd såväl i nationella anföranden i Finland som i anföranden inom EU på alla möten och konferenser om konventionella vapen. Täckningsgraden har varit ett av diskussionsämnena i EU:s bilaterala dialog om vapentillsyn med tredjeländer. Inom EU har Finland på arbetsgruppsnivå understött betydelsen av att Ottawakonventionens täckningsområde utgör ett diskussionsämne. Finland fortsätter att arbeta för större täckning och genomslagskraft för Ottawakonventionen även i fortsättningen, både nationellt och via EU.

Utredning av möjligheterna att inrätta en gemensam stabiliseringsfond för utrikes-, försvars- och inrikesministeriet

B 5/2010 rd — Rsk 56/2010 rd

Grundlagsutskottet

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsatte 10.3.2011 under behandlingen av berättelsen om regeringens åtgärder under år 2009:

4. att regeringen i början av nästa valperiod utreder vilka möjligheter det finns för utrikes-, försvars- och inrikesministeriet att inrätta en gemensam stabiliseringsfond.

Statsrådet beslutade 24.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Enligt regeringsprogrammet utreds möjligheten för en flexibel användning av resurserna genom inrättande av en stabiliseringsfond. Uppmärksamhet fästs vid konsekvens inom krishantering och utvecklingssamarbete i enlighet med en övergripande strategi. Till följd av resursläget verkar det för närvarande inte möjligt att inrätta en stabiliseringsfond.

Afghanistan, militär krishantering

SRR 2/2011 rd — RSk 4/2012 rd

Utrikesutskottet

Riksdagen förutsatte 30.3.2012 att statsrådet vidtar följande åtgärder:

1. Statsrådet bereder i fortsättningen sina utredningar och redogörelser om krishanteringssituationer till riksdagen på ett heltäckande sätt, inklusive alla delområden där Finland deltar, såsom diplomati, utveckling, fredsmäkling, civil krishantering och militär krishantering samt en analys av insatsernas genomslag.
2. Statsrådet lämnar regelbundet riksdagen en utredning om utvecklingen i Afghanistan och om genomförande och effekter av Finlands samlade insats, även hur krishanteringsoperationen utvecklats.
3. Statsrådet ser till att riksdagen i god tid får en allsidig utredning om planerna på Finlands eventuella deltagande i uppföljningsinsatsen till Isaf efter 2014.

Under 2013 informerades riksdagen flera gånger om utvecklingen av läget i Afghanistan och om Finlands samlade stöd till landet. Afghanistan är inne i en politisk, militär och ekonomisk övergångsperiod. Riksdagen informerades både om den allmänna utvecklingen och om särskilda Afghanistanfrågor.

Riksdagens utrikesutskott informerades 28.2.2013 om det kommande partnerskapsavtalet mellan Finland och Afghanistan. I detta sammanhang uppdaterades informationen om förhandlingarna om partnerskaps- och utvecklingsavtalet mellan EU och Afghanistan.

Riksdagen informerades 2.5.2013 om läget i polissionen EUPOL i Afghanistan och 31.5.2013 om Finlands deltagande i den internationella krishanteringen. Samtidigt lämnades mer information om läget i fråga om truppnedskärningarna i ISAF-operationen i Afghanistan. Republikens president fattade 26.6.2013 beslut om att det totala antalet soldater i ISAF-operationen i Afghanistan ska minskas från 145 till högst 100 soldater i mars 2014.

En aktuell rapport om fredsförhandlingarna i Afghanistan ingavs till utrikesutskottet 25.6.2013.

Mer information om läget i Afghanistan och om Finlands stöd till Afghanistan lämnades till utrikesutskottet 11.11.2013. I detta sammanhang presenterades en bedömning av utvecklingsutsikterna för läget i Afghanistan, särskilt i fråga om valet 2014 och säkerhetsituationen, och av det ekonomiska läget och de mänskliga rättigheterna i landet. Finlands bidrag behandlades omfattande i utredningen. Den ingavs till riksdagen i samband med att utrikesutskottet fick höstens krishanteringsrapport 8.11.2013.

I samband med höstens krishanteringsrapport informerades utrikesutskottet om det aktuella läget för operationerna ISAF och EUPOL i Afghanistan. Utifrån de linjer som republikens president och statsrådets utrikes- och säkerhetspolitiska utskott fastställde 7.11.2013 vidtog försvarsministeriet åtgärder för förberedelser och beredskap inför operation Resolute Support. Planeringen utgår från en trupp på ca 80 soldater. Riksdagen informerades särskilt om utrikesministermötena med partnerskapsländerna i Natos ISAF-operation, vilka hölls i april och december 2013. Finland deltog på ministernivå i dessa möten.

Utöver det ovan sagda har utrikesministeriet tillhandahållit bakgrundsmaterial om Afghanistan, bl.a. för riksdagens talmans möten och utrikesutskottets resa till USA. Utrikesministeriet har dessutom i svaren på riksdagsledamöternas skriftliga spörsmål lämnat tilläggsutredningar som gällt Finlands utvecklingsfinansiering i Afghanistan. Ministeriet har också inom utsatt tid svarat på de förfrågningar om bakgrundsmaterial om Afghanistan-anfrågor som enskilda riksdagsledamöter inkommit med.

Utrikesministeriet följer utvecklingen i Afghanistan och gör regelbundet bedömningar av den finska närvaron och verkningarna av verksamheten. Finland har förbundit sig att stödja Afghanistan på ett långsiktigt och övergripande sätt genom utvecklingssamarbete och inom ramen för militär och civil krishantering. Afghanistan har blivit en av Finlands viktigaste utvecklingssamarbetspartner.

Avsikten är att riksdagen också i fortsättningen återkommande ska informeras om läget i Afghanistan och om Finlands omfattande deltagande.

1.2 Justitieministeriet

Återkrav av ersättningar

RP 36/1992 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 2.6.1992 att regeringen vidtar åtgärder för att förenhetliga stadgandena om återkrav av ersättningar inom olika områden av lagstiftningen så att stadgandena på enahanda grunder förpliktar till återkrav.

Det föreskrivs om återkrav i bestämmelser som gäller de olika formerna av stöd och ersättningar. På grund av de olika förvaltningsområdenas särdrag finns det motiverade skillnader mellan bestämmelserna om återkrav. Exempelvis strukturstöden till jordbruket måste enligt grundlagsutskottets ståndpunkt ses som ytterst betydelsefulla förmåner med förmögenhetsvärde, för att inte säga som faktiska villkor, för möjligheterna att bedriva jordbruksnäring, för de utgör ett centralt inslag i gårdarnas grundläggande inkomst. Därför ställs krav som följer av näringsfriheten, som tryggas i 18 § i grundlagen, på bestämmelser om att avbryta utbetalningen av stöd och att återkräva dem (se t.ex. GrUU 16/2007 rd, s. 3). Å andra sidan måste särskilda skälighetssynpunkter beaktas när gäller bestämmelser om inställande av betalningen av och återkrav av sociala trygghetsförmåner (se t.ex. GrUU 34/2006 rd, s. 2–3). På vissa områden baserar sig lagstiftningen om återkrav av stöd eller ersättningar på Europeiska unionens rätt. På grund av de olika stödets skiftande karaktär och de olika rättsliga krav som ställs på dem tycks det således inte gå att förenhetliga lagstiftningen om återkrav på det sätt som man trodde i början av 1990-talet. När respektive ministerium utvecklar den lagstiftning som hör till dess ansvarsområde bör man däremot se till att det inte uppstår onödiga skillnader mellan bestämmelserna inom olika förvaltningsområden.

Statsunderstödslagen (688/2001), som utfärdades 2001, innehåller allmänna bestämmelser om återkrav av behovsprövat statsunderstöd. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Lagen om likabehandling och de grundläggande fri- och rättigheterna

RP 44/2003 rd — RSv 95/2003 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 5.12.2003 att regeringen bereder en proposition med förslag till en likabehandlingslagstiftning utifrån det finländska systemet med dess grundläggande fri- och rättigheter och med samma rättsmedel och påföljder för alla diskrimineringsgrunder.

1. Justitieministeriet tillsatte 25.1.2007 en kommission för att se över jämlikhetslagstiftningen. Målet för reformen är att förtydliga och i mån av möjlighet förenhetliga de gällande bestämmelserna om jämlikhet, jämställdhet och diskriminering. Utgångspunkten är att stärka det skydd som rätten till likabehandling ger genom att lagstiftningen klarare än tidigare täcker olika diskrimineringsgrunder, på ett mer enhetligt sätt kan tillämpas på olika levnadsområden och i fråga om olika diskrimineringssituationer tillämpar så likartade rättsmedel och påföljder som möjligt. I samband med att jämlikhetslagstiftningen revideras ser man även i behövlig utsträckning över bestämmelserna om den ställning och de uppgifter och befogenheter de myndigheter har som behandlar diskrimineringsfrågor. Detta sker med beaktande av den övergripande tillsynen över grundläggande fri- och rättigheter och mänskliga rättigheter i Finland samt de internationella krav som ställs på tillsynen.

Vid revideringen beaktas särdragen i den gällande jämlikhetslagstiftningen, särskilt i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) och lagen om likabehandling (21/2004). Utgångspunkten är att skyddsnivån enligt gällande lagstiftning inte får försämras när man bereder mer enhetliga bestämmelser och att de skyldigheter som skrivits in i de nuvarande lagarna och som gäller uppföljning, tillsyn och jämlikhetsfrämjande åtgärder och därmed sammanhängande befogenheter inte får begränsas utan att de ska stärkas ytterligare.

Kommissionen lämnade i enlighet med sitt uppdrag en mellanrapport om behovet av en reform av lagstiftningen om jämställdhet och likabehandling och reformalternativen 31.1.2008. Kommissionens mandat förlängdes 14.4.2008 och 3.11.2009. Kommissionens betänkande blev klart 15.12.2009. Betänkandet innehöll ett förslag till ny lag om likabehandling och lagstiftning som har samband med den. Beredningsarbetet fortsatte utifrån betänkandet, men de ytterligare resurser som reformen kräver kunde inte ordnas.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering kommer regeringen i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna och frivilligorganisationerna att bereda ett förslag till ny lagstiftning om likabehandling, i vilken ska beaktas lagstiftningsutvecklingen i Europa och som på ett effektivt sätt garanterar likabehandling oberoende

av diskrimineringsgrund samt stärker tillsynen och effektiviserar förvaltningen i syfte att verkställa lagstiftningen. Lagen om likabehandling och lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män ska även framöver vara separata lagar. Arbets- och näringsministeriet utreder och bereder ändringarna i bestämmelserna om diskriminering och likabehandling. Arbets- och näringsministeriet tillsatte 28.9.2011 en trepartsarbetsgrupp förstärkt med företrädare för frivilligorganisationer för att bereda ärendet. Arbetsgruppen blev klar med sitt arbete i juni 2012. Regeringen har fortsatt att bereda ärendet i samarbete med arbetsmarknads- och frivilligorganisationerna. Utkastet till regeringsproposition har genomgått en omfattande remissbehandling sommaren 2013. Regeringen färdigställer propositionen utifrån remissvaren.

Bestämmelsen om tid för väckande av talan i lagen angående införande av lagen om faderskap

RP 56/2004 rd — RSv 27/2005 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 12.4.2005 att regeringen utreder vilka problem 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap (701/1975) ger upphov till och att den förelägger riksdagen de lagförslag som eventuellt visar sig vara nödvändiga på grundval av utredningen.

En reform av faderskapslagstiftningen finns inskriven i regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering. Justitieministeriet tillsatte 25.4.2012 en arbetsgrupp för att bereda en totalreform av lagen om faderskap. Arbetsgruppen skulle också bereda ett förslag till ändring av 7 § 2 mom. i lagen angående införande av lagen om faderskap. Arbetsgruppen överlämnade sitt betänkande 12.11.2013. Betänkandet sändes på remiss till ett flertal instanser som skulle yttra sig före 15.1.2014. Regeringen har för avsikt att överlämna ett förslag till reform av lagen om faderskap till riksdagen under vårsessionen 2014.

Biometrisk kännetecken

RP 25/2005 rd — RSv 92/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 19.6.2006 att regeringen inleder beredningen av en allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter i fråga om biometriska kännetecken och användningen av dem.

De allmänna bestämmelser som behövs om behandlingen av biometriska kännetecken bereds vid justitieministeriet som ett led i den allmänna översynen av personuppgiftslagen (523/1999). Det utredningsarbete som gjorts vid kommunikationsministeriet beaktas i beredningen.

Utvecklande av förvandlingsstraff för böter

RP 164/2007 rd — RSv 79/2008 rd

Lagutskottet

1. Riksdagen förutsatte 18.6.2008 att regeringen ser till att polisens bötesföreskrifter uppdateras vid första tillfälle med hänsyn bl.a. till rättspraxis på senare tid och att de även i övrigt förtydligas efter behov, och att den bereder en proposition med nödvändiga förslag till bestämmelser som utesluter strafforderförfarande när den som begår en gärning genom sitt förfarande har visat likgiltighet för förbud eller påbud i lag för att överlämnas till riksdagen i samband med en totalreform av ordningsbots- och strafforderförfarandet, eller i förekommande fall som en särskild proposition så att den kan sättas i kraft samtidigt med det nu godkända lagförslaget.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen omedelbart tar itu med en samlad analys av hur samhällspåföljden kan utvecklas och ser till att det i samband med analysen eller separat i samarbete mellan justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, kommunsektorn och övriga behöriga aktörer före utgången av 2009 bereds nödvändiga förslag till riksdagen om en lämplig samhällspåföljd för dem som faller utanför systemet med förvandlingsstraff för böter eller om andra åtgärder som ersätter förvandlingsstraff.

3. Riksdagen förutsatte att justitieministeriet bevakar och utvärderar effekterna av förvandlingsförbudet för böter och bl.a. ger akt på hur antalet bötesfångar utvecklas, bötesinkomsterna, bötesstraffets trovärdighet som straffrättslig påföljd i det fall att en person upprepat gör sig skyldig till mindre brott, effekterna för brottsligheten över lag, effekterna för företag i handelsbranschen samt för tingsrätter, kommuner och andra behöriga myndigheter, och att ministeriet lämnar en redogörelse om saken till lagutskottet före utgången av 2010.

1. En arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet klarlade i sitt betänkande av 30.10.2009 behovet av att i sin helhet revidera systemet med förvandlingsstraff för böter. Arbetsgruppen föreslog bl.a. att upprepade bötesbrott ska tas som grund för förvandling trots förvandlingsförbudet för böter i ett strafforderförfarande. Eftersom det antogs att antalet fångar skulle ha ökat till följd av arrangemanget överlämnades ingen proposition utifrån arbetsgruppens förslag. Justitieministeriets kommission för samhällspåföljder, som tillsattes i januari 2010, utredde frågan och tog ställning till den i sitt förslag i mars 2012. Utifrån de ovannämnda förslagen och remissvaren på kommissionens förslag gjorde justitieministeriet våren 2013 en övergripande utredning om systemet med förvandlingsstraff för böter. I samband med den utreddes också en delvis återgång till möjligheten att förvandla böter som dömts ut genom strafforderförfarande. Utredningen innehåller ett förslag om att böter till personer som gör sig skyldiga till upprepade bötesbrott ska kunna förvandlas. Avsikten är att fortsatta åtgärder ska linjeras upp under våren 2014 med hän-

syn till den reform av bötesföreskrifterna som pågår inom polisförvaltningen och som eventuellt kommer att innebära att upprepade brott beaktas klarare än nu.

2. Den arbetsgrupp som nämns i punkt 1 undersökte också möjligheten att införa en samhällspåföljd avsedd uttryckligen för bötesfångar. Man fann dock inget genomförbart alternativ till verkställande av förvandlingsstraff i fängelse. Den kommission som nämns i punkt 1 fortsatte med detta utredningsarbete och föreslog att en s.k. bötestjänst skulle tas i bruk. Frågan om en bötestjänst har ytterligare bedömts i samband med den totala översyn som nämns i punkt 1. I utredningen har man kommit fram till att det inte är ändamålsenligt att införa en bötestjänst, men däremot kunde det vara lämpligt att hänvisa en del av de mindre bemedlade bötfällda till exempelvis rehabilitering för missbrukare i stället för att placera dem i fängelse. Utifrån förslaget har man inlett ett pilotprojekt där personer som dömts till förvandlingsstraff i högre grad hänvisas till missbruket- och boendetjänster i samarbete mellan Brottpåföljdsmyndigheten och andra aktörer.

Rättspolitiska forskningsinstitutets undersökning om konsekvenserna av att minska förvandlingsstraffen för böter färdigställdes i december 2010. Undersökningen lämnades till riksdagen i början av 2011. Enligt undersökningen har undanröjandet av möjligheten att förvandla böter som dömts ut genom strafforderförfarande inte haft någon inverkan på brottsligheten och samhällets kostnader för förvandlingsstraff för böter har som helhet minskat.

Samlad bedömning av beredskapslagen

RP 3/2008 rd — RSv 71/2010 rd

VLF 1 /2011 rd — RSk 28 /2011 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte 9.12.2011 att regeringen gör en samlad bedömning av hur beredskapslagen ställer sig till grundlagens nya 23 § och väger in grundlagsutskottets synpunkter.

Statsrådet beslutade 29.12.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Den nya beredskapslagen och ändringen av 23 § i grundlagen trädde i kraft 1.3.2012. I beredskapslagen finns bestämmelser om myndigheternas befogenheter under undantagsförhållanden. Genom grundlagsändringen kan man i framtiden under undantagsförhållanden genom lag eller genom en förordning av statsrådet, som utfärdas med stöd av ett bemyndigande med exakt avgränsat tillämpningsområde, införa tillfälliga undantag från de grundläggande fri- och rättigheterna.

Reformen av beredskapslagen bereddes under sammanlagt åtta års tid. Inom statsrådet deltog alla ministerier i beredningen av reformen och under behandlingen i riksdagen gav sammanlagt 11 utskott sitt utlåtande om lagförslaget. Reformen av beredskapslagen har således varit ett exceptionellt omfattande och mångårigt lagstiftningsprojekt.

Utarbetandet av en samlad bedömning av hur den nya beredskapslagen ställer sig till 23 § i grundlagen är ett omfattande arbete. Detta arbete har ännu inte kunnat inledas.

Ändring av vattenlagstiftningen och miljöförvaltningens resurser

RP 277/2009 rd — RSv 355/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.3.2010 att regeringen vidtar åtgärder för att upphäva lagen om beviljande av vissa rättigheter med avseende å nyttjande av vatten (266/1961) så att lagförslaget föreläggs riksdagen senast 2017.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder på vilka punkter lagstiftningen och procedurerna för kartläggning, klassificering och användning av grundvattenområden och skyddsplaner för sådana områden behöver ses över.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen värnar om miljöförvaltningen genom att avsätta adekvata resurser för de uppgifter som ålagts myndigheten och vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen av miljöskyddet effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen.

1. Upphävandet av lagen om beviljande av vissa rättigheter med avseende å utnyttjande av vatten (266/1961) innebär att det av det system för grundande av utnyttjanderätter som avses i vattenlagen ska göras en ny utvärdering som också påverkar tillståndsprövningen enligt vattenlagen. Avsikten är att inleda beredningen av ärendet 2014.

2. Miljöministeriet tillsatte 28.9.2011 en arbetsgrupp som har till uppgift att se över den lagstiftning som gäller grundvattenskyddet. Arbetsgruppens avsikt är att utreda på vilka punkter lagstiftningen och procedurerna för kartläggning, klassificering och användning av grundvattenområden och skyddsplaner för grundvatten behöver ses över och att lägga fram förslag till utvecklingsalternativ när det gäller att effektivisera grundvattenskyddet och förbättra rättssäkerheten för olika aktörer. Arbetsgruppen har överlämnat sin rapport 17.12.2012. Avsikten är att det utkast till regeringsproposition som beretts utifrån rapporten ska sändas på remiss i januari-februari. Avsikten är att den färdiga propositionen ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen.

3. Miljöministeriet tillsatte 30.11.2011 ett projekt för att bereda en reform av miljöskyddslagen, miljöskyddsförordningen och vissa andra författningar. Avsikten var att i detta sammanhang titta på införandet av en tillsynsavgift för tillsynsuppdrag enligt vattenlagen, men tidtabellen tillät inte detta. Avsikten är att inleda ett separat utredningsarbete hösten 2014.

Lagstiftning om snabbblån

RP 24/2010 rd — RSv 89/2010 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 9.6.2010 att regeringen bevakar den nya lagstiftningens konsekvenser för verksamheten i de företag som tillhandahåller så kallade snabbblån och i förekommande fall vidtar fler åtgärder för att minska de sociala problem som de här lånen orsakar.

Bestämmelserna om snabblån och andra små konsumtionskrediter skärptes genom de ändringar i konsumentskyddslagen som trädde i kraft i juni 2013. För att minska skuldproblemen föreskrevs om ett ränte- och kostnadstak för små konsumentkrediter under 2000 euro och dessutom skärptes kreditgivarens skyldighet att bedöma konsumentens kreditvärdighet innan kredit beviljas. Uttalandet ger inte anledning till vidare åtgärder.

Missbruk av inflytande

RP 79/2010 rd — RSv 373/2010 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att regeringen skyndsamt börjar bereda ett förslag till lagstiftning om kriminalisering av missbruk av inflytande.

I enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska regeringen utreda olika lagstiftningsalternativ när det gäller att kriminalisera missbruk av inflytande. Utredningen kommer att utarbetas 2014.

Övervakning av förundersökningsmyndigheternas verksamhet och beslut om hemliga metoder för att inhämta information

RP 222/2010 rd — RSv 374/2010 rd

Lagutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att regeringen utreder om det utöver dagens system för att övervaka användningen av hemliga tvångsmedel bör inrättas ett expertorgan för att övervaka förundersökningsmyndigheternas verksamhet och användningen av tvångsmedel.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder och överväger om besluten om hemliga metoder för att inhämta information bör ingå i domstolarnas behörighet.

Den nya förundersökningslagen (805/2011) och tvångsmedelslagen (805/2011) trädde i kraft 1.1.2014. Samtidigt trädde i kraft lagar som ändrar dem och som baserar sig på regeringens proposition 14/2013 rd. Justitieministeriet och inrikesministeriet har i samarbete berett en förordning av statsrådet om förundersökning, tvångsmedel och förtäckt inhämtande av information, som ansluter sig till dessa lagar samt till polislagen. Genom förordningen föreskrivs i detalj om bl.a. registrering av användning av hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande information. Enligt förordningen tillsätter Polisstyrelsen en grupp som ska följa användningen av hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande av information och som består av företrädare för inrikesministeriet, polisen, gränsbevakningsväsendet och Tullen.

I september 2013 har inrikesministeriet tillsatt en arbetsgrupp som ska bedöma skyddspolisens administrativa ställning, resultatstyrning samt övervakning. Arbetsgruppen ska

också bedöma behoven av att utveckla skyddspolisens verksamhet så att den motsvarar framtida säkerhetshot. Arbetsgruppens mandatperiod är 1.10.2013 – 31.5.2014.

Innan nya projekt som gäller hemliga tvångsmedel och metoder för inhämtande av information är det ändamålsenligt att få erfarenheter av hur de nya förundersöknings-, tvångsmedels- och polislagar som trädde i kraft i början av 2014 fungerar. Det är också nödvändigt att resultaten från den arbetsgrupp som utreder skyddspolisens ställning, styrning och övervakning finns tillgängliga först.

Effekterna av åldersgränserna för adoption

RP 47/2011 rd — RSv 84/2011 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2012 att justitieministeriet observerar och bedömer effekterna av den övre åldersgränsen för adoptionssökande och även effekterna av att den övre åldersgränsen och den största tillåtna ålderskillnaden mellan adoptionssökande och barn som ska adopteras gäller samtidigt och att ministeriet lämnar lagutskottet en utredning om detta före utgången av 2014.

Adoptionslagen trädde i kraft 1.7.2012. En utredning om lagens effekter förutsätter så heltäckande erfarenhet som möjligt av lagens tillämpning. Saken har börjat beredas och utredningen kommer att överlämnas till lagutskottet inom utsatt tid.

Uppföljning av överskudsättningen

RP 78/2012 rd — RSv 3/2013 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2013 att regeringen utvecklar metoder för att följa upp varför hushållen skuldsätts och hur skuldsättningen utvecklas och att den vid behov vidtar lagstiftningsåtgärder och andra behövliga tilläggsåtgärder för att dämpa skuldsättningsutvecklingen.

Rättspolitiska forskningsinstitutet inledde hösten 2013 en omfattande tvåårig undersökning om ungdomars skuldproblem. Undersökningen kommer att ge viktig information om varför ungdomarna skuldsätts och hur skuldsättningen utvecklas. Samtidigt diskuterar justitieministeriet med Rättspolitiska forskningsinstitutet och andra aktörer om hur man överlag kunde följa upp varför hushållen skuldsätts och hur skuldsättningen utvecklas effektivare än nu.

Underrättelse om användningen av hemliga tvångsmedel

RP 14/2013 rd — RSv 203/2013 rd

Lagutskottet

Riksdagen förutsatte 30.12.2013 att regeringen före utgången av 2014 lämnar en utredning om tillämpningen av regelverket om underrättelse om användningen av hemliga tvångsmedel.

En sådan utredning utarbetas vid justitieministeriet i samarbete med de ministerier inom vilkas förvaltningsområden förundersökningsmyndigheterna verkar.

1.3 Inrikesministeriet

Allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter

RP 25/2005 rd — RSv 92/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 19.6.2006 att regeringen inleder beredningen av en allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter i fråga om biometriska kännetecken och användningen av dem.

Statsrådet beslutade 20.7.2006 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Användningen av biometriska kännetecken eller andra elektroniska identifieringssätt och identifieringsmetoder ska bedömas enligt personuppgiftslagen (523/1999). Beredningen av en allmän lagstiftning om skydd för personuppgifter när det gäller biometriska kännetecken och användningen av dem hör till justitieministeriets förvaltningsområde och en närmare utredning av detta finns i avsnittet om justitieministeriets förvaltningsområde.

Vid inrikesministeriet bereddes regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av passlagen och av vissa andra lagar som har samband med den (RP 234/2008 rd), som överlämnades till riksdagen 29.1.2009. I propositionen föreslås bl.a. att uppgifter om passinnehavarens fingeravtryck ska ingå i passens mikrochips. Lagen trädde i kraft 29.6.2009. Eventuella förslag som gäller införande av biometriska kännetecken på identitetskort ges senare. Regeringspropositionen om ändring av utlänningslagen och vissa andra lagar som har samband med den (RP 104/2010 rd), som gäller införande av biometriska uppehållstillståndskort, överlämnades till riksdagen 16.7.2010 och lagarna trädde i kraft 1.1.2012.

Som planerat leder justitieministeriet arbetet med att införa bestämmelser om kriminalisering av identitetsstöld (i de fall som avses i rapporten från inrikesministeriets identitetsgrupp) i samband med att direktivet om angrepp mot informationssystem (it-relaterad brottslighet) genomförs. Utifrån förslaget från arbetsgruppen kommer nödvändiga ändringar att göras i vår nationella lagstiftning och därmed också i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

Utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård

RP 90/2005 rd — RSv 94/2006 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 5.9.2006 att regeringen utreder möjligheterna att tillsammans med social- och hälsovården och polisen driva på en utveckling av verksamheten på tillnyktringsstationerna och annan akut missbrukarvård.

Inrikesministeriet tillsatte 3.11.2009 i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet en arbetsgrupp som ska utreda gripande, transport, behandling och vård av berusade. Arbetsgruppen ska bl.a. utreda frågor i anslutning till behörighet, nämligen gränserna för myndigheternas befogenheter samt i synnerhet problem i anslutning till förvaring och transport av berusade. Arbetsgruppen ska också utreda möjligheterna att inrätta tillnyktringsstationer. Syftet med projektet är att på ett övergripande sätt utreda ansvars-, behörighets- och resursfrågor som rör gripande, transport, förvaring och vård av berusade och att det ska leda till konkreta förslag. Arbetsgruppen överlämnade sin slutrapport 17.2.2011.

Frågor som anknyter till berusningsmedel och nykterhetsarbete, bland annat lagstiftning och styrning, hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde. Under ledning av social- och hälsovårdsministeriet tas det fram arbetssätt och handlingsmodeller i överensstämmelse med det tredje programmet om den inre säkerheten. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp som undersöker en eventuell omorganisering av fångtransporterna. Sett i ett polisiärt perspektiv kan det också påverka vården och förvaret av berusade. Tillnyktringsstationerna och annat akut omhändertagande av missbrukare ingår i kommunernas ansvarsområde och det är ett stort problem att få kommunerna att inrätta de tillnyktringsstationer som behövs.

Penninginsamlingar

RP 102/2005 rd — RSv 203/2005 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2005 att regeringen ser till att det ordnas effektiv information om lagreformen och att den noga följer hur den nya lagen om penninginsamlingar tillämpas och fungerar med avseende på bl.a. gränsdragningsfallen med anledning av definitionen av penninginsamling respektive allmännyttig verksamhet, en effektiv övervakning av penninginsamlingar och stävjande av missbruk, samt som en separat fråga överväger om den evangelisk-lutherska kyrkan, det ortodoxa kyrkosamfundet och församlingar inom dem och kyrkliga samfälligheter av särskilda skäl kunde beviljas tillstånd till penninginsamling.

I samband med att länsstyrelserna lades ned överfördes de uppgifter som gäller riksomfattande penninginsamlingar genom lagen om ändring av lagen om penninginsamlingar (505/2009) 1.1.2010 till Polisstyrelsen. De lokala polisinrättningarnas befogenhet att meddela tillstånd för penninginsamlingar som anordnas inom deras egna distrikt ändrades inte i samband med reformen. Det uppföljningsarbete som riksdagen förutsatte inleddes av lotteri- och vapenförvaltningsenheten vid inrikesministeriets polisavdelning redan före omorganisationen, och uppföljningsarbetet har efter omorganisationen fortsatt vid Polisstyrelsens enhet för tillståndsförvaltning. Lagen har inte tillämpats samordnat beträffande kravet att tillståndshavarna uteslutande ska ha ett allmännyttigt syfte. En svårlost fråga har till exempel varit om trossamfund och föreningar, andra sammanslutningar och stiftelser med religiös verksamhet uppfyller det lagstadgade kravet att de ska ha ett uteslutande allmännyttigt syfte när de utövar religiösverksamhet. En tolkningsmässig fråga som därför särskilt lyfts fram gäller gränsdragningsfallen med anledning av definitionen av allmännyttig verksamhet. Inrikesministeriet tillsatte 23.11.2011 ett förstudieprojekt med uppgift att utreda eventuella ändringsbehov av lagen om penninginsamlingar med avseende på det som sägs ovan. Dessutom ska arbetsgruppen i enlighet med riksdagens uttalande överväga om kyrkosamfundet eller församlingar inom dem eller kyrkliga samfälligheter av särskilda skäl kan beviljas tillstånd till penninginsamlingar. Vidare tillsatte inrikesministeriet 19.10.2012 ett lagstiftningsprojekt med uppgift att utifrån förstudieprojektet som avslutades 31.5.2012 bland annat utarbeta förslag till tydligare bestämmelser om allmännyttig verksamhet i lagen inom penninginsamlingar och förslag till rätt för den evangelisk-lutherska kyrkan och ortodoxa kyrkosamfundet i Finland att ordna penninginsamlingar. Ett förslag till ändring av lagen om penninginsamlingar har utarbetats i lagstiftningsprojektet och propositionen lämnas till riksdagen vårsessionen 2014.

För övervakningen av penninginsamlingar utarbetas ett riksomfattande tillsynsregister över penninginsamlingar som ska föras av polisen. Inom Polisstyrelsen pågår ett projekt som gäller tillsynsregistret över penninginsamlingar.

Tillämpning och uppföljning av författningar som gäller internationellt skydd

RP 166/2007 — RSV 4/2009 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 25.2.2009 att regeringen noga ger akt på 1) hur många som beviljas tillfälligt uppehållstillstånd och vilken status de har, 2) när hindren för avlägsnande ur landet upphör och hur effektivt avlägsnandet verkställs när kriterierna för tillfälligt uppehållstillstånd upphör, 3) hur bestämmelserna om internationellt skydd tillämpas och med vilka konsekvenser och 4) hur utlänningslagen på det hela taget fungerar och vilka samhällseliga effekter, ekonomiska effekter inbegripna, invandringen får. Dessutom förutsätter riksdagen att regeringen 5) arbetar för en samstämmig europeisk politik för internationellt skydd och 6) utifrån bevakningsresultatet vidtar nödvändiga åtgärder bl.a. för att ändra lagstiftningen.

1–2. Utlänningslagens 51 § innehåller bestämmelser om beviljande av tillfälligt uppehållstillstånd på grund av hinder för avlägsnande ur landet. Antalet beviljade tillfälliga uppehållstillstånd vid asylförfarandet var ringa 2009, och vid utgången av 2009 hade Migrationsverket beviljat 19 sådana uppehållstillstånd. Åren 2010 och 2011 beviljades färre än tio uppehållstillstånd per år och 2012 bara tre. Migrationsverkets praxis när det gäller att bevilja tillfälliga uppehållstillstånd med stöd av 51 § har ändrats, eftersom riktlinjerna har ändrats för sådana utreseländer varifrån största delen av asylsökande som tidigare beviljats uppehållstillstånd med stöd av 51 § har kommit till Finland. På grund av att riktlinjerna har ändrats har polisen med stöd av 210 § i utlänningslagen skickat några tiotal ansökningar om fortsatt tillstånd till Migrationsverket för avgörande. Vid prövningen av fortsatt tillstånd har ämbetsverket utrett huruvida en person kan beviljas ett nytt tillfälligt eller ett permanent uppehållstillstånd eller huruvida en person ska utvisas ur landet efter det att hinder för avlägsnande ur landet inte längre föreligger. År 2009 fattades ett negativt beslut om fortsatt tillstånd för en person som hade fått sitt första uppehållstillstånd vid asylförfarande med stöd av 51 § i utlänningslagen. Också 2010 var de flesta besluten positiva. År 2011 kom bara några ansökningar om fortsatt tillstånd in till Migrationsverket. År 2012 beviljades fortsatt tillstånd i elva fall på grundval av 51 §. Inrikesministeriet tillsatte 30.11.2012 ett projekt för att permanenta systemet med frivilligt återvändande. I samma sammanhang kommer man också att utreda hur 51 § i utlänningslagen tillämpas och om paragrafen behöver ändras.

Med hänvisning till regeringsprogrammet tillsatte inrikesministeriet 28.11.2011 ett projekt för att förbättra resultaten inom migrationsförvaltningen. Mandatiden är 1.12.2011–31.12.2014. Projektarbetet styrs och följs upp av en tvärspektoriell arbetsgrupp ledd av migrationsavdelningen vid inrikesministeriet. I arbetsgruppen är inrikesministeriets migrationsavdelning och polisavdelning, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, Migrationsverket, Gränsbevakningsväsendet, Polisstyrelsen och förläggningarna representerade. Projektet ska i synnerhet undersöka möjligheterna att effektivisera beslutsprocessen i asylfrågor för att förläggningarna ska uppnå de beslutade besparingarna. Man kommer att ta reda på vilka faktorer det som bromsar upp besluten och verkställigheten i asylfrågor och lägga fram förslag och en plan för att undanröja faktorerna och minska konsekvenserna av dem. Målet är att kvaliteten på asylbesluten ska ligga på minst samma nivå som nu. Andra frågor som analyseras närmare är möjligheterna att förbättra samarbetet mellan myndigheterna, se över organisationen av arbetet och utreda metoder för att uppnå besparingar på förläggningarna genom att effektivare styrning och bättre integrering av verksamheten i Migrationsverkets funktioner. Vidare ska man utreda hur omfattande nätet av förläggningar är och hur kostnaderna påverkas av placeringarna i kommunerna och överklaganden. Det konkreta målet med projektet är att effektivisera verksamheten vid migrationsmyndigheterna så mycket att det sparar på 20 miljoner euro i verksamhetseffektivisering och det sparmål till följd av färre sökande (för närvarande 20 miljoner euro) som ingår i utgiftsramen för statsfinanserna under utgifterna för mottagande av asylsökande ska uppnås senast 2015. Dessutom har arbetsgruppen tagit fram en modell för närmare samarbete mellan Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet. Arbetsgruppen kommer med en utredning våren 2013.

Arbetsgruppen har utarbetat strategin Migrationens framtid 2020 och den överlämnade sitt förslag till ministeriet i januari 2013. Den är ett av spetsprojekten i regeringsprogrammet. I målen lyfts den ekonomiska tillväxten, sysselsättningen och konkurrenskraften i Finland särskilt fram. Strategin tar fasta på migrationen till Finland i den närmaste framtiden lägger upp mål för invandring, integration, arbetsmarknad och högsolor. Strategin föreläggs regeringen för godkännande våren 2013.

5. Åren 2009–2011 behandlades i Europeiska rådet kommissionens förslag till ändring av nästan alla de EU-rättsakter som bildar det gemensamma europeiska asylsystemet. Finland verkade aktivt för att främja en effektivare och enhetligare reglering på alla delområden inom asylsystemet och stödde ordförandestatens ansträngningar för att få rättsakterna godkända under 2012. I synnerhet starten för den praktiska verksamheten vid Europeiska stödkontoret för asylfrågor sommaren 2011 var av stor betydelse för att uppnå ett mer samordnat system. I Stockholmsprogrammet har fristen för ett gemensamt europeiskt asylsystem satts till 2012. Under Danmarks och Cyperns ordförandeskap hann EU behandla rättsakterna och direktiven så långt att en lagstiftningsram för ett gemensamt asylsystem sannolikt kan antas våren 2013. Dessutom framhölls det i olika sammanhang att medlemsstaterna är skyldiga att följa redan tidigare överenskomna gemensamma bestämmelser och det förutsätter att även Dublinsystemet tillämpas. Frågan om bristerna i det grekiska asylsystemet och en korrigerig av dem samt i anslutning till detta ett avbrott i Dublinöverföringarna lyftes fram inte bara på EU-nivå och nordisk nivå utan även tillsammans med de grekiska myndigheterna och den politiska ledningen. Finland förbinder sig att för sin del arbeta för att genomföra lagstiftningen om ett gemensamt asylsystem. Vi deltar i det praktiska samarbetet under ledning av EASO.

6. Regeringen lämnade 13.11.2009 till riksdagen ett förslag till ändring av utlänningslagen (RP 240/2009 rd) i anslutning till asylutredningen. Lagförslaget godkändes i maj 2010 och ändringarna trädde i kraft 1.8.2010. Ändringarna gäller bestämmelserna om familjeåterförening och asylsökandes rätt att arbeta. Utöver detta fogades till lagen bestämmelser om åldersbestämning. I mars 2010 överlämnades till riksdagen ett förslag om ändring av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande. I propositionen föreslås att EU-medborgare som har ansökt om asyl i Finland inte längre ska omfattas av mottagandet av asylsökande efter att de har fått avslag på sin ansökan. Lagförslaget godkändes i juni 2010 och lagändringarna trädde i kraft 1.7.2010, varefter antalet ansökningar från EU-medborgare sjönk drastiskt. Vid inrikesministeriet har också en totalreform av lagen om främjande av invandrades integration samt mottagande av asylsökande beretts. Syftet med lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd (746/2011), som trädde i kraft vid ingången av september 2011, är att säkerställa samordnade och tillräckliga mottagningstjänster för personer som söker internationellt skydd. De viktigaste ändringarna i lagen går ut på att lösgöra det ekonomiska stödet till asylsökande från det allmänna utkomststödet. I stället för utkomststöd får asylsökande mottagnings- och brukspenning. Syftet med ändringen är att göra stödet mindre attraktivt när det gäller att lämna in ogrundade ansökningar. I enlighet med regeringsprogrammet för regeringen Katainen ska man i syfte att påskynda behandlingen av asylansökningar effektivisera samarbetet och införa en modell för samarbetet mellan de myndigheter som har hand om invand-

ringsfrågor, dvs. Migrationsverket, polisen och Gränsbevakningsväsendet. För att införa modellen har det tillsatts ett projekt med mandattid till utgången av maj 2013. Dessutom har inrikesministeriet tillsatt en arbetsgrupp med mandattid till utgången av 2014 för att förbättra migrationsförvaltningens resultat. Arbetsgruppen har till uppgift att bl.a. utreda vilka faktorer som fördröjer beslutsfattandet i asylfrågor och verkställandet av asylbeslut samt att upprätta en plan för att undanröja eller minska dessa faktorer.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Genomförande av nödcentralsreformen

SRR 3/2007 rd — RSk 4/2008 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen godkände 10.4.2008 följande ställningstagande enligt förvaltningsutskottets betänkande:

1. Nödcentralsreformen måste fortsatt genomföras i överensstämmelse med förvaltningsutskottets betänkande FvUB 3/2008 rd.
2. Statsrådet ska lämna en skriftlig utredning om reformen till förvaltningsutskottet i enlighet med 47 § 2 mom. i grundlagen senast i september 2010.
3. Med hänvisning till förvaltningsutskottets betänkande FvUB 3/2008 rd ska statsrådet lämna en skriftlig utredning i enlighet med 47 § 2 mom. i grundlagen till förvaltningsutskottet, om områdesindelningen för nödcentralerna kommer att ändras.

Inrikesministeriet tillsatte 11.11.2008 ett projekt för utvecklande av nödcentralsverksamheten, vilket skulle lägga fram förslag till centrala strategiska riktlinjer för Nödcentralsverket 2009. Projektet lämnade sin slutrapport angående utvecklandet av nödcentralsverksamheten 17.3.2009 (Strategiarbetsgruppens slutrapport, Inrikesministeriets publikation 7/2009). Inrikesministeriet fattade beslut om de strategiska riktlinjerna för nödcentralsverksamheten 15.5.2009.

Projektet för utveckling av nödcentralsverksamheten och datatekniken (TOTI) inleddes hösten 2008. Nödcentralsverket undertecknade 10.6.2011 ett leveransavtal om ett nödcentralsdatasystem. Nödcentralsdatasystemet befinner sig i genomförandefasen.

Statsrådet fattade beslut om nödcentralernas kretsindelning 13.1.2010 och inrikesministeriet fattade beslut om placeringsorterna för nödcentralerna 9.3.2010. Lagen och statsrådets förordning om nödcentralsverksamhet trädde i kraft 1.1.2011. Norra Finlands och Lapplands nödcentral inledde sin verksamhet i Uleåborg 8.11.2011. Nödcentralerna i Östra och Sydöstra Finlands krets slogs ihop till Kuopio nödcentral 4.12.2012 och Birkalands och Satakunta nödcentraler gick samman till Björneborgs nödcentral 19.1.2013. Den tekniska planeringen för de övriga nödcentralerna har fortlöpt så att de kan inleda verksamheten i enlighet med tidsplanen för beslutet om placeringsort. Nödcentralsreformen ska vara genomförd före 2015.

Inrikesministeriet tillsatte 22.12.2011 en utvärderingsgrupp för att bedöma genomförandet av nödcentralsreformen. Gruppen överlämnade sin rapport till inrikesministeriet 11.6.2013 (Hätäkeskus uudistuksen toteutuminen. Aviointiryhmän loppuraportti. Sisäasiainministeriön julkaisu 10/2013; Verkställande av nödcentralsreformen. Bedömningsgruppens slutrapport). Den utvärderar den pågående nödcentralsreformen och nivån på nödcentralsverksamheten. Reformen har medfört att hela myndighetskedjan, det vill säga räddningsväsendet, polisen och social- och hälsovården, har utvecklats och verksamhetsmodellerna samordnats i hela landet. Utvärderingsgruppen lade fram vissa förslag till fortsätta åtgärder för att förbättra funktionen i den samlade myndighetsverksamheten sett i ett nödcentralsperspektiv.

Den utredning som hänför sig till punkt 2 i ställningstagandet och som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen överlämnades till riksdagens förvaltningsutskott 30.9.2010.

Den utredning som hänför sig till punkt 3 i ställningstagandet och som avses i 47 § 2 mom. i grundlagen överlämnades till riksdagens förvaltningsutskott 29.10.2009. Förvaltningsutskottet har lämnat utlåtande FvUU 27/2009 rd – MINU 5/2009 rd om indelningen i nödcentralskretsar.

Genomförande av ett nätverk av skjutbanor och översyn av skjutvapenregistret

RP 106/2009 rd — RSv 149/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 27.10.2010 att regeringen genom olika metoder som finns tillgängliga främjar genomförandet av ett tillräckligt omfattande nätverk av skjutbanor.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att översynen av skjutvapenregistret genomförs skyndsamt, så snabbt som det tekniskt låter sig göras rent konkret och att tillräckliga anslag reserveras för arbetet med översynen.

Statsrådet beslutade 10.2.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Inrikesministeriet tillsatte 16.8.2011 en arbetsgrupp för vapensäkerhet med uppgift att utreda vapensäkerhetens utsikter i Finland. Mandattiden för arbetsgruppen löpte ut 31.12.2011. Arbetsgruppen lämnade sin slutrapport till inrikesministeriet i januari 2012. I sitt arbete beaktade arbetsgruppen det uppdrag som gavs i riksdagens svar.

Utöver åtgärderna ovan har inrikesministeriet fortsatt med förhandsutredningsarbetet på det sätt som förutsattes av statsminister Kiviniemis regering. Utgångspunkten för arbetet är statsrådets uttalande 25.6.2009.

Miljöministeriet tillsatte i maj 2010 en arbetsgrupp för beredning av anvisningar för miljötillstånd för skjutbanor. Mandattiden för arbetsgruppen var 1.4.2010–31.12.2010. Mandattiden förlängdes till 30.6.2011. Arbetsgruppen har utarbetat en handbok för miljötillstånd för skjutbanor. Arbetsgruppen lade dessutom fram flera olika förslag som gällde skjutbanor och miljötillstånd för dem, av vilka den mest betydande förmodligen är förslaget om att utarbeta en norm för skjutbanor.

Miljöministeriet tillsatte i november 2011 ett projekt för att reformera miljöskyddet (30.11.2011/YM038:00/2011). Den har i uppdrag att senast 31.12.2013 lägga fram en revidering av miljöskyddslagen samt miljöskyddsförordningen och vissa andra förordningar.

Det nya vapeninformationssystemet som ersatt vapenregistret infördes 26.11.2012.

En samlad och systematisk rapport om gällande bestämmelser om familjeåterförening i utlänningslagen och om tillämpning av dem

RP 240/2009 rd — RSv 79/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen godkände 26.5.2010 följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att statsrådet före den 16 oktober 2010 lämnar en samlad och systematisk rapport till förvaltningsutskottet om gällande bestämmelser om familjeåterförening i utlänningslagen och om tillämpningen av dem,

1) som utöver en bedömning av villkoren för uppehållstillstånd tar upp ekonomiska och sociala aspekter på flyttning till och integrering i Finland och kostnadseffekterna av olika slag av förmåner och åtgärder,

2) som innehåller en bedömning av behovet av integrationsfrämjande villkor för familjeåterförening, såsom krav på bostad och hur länge anknytningspersonen ska ha varit bosatt i Finland, och

3) som jämför nuvarande bestämmelser om familjeåterförening i finländsk lagstiftning och praxis med motsvarande bestämmelser och praxis i de övriga EU-länderna och Norden för att man ska kunna bedöma om våra bestämmelser utgör en attraktionsfaktor för asylsökande och migration med humanitära förtecken.

Statsrådet beslutade 10.6.2010 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Inrikesministeriet lämnade en utredning 22.12.2010 till förvaltningsutskottet efter att ha fått tilläggstid för utredningen. I utredningen behandlades först regeln om skydd för familjeliv i Europeiska människorättskonventionen samt Europeiska unionens familjeåterföreningsdirektiv. I utredningen behandlades även praxis i Norden och vissa EU-länder. Som ett resultat av jämförelsen kunde man notera att förutsättningarna för familjeåterförening när det gäller å ena sidan flyktingar och personer som fått sekundärt skydd och å andra sidan personer som flyttat till landet på basis av arbete eller näringsverksamhet i fråga om de väsentliga delarna är likadana i länder nära Finland, medan skillnaderna ökar med avståndet. Vad gäller förutsättningarna för invandring för familjemedlemmarna till personer som fått humanitärt skydd eller uppehållstillstånd av individuella mänskliga skäl är en jämförelse svår. Detta beror på att det inte finns tillräckligt med exakt information tillgänglig om andra länders tillståndskategorier. Det är uppenbart att dessa kategorier varierar i olika länder. Dessa frågor har egentligen inte behandlats i EU eller på något annat internationellt forum.

I utredningen förde man fram att regeln om skydd för familjeliv bör prövas särskilt i olika situationer: anknytningspersonen är bosatt i Finland permanent/temporärt; det är fråga om kärnfamilj/annan anhörig; det är fråga om att fortsätta att leva i en familjegemenskap som tidigare splittrats/inleda en helt ny familjegemenskap, dvs. familjebildning. I utlänningslagen varierar förutsättningarna beroende av den anknytningsperson som finns i Finland exempelvis i följande grupper: familjemedlem till en finsk medborgare, en EU-medborgare eller en s.k. ingermanländare.

Utredningen fokuserade på förutsättningarna för familjeåterförening för en person som tillhör en i Finland permanent bosatt tredjelandsmedborgares kärnfamilj; Detta är den grundläggande situationen. Den allmänna utgångspunkten i Finland utgörs av försörjningsförutsättningen, som dock medger vissa undantag. Vanhanens andra regering och Kiviniemis regering utredde även möjligheten att införa kravet på bosättningsstid, men avstod från detta på grund av den negativa responsen när förslaget var ute på remiss.

Under Vanhanens andra regering och Kiviniemis regering gjordes en del åtstramningar när det gäller förfarandena för familjeåterförening. Numera är villkoret att försörjningsförutsättningen uppfylls när en ny familjemedlem till en person som fått internationellt skydd ska immigrera. När integrationslagen omarbetades avskaffades ersättningen för en familjemedlems flyttresa till Finland med undantag för familjemedlemmar som kommer till landet inom ramen för flyktinkvoten.

I utredningen behandlades dessutom de ekonomiska kostnaderna för specialtjänster som hänför sig till invandring och integration, de kalkylmässiga ersättningarna till kommunerna och andra kostnader. I utredningen behandlades också förberedande undervisning inför den grundläggande undervisningen och språkundervisning samt integrationsutbildning och kostnaderna för dessa.

Enligt regeringsprogrammet för regeringen Katainen ska förfarandena för familjeåterförening följa samma linje som i de övriga nordiska länderna. Kriterierna för familjeåterförening i fråga om personer som fått internationellt skydd kan preciseras med beaktande av bestämmelserna i EU:s familjeåterföreningsdirektiv. Villkoren ska omfatta skäliga bostads- och utkomstmöjligheter för vuxna personer som sammanför sin familj.

I överensstämmelse med regeringsprogrammet har inrikesministeriet gjort en utredning om förutsättningarna för familjeåterförening. Den blev klar våren 2012. Enligt utredningen kan försörjningskravet också utsträckas till personer med humanitärt skydd om familjen har bildats redan innan anknytningspersonen invandrade. Däremot föreslås återföreningsvillkoren inte ändras för personer med sekundärt skydd eller flyktningstatus. Möjligheten att införa ett bostadsvillkor ska undersökas förvaltningsövergripande tidigast 2013 när det finns mer information om vilka effekter tidigare lagändringar har haft.

Utredningen var ute på remiss sommaren 2012. Organisationerna motsatte sig på bred front ytterligare restriktioner i familjeåterföreningarna. Också största delen av riksdagsgrupperna ansåg det bäst att antingen helt och hållet låta bli att strama åt villkoren eller att åtminstone invänta en mer ingående resultatanalys. Med utgångspunkt i utredningen kommer det att göras en närmare konsekvensanalys av de åtgärder (inbegripet författningsändringar) som redan nu har vidtagits.

Uppföljning av utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken

RP185/2010 rd — RSv 239/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 8.12.2010 att regeringen varje valperiod lämnar riksdagen en redogörelse om utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken och om hur den fungerar. Där ska bland annat bestämmelserna, praxisen och de ekonomiska förmånerna i Finland jämföras med andra EU-länder för att det ska gå att se om de finländska bestämmelserna, praxisen eller ekonomiska förmånerna är attraktivitetsfaktorer för asylsökande eller humanitär invandring.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att asylprocessen snabbas upp och att handläggningstiderna permanent och väsentligt kortas ner.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen i sina budgetpropositioner skriver in tillräckliga anslag för att effektivt och heltäckande genomföra lagen om främjande av integration, höjningen av ersättningarna till kommunerna medräknad.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen före utgången av 2011 lämnar förvaltningsutskottet en utredning över

1) om det i testet för dem som söker finskt medborgarskap ska ställas som villkor att de har lärt sig den basinformation som avses i lagen om främjande av integration,

2) om integrationsstöd kan betalas till invandrare utifrån framgång i språkstudier och andra studier och

3) om utbildningen för nyanlända invandrare i större omfattning och mer långsiktigt bör bli en uppgift för medborgarinstitut, arbetarinstitut och folkhögskolor.

Statsrådet beslutade 29.12.2010 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Regeringen lämnar till riksdagen en redogörelse om utlännings-, invandrings- och integrationspolitiken och om hur den fungerar i slutet av valperioden.

Lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd (746/2011) trädde i kraft 1.9.2011. Syftet med lagen är i första hand att säkerställa att mottagningsverksamheten, när lagen om främjande av integration trätt i kraft, har den lagstadgade grund som krävs. Syftet med lagen är också att trygga samordnade och tillräckliga mottagningstjänster för personer som söker internationellt skydd, får tillfälligt skydd eller är offer för människohandel.

De viktigaste ändringarna i lagen går ut på att lösgöra det ekonomiska stöd som förläggningarna betalar från det allmänna utkomststödet. I stället för utkomststöd ska vuxna få mottagningspenning och barn utan vårdnadshavare brukspenning. Till exempel mottagningspenningens grunddel för ensamstående och ensamförsörjare är 290 euro per månad, på förläggningar med måltidsservice 85 euro per månad. Brukspenningen för barn utan vårdnadshavare är 25 euro per månad för barn under 16 år och 45 euro per månad för barn som fyllt 16 år. Brukspenningen kan också vara lägre, om det är motiverat med tanke på barnets ålder och utvecklingsnivå.

När det ekonomiska stödet till sökandena lösgörs från det allmänna utkomststödet för-
enklas i någon mån förfarandet för att bevilja stöd och stödets struktur. Ändringen avser att
göra det ekonomiska stödet mindre attraktivt när det gäller att lämna in ogrundade ansök-
ningar. Personer som söker internationellt skydd vistas lagligt i Finland, men bara tillfälligt
fram till dess att deras ansökan avgjorts. Sökanden får en del av utkomsten och omsorgen
i form av nyttigheter från förläggningen, och därför är den del som betalas i pengar all-
tid mindre än det som betalas till en person som har rätt till utkomststöd och bor i landet.
Antalet sökande har fortsatt varit lågt (drygt 3 000 asylsökande/år). Följaktligen kan våra
invandringsbestämmelser inte anses vara en attraktionsfaktor.

Ända sedan Stockholmsprogrammet antogs har ett gemensamt europeiskt asylsystem
hört till de EU-frågor som Finland prioriterat. Finland har arbetat aktivt för att regelver-
ket ska vara effektivare och mer samordnat inom alla delområden av asylsystemet och gett
sitt stöd till ordförandelandets ansträngningar för att EU ska anta rättsakter om asylsystemet
inom den utsatta tiden, det vill säga 2012. EU antog rättsakterna i juni 2013. Finland
har förbundit sig att medverka till att lagstiftningen om asylsystemet genomförs och har i
flera sammanhang understrukit att alla medlemsstater har ett ansvar för att det europeiska
asylsystemet införs. Dessutom har Finland aktivt deltagit i samarbetet mellan medlems-
staterna under ledning av Europeiska stödkontoret för asylfrågor EASO.

2. Med en rad utvecklingsåtgärder har Migrationsverket gjort asylförfarandet snabbare
och smidigare. Åtgärderna har sannolikt medverkat till att besluten blivit fler (cirka 400 fler
beslut 2013 än 2011). Den genomsnittliga handläggningstiden för asylärenden sjönk till 190
dagar 2013 (2011: 263 dagar, 2012: 254 dagar).

Strukturen för asylbeslut har förtydligats och en modell tagits fram för asylsamtal. Sam-
tidigt har kvaliteten förbättrats och förfarandet blivit snabbare och mer samordnat. Man
försöker gallra fram de ansökningar som är uppenbart ogrundade och de som är uppen-
bart grundade så snabbt som möjligt redan i början av asylprocessen. Migrationsverkets
asylenhet och polisen har utökat sitt samarbete med andra myndigheter.

Arbetsfördelningen och organisationen mellan resultatområdena på asylenheten har
förbättrats. Ambitionen har varit dels att minska spiltiden i olika handläggningsfaser, dels
att öka smidigheten och förbättra personalens yrkeskompetens. Arbetet följs upp bättre och
det har getts anvisningar för processerna. Målet är att asylbesluten ska fattas genast efter
asylsamtalet i alla resultatområden.

Vidare har man försökt göra överklagandeprocessen snabbare. Helsingfors förvaltnings-
domstol lyckades förkorta den genomsnittliga behandlingstiden för ordinarie asylärenden
med 2,5 månader jämfört med 2011 och behandlingstiden är kortare än målet som är sex
månader. Tack vare en extra resurs (11 årsverken) för 2012 och 2013 har förvaltningsdoms-
tolen kunnat utöka sin beslutskapacitet.

Helsingfors förvaltningsdomstol och Migrationsverket har tillsammans intensifierat
asylprocessen. Processer som förlänger handläggningstiden har slopats och den statistiska
uppföljningen för att bedöma antalet asylärenden har utökats. Dessutom införde Migra-
tionsverket och förvaltningsdomstolarna ett gemensamt elektroniskt ärendehanteringssys-
tem i augusti 2013. Arbetet med att utveckla systemet pågår fortfarande.

Polisens genomsnittliga tid för asylutredning (2013: 31 dagar, 2012: 33 dagar, 2011: 41 dagar) har förkortats och processen för att avlägsna personer ur landet har effektiviserats. Fler personer avlägsnades ut landet: 2013 var det totalt 2 928 personer, medan siffran 2012 var totalt 2 440 och 2011 totalt 2 252 personer.

Mottagandet av asylsökande har anpassats till antalet sökande. Inkvarteringskapaciteten har hållits på så hög nivå som möjligt (90 procent) för att undvika underutnyttjande. Belägningsgraden sjönk 2013 eftersom det var färre sökande. Följaktligen drogs först 200 platser in från och med juli 2013 och ytterligare 160 platser kommer att dras in i början av 2014. Under året var den genomsnittliga belägningsgraden 83 procent. Målet har varit att övergå från en institutionsliknande boendemodell till en billigare bostadsbaserad modell.

Under året uppgick utgifterna för mottagande till 60,3 miljoner euro. Mellan 2011 och 2013 kunde en besparing på ungefär 23 procent (17,6 miljoner euro) göras i utgifterna. Trots besparingarna har man kunnat behålla kvaliteten på verksamheten och trygga den lagstadgade mottagningsverksamheten. Styrningen av förläggningarna har förbättrats och verksamheten samordnats.

Det går dock inte att påverka eller snabba upp processen för att flytta till någon kommun med en snabbare asylprocess och anpassad mottagningsverksamhet. Den genomsnittliga väntetiden på förläggningarna efter uppehållstillstånd är fortfarande dubbelt så lång som den eftersträlvade tiden (mål i snitt: 2 månader, utfall i snitt: 4 månader).

För att flyttningen till kommuner ska gå snabbare har förläggningarna hjälpt till med flyttning på egen hand när den officiella processen inte har garanterat platser i kommunerna.

3. I den nya lag om främjande av integration (1386/2010, integrationslagen) som trädde i kraft 1.9.2011 föreskrivs om åtgärder som främjar invandrades integration så att de bildar en följdriktig helhet. I syfte att påskynda integration och sysselsättning har lagen bestämmelser om tjänster för nyanlända, såsom basinformation, vägledning och rådgivning till alla, inledande kartläggning, den integrationsplan som ska upprättas utifrån den inledande kartläggningen och integrationsutbildning. Basinformationen ska också innehålla information om möjligheten att delta i en inledande kartläggning och i andra integrationsfrämjande åtgärder. Basinformationsmaterialet och den inledande kartläggningen är nya åtgärder i den integrationslag som trädde i kraft 1.9.2011.

Basinformationsmaterialet har utarbetats med bidrag från Europeiska socialfonden. Materialet vidareutvecklades också 2013 med bidrag från Europeiska socialfonden och i statsbudgeten för 2014 har det avsatts ett anslag för att uppdatera och distribuera materialet. Integrationslagens bestämmelse om inledande kartläggning är ny, men inledande kartläggningar har gjorts som en del av arbetskraftspolitisk integrationsutbildning i enlighet med Utbildningsstyrelsens läroplansrekommendation. Arbets- och näringsbyrån ska göra inledande kartläggningar för dem som är registrerade som arbetssökande och de finansieras med anslag för arbets- och näringsministeriets huvudtitel under moment 32.30.51, Sysselsättnings- och utbildningsåtgärder samt speciella åtgärder. Kommunen ska göra den inledande kartläggningen för de klienter som får utkomststöd och för andra invandrare som begär det. Kommunen får en kalkylerad ersättning för kostnaderna för att ordna av den inledande kartläggningen från staten. För ändamålet har ett anslag reserverats under arbets- och näringsministeriets huvudtitel under moment 32.70.30, Statlig ersättning till

kommunerna. I enlighet med 45 § i integrationslagen höjdes nivån på den kalkylerade ersättningen till kommunerna i fråga om personer som får internationellt skydd med 10 % 1.1.2011. I den nya integrationslagen förlängdes ersättningstiden från tre till fyra år för kvotflyktingar.

4. 1) I regeringens utredning om det för dem som söker finskt medborgarskap ska ställas som villkor att de har lärt sig basinformationen hänvisas det till inrikesministeriets utredning om behoven av en revidering av medborgarskapslagen. Utredningen användes som underlag vid beredningen av lagen om ändring av medborgarskapslagen. Lagförslaget godkändes av riksdagen 19.1.2011 (579/2011). I sin utredning tog inrikesministeriet också ställning till testets betydelse som villkor för finskt medborgarskap samt granskade internationell praxis. En slutsats i utredningen var att möjligheten att få finskt medborgarskap främjar integrationen av invandraren och ökar känslan av samhällstillhörighet. I regeringspropositionen föreslogs av denna anledning inte några tester som mäter samhälls- eller historiekunskaper eller värderingar. Sådana tester ansågs inte stödja invandrarnas individuella integreringsprocess. Enligt inrikesministeriets åsikt gav inte heller de administrativa, rättsliga och pedagogiska frågorna eller jämlikhetsfrågorna i anslutning till testet stöd för att införa testet i Finland.

2) I samband med beredningen av integrationslagen (1386/2010) granskades olika möjligheter att stöda invandrare under integrationsutbildningen. När det gäller de grundläggande lösningar som valdes är integrationsstödet i de flesta fall bundet till arbetsmarknadsstödet och till den lagstiftning som ligger till grund för arbetsmarknadsstödet. I fråga om dem som inte står till förfogande för arbetsmarknaden kan integrationsstödet vara bundet till utkomststödet.

För att arbetsmarknadsstöd ska betalas ut i form av integrationsstöd förutsätts att invandrarens första hemkommun i Finland registrerats i befolkningsdatasystemet och att invandraren iakttar integrationsplanen. Vidare förutsätts att invandraren är i behov av ekonomiskt stöd och även i övrigt uppfyller villkoren för arbetsmarknadsstöd. På arbetsmarknadsstöd som betalas i form av integrationsstöd tillämpas samma bestämmelser som på normalt arbetsmarknadsstöd. Ett villkor är därför bl.a. det att invandraren kan anses vara bosatt i Finland enligt tillämpningslagen.

Vid beredningen av integrationslagen ville man betona vikten av invandrarens egen aktivitet i integrationsprocessen, särskilt i fråga om språkstudier. I 17 § 3 mom. togs det därför in en bestämmelse om att en invandrare ska iaktta sin integrationsplan och söka sig till och regelbundet delta i den undervisning i finska eller svenska och andra åtgärder och tjänster som ingår i planen. Studierna i finska eller svenska utgör en central del av integrationsutbildningen. Om invandraren utan giltig orsak vägrar att delta i en specifikt överenskommen åtgärd i integrationsplanen, kan hans eller hennes rätt till en förmån som betalas som integrationsstöd begränsas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller sänkas enligt vad som föreskrivs i lagen om utkomststöd. Påföljderna är motsvarande som vid vägran att ta emot arbete, delta i arbetskraftspolitiska åtgärder, i utarbetandet av en aktiveringsplan eller t.ex. i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det torde vara motiverat att påföljderna åtminstone i någon mån är jämförbara.

Enligt 19 § 1 mom. i grundlagen har alla som inte förmår skaffa sig den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv rätt till oundgänglig försörjning och omsorg. Denna rättighet gäller alla, och avsikten är att miniminivån på förutsättningarna för ett människovärdigt liv ska tryggas (RP 309/1993 rd). Genom bestämmelsen ges var och en en subjektiv rätt som är nära kopplad till utkomststödet. Grundlagsutskottet har bland annat ansett att utkomststödet i praktiken kan betraktas som en garanti för den försörjning och omsorg som enligt 19 § 1 mom. i grundlagen krävs för ett människovärdigt liv i den mån stödet ges ut i pengar (GrUU 31/1997 rd, GrUU 20/1998 rd, GrUU 18/2001 rd). Lagstiftarnas skyldighet att se till att bidragssystemet är sådant att det ger individerna tillräckliga faktiska möjligheter att utöva sina rättigheter kan härledas ur den grundläggande karaktären hos den subjektiva rättigheten i 19 § 1 mom. i grundlagen och ur det allmännas skyldighet enligt grundlagens 22 § att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna tillgodoses (jfr GrUU 31/1997 rd).

Integrationsplanerna ska på ett heltäckande sätt innehålla integrationsfrämjande åtgärder som lämpar sig för en gemensamt överenskommen servicehelhet. Ett viktigt hjälpmedel för att färdigheter som främjar och stöder integration ska uppnås är den integrationsutbildning som ordnas både som arbetskraftspolitisk och som frivillig utbildning.

Det finns inte någon särskild lagstiftning om integrationsutbildning. Integrationsutbildning för vuxna ordnas till övervägande del som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning. Bestämmelser om arbetskraftspolitisk vuxenutbildning finns i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002). I lagen om främjande av integration har tagits in bestämmelser om integrationsutbildning. Tyngdpunkten ligger på språkstudier.

Integrationsutbildning kan också ordnas i form av frivilliga studier. På uppföljning av studier tillämpas vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskraftsservice. Enligt 9 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskraftsservice ska arbetssökanden regelbundet delta i undervisningen enligt utbildnings- eller studieplanen. För att arbetssökanden ska få arbetslöshetsförmån förutsätts framsteg i studierna. Som tillräckliga framsteg i högskolestudier avses att arbetssökanden i genomsnitt får 5,5 studiepoäng per studiemånad för examen-sinriktade studieprestationer. Beträffande andra studier krävs det att studierna framskrider enligt utbildnings- eller studieplanen.

Även om en invandrare inte längre får stöd för frivilliga studier med arbetslöshetsförmån på grund av dålig studieframgång, kommer han eller hon även i fortsättningen att få arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd i form av integrationsstöd.

Att binda villkoren för integrationsstöd till studieframgång kan innebära att invandrare inte kan delta i integrationsutbildning på lika villkor, eftersom de har mycket stora skillnader i studiebakgrund redan när de anländer till landet. Under den första tiden är det också för många invandrare oberoende av minimiutkomsten fråga om huruvida integrationsstödet betalas i form av arbetsmarknadsstöd eller utkomststöd. Utgångspunkten för sanktioner som gäller minimiutkomst ska trots allt vara att de inte får äventyra den trygghet som behövs för ett människovärdigt liv och inte heller i övrigt får vara oskäliga.

Integrationsutbildningen utvecklades 2010–2013 inom ramen för projektet Delaktig i Finland, och projektet styrdes av bestämmelserna om försök i 9 kap. i lagen om främjande av integration. Avsikten var att genom resultatet från försöket göra en samlad utvärdering

dels av integrationsutbildningen, dels av finansieringen, stödformerna och lagstiftningen i anslutning. I detta sammanhang utvärderades också förmånssystemet för dem som har rätt att få integrationsutbildning och möjligheterna att koppla det ekonomiska stödet till studieframgång.

3) Åtgärder och tjänster som främjar integration ordnas som ett led i den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra integrationsfrämjande åtgärder. Arbets- och näringsbyråerna har huvudansvaret för rådgivning, vägledning och utbildning för invandrare som är i arbetsför ålder och står till arbetsmarknadens förfogande. Kommunerna ska ordna integrationstjänster för de invandrare som inte står till arbetsmarknadens förfogande.

För invandrare som passerat läropliktsåldern ordnas språk- och samhällsorienterande utbildning och integrationsutbildning i regel som arbetskraftspolitisk vuxenutbildning, som det föreskrivs om i lagen om offentlig arbetskraftsservice (1295/2002). Invandrare kan också söka sig till frivillig utbildning som administreras av utbildningsstyrelsen.

Innehållet i integrationsutbildningen för invandrare har utvecklats i nära samarbete med Utbildningsstyrelsen och utbildningen genomförs i överensstämmelse med rekommendationerna i "Integrationsutbildningen för vuxna invandrare". Rekommendationerna kan tillämpas på arbetskraftspolitisk utbildning och på frivilliga studier. Integrationsutbildningen ska ge vuxna invandrare de språkliga, samhälleliga, kulturella och livskompetensrelaterade färdigheter som de behöver för att klara sig i varierande situationer i det dagliga livet i sin nya omgivning, kunna fungera i arbetslivet och söka sig till fortsatta studier och verka aktivt som fullvärdiga och jämlika medlemmar i det finländska civila samhället.

Före den egentliga integrationsutbildningen kan det vid behov ordnas läs- och skrivundervisning. När utbildning för invandrare som saknar läs- och skrivfärdigheter upphandlas ska Utbildningsstyrelsens läroplan för utbildningen beaktas.

Genom den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen får personer i arbetsför ålder större yrkesskicklighet och bättre möjligheter att få arbete eller att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Därför är den arbetskraftspolitiska vuxenutbildningen främst utbildning som främjar yrkesfärdigheter. Det primära målet med den förberedande arbetskraftspolitiska utbildningen är inte att ge omedelbar sysselsättning, utan med hjälp av den kan man styra de arbetssökande att välja lämpliga yrkesutbildningsalternativ samtidigt som man förbättrar t.ex. invandrades förutsättningar att få arbete. I den utbildning som upphandlas kan det ingå lärande i arbete och praktik i syfte att förbättra de praktiska yrkesfärdigheterna.

Arbets- och näringsförvaltningen upphandlar den arbetskraftspolitiska integrationsutbildning som invandrarna behöver i form av förberedande utbildning. Den integrationsutbildning som ordnats i form av arbetskraftspolitisk vuxenutbildning har inte räckt till och den kommer inte heller i fortsättningen att till vare sig form eller volym att räcka till för att svara mot allt behov av språk- och integrationsutbildning. Arbetskraftspolitisk integrationsutbildning tillhandahålls inte heller nödvändigtvis i alla kommuner.

Enligt lagen om offentlig arbetskraftsservice kan arbetssökandes frivilliga studier vid folkhögskolor, medborgar- och arbetarinstitut och andra läroanstalter för fritt bildningsarbete stödas med arbetslöshetsförmån. Frivilliga studier kan i enlighet med integrationslagen stödas med arbetsmarknadsstöd i form av integrationsstöd. Genom frivillig utbildning kan

man förbättra utbudet på utbildning som tar hänsyn till invandrarnas individuella behov och resurser. Också på orter där det på grund av att invandrarna är så få har varit svårt att få integrationsutbildning i form av arbetskraftspolitisk utbildning, har invandrarna kunnat hänvisas till lämplig utbildning som i övrigt ordnas i området.

Den frivilliga utbildningen har ökat under de senaste åren men det i sin tur har lett till problem med att hänvisa invandrare till utbildning och följa upp utbildningen. Det kan vara svårt att följa hur integrationsprocessen framskrider, eftersom det inte finns några exakta uppgifter om utbildningens innehåll och mål. Förutom invandrare som omfattas av integrationsåtgärder deltar också andra studerande med invandrarbakgrund i frivillig utbildning. Dagens statistikföringspraxis och uppföljningssystem möjliggör inte någon separat uppföljning av invandrare.

Målet för frivillig utbildning läggs upp enligt skolformen. Utbildningarna innefattar inte alltid de studiemoment för utveckling av arbetslivsfärdigheter som ingår i integrationsutbildningen. Det händer därför ofta att kartläggning av deltagarnas yrkeskompetens, upprättande av planer för den yrkesmässiga utvecklingen eller stöd för att få arbete inte ägnas någon uppmärksamhet.

Finansieringen av det fria bildningsarbetet ingår i det kalkylerade statsandelssystemet. Statsandelen för det fria bildningsarbetet är 57 procent. Där ingår ingen lagstadgad kommunandel, och därför står de avgifter som tas ut av de studerande en väsentlig del av finansieringen. Med bidrag för studiecheckar vill man ge läroanstalterna större möjligheter att låta bli att ta ut avgifter av eller att sänka avgifterna för de målgrupper där man vill öka deltagandet i undervisningen inom det fria bildningsarbetet. Invandrarna är en av målgrupperna.

Behoven är många när det gäller att utveckla innehållet i integrationsutbildningen och sättet att arrangera den. Det är viktigt att satsa på bättre utbildning i syfte att främja och påskynda invandrares integration. I försöket Delaktig i Finland, som avslutades i slutet av året togs nytt innehåll och nya koncept fram för integrationsutbildningen. Utgående från en utvärdering av försöket utreds det om försöksåtgärderna kan tas in i lagstiftningen och införlivas i de rikstäckande metoderna inom integrationsutbildningen. Avsikten är att då ta bättre hänsyn till invandrarnas varierande bakgrund och utgångslägen och att förtydliga olika aktörers roll för att ordna integrationsutbildning. Också den stödjande roll som läroanstalterna för fritt bildningsarbete har i integrationen av invandrare utreddes i försöket Delaktig i Finland.

En långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn

RP 224/2010 rd — RSv 371/2010 rd

Förvaltningsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att regeringen utarbetar en uppdaterad långsiktig uppgifts-, resurs- och finansieringsplan för polisen och att det också görs ett åtagande att efterleva den.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen noga ger akt på hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Statsrådet beslutade 21.7.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Den arbetsgrupp med uppdrag att utreda polisens resultatstyrning och resursallokering som statsrådet tillsatte 4.10.2011 överlämnade sin rapport i mars 2012.

I rambeslutet 4.4.2012 beviljade regeringen polisen extra resurser för att balansera upp ekonomin och säkerställa funktionsförmågan. Som ett led i balanseringen av ekonomin vidtar polisen dessutom åtgärder som innebär att utgifterna minskar med 35 miljoner euro fram till 2016. Följaktligen tillsatte inrikesministeriet 12.4.2013 ett projekt som ska förbereda en omstrukturering av polisen, och projektet överlämnade sitt förslag till minister Räsänen i augusti 2012. Efter att ministergruppen för den inre säkerheten hade förordat fortsatt omstrukturering av polisen lade minister Räsänen fram sina riktlinjer som underlag för fortsatt projektberedning. Reformerna trädde i kraft 1.1.2014. Samtidigt förutsatte ministergruppen att det görs en utredning om uppgifter och roller beträffande Polisstyrelsen och polisavdelningen vid ministeriet. Enmansutredningen och förslagen från projektgruppen för en förvaltningsreform inom polisen överlämnades till inrikesministeriet 13.2.2013.

Den nya polislagen (872/2011) träder i kraft 1.1.2014. Efter att lagen har trätt i kraft kommer statsrådet att bevaka hur bestämmelserna om en polismans rätt till nödvärn fungerar och vidtar i förekommande fall åtgärder för att ändra lagstiftningen.

Totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet

RP 66/2012 rd — RSv 216/2013 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 16.12.2013 att regeringen snarast möjligt påbörjar en totalrevidering av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och att man i samband därmed också beaktar det slutliga innehållet i den nya dataskyddslagstiftning som är under beredning i EU och vilka krav den ställer på den nationella lagstiftningen. Avseende ska dessutom fästas vid de anmärkningar beträffande lagens struktur och innehåll som framgår av förvaltningsutskottets betänkande FvUB 26/2013 rd och vid behovet att utveckla tillsynen över polisens register. På samma gång ska även bestämmelserna i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet justeras.

Gränsbevakningsavdelningen vid inrikesministeriet kommer att delta i arbetet med en övergripande reform av lagen. Arbetet leds av polisavdelningen och ett lagstiftningsprojekt ska tillsättas. Samtidigt ses lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet över. Redan innan förvaltningsutskottet kom med sitt uttalande hade arbetena med anledning av EU:s nya lagstiftning om dataskydd kommit i gång.

Effekterna att av den särskilda avgångsåldern för polismän slopas

RP 64/2010 rd — RSv 143/2012 rd

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 15 § i polisförvaltningslagen och av 30 § i lagen om nödcentralsverksamhet samt om upphävande av 35 § 2 mom. i statstjänstemannalagen

Riksdagen förutsatte 12.12.2012 att regeringen noga följer upp vilka effekter det har att den särskilda avgångsåldern för polismän slopas och hur förändringsprocessen förlöper och i förekommande fall vidtar de lagberedningsåtgärder och andra mått och steg som uppföljningsresultatet ger anledning till.

Genomförandet av omstruktureringen av polisförvaltningen och en övergripande redogörelse om tillståndet för den inre säkerheten

RP 15/2013 rd — RSv 77/2013 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 11.6.2013 att regeringen

- 1) noggrant följer hur omstruktureringen av polisförvaltningen verkställs och
- 2) före utgången av 2014 till förvaltningsutskottet lämnar en utredning enligt 47 § 2 mom. i grundlagen om hur omstruktureringen av polisförvaltningen har verkställts, inklusive uppnåendet av uppställda operativa och ekonomiska mål, med särskilt fokus på bl.a. trafikövervakningen och arbetet för trafiksäkerheten samt tillgången till polisens tjänster i olika delar av landet, och
- 3) före utgången av 2017 till riksdagen lämnar en övergripande och detaljerad redogörelse om den inre säkerhetens tillstånd, verksamhetsresultaten hos de myndigheter och andra aktörer som har hand om den inre säkerheten, utvecklingsbehov och utmaningar i fråga om verksamheterna samt om de mer långsiktiga ekonomiska resurserna och andra resurser som behövs för olika uppgifter.

Gränsbevakningsavdelningen vid inrikesministeriet kommer att ta fram de uppgifter som riksdagen förutsätter i den tredje punkten som ett led i uppdateringen av strategin för Gränsbevakningsväsendet, den årliga ekonomiplaneringsprocessen och verksamhets- och ekonomiplanen och uppföljningen och beräkningen av resultaten. Gränsbevakningsavdelningen deltar i den utredning som regeringen ska göra.

1.4 Försvarsministeriet

Ekonomiska förmåner för värnpliktiga

RP 37/2007 rd — RSv 110/2007 rd

Försvarsutskottet

Riksdagen förutsatte 11.12.2007 att regeringen vidtar åtgärder för att beväringstjänstgöringstiden ska beaktas vid fastställande av pension och för att hemförlovningspenning betalas till dem som hemförlovas. Riksdagen förutsatte dessutom att de ekonomiska förmånerna för värnpliktiga förbättras ytterligare.

Man har strävat efter att långsiktigt och systematiskt utveckla de värnpliktigas ekonomiska och sociala ställning. Vid huvudstaben utarbetades år 2000 det första förmånsprogrammet för värnpliktiga för åren 2000–2004, och utifrån programmet tillsatte försvarsministeriet en arbetsgrupp som skulle utreda de värnpliktigas ekonomiska och sociala ställning. Utvecklandet av de värnpliktigas förmåner fortsätter genom ett tväradministrativt samarbetsforum som samordnas av försvarsministeriet och som i sin verksamhet systematiskt har betonat vikten av att man förbättrar de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner och värderar deras samhälleliga ställning (arbetslivet, studier). Detta betonas också i en rapport av den arbetsgrupp som utredde värnpliktens samhällsverkningar.

I enlighet med samarbetsforumets riktlinjer har de värnpliktigas ekonomiska förmåner förbättrats enligt följande under åren 2006–2013:

Dagpenningen och de särskilda ersättningarna höjdes åren 2007, 2009 och 2011. År 2013 höjdes dagpenningen till värnpliktiga graderad enligt den med 15 dygn förkortade tjänstgöringstiden.

Bestämmelser om ersättning av de värnpliktigas resekostnader och om kostnadsfria permissionsresor i Finland ingår i värnpliktslagen. I försvarsministeriets förordning om de förmåner som avses i värnpliktslagen och i lagen om hälsovården inom försvarsmakten (1444/2007) bestäms närmare om antalet kostnadsfria permissionsresor till utlandet. Efter en ändring av värnpliktslagen 1.1.2014 är de värnpliktigas permissionsresor till hem- eller bostadsorten i Finland kostnadsfria.

Grunderna för betalning av reservistlön förnyades år 2008, då reservistlönerna bands till försvarsministeriets lönetabell. I enlighet med detta höjdes reservistlönerna åren 2011, 2012 och 2013.

Militärunderstödslagen ändrades år 2009 så att egendom inte längre påverkar beviljandet av militärunderstöd.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska den allmänna värnplikten utvecklas med utgångspunkt i Siilasmaa-rapporten. Rapporten utredde värnpliktens samhällsverkningar och framställer flera förbättringar i de värnpliktigas ekonomiska och sociala förmåner, däribland höjning av dagpenningen till värnpliktiga som har tjänstgjort länge, återställande av hemförlovningspenningen och intjänandet av pension under beväringstjänsten. En del av arbetsgruppens förslag har redan omsatts i praktiken genom försvarsministeriets egna åtgärder, bl.a. genom höjning av dagpenningen till värn-

pliktiga. Vad de övriga beträffar görs de tilläggsutredningar som krävs, och en del av framställningarna måste omvärderas inom ramen för de ekonomiska resurserna. I fråga om att beakta beväringstjänstgöringstiden vid fastställande av pension och om att betala hemförlovningspenning hör åtgärderna till social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

1.5 Finansministeriet

Lagstiftningen om fastighetsfonder

RP 175/2008 rd — RSv 46/2009 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 28.4.2009 att regeringen ger akt på hur lagstiftningen om fastighetsfonder fungerar och om tillämpningsområdet är ändamålsenligt, t.ex. om fastighetsfondsverksamheten kunde utsträckas till infrastrukturprojekt, och i förekommande fall bereder ändringar i lagstiftningen och senast 2010 lämnar en rapport till ekonomiutskottet om sina observationer och eventuella åtgärder.

Ändringen av lagstiftningen om fastighetsfonder trädde i kraft 1.1.2010. Till denna ändring hör också en ändring av lagen om skattelättnad för vissa aktiebolag som hyr ut bostäder (299/2009) och lagen 919/2010 om ändring av sistnämnda lag. Bägge lagarna trädde i kraft 17.11.2010. Den första fastighetsfonden som i aktiebolagsform bedriver verksamhet enligt lagen om skattelättnader har noterats på Helsingforsbörsen hösten 2013.

I enlighet med statsrådets strukturpolitiska ställningstagande 22.3.2012 har man utrett en ändring av lagen om fastighetsfonder i syfte att utveckla marknaden för fastighetsinvesteringar. Utredningsarbetet och ändringarna i lagen om fastighetsfonder har utförts i samband med direktivet om alternativa investeringsfonder som genomförs 2014 (2011/61/EU). Genom ändringarna i lagen om fastighetsfonder avhjälper man vissa otydligheter och tolkningssvårigheter i gällande lagstiftning, ändrar bestämmelser baserade på tidigare genomföranden av EU-bestämmelser och minskar den administrativa bördan som förorsakas av bestämmelserna. Regeringens proposition (RP 94/2013) behandlas av riksdagen ända fram till februari 2014.

RP 155/2012 rd — RSv 174/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att de stegvisa förändringarnas kumulativa verkan på riksdagens budgetmakt och den nationella suveräniteten omsorgsfullt beaktas, om det är meningen att EU-reglerna i fortsättningen ska förstärkas ytterligare på ett sätt som begränsar det nationella beslutsfattandet.

Statsrådet beslutade 20.12.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Ny förslag till EU-regler som berör riksdagens budgetmakt har inte lagts fram. Statsrådet kommer att fästa särskild uppmärksamhet i frågan i fall nya EU-regler läggs fram.

Statsandelar till kommunerna

RP 174/2009 rd — RSv 223/2009 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen ser till att 1) revideringen av systemet med statsandelar till kommunerna fortgår genom att bestämningsgrunderna för statsandelarna uppdateras så att de motsvarar de varierande förhållandena och servicebehoven i kommunerna och att 2) man samtidigt med avvikelse från kostnadsneutralitetsprincipen klart ökar statsandelarna för att säkerställa kommunernas lagfästa uppgifter.

Hur den ändring av statsandelssystemet som trädde i kraft vid ingången av 2010 fungerar och behovet av att revidera grunderna för statsandelarna kommer att behandlas i det fortsatta arbetet för att utveckla systemet. Framställningar om finansieringen görs i samband med ramförslagen och budgetpropositionerna. Enligt regeringsprogrammet omarbetas statsandelssystemet som en del av kommunstrukturreformen. Systemet ska förenklas och förtydligas och systemets sporrande egenskaper ska förbättras. Arbetet med reformen påbörjades i juni 2012. Utredningsmannens utkast till regeringsproposition blev färdigt i början av februari 2013 varefter det skickades på remiss till kommunerna. I propositionen ingår ett förtydligande av statsandelssystemet för basservice genom att man minskar antal beräkningsgrunder och avhjälper överlappningar i dem. De centrala beräkningsgrunderna, åldersstrukturen och sjukfrekvensen, har justerats på basis av de nyaste forskningsrönen. Regeringspropositionen behandlas i riksdagen under våren 2014. Det nya statsandelssystemet planeras träda i kraft 1.1.2015. Som en del av inbesparingarna i statens utgifter bereddes en tillfällig ändring av statsandelsprocenten. Ändringen minskar statsandelarna 2012. I rambeslutet för åren 2013–2016 ingick ett beslut om tilläggsinbesparingar under 2013–2015 och i rambeslutet för 2014–2017 tilläggsinbesparingar under 2014–2017.

Begränsningar i samfunds rätt till ränteavdrag

RP 146/2012 rd — RSv 156/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 17.12.2012 att finansministeriet följer upp hur lagändringen påverkar villkoren för företagande. Dessutom ska ministeriet tillsammans med Skatteförvaltningen särskilt bevaka hur lagändringen påverkar kapitalstrukturen i företag i intressegemenskap och ändringarna i avdragen för ränta på skuld och

kartlägga vilka nya typer av skatteplanering det eventuellt uppstår i beskattningspraxis. Riksdagen förutsatte också att finansministeriet utifrån tillgänglig information och arbetet i expertgruppen för näringsbeskattning utvärderar hur lagen bör förbättras och vidtar behövliga åtgärder för att vidareutveckla lagstiftningen. Utvärderingen bör särskilt fokusera på beskattningen av företag som bedriver fastighetsinvesteringar.

Lagändringen som baserar sig på propositionen RP 146/2012 tillämpas för först gången skatteåret 2014. Finansministeriet utreder hur de i riksdagens svar föreslagna åtgärderna har förverkligats. Uppföljningen av lagstiftningens effekter och kartläggningen av nya typer av skatteplanering förutsätter ett samarbete med Skatteförvaltningen och därför diskuterar man tillsammans med dem om hur uppföljningen ska genomföras. Den egentliga uppföljningen kan utföras först efter det första året då lagen tillämpats, dvs. skatteåret 2014.

Dessutom har den av finansministeriet 21.11.2011 tillsatta expertgruppen för näringsbeskattning behandlat indelningen i olika förvärvskällor och indelningens inverkan på en begränsning av rätten till ränteavdrag. Arbetsgruppen presenterade sin rapport i juni 2013. Indelningen av den beskattningsbara inkomsten i näringsverksamhetens förvärvskälla, jordbrukets förvärvskälla och förvärvskällan för annan verksamhet inverkar på beskattningen av de företag som bedriver fastighetsinvesteringar. Eventuella allmänna ändringar i indelningen av förvärvskällor skulle inverka även på företag som bedriver fastighetsinvesteringar så därför kommer man i den fortsatta beredningen att beakta behovet av ändringar i begränsningarna av rätten till ränteavdrag.

Tilläggsavdrag i beskattningen för forsknings- och utvecklingsverksamhet

RP 175/2012 rd — RSv 168/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att regeringen följer propositionens verkningar och granskar hur väl det temporära incitamentet fungerar och vilka dess praktiska konsekvenser är. Utifrån inhämtade uppgifter ska regeringen överväga om det finns skäl att utveckla lagen ytterligare och i förekommande fall lämna de ändringsförslag som syftet med propositionen kräver.

Lagändringen som baserar sig på propositionen RP 175/2012 tillämpas för först gången skatteåret 2013. Finansministeriet utreder hur de i riksdagens svar föreslagna åtgärderna har förverkligats. En uppföljningen av lagstiftningens effekter och en bedömning av behovet av att utveckla lagen ytterligare förutsätter ett samarbete med Skatteförvaltningen och därför har man diskuterat med Skatteförvaltningen om hur uppföljningen ska genomföras och vilka uppgifter man ska samla in. Den egentliga uppföljningen kan utföras först efter att beskattningen för det första året då lagen tillämpats har slutförts, dvs. för skatteåret 2013.

Skattelättnad för investeringsverksamhet

RP 177/2012 rd — RSv 170/2012 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att regeringen följer propositionens verkningar och granskar hur väl det temporära incitamentet fungerar och vilka dess praktiska konsekvenser är. Utifrån inhämtade uppgifter ska regeringen överväga om det finns skäl att utveckla lagen ytterligare och i förekommande fall lämna de ändringsförslag som syftet med propositionen kräver.

Enligt 12 § i lagen om skattelättnad för investeringsverksamhet skatteåren 2013–2015 som riksdagen antagit på basis av regeringens proposition 177/2012 rd trädde lagen i kraft 15.5.2013 genom en förordning av statsrådet. Lagen tillämpas på investeringar som gjorts den dag då denna lag träder i kraft eller därefter men senast 31.12.2015. Uppföljningen av konsekvenserna av lagstiftningen och en bedömning av utvecklingsbehoven kan i praktiken göras först efter att beskattningen för det första året då lagen tillämpats har slutförts, dvs. skatteåret 2013. Man kan dock redan i det här skedet konstatera att man genom att stifta lagen långt före den träder i kraft framkallar en osäkerhet för eventuella investerare vilket skapar extra besvär för eller skjuter fram företagens finansiering. Vid stiftande av lagar som gäller statligt stöd är det huvudsakligen att föredra att man slutför förfarandet med kommissionen innan man stiftar lagen.

Punktbeskattningen av sockerhaltiga livsmedel

RP 148/2010 rd — RSv 189/2010 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsatte 16.11.2010 att regeringen fortsätter att utveckla punktbeskattningen av sockerhaltiga livsmedel genom att tydligare lyfta fram hälsoeffekterna bland lagens målsättningar och genom att särskilt utreda om produkternas sockerhalt kunde läggas till grund för skatten. Regeringen bör också ge akt på hur konsumenternas hälsa samt handeln och industrin påverkas av den nya lagen. Vidare bör regeringen hålla ögonen på om lagen eventuellt leder till problem med svart ekonomi. De undersökningar som görs bör regeringen utnyttja för att driva på hälsofrämjande skatter i Europeiska unionen.

Regeringen har följt upp verkningarna av den skatt på sötsaker som infördes vid ingången av 2011. Skatten har uppnått de uppställda fiskala målen och fungerat enligt förväntningarna. Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte i början av 2012 har gjort en utredning om att ta i bruk en skatt på socker och en utvidgning av skattebasen som ett alternativ till skatten på socker. Arbetsgruppen publicerade sin slutrapport den 31 januari 2013. I rapporten betonades inverkan på barns och ungas konsumtion. Arbetsgruppen ansåg att den nuvarande skatten på sötsaker fungerar bra. Vidare ansåg arbetsgruppen att det exis-

terar en betydande osäkerhet beträffande sockrets positiva effekter på hälsan. Man måste beakta att ifall man beskattar sockret kan konsumtionen styras till billigare produkter eller ersättande ohälsosamma produkter, t.ex. salta produkter. Arbetsgruppen understödde en översyn av skattebasen och skattenivåerna för sötsaksskatten för att främja en hälsosammare kost. Det beaktade man när skatten på läskedrycker höjdes 2014. Höjningen gällde endast drycker som innehåller socker.

Ärendet ger inte upphov till vidare åtgärder.

Utvecklingen av lagstiftningen om skatteförhöjning

RP 191/2012 rd — RSv 114/2012 rd

Finansutskottet, grundlagsutskottet, lagutskottet

Riksdagen förutsätter att finansministeriet gör en bedömning av behovet att utveckla bestämmelserna om skatteförhöjning och tullhöjning både i allmänhet och i förhållande till de begränsningar som ne bis in idem-förbudet innebär.

I samband med det bör ministeriet tillsammans med justitieministeriet utreda även det alternativet att skatteförhöjning påförs som en del av en straffprocess i allmän domstol.

2. Riksdagen förutsätter att finansministeriet tillsammans med justitieministeriet utreder möjligheten att också i Finland införa en särskild, i beskattningsärenden tillämplig bestämmelse om verksam ånger.

Finansministeriet tillsammans med justitieministeriet utarbetar under 2014 de utredningar som uttalandena förutsätter.

Regelverket om beskattningen av andelslag

RP 185/2013 rd — RSv 221/2013 rd

Finansutskottet

Riksdagen förutsätter att finansministeriet tar fram ett regelverk som gäller beskattningen av andelslag så att en proposition om detta kan lämnas till riksdagen våren 2014 och lagändringarna sättas i kraft vid ingången av 2015.

Under beredningen av regelverket ska man sörja för öppet hörande av branschaktörerna och för omsorgsfull granskning av hur de framförda synpunkterna påverkar skattemodellen. Utöver de aspekter som gäller internationell skatteflykt ska man i granskningen också ta hänsyn till hur neutrala bestämmelserna är i förhållande till olika aktörer.

Statsrådet beslutade 30.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Fastighetsskatt genom förskottsuppbörd*RP 76/2013 rd; RP 102/2013 — RSv 123/2013 rd**Finansutskottet*

Riksdagen förutsätter att finansministeriet separat utreder möjligheten att inkludera fastighetsskatten i förskottsuppbörden. En bedömning i saken ska föreläggas finansutskottet under 2014.

Statsrådet beslutade 18.11.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1.6 Undervisnings- och kulturministeriet**Främjande av utbildningsexport***(RP 9/2013 rd, RSv 78/2013 rd)*

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder hindren i lagstiftningen för främjande av utbildningsexport, till exempel genom att en klar åtskillnad görs mellan den examensutbildning som ges som normal undervisning och den examensutbildning som exporteras.

Utredningen bör göras så att eventuella beslut kan fattas senast i början av 2014.

Undervisningsminister Kiuru tillsatte 15.8.2013 en utredningsgrupp med uppgift att utarbeta ett åtgärdsprogram för utbildningsexportens främjande. Utredningsgruppen skulle beakta riksdagens uttalande (RP 9/2013 rd, RSv 78/2013 rd). Utredningsgruppen överlämnade sin rapport till undervisningsministeriet 4.11.2013.

Utredningsgruppen föreslår att utbildning som leder till högskoleexamen ska vara avgiftsbelagd för medborgare från stater utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om utbildningen ordnas på något annat språk än finska eller svenska. Högskolorna ska själva få bestämma hur stor avgiften är. Avgiften bör täcka åtminstone de kostnader som examensutbildningen medför. En förutsättning för att avgiften ska få tas ut bör vara att högskolan har ett stipendiesystem som vid behov kan användas för att stödja studierna för studerande som deltar i den avgiftsbelagda examensutbildningen.

Utredningsgruppen föreslår också att högskolorna ska kunna ordna avgiftsbelagd beställningsutbildning för grupper av studerande och att högskolorna ska få ta ut terminsavgifter inom utbildning som genomförs utomlands och leder till examen i första eller andra cykeln. Högskolorna får utomlands mot avgift ordna sådan utbildning som tillhandahålls avgiftsfritt i Finland.

Lag om elev- och studerandevård, uppföljning av reformens verkningar
(RP 67/2013 rd, RSv 218/2013 rd)

Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet följer hur reformen påverkar dels resultaten och effektiviteten inom elevvården, dels personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet och lämnar en utredning till kulturutskottet vårsessionen 2018.

Riksdagen förutsatte 16.12.2013 att undervisnings- och kulturministeriet i anslutning till lagen om elev- och studerandevård följer hur reformen påverkar dels resultaten och effektiviteten inom elevvården, dels personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet och lämnar en utredning till kulturutskottet vårsessionen 2018.

Lagen om elev- och studerandevård träder i kraft 1.8.2014. Först efter det att lagen har trätt i kraft och de åtgärder som den förutsätter har införts i skolorna och läroanstalterna kan man bedöma hur reformen påverkar resultaten och effektiviteten inom elevvården och hur den påverkar personalbemanningen och tillgången till tjänster i olika delar av landet. Innan lagen träder i kraft ordnar undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet omfattande utbildning i olika delar av landet för att främja verkställigheten av lagen.

Studiestöd

RP 116/2013 rd och RP 197/2013 rd — RSv 189/2013 rd

Riksdagen förutsatte 30.12.2013 att regeringen vidtar snabba åtgärder för att revidera studiestödslagstiftningen så att myndiga studerande i samma situation inte längre särbehandlas på grund av ålder.

Statsrådet beslutade 30.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Föräldrarnas inkomster minskar inte högskolestuderandes studiestöd. För andra än högskolestuderande inverkar föräldrarnas inkomster nedsättande på studiepenningen, om den studerande är yngre än 20 år samt på bostadstillägget, om den studerande är yngre än 18 år. Som ett led i den studiestödsreform som träder i kraft 1.8.2014 höjs de gränser för föräldrarnas inkomster som minskar studiepenningen för 18–19-åriga studerande som inte är högskolestuderande och som bor någon annanstans än hos sina föräldrar med 30 %. Højningen främjar situationen i synnerhet för sådana studerande på andra stadiet som bor självständigt. Avsikten är att successivt slopa förfarandet där föräldrarnas inkomster minskar studiepenningen för 18–19-åriga studerande på andra stadiet som bor självständigt. Vidare är avsikten att grunderna för behovsprövning på olika utbildningsstadier för enhetligas om statsfinanserna tillåter det.

Yrkeshögskolorna, finansieringssystem

RP 206/2002 rd — RSv 306/2002 rd

Kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att de studerande vid yrkeshögskolorna får hälso- och sjukvårdstjänster på studieorten.

3. I ett försök som inleddes 2011 kartläggs möjligheterna att ordna studerandehälsovård för yrkeshögskolestuderande via Studenternas hälsovårdsstiftelse. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att förbereda, leda och följa försöket med studerandehälsovård vid yrkeshögskolor. Arbetsgruppens mandatperiod är 7.12.2010–1.12.2015.

Ärendet hör till ansvarsområdet för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Upphovsrättslagen, uppföljning av verkningarna

RP 28/2004 rd — RSv 100/2005 rd

Stora utskottet och kulturutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder vilka regler som gäller och vilka tolkningsproblemen är i fråga om dels rätten att använda gamla fotografier, dels upphovsrätten för fotografier som klassas som historiska, och i förekommande fall vidtar åtgärder för att ändra lagstiftningen.

3. Undervisnings- och kulturministeriet föreslår följande utredning om utvecklingen när det gäller skyddet för fotografier. Åren 1927–1995 reglerades rätten till fotografier i Finland genom en särskild lag om rätt till fotografisk bild. Enligt denna lag hade alla fotografier samma värde och för erhållande av skydd krävdes ingen särprägel som gäller för upphovsrätten. År 1995 överfördes skyddet för fotografier till upphovsrättslagen, varvid fotografier som betraktas som verk började omfattas av det upphovsrättsliga skyddet. Andra fotografier omfattas fortfarande av ett s.k. vanligt skydd enligt bestämmelserna i 49 a § i upphovsrättslagen.

Enligt den regeringsproposition som gäller koppling av skyddet för fotografier till upphovsrättslagen (RP 287/1994 rd) har det inte ansetts förekomma några stora problem i fråga om att definiera fotografierna som verk, dvs. då det gäller att avgöra vilka fotografier som ska omfattas av det upphovsrättsliga skyddet. "Att skilja mellan äldre fotografiska verk än skyddstiden enligt 49 a § och friblivna andra fotografier avviker inte från den gränsdragning enligt gällande lag, som uppkommer på grund av att det internationella skyddet för fotografier som åtnjuter skydd enligt gällande fotografilag begränsas till sådana fotografier som enligt Bernkonventionen är fotografiska verk." (s. 56)

Då reformen genomfördes 1995 var skyddstiden 50 år för fotografiska verk och fotografier som avses i 49 a §. När det gäller upphovsrätten beräknades skyddstiden från upphovs-

mannens död och när det gäller skyddet för andra fotografier från det att fotografiet tagits. I början av 1996 förlängdes tiden för det upphovsrättsliga skyddet till 70 år.

De ändringar i skyddets omfattning när det gäller vanliga fotografier som trädde i kraft i början av 2006 har ytterligare närmare skyddet för fotografiska verk med skyddet för andra fotografier. Alla fotografier har samma skydd under 50 års tid efter det att de tagits. Det omfattande rättsliga skydd som fotografier åtnjuter enligt upphovsrättslagen utgör ett tydligt undantag från de grundläggande principerna när det gäller upphovsrätt: alla fotografier åtnjuter skydd oberoende av särprägel.

När det gäller fotografier som förvaras i arkiv och museer kommer gamla fotografier att kunna användas genom förmedling av en av undervisningsministeriet godkänd organisation som en följd av de bestämmelser gällande avtalslicens som trädde i kraft 2007. Frågan om rätten att använda gamla fotografier utgör också föremål för en omfattande europeisk utredning som en del av ett projekt för grundande av ett europeiskt digitalt bibliotek. En särskild fråga i denna utredning utgör användningen av sådana fotografier vilkas upphovsmän inte kan identifieras eller nås.

Upphovsrättsrådet, som tillsatts av statsrådet, ska enligt 55 § i upphovsrättslagen avge utlåtanden i ärenden som gäller tillämpningen av upphovsrättslagen. Frågor som gäller skydd av fotografier som utgör verk och sådana fotografier som avses i 49 a § kan också behandlas av upphovsrättsrådet.

Med stöd av vad som anförts ovan anser undervisnings- och kulturministeriet att det inte finns något behov av att ändra lagstiftningen.

Undervisnings- och kulturministeriet behandlade i sin utredning till kulturutskottet 1.11.2013 i detalj frågor som hänför sig till upphovsrättsskyddet för fotografier.

När det gäller rätt att använda gamla fotografier ansåg undervisnings- och kulturministeriet att ”en typisk faktor som försvårar rätten att använda gamla fotografier är att fotografen ofta inte nämns i anslutning till fotografiet och att fotografiets ålder ofta inte kan fastställas på basis av exemplaret. Det att man inte känner till fotografen betyder inte att fotografiet inte skulle kunna vara skyddat.”

Utifrån EU:s direktiv 2012/28/EU om föräldralösa verk antog riksdagen lagen om föräldralösa verk (764/2013), som träder i kraft 29.10.2014. Fotografier som inte ingår i böcker, tidningar eller andra tryckalster omfattas dock inte av direktivets eller lagens tillämpningsområde. I direktivet har man emellertid identifierat behovet av att ordna rättigheterna att använda fotografier. Enligt översynsklausulen i artikel 10 ska kommissionen efter direktivets ikraftträdande årligen lägga fram en rapport om eventuellt införande i direktivets tillämpningsområde av andra skyddade alster som för närvarande inte omfattas av tillämpningsområdet, i synnerhet enskilda foton och andra bilder.

En utvidgning av direktivet om föräldralösa verk till att omfatta även enskilda fotografier skulle innebära en ny möjlighet att förutom genom det nordiska avtalslicensregelverket främja de praktiska arrangemangen i anslutning till rättigheterna att använda fotografier.

När det gäller upphovsrättsskyddet för fotografier som betraktas som historiska anser man i utredningen att det är fråga om en sådan bedömning av originaliteten som är en förutsättning för upphovsrättsskyddet för alla verk. I utredningen bedöms möjligheten att i lagen närmare fastställa kriteriet för erhållande av skydd för fotografier som följer: ”Det

finns inga exempel från de övriga nordiska länderna och inte heller från andra länder på lagdefinitioner av detta slag eller på hur de fungerar. Artikel 6, som gäller skydd för fotografier, och inledningsfras 17 i skyddstidsdirektivet tillåter inget annat kriterium än kriteriet originell som grund för rätten till skydd ("det rör sig om upphovsmannens egna intellektuella skapelse och avspeglar hans personlighet"). Genom direktivet har det i praktiken blivit omöjligt att kvalificera det originella genom lagbestämmelser. Detsamma gäller för möjligheten att tillämpa andra kriterier."

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Utövande konstnärers rättigheter i audiovisuella verk

RP 73/2013 rd — RSv 120/2013 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 5.11.2013 att regeringen ser till att utövande konstnärer som uppträder i audiovisuella verk bemöts jämbördigt med andra konstnärer.

Statsrådet beslutade 7.11.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Vid undervisnings- och kulturministeriet har man börjat bereda en utredning om skydd för audiovisuella framträdanden inom Europeiska unionen. Utredningen skapar en grund för bedömning av behovet av nationell lagstiftning i samband med att man inom Europeiska unionen bereder unionens och dess medlemsstaters tillträde till det år 2012 ingångna Pekingfördraget om skydd för audiovisuella framträdanden.

Skolornas biblioteksverksamhet och dataservice

RP 33/2006 rd — RSv 88/2006 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 12.6.2006 att tillräckliga resurser reserveras för att stödja skolornas biblioteksverksamhet och dataservice i hela landet så att eleverna garanteras tillgång till information genom adekvata biblioteks- och datatjänster.

De statliga regionförvaltningsmyndigheterna för biblioteks- och informationstjänsterna har årligen med hjälp av informationsstyrning och fortbildning främjat samarbetet mellan skolorna och de allmänna biblioteken i syfte att förbättra biblioteks- och informationstjänsterna för elever och lärare. Inom undervisnings- och kulturministeriets program Bibliotekspolitik 2015 betonas vikten av samarbete mellan skolor och bibliotek för att ordna bibliotekstjänster för elever inom grundskolan och andra stadiet. Enligt programmet kan elevernas bibliotekstjänster lösas effektivt och ekonomiskt genom satsningar på systematiskt samarbete och rationell fördelning av gemensamma resurser. Statsfinansieringen för såväl den grundläggande utbildningen som det allmänna biblioteksväsendet fastställs kalkylmässigt enligt statsandelssystemet för kommunal basservice. Kommunernas projekt

för utveckling av samarbetet mellan skolväsendet och biblioteksväsendet har stötts med statsunderstöd enligt prövning.

I enlighet med programmet Bibliotekspolitik 2015 inledde undervisnings- och kulturministeriet hösten 2012 det treåriga riksomfattande programmet Läslust, som har som mål att ta fram bestående verksamhetsmodeller för samarbete mellan skolorna och biblioteken.

I sökportalen Finna, som öppnades i oktober 2013, samlas för första gången material från olika bibliotek, arkiv och museer i Finland. Via nätet har alla medborgare fri tillgång till materialet i databasen. I arbetet med att utveckla Finna har även skolornas och läroanstalternas behov beaktats. Finna utgör ett led i undervisnings- och kulturministeriets mera omfattande projekt Det nationella digitala biblioteket.

Tillsammans med regionförvaltningsmyndigheterna för biblioteksväsendet har undervisnings- och kulturministeriet genom statsunderstöd som beviljats för att renovera bibliotekslokaler främjat inrättandet av s.k. kombibibliotek. Kombibiblioteken fungerar både som närbibliotek för invånarna i området och som skolbibliotek för lärare och elever i skolan.

Utlåningersättningssystemet enligt upphovsrättslagen

RP 126/2006 rd — RSv 226/2006 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2006 att i statsbudgeten reserveras tilläggsanslag som gör det möjligt att utsträcka utlåningersättningssystemet enligt 19 § i upphovsrättslagen till bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Ändringen av 19 § i upphovsrättslagen genomfördes så att arrangemanget endast ska uppfylla minimikraven enligt det s.k. uthyrnings- och utlåningsdirektivet (92/100/EEG) från 1992. Tillämpningsområdet för utlåningersättningssystemet är således så begränsat som möjligt och omfattar i praktiken endast de allmänna biblioteken. Då genomförandet av utlåningersättningssystemet inleds från 2007 kommer man att utreda möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet i enlighet med riksdagens uttalande.

En utvidgning av utlåningersättningssystemet till utlåning från bibliotek som betjänar forsknings- och undervisningsverksamheten ingick i beredningen av statsbudgeten vid undervisningsministeriet våren 2007. Till följd av att kulturanslagen var knappa kunde tilläggsanslag för detta ändamål likväl inte anvisas i den slutgiltiga budgetpropositionen.

Statsbudgeten för 2008 innehåller ett anslag om betalning av utlåningersättning endast för utlåning från allmänna bibliotek.

Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2009.

Man har inte lyckats få med en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2010.

Statsbudgetens ramar är redan ansträngda och ger inte utrymme för en sådan höjning av anslaget som behövs i statsbudgeten för 2011.

Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för en sådan höjning av anslaget i statsbudgeten för 2012 som skulle behövas för att utsträcka utlåningsersättningssystemet till bibliotek som betjänar forskning och utveckling.

En höjning av anslaget i statsbudgeten, som i budgeten för 2013 har kunnat anvisas för dispositionsrättssättningar som gäller upphovsrättsligt skyddat material, har avsatts för en höjning av nivån på ersättningen för utlåning i dess nuvarande omfattning. När riksdagen behandlade budgetpropositionen för 2013 godkände den en höjning av anslaget med 200 000 euro. Anslaget för ersättning för utlåning ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013). Statsbudgetens ramar har inte gett utrymme för att utsträcka utlåningsersättningssystemet till utlåning från bibliotek som betjänar forskning och utbildning.

Bedömning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter

RP 98/2008 rd — RSv 207/2008 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 15.12.2008 att regeringen följer hur lagändringen om bedömning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter genomförs i praktiken och i synnerhet granskar om de studerande får samma mängd undervisning oberoende av studieort. Regeringen ska vid behov vidta åtgärder om det framgår att reformen inte fungerar med hänsyn till fördjupade studier i språk eller till kravet att de studerande ska bemötas jämlikt.

Helsingfors universitet genomför ett projekt för uppföljning av gymnasiestuderandes muntliga språkfärdigheter. Projektet som slutförs 2013 finansieras av undervisnings- och kulturministeriet. Syftet med projektet är att producera information om responsen på och undersökningarna om genomförandet av bedömningen och dess följder. Avsikten är att kartlägga, beskriva och analysera hur kurserna i muntlig språkfärdighet och läroplanerna genomförs vid gymnasierna på olika håll i landet. Projektet syftar också till att samla och utarbeta arbetsformer som lämpar sig för utbildningen av språklärare samt till att göra bedömningen mångsidigare.

En mellanrapport färdigställdes i september 2011. I mellanrapporten ingick en lärarenkät. Enligt enkäten finns det behov av kurser i muntlig språkfärdighet i gymnasiet. Lärarna anser att de muntliga kurserna bör vara obligatoriska för alla. Endast få personer besvarade enkäten. För att säkerställa tillförlitligheten i informationen ska en ny enkät göras inför slutrapporten. I den andra lärarenkäten ska man bl.a. utreda lärarnas erfarenheter och uppfattningar om ordnandet och genomförandet av muntliga kurser. En separat studerandenkät gjordes 2012. Under våren 2013 görs klassobservationer och intervjuas lärare.

Projektet har nu avslutats och slutrapporten ges före utgången av mars 2014. Utgående från slutrapporten dryftas vid behov förslag till åtgärder.

Universitetsreformen, uppföljning av genomförande och effekter

RP 7/2009 rd — RSv 103/2009 rd

Kulturutskottet

2. Riksdagen förutsatte 16.6.2009 att regeringen följer hur universiteten ordnar idrott och motion för de studerande och att den vid behov vidtar åtgärder för att främja de studerandes möjligheter till idrott och motion.

3. Riksdagen förutsatte att man noga analyserar hur försöket med terminsavgifter utfaller och att kriterierna för denna analys fastställs snarast möjligt.

4. Riksdagen förutsatte att universiteten garanteras en tillräcklig basfinansiering så att utbildningen och forskningen kan utvecklas och kvaliteten tryggas. Finansiering bör kanaliseras jämbördigt till alla vetenskapsområden.

5. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att universitetscentren årligen tilldelas anslag som åtminstone ligger på samma nivå som för närvarande.

2. Inom FSF:s och Finlands universitetsrektors råds Kyky-projekt, som finansierades av undervisningsministeriet, kartlades och sammanställdes år 2009 exempel på god praxis som främjar universitetsstuderandenas studieförmåga (inkl. universitetssporten som stöder den fysiska och psykiska orken), och det utarbetades nationella rekommendationer för främjande av studieförmågan inom universitetsgemenskapen. Efter det har målet varit att sprida god praxis och rekommendationer och att stödja tillämpningen av modellen för studieförmåga som en del av utvecklingen av högskoleundervisningen. Finlands studentkårers förbund rf (FSF) och Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otus har i samarbete med bl.a. Studerandenas Idrottsförbund rf och studentkårerna genomfört utredningarna Opiskelijan yliopisto 2005, 2006 och 2008. Målet med utredningarna har varit att ta fram kunskap om hur universitetens studiemiljöer fungerar. Sakkunniggruppen för idrott och motion i högskolorna, som är ett samarbete mellan Studerandenas Idrottsförbund rf, Finlands universitet UNIFI rf och Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, har understötts av undervisnings- och kulturministeriet och har tagit fram en rekommendation om idrotts- och motionstjänster vid högskolorna. Arbetsgruppens arbete presenterades vid undervisnings- och kulturministeriets seminarium i februari 2011.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

3. Försöket med terminsavgifter vid högskolorna inleddes vid ingången av 2010 och avslutas vid utgången av 2014. Två universitet och två yrkeshögskolor började ta ut avgifter 2010. År 2012 tog nio högskolor ut terminsavgifter hos studerande från länder utanför EU/EES-området för ca 40 program som leder till högre högskoleexamen. Det fanns något fler än 200 studerande som betalade terminsavgifter det året. För att kunna delta i försöket med terminsavgifter ska högskolorna ha ett stipendieprogram. Merparten av de studerande från länder utanför EU/EES-området som betalar terminsavgifter får stipendier som täcker hela terminsavgiften eller en del av den. En del av stipendierna täcker även levnadskostnader.

Undervisnings- och kulturministeriet fattade våren 2010 beslut om uppföljning av försöket med terminsavgifter utifrån en uppföljnings- och utvärderingsplan som utarbetats av en arbetsgrupp. Den arbetsgrupp som tillsatts för uppgiften ansvarar för genomföran-

det av planen. Vid uppföljningen samlas uppgifter från befintlig statistik och utredningar. Genom enkäter till högskolor och studerande samlas kvantitativa och kvalitativa uppgifter. I syfte att kartlägga de praktiska erfarenheterna och dela med sig av god praxis ordnar uppföljnings- och utvärderingsgruppen årligen temadiskussioner och arbetsseminarier för högskolor och intressentgrupper. Arbetsgruppen följer och rapporterar också om avgiftspraxis i andra europeiska länder och i synnerhet i de nordiska länderna och om dess utveckling. Arbetsgruppen har årligen gett ut en mellanrapport. Arbetsgruppen lämnar sin slutrapport 31.3.2004.

4. Genom statlig finansiering tryggas förutsättningarna för alla universitet att sköta sina lagstadgade uppgifter. Den statliga finansieringen för universitetens utgifter grundar sig på samma principer för alla universitet. Genom kalkyleringsmodellen för universitetens basfinansiering tryggas möjligheterna till utveckling på lång sikt samtidigt som universiteten sporras till att, förutom att profilera sig och fortsätta att förbättra kvaliteten, även bedriva produktiv och ekonomisk verksamhet.

I övergångsfasen 2010–2012 var målet att universitetens inbördes finansieringsförhållanden inte ska förändras i väsentlig grad och att produktiviteten i verksamheten på längre sikt ska speglas i den finansiering som varje enskilt universitet får. I april 2012 godkände statsrådet de ändringar av förordningar som behövdes för att revidera finansieringsmodellen för universiteten med betoning på kvalitet, resultat och internationalisering. Förordningarna trädde i kraft vid ingången av 2013 så att statens finansiering till universiteten 2013 riktades i enlighet med den förnyade finansieringsmodellen. I januari 2013 färdigställde en arbetsgrupp förslag om hur man genom finansieringsmodellen ska kunna stärka incitamenten för att främja kvaliteten på utbildning och forskning. Avsikten är att den reviderade finansieringsmodellen ska beaktas i fördelningen av statens finansiering från och med 2015.

I samband med budgetarna för 2009, 2010 och 2011 fattades det ett stort antal beslut som tryggar universitetens likviditet och soliditet. Beslut om andra bestående nivåhöjningar eller särskilda satsningar av engångsnatur som eventuellt görs för att stärka universitetens finansiering på lång sikt fattas i samband med kommande rambeslut.

I sista hand fattar universiteten inom ramarna för sin autonomi beslut om den finansiering som de anser vara ändamålsenlig för olika funktioner eller enheter för att det ska vara möjligt att nå de mål som man kommit överens om med ministeriet och de egna mål som uppställts inom universitetet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

5. Undervisnings- och kulturministeriet anvisar under perioden 2013–2016 finansiering till de universitet som samordnar universitetscentren som en del av de riksomfattande uppgifterna. År 2014 anvisas 720 000 euro per universitetscenter. Den årliga höjningen av kostnadsnivån enligt universitetsindexet inverkar också på finansieringen av samordningen av universitetscentren. Förutom via de riksomfattande uppgifterna får universiteten även finansiering via basfinansieringens kalkylmässiga kriterier i fråga om insats/avkastning, av vilka en del även hänger samman med den verksamhet som bedrivs vid universitetscentren.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Yrkeshögskolor, uppföljning av verksamheten

RP 26/2009 rd — RSv 102/2009 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 16.6.2009 att regeringen följer upp hur antalet studieplatser vid yrkeshögskolorna förändras, hur utbildningsinnehållen utvecklas och hur de studerande kommer in på arbetsmarknaden.

2. Riksdagen förutsatte att resultaten av försöket med terminsavgifter vid yrkeshögskolorna utvärderas noggrant och att bedömningskriterierna läggs fast så snart som möjligt.

3. Riksdagen förutsatte att situationen inom hälsovården för studerande vid yrkeshögskolorna följs upp.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen bevakar hur yrkeshögskolorna ordnar idrott och motion för de studerande och i förekommande fall vidtar åtgärder för att förbättra möjligheterna för idrott och motion.

1. Undervisnings- och kulturministeriet, huvudmännen för yrkeshögskolorna och yrkeshögskolorna har utbildningsområdesvis kommit överens om det studerandeantal som ska ligga till grund för yrkeshögskolornas basfinansiering under avtalsperioden 2013–2016.

Yrkeshögskolornas utbildningsutbud ska dimensioneras enligt resultaten av prognoserna över behovet av arbetskraft och utbildning. Målet för antalet unga som ska inleda yrkeshögskolestudier 2016 är sammanlagt 2 200 personer lägre än utbudet 2009. Undervisnings- och kulturministeriet har 5.10.2011 i sin skriftliga respons till yrkeshögskolorna föreslagit att antalet nybörjarplatser ska börja minska fr.o.m. 2013. Undervisnings- och kulturministeriet har genom sitt beslut 30.3.2012 minskat antalet nybörjarplatser vid yrkeshögskolorna fr.o.m. 2013 så att utbildningsutbudet inriktas i enlighet med prognostiseringarna och så att tillgången till utbildningen, det regionala utbudet och tillgodoseendet av språkgruppernas behov säkerställs. Antalet nybörjarplatser minskar med sammanlagt 2 030.

I anslutning till utvecklandet av utbildningsinnehållen fortsätter rådet för utvärdering av högskolorna sin utvärdering av utbildningen. Resultatet av utvärderingen används i arbetet med att utveckla utbildningen.

Frågan om hur studerandena placerar sig på arbetsmarknaden följs upp med hjälp av de mål och nyckeltal i anslutning till dem som undervisnings- och kulturministeriet och yrkeshögskolorna gemensamt kommit överens om samt genom undervisnings- och kulturministeriets skriftliga respons till yrkeshögskolorna. När det gäller placeringen på arbetsmarknaden tar man även hjälp av prognostiseringar, genom vilka man strävar efter att få utbildningarna att passa arbetskraftsbehovet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

2. Försöket med terminsavgifter vid högskolorna inleddes vid ingången av 2010 och avslutas vid utgången av 2014. Två universitet och två yrkeshögskolor började ta ut avgifter 2010. År 2012 tog nio högskolor ut terminsavgifter hos studerande från länder utanför EU/EES-området för ca 40 program som leder till högre högskoleexamen. Det fanns något fler än 200 studerande som betalade terminsavgifter det året. För att kunna delta i försöket med

terminsavgifter ska högskolorna ha ett stipendieprogram. Merparten av de studerande från länder utanför EU/EES-området som betalar terminsavgifter får stipendier som täcker hela terminsavgiften eller en del av den. En del av stipendierna täcker även levnadskostnader.

Undervisnings- och kulturministeriet fattade våren 2010 beslut om uppföljning av försöket med terminsavgifter utifrån en uppföljnings- och utvärderingsplan som utarbetats av arbetsgruppen. Den arbetsgrupp som tillsatts för uppgiften ansvarar för genomförandet av planen. Vid uppföljningen samlas uppgifter från befintlig statistik och utredningar. Genom enkäter till högskolor och studerande samlas kvantitativa och kvalitativa uppgifter. I syfte att kartlägga de praktiska erfarenheterna och dela med sig av god praxis ordnar uppföljnings- och utvärderingsarbetsgruppen årligen temadiskussioner och arbetsseminarier för högskolor och intressentgrupper. Arbetsgruppen följer och rapporterar också om avgiftspraxis i andra europeiska länder och i synnerhet i de nordiska länderna och om dess utveckling. Arbetsgruppen ger årligen ut en mellanrapport. Arbetsgruppen ska ge sin slutrapport före 31.3.2014.

3. Kommunen ska ordna hälso- och sjukvårdstjänster för yrkeshögskolestuderande. För närvarande pågår ett försök som inleddes 2011 där studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande ordnas enligt SHVS-modellen. Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att bereda, styra och följa försöket med studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande. Arbetsgruppens mandatperiod är 7.12.2010-1.12.2015. Avsikten är att utreda om SHVS-modellen lämpar sig för studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande. Utifrån försöket kommer en styrgrupp som lyder under SHM att lägga fram förslag till fortsatta åtgärder. Arbetsgruppens mellanrapport färdigställdes hösten 2013.

Ärendet hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde.

4. Sakkunniggruppen för idrott och motion i högskolorna, som är ett samarbete mellan Studerandenas Idrottsförbund rf, Finlands universitet UNIFI rf och Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, har understötts av undervisnings- och kulturministeriet och har tagit fram en rekommendation om idrotts- och motionstjänster vid högskolorna. Arbetsgruppens arbete presenterades vid undervisnings- och kulturministeriets seminarium i februari 2011.

Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf genomförde åren 2010–2011 projektet Yhteinen ammattikorkeakoulu för att främja studerandenas studieförmåga.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Stödjande av inlärnin

Specialundervisning

RP 109/2009 rd — RSv 90/2010 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 8.6.2010 att regeringen ger akt på om elevernas rätt till särskilt stöd omsätts i verkligheten enligt deras inlärningsförutsättningar och vid behov griper in om det visar sig att elevernas möjligheter att efter behov få stöd för inläringen och möjligheterna till en framgångsrik inlärnin

Undervisnings- och kulturministeriet ska komma med en utredning om saken till kulturutskottet före utgången av 2013.

2. Riksdagen förutsatte att ramarna för statsfinanserna och de kommande statsbudgetarna väger in behoven av mer finansiering till följd av ändringarna i lagen om grundläggande utbildning i fråga om specialundervisning och annat särskilt stöd.

Undervisnings- och kulturministeriet har beställt två undersökningar om specialundervisning. Syftet är för det första att utreda hur specialundervisningen har ordnats i kommunerna och vilka faktorer som inverkar på ordnandet av specialundervisning, särskilt hur lagstiftningsreformerna om specialundervisningen och finansieringen av den samt lagen om statsandel för kommunal basservice inverkar på ordnandet och resurseringen av specialundervisningen i kommunerna. För det andra utreds vilka effekter den förnyade lagstiftningen om grundläggande utbildning har på för- och grundskoleelevers studier, välmåga och rättigheter.

Utredningen blev klar 30.1.2014.

Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) utfärdades 30.12.2013 och träder i kraft 1.8.2014. Lagen gäller förskoleundervisning, grundläggande utbildning, gymnasieutbildning och yrkesutbildning. Psykolog- och kuratorstjänsterna utsträcks till att omfatta även gymnasier och yrkesinriktade läroanstalter. Bestämmelser om elev- och studerandevård, behandling av personuppgifter, bokföring, registrering och sekretess har sammanförts i den nya lagen.

Det fria bildningsarbetet, utredning

RP 175/2009 rd — RSv 232/2009 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen, när det gäller det fria bildningsarbetet, utreder om en finansieringsmodell som bygger på bidrag är ändamålsenlig eller om kvalitets- och utvecklingsbidragen bör bli en del av statsandelsfinansieringen, hur det ska bli möjligt att ordna endast allmänna lärokurser i grundläggande konstundervisning vid medborgarinstituten och vilka möjligheter det finns att höja priset per enhet för grundläggande konstundervisning så att skillnaderna i dessa priser inte styr kommunernas beslutsfattande när det gäller grundläggande konstundervisning.

Regeringen ska i förekommande fall utan dröjsmål till riksdagen lämna propositioner med förslag till lagändringar.

Som ett led i genomförandet av programmet för utveckling av det fria bildningsarbetet 2009–2012 har bidragsfinansieringen under moment 29.30.30 förnyats från ingången av 2010 så att bidragen för det fria bildningsarbetet utgörs av 1) kvalitets- och utvecklingsbidrag som stöder de viktigaste målen, 2) bidrag som stöder en strukturell utveckling av

läroanstalterna och deras huvudmän, 3) bidrag för studiesedlar som stöder underrepresenterade grupper studier och 4) extra understöd. Statsunderstöden utgör tillsammans ca 4 % av den totala finansieringen av fritt bildningsarbete. För att kvalitets- och utvecklingsfinansieringen ska riktas till utbildningspolitiskt fastställd utveckling av kvaliteten och verksamheten förutsätts det att finansieringen fördelas i form av behovsprövade understöd. Statistik- och kunskapsunderlaget möjliggör inte fördelning av finansieringen i form av kalkylerade statsandelar.

Den finansieringsgrupp för fritt bildningsarbete som undervisningsministeriet tillsatte 26.10.2009 lämnade sitt förslag till ministeriet 15.3.2010. Finansieringsarbetsgruppens uppgift var bl.a. att utreda den grundläggande konstundervisningens ställning och finansieringen av den i läroanstalter för det fria bildningsarbetet, främst vid medborgarinstituten. Den redogörelse om ordnandet av grundläggande konstundervisning vid medborgarinstitut som utarbetades utifrån arbetsgruppens förslag och de utlåtanden som lämnats om det lämnades till riksdagen 18.1.2011. Redogörelsen antecknades som inkommen vid kulturutskottets sammanträde 28.1.2011.

Den arbetsgrupp som hade till uppgift att utreda utvecklandet av den statliga styrningen av fritt bildningsarbete vid idrottsutbildningscenter lämnade sin promemoria till undervisnings- och kulturministeriet 3.5.2011. Utifrån arbetsgruppens förslag inleddes ett utredningsprojekt för en reform av statsandelsfinansieringen av idrottsutbildningscentren. Utredningen blev klar 2.10.2012. I utredningen föreslås en modell för en reform av statsandelsfinansieringen av idrottsutbildningscentren. Finansiering av kvalitets- och utvecklingsprojekt ingår inte i statsandelsfinansieringen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Åtgärder för att stimulera samiskan

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2008

B 1/2009 rd — RSk 5/2010 rd

Grundlagsutskottet

Riksdagen godkände 18.3.2010 ett ställningstagande i enlighet med grundlagsutskottets och utrikesutskottets betänkanden, enligt vilket riksdagen inte har något att anmärka med anledning av berättelsen, men riksdagen förutsatte

3. att regeringen vidtar effektivare åtgärder för att stimulera samiskan; särskild hänsyn bör tas till att enaresamiskan och skoltsamiskan, som båda är hotade, kan fortleva.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 24.9.2010 en arbetsgrupp för att utvärdera de samiska språkens situation och redan genomförda åtgärder för att förbättra situationen när det gäller alla de tre samiska språk som talas i Finland och, utifrån denna utvärdering, utarbeta ett mera övergripande och långsiktigt stimulansprogram för samiska språket och utse en styrgrupp som följer och leder projektet.

Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag till åtgärdsprogram för att stimulera det samiska språket 2.3.2012 (undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och

utredningar 2012:7). Det fattades beslut om att sända arbetsgruppens förslag på remiss, och ett sammandrag över resultaten blev klart i januari 2013. Regeringen behandlade också vid sin aftonskola i december 2012 den fortsatta beredningen av projekt som gäller samerna. Enligt riktlinjerna från aftonskolan fortsätter beredningen av åtgärdsprogrammet för att stimulera det samiska språket enligt målen som ställts upp i regeringsprogrammet. Regeringens principbeslut om programmet bereds som tjänsteuppdrag vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med justitieministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och sametinget. Med sametinget kommer det också att föras i 9 § i sametingslagen avsedda förhandlingar om programmet.

Insatser för att stödja språkboversamhet på samiska fortsatte med ett särskilt anslag 2013 som ett led i den samlade ungdomspolitiken. Språkboversamheten är dagvård som enligt språkbadsmetoden ordnas särskilt för barn som hör till ett ursprungsfolk. Målet är att återkalla och återuppliva det traditionella språket i barnens släkt. Språkboversamheten ordnas av såväl kommuner som samernas egna föreningar beroende på vilken ort det är fråga om. Hittills har språkboversamhet ordnats endast inom samernas hembygdsområde, men mot slutet av 2013 höll verksamheten på att utsträckas även utanför hembygdsområdet. Detta har stor betydelse för bevarandet av samernas språk och kultur, eftersom en majoritet av de samiska barnen och de samiska ungdomarna i dagens läge är bosatta utanför hembygdsområdet. Ministeriets stöd till språkboversamheten har varit på väg uppåt den senaste tiden.

Lagstiftning om olämplighet för studier

RP 164/2010 rd — RSv 370/2010 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 man på alla utbildningsstadier ser till att de studerande har möjlighet att få tillräcklig studiehandledning samt elevvård och andra preventiva stödåtgärder och att studerandehälsovården förbättras.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer hur lagstiftningen fungerar och vilken effekt den har. Det är särskilt viktigt att följa om den nyinrättade rättsskyddsnämnden kan åstadkomma en enhetlig tillämpningspraxis i läroanstalterna och högskolorna så att de studerande bemöts på ett jämlikt sätt. Undervisnings- och kulturministeriet ska se till att de studerande får information om rättsskyddsnämnden.

1. I förordningen om yrkesutbildning (811/1998) föreskrivs det att studiehandledning ingår i en yrkesinriktad grundexamen (2 §) och att den studerande ska få personlig handledning och annan behövlig studiehandledning (4 §), om vilken bestäms i läroplanen. I grunderna för yrkesexamina finns närmare bestämmelser om målen med studiehandledningen, de studerandes rätt till studiehandledning och ordnande av studiehandledning.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 1.9.2010 en arbetsgrupp kring livslång handledning som fick i uppgift att senast 28.2.2011 utarbeta ett förslag till nationell strategi

för livslång handledning. Strategin skulle omfatta alla utbildningsstadier och utbildningsformer och de informations-, rådgivnings- och handledningstjänster som erbjuds inom arbets- och näringslivet. I samarbetsgruppens rapport beskrivs det nuvarande handledningssystemet och dess problem samt presenteras de strategiska målen för utvecklandet av handledningen.

Som strategiska mål för att säkerställa en tillräcklig studiehandledning på olika skolstadier föreslog samarbetsgruppen i sin rapport att antalet elever inom den grundläggande utbildningen ska begränsas per studiehandledare, att rätten till personlig studiehandledning ska tas in i gymnasielagen och att kvalitetskriterier för studiehandledningen i gymnasier och yrkesutbildning ska utarbetas. Dessutom betonade samarbetsgruppen att kompetensen för handledning ska säkerställas genom utvecklande av studiehandledarnas grundläggande utbildning och genom ökande av möjligheterna till kompletterande utbildning samt genom utvecklande av kvalitetssystem för handledningen.

I utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2012–2016 förutsätts det att kriterier för god studiehandledning för gymnasie- och yrkesstudier utarbetas så att de kan tillämpas fr.o.m. höstterminen 2014. När det gäller yrkesutbildningen ska kriterierna inkluderas i verkställandet av en kvalitetsstrategi. I utvecklingsplanen för utbildning och forskning förutsätts det också att grundutbildningen för dem som arbetar med handledning ska utvecklas så att den motsvarar de ökade kraven inom handledningen och att de elektroniska informations-, rådgivnings- och handledningstjänsterna utvecklas som en del av SAdE-programmet Webbtjänst för lärande.

Uppdraget för samarbetsgruppen kring livslång handledning utvidgades till att omfatta uppföljnings- och samordningsgruppen för utvecklingsprogrammet för ökad träffsäkerhet och efterfrågeorientering inom kunskaps-, rådgivnings- och vägledningstjänster inom vuxenstudier (ESR). Den nya handlednings- och samarbetsgruppens mandatperiod är 1.9.2011–31.1.2015. Genom ett omfattande samarbete kring handledningen vill man säkerställa att handledningstjänsterna utvecklas så att de motsvarar de önskemål alla kunder, även elever och studerande i olika utbildningsstadier, har om tjänsternas kvalitet och tillgänglighet.

Undervisnings- och kulturministeriet valde tolv projekt på olika håll i Finland för det projekt för utveckling av studiehandledningen i gymnasierna som inleddes 25.3.2011. Målet med projektet är att för sin del försnabba de ungas inledande av högskolestudier och att utveckla individuella handledningsmetoder för de studerandes behov. Projektfinansieringen kan användas till att utveckla studiehandledningen 2011–2012.

Hösten 2011 inleddes ett effektiviseringsprogram för att förkorta studietiden inom yrkesutbildningen (2011–2014), inom vilket man främst skapar modeller för god praxis för hur yrkesexamen kan avläggas inom tidsplanen. Ett av de centrala utvecklingsområdena är skapandet av förutseende och mer individuella verksamhetsmodeller för studiehandledningen och studerandevården. Vid utgången av 2012 omfattade effektiviseringsprogrammet 43 olika utbildningsanordnare med 23 projektnätverk. Ansökan om statsunderstöd för 2014 inleddes 8.2.2013.

Beredningen av en ny, enhetlig lag om elev- och studerandevård inleddes 2010 i enlighet med förslagen från arbetsgruppen för elev- och studerandevård 2009. Beredningen har genomförts i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet. Målet har varit att samla

bestämmelserna om elev- och studerandevård från flera olika lagar i en enda lag för att säkerställa en jämlik och tillräcklig tillgång på tjänsterna. Lagen om elev- och studerandevård träder i kraft 1.8.2014.

I den gällande universitetslagen (558/2009) och yrkeshögskolelagen (351/2003) finns inga bestämmelser om studerandevård. De frågor som gäller högskolestudier och ordnandet av studiehandledning omfattas av universitetens och yrkeshögskolornas egen beslutanderätt. Begreppet studerandevård omfattar i högskolorna olika handledningsfunktioner. Högskolestuderande är myndiga, vilket innebär att högskolornas roll i synnerhet hänför sig till handledning av högskolestudier och uppföljning av hur studierna framskrider. Vid högskolorna har man för att underlätta handledningen bl.a. tagit i bruk en individuell studieplan för de studerande (HOPS), karriär- och rekryteringstjänster samt handledning och rådgivning om internationalisering. Yrkeshögskole- och universitetsstuderandes välbefinnande har under de senaste åren undersökts och främjats genom många olika projekt, såsom undersökningen Opintourat som utrett studievägar, Kyky-projektet som främjat studieförmågan, VALOA som gällt internationella studerande, Eurostudent som forskat i studier och arbete, ESOK som stött tillgänglighet och Campus Conexus som forskar i riskerna för utslagnings samt samverkan.

Kommunerna ska ordna hälso- och sjukvårdstjänster såväl för studerande i yrkesutbildning som för yrkeshögskolestuderande. Studenternas hälsovårdsstiftelse SHVS erbjuder tjänster inom allmän hälsa, mental hälsa och oral hälsa för dem som avlägger en grundexamen vid ett universitet. För närvarande pågår ett treårigt försök 2011–2014 där studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande ordnas enligt SHVS-modellen. Avsikten är att utreda om SHVS-modellen lämpar sig för studerandehälsovården för yrkeshögskolestuderande samt att utifrån slututvärderingen lägga fram förslag till fortsatta åtgärder. Utvecklandet av studerandehälsovården hör till ansvarsområdet för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

2. Den lagstiftning som gäller olämplighet för studier trädde i kraft 1.1.2012. Än så länge finns det bara lite praktiska erfarenheter av tillämpningen av den nya lagstiftningen, men undervisnings- och kulturministeriet kommer att följa hur lagstiftningen fungerar och vilka konsekvenser den får.

Vid Utbildningsstyrelsen och social- och hälsovårdsministeriet har man berett anvisningar för utbildningsanordnare och yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården när det gäller att informera om den lagstiftning som gäller olämplighet för studier och för att säkerställa enhetlig praxis. Rättsskyddsnämnden för studerande inledde sin verksamhet vid ingången av 2012, och hittills har den tagit emot en besvärsskrift. Undervisnings- och kulturministeriet kommer att följa rättsskyddsnämnden för studerandes beslutspraxis.

Undervisnings- och kulturministeriet ordnade hösten 2011 en omfattande utbildningsturné om den lagstiftning som gäller olämplighet för studier tillsammans med regionförvaltningsverken, Utbildningsstyrelsen och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Syftet med utbildningen var att på ett heltäckande sätt presentera den nya lagstiftningen för representanter för läroanstalter och andra som påverkas av bestämmelserna och således säkerställa att läroanstalterna kan informera de studerande om de förändringar som lagstiftningen innebär samt om rättsskyddsnämnden för studerande. De förvaltnings-

ärenden som gäller rättsskyddsnämnden för studerande behandlas vid undervisnings- och kulturministeriet, och de studerande kan få aktuell information om nämndens verksamhet bl.a. på ministeriets webbplats. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Lagstiftningen om bildprogram, uppföljning av lagreformens genomförande och konsekvenser

RP 190/2010 rd — RSv 348/2010 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 15.3.2011 att Centralen för mediefostran och bildprogram får adekvata resurser för de nya och större skyldigheter som den får genom lagen om bildprogram. Detta är viktigt för att genomförandet av denna reform som har så stor betydelse för att skydda barn i medievardagen inte ska riskeras.

2. Riksdagen förutsatte att det görs en utvärdering av hur lagstiftningen om bildprogram fungerar och vilka konsekvenser reformen har för en trygg mediemiljö för barn. Redogörelsen bör kunna lämnas till kulturutskottet vårsessionen 2014.

3. Riksdagen förutsatte att det i den genomgripande revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar tas in bestämmelser om kontroll av att brottslig bakgrund undersöks i fråga om klassificerare av bildprogram.

Statsrådet beslutade 16.6.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Den nya lagen om bildprogram (710/2011) och lagen om Centralen för mediefostran och bildprogram (711/2011) trädde i kraft 1.1.2012. I och med lagreformen blev Statens filmgranskningsbyrå Centralen för mediefostran och bildprogram.

Undervisnings- och kulturministeriet föreslog i ramarna för statsfinanserna 2012–2015 en årlig anslagsökning för omkostnaderna för Centralen för mediefostran och bildprogram för skötandet av de nya uppgifterna.

I budgeten för 2013 ökade riksdagen anslaget under omkostnadsmomentet för Centralen för mediefostran och bildprogram med 100 000 euro. I den fjärde tilläggsbudgeten ökade riksdagen dessutom anslaget under momentet med 48 000 euro för anskaffning av nödvändiga informationssystem som ska förnyas. Trots det har man i anslagen för centralen inte i tillräcklig grad kunnat beakta de merkostnader som uppgiften inom mediefostran medför. Genom lagen om Nationella audivuella institutet slogs Centralen för mediefost-
ran och bildprogram samman med Nationella audiovisuella arkivet vid ingången av 2014. Målet är att stärka undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde som helhet och att koncentrera myndighetsfältet samt att garantera framtida verksamhetsmöjligheter för Centralen för mediefostran och bildprogram.

2. Lagstiftningen om bildprogram reviderades till att motsvara den förändrade mediemiljön. Avsikten är att satsa på nya åtgärder som kan främja barns säkerhet i mediemiljön, såsom mediefostran och informering till barns vårdnadshavare och fostrare.

Sommaren 2013 inledde undervisnings- och kulturministeriet ett utredningsarbete om vilka konsekvenser den nya lagstiftningen om bildprogram har dels för verksamheten inom branschen, dels för en trygg mediemiljö för barn.

Vid Centralen för mediefostran och bildprogram har det pågått två separata projekt för att samla in information om konsekvenserna av den nya lagstiftningen. Den ena utredningen gäller vilka konsekvenser lagen om bildprogram har och hur den fungerar ur perspektivet för olika branschaktörer. Inom det andra projektet har man utrett hur pass medvetna vårdnadshavarna är om åldersgränserna för bildprogram och hur åldersgränserna iakttas i familjerna. Bland dem som klassificerar bildprogram genomfördes dessutom en enkät hösten 2013. På basis av materialet sammanställer undervisnings- och kulturministeriet våren 2014 en rapport för kulturutskottet om hur lagstiftningen om bildprogram fungerar och om vilka konsekvenser reformen har.

3. På förslag av kulturutskottet togs i 13 § i lagen om bildprogram in en bestämmelse om att Centralen för mediefostran och bildprogram ska be den som vill bli klassificerare av bildprogram visa ett straffregisterutdrag före beslutet om godkännande som klassificerare. Även i 6 § 2 mom. i straffregisterlagen tog man in en hänvisning till lagen om bildprogram. Utskottet konstaterade också att övervakning av att kriminell bakgrund utreds bör göras i samband med den aktuella, genomgripande revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar.

Justitieministeriet har ansett att tillsynsbestämmelserna i anslutning till utredning av brottslig bakgrund inte kan ses över i samband med revideringen av lagstiftningen om säkerhetsutredningar, utan de bör ses över som ett led i den genomgripande revideringen av lagstiftningen om utredning av bakgrunden utgående från brottsregisterutdrag.

Kulturens framtid

SRR 4/2010 rd — RSk 38/2010 rd

Kulturutskottet

Riksdagen godkände 20.1.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Att den sociala tryggheten för konstnärer förbättras så att allt fler konstnärer omfattas av social trygghet.
2. Att särfrågorna kring den sociala tryggheten, utkomstskyddet vid arbetslöshet och pensioner inom kulturområdet avgörs för att undanröja så många hinder för sysselsättning som möjligt.
3. Att färdighets- och konstämnen ges mer plats i den grundläggande utbildningen och lärarutbildningen.
4. Att en proposition bereds om omvandling av Centralkommissionen för konst till ett Centrum för konstfrämjande.
5. Att principen En procent för konst främjas och att den binds upp vid bygg och renoveringskostnader.

6. Att det nationella formgivningsprogrammet uppdateras för att ta hänsyn till tjänstedesign, kundtillvändhet och hållbar utveckling.

7. Att fler åtgärder vidtas för att hindra s.k. nätpiratism och främja laglig användning av digitalt material.

8. Att systemet med kompensationsavgift utvecklas och ses över.

Statsrådet beslutade 3.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1, 2, 5, 6. I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ingår följande skrivningar:

- I syfte att förbättra ställningen för de skapande branschernas aktörer ska behovet av en revidering av arbets-, socialskydds- och skattelagstiftningen utredas tvärssektoriellt.
- De korta stipendiernas ställning i lagstiftningen om social trygghet utreds.
- Principen om en procent till konsten när det gäller offentligt byggande främjas.
- Det nationella formgivningsprogrammet ses över.

1, 2. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 5.9.2012 en arbetsgrupp för att utreda eventuella olägenheter i den sociala tryggheten för dem som arbetar inom kreativa branscher och andra som sysselsätter sig själva och deras beskattning som eventuellt påverkar den sociala tryggheten samt för att lägga fram behövliga förslag till ändringar för att avhjälpa olägenheterna. Arbetsgruppen överlämnade sitt förslag till social- och hälsovårdsministeriet 7.10.2013.

3. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte en arbetsgrupp för att bereda en reform av målen för och timfördelningen i den grundläggande utbildningen så att statsrådet kan fatta beslut om timfördelningen under våren 2012. När statsrådet har fattat beslut om de allmänna riksomfattande målen och om timfördelningen i den grundläggande utbildningen beslutar man om grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen så att de reviderade grunderna för läroplanen bereds fram till 31.12.2014 och så att läroplaner som utarbetats enligt förordningen kan tillämpas i alla årsklasser inom den grundläggande utbildningen fr.o.m. 1.8.2016.

4. Riksdagen godkände 20.1.2011 med anledning av statsrådets redogörelse att en proposition om att ombilda Centralkommissionen för konst till Centralen för konstfrämjande ska beredas. Statsrådet beslutade 3.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Enligt regeringsprogrammet för Jyrki Katainens regering ska Centralkommissionen för konst ombildas till Centralen för konstfrämjande. Vid reformen bevaras kollegial bedömning som ett led i beslutsprocessen.

Centret för konstfrämjande inledde sin verksamhet 1.1.2013. I och med reformen omvandlades förtroendeorganet till ett ämbetsverk som utöver de tidigare uppgifterna fick nya lagstadgade uppgifter, bl.a. kulturfrämjande uppgifter. Ämbetsverket är ministeriets expertorgan inom konst och kultur. Centret ska bl.a. främja konst och kultur nationellt och internationellt, främja konstnärernas arbetsvillkor samt följa och utvärdera utvecklingen inom ansvarsområdet. Allt beslutsfattande vid ämbetsverket förenades med möjligheten att söka ändring. Genom reformen stärks ämbetsverkets verksamhet och främjas kompetensen inom ekonomiska och administrativa tjänster, juridiska tjänster och informationsförvaltningstjänster. I anslutning till ämbetsverket finns expertorgan, såsom konstrådet

samt riksomfattande och regionala konstkommissioner. Expertorganens beslutsfattande i ärenden med anknytning till kollegial bedömning kvarstod. Det ska finnas minst sju och högst tio statliga konstkommissioner. Bestämmelser om de regionala konstkommissionernas verksamhetsområden och antal utfärdas genom förordning.

5. Den utredning som undervisnings- och kulturministeriet hade beställt av Ympäristötaiteen säätiö – Stiftelsen för miljökonst om olika alternativ för hur genomförandet av principen om en procent för konst kan främjas vid offentligt byggande färdigställdes i mars 2013. Hösten 2013 startade några pilotprojekt som rör denna princip. Utifrån dem stakar undervisnings- och kulturministeriet ut sin ståndpunkt om hur principen kan främjas på riksnivå och permanent.

6. Det nya nationella formgivningsprogrammet Formge Finland (Muotoile Suomi) bereddes under ledning av arbets- och näringsministeriet i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet. Förslagen till strategiska programåtgärder färdigställdes i mars 2013. Hösten 2013 inledde ministerierna och olika branschaktörer gemensamma diskussioner om genomförandet av programmet.

7. Enligt regeringsprogrammet ska ”olovlig användning av skapade alster rensas ut med informationens hjälp och genom att man utvecklar lagstiftningen och effektiverar genomförandet av den”.

Upphovsrättskommissionen har utvärderat lagstiftningsbehoven när det gäller hindrande av tillgången till nätsidor eller tjänster som förmedlar olagligt material till allmänheten. Kommissionen godkände ett betänkande i frågan i december 2011.

Vid undervisnings- och kulturministeriet pågick i slutet av 2012 en utredning om nuläget i Finland och utomlands i fråga om olovlig nätdistribution, om existerande lagstiftningsmässiga och andra metoder för att minska distributionen samt om deras inverkan. I utredningen granskas också information och utbildning som rör temat samt möjligheterna att stödja utvecklingen av nya lagliga tjänster samt deras inverkan på den illegala nätdistributionen.

Åtgärder för att minska olovlig fildelning på webben har tagits med i undervisnings- och kulturministeriets uppdrag 7.10.2013 som gäller beredningen av nästa steg i revideringen av upphovsrättslagen. Avsikten är att bereda förslag om möjligheten för domstolen att besluta om lindrigare metoder (långsammare nätförbindelser) än spärrning samt om metoder för att ingripa i utländska olagliga tjänster som erbjuds av sådana som inte kan identifieras eller nås.

Informationsverksamhet om upphovsrätt har understötts.

8. I samband med beredningen av en statsrådsförordning som gäller ersättningsavgiften vid kopiering för privat bruk och de anordningar som omfattas av avgiften har man i regeringens kulturpolitiska ministerarbetsgrupp enats om att den skrivning om reformeringen av systemet med ersättningsavgift som finns i regeringsprogrammet (”Systemet med ersättningsavgifter reformeras för att säkra de ekonomiska förutsättningarna för verksamheten inom branschen under förhållanden då den tekniska utvecklingen är snabb.”) ska börja genomföras 2012, så att tillämpningen av det nya systemet kan inledas vid ingången av 2013. Målet är ett system som är mer förutsebart än det nuvarande, som garanterar en ordentlig ersättningsnivå för upphovsmännen, som säkerställer att handeln och arbetsplatserna hålls kvar i Finland och som har en så lätt förvaltning som möjligt.

Projektet för reformering av ersättningsavgiften leds av en styrgrupp som består av representanter för regeringspartierna och som sammankallats av undervisnings- och kulturministeriet. På uppdrag av ministeriet utredde förhandlaren Markus Leikola tänkbara lösningsmodeller och lade fram sitt förslag i maj 2012. De slutliga överläggningarna om de alternativa lösningarna och beslutet om riktningen för den valda lösningen senareläggs till 2013.

I diskussionerna om hur ersättningssystemet för privat kopiering ska ordnas har bl.a. följande modeller/lösningar tagits upp: en modell med tre punkter (breddad grund för avgifter för anordningar, molnavgifter och innehåll som konsumenterna betalar för), innehåll som konsumenterna betalar för, direktlicensiering (licensbelagd användning i stället för privatkopiering), nätlagringstjänster, statsbudgeten eller en särskild avgift i samband med Yleskatten, en modell med två punkter (reducerande anordningsavgift i kombination med en avgift som tas ut i samband med Yleskatten). Ingen av dessa lösningar eller kombinationer av dem har fått det understöd som krävs som grund för en revidering av ersättningsavgiften.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Livskraftiga nationalspråk

Forskning och språkvård när det gäller minoritetsspråk

RP 97/2011 rd — RSv 95/2011 rd

Kulturutskottet

1. Riksdagen förutsatte 12.12.2011 att regeringen ser till att det finns tillräckligt med resurser för forskning och språkvård när det gäller det finska och det svenska språket som vår kulturella identitet bygger på, för att våra nationalspråk ska förbli livskraftiga.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen bevakar hur lagändringen påverkar forskningen och språkvården då det gäller de samiska språken, romani och teckenspråken och i förekommande fall vidtar åtgärder för att trygga dessa minoritetsspråk. I fråga om teckenspråk bör i samband med andra språkpolitiska åtgärder och beredningen av en eventuell teckenspråkslag särskilt ges akt på om de arrangemang som vidtagits i samband med denna lagstiftning är lämpliga och i förekommande fall vidtas åtgärder som tryggar teckenspråkens ställning och utveckling.

Statsrådet beslutade 21.12.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Lagen om Institutet för de inhemska språken (1403/2011) trädde i kraft 1.1.2012. Genom lagen preciserades institutets uppgifter och eliminerades överlappningar med universitetens forskning. Lagen klargör och profilerar institutets ställning som sakkunnig i språkvård av finska och svenska språket. Enligt lagen hör språkvård av finska och svenska språken, rådgivning och ordboksarbete samt forskning med anknytning till språkvård och ordboksarbete till institutets uppgifter. Undervisnings- och kulturministeriet för årligen resultatförhandlingar med Institutet för de inhemska språken, där man också kommer överens om institutets resurser och målen för resultatavtalsperioden.

Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgrupp lade 7.5.2012 fram sitt förslag till åtgärder för att utveckla undervisningen i svenska. Olika åtgärder har börjat genomföras utgående från de utlåtanden som lämnades hösten 2012.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

2. Lagen om Institutet för de inhemska språken (1403/2011) trädde i kraft 1.1.2012. Genom lagen preciserades institutets uppgifter och eliminerades överlappningar med universitetens forskning. Forskningen i minoritetsspråk, som samiska och romani, stärktes genom en samordning av resurserna med Uleåborgs universitet när det gäller samiska och med Helsingfors universitet när det gäller romani. Den verksamhet som gäller teckenspråk har överförs till Finlands Dövas Förbund rf som en del av verksamheten för att utveckla teckenspråket. Språknämnderna för språken i fråga är fortfarande verksamma vid Institutet för de inhemska språken. Detta för att säkerställa att de beaktas i den finländska språkpolitiken och språkvården.

Undervisnings- och kulturministeriet för årligen resultatförhandlingar med Institutet för de inhemska språken, där man kommer överens om institutets resurser och målen för resultatavtalsperioden. Vid avtalsförhandlingarna diskuteras även effekterna av lagen.

Ministeriet ska under de kommande åren ge akt på vården av minoritetsspråken och forskningen i dem.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Förvaltning och styrning av dagvården

RP 91/1999 rd

Kulturutskottet

5) Riksdagen förutsatte att regeringen bereder sådana ändringar i bestämmelserna som ger kommunerna möjlighet att om de så önskar överföra förvaltningen och styrningen av dagvården från socialnämnden till den nämnd som svarar för undervisningsväsendet.

Regeringen har överlämnat den proposition som riksdagen förutsatte med förslag till lagar om ändring av 11 a § i lagen om barndagvård och 4 och 28 § i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (RP 151/2002 rd). Enligt propositionen får kommunen avgöra vilket kollegialt organ i kommunen som ska administrera barndagvården samt stödet för hemvård och privat vård av barn. Det föreslås att dagvården samt stödet för hemvård och privat vård av barn bevaras som socialtjänster, vilkas lagstiftningsmässiga, finansiella samt övriga styrning och övervakning fortfarande hör till social- och hälsovårdsministeriets ansvarsområde.

Socialvårdslagen, lagen om barndagvård och lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn ändrades temporärt (genom lagarna 155–157/2003) så, att kommunen själv enligt bestämmelserna kan välja på vilket kollegialt organ den överför förvaltningen av barndagvården samt förvaltningen av stödet för hemvård och privat vård av barn. Alla uppgifter i

fråga skulle falla inom ramen för samma organs befogenheter. De temporära bestämmelserna skulle vara i kraft fem år under tiden 1.8.2003–31.7.2008.

I samband med den temporära lagstiftningen utförde social- och hälsovårdsministeriet en omfattande uppföljnings- och utvärderingsundersökning med hjälp av vilken man strävade efter att på ett övergripande sätt klarlägga de olika administrativa lösningarnas effekt. På basis av uppföljningen gjordes en bedömning av hur nödvändig lagstiftningen är i framtiden.

Finlands Kommunförbund och Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes redde ut förhållandet inom förvaltningen av dagvården genom en enkät våren 2004 och hade aktuell information på sina webbsidor under hela den tid som den temporära ändringen av socialvårdslagen var i kraft. En utvärderingsrapport färdigställdes 2007 (Harju, Lindberg och Välimäki: Päivähoidon hallinto kunnissa 2006. Stakes 9/2007).

Genom ändringarna av socialvårdslagen (1329/2006), folkhälsolagen (1328/2006) och lagen om barndagvård (1330/2006), vilka trädde i kraft vid ingången av 2007, ändrades bestämmelserna om ansvaret för de uppgifter som ansluter sig till verkställigheten av socialvården och folkhälsoarbetet så att ansvaret kan delas mellan ett eller flera kollegiala organ som utses av kommunen. Genom de lagändringar som genomfördes vid ingången av 2007 har även de temporära bestämmelserna om förvaltningsförsöket inom dagvården upphävts, eftersom den nya bestämmelsen i socialvårdslagens 6 § gör det möjligt att även genomföra den förvaltningsmodell som avses i försökslagen. I och med dessa ändringar kunde kommunen från ingången av 2007 själv bestämma vilket kollegialt organ som har hand om de uppgifter som föreskrivs för kommunen i lagen om barndagvård (36/1973).

Genom lagen (909/2012) om ändring av lagen om barndagvård överfördes den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av barndagvården från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet 1.1.2013. Lagändringen innebär att dagvården inte längre är en form av socialservice enligt socialvårdslagen. Till lagen om barndagvård (36/1973) fogades en ny 11 d §, enligt vilken de uppgifter som kommunen har enligt lagen om barndagvård ska skötas av ett kollegialt organ som utses av kommunen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

1.7 Jord- och skogsbruksministeriet

Ringröta på potatis

RP 87/1995 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 7.11.1995 att de åtgärder som anförs i utskottets betänkande nr 41/1994 rd och i jord- och skogsbruksministeriets utredning av den 13 oktober 1995 till utskottet sätts in utan dröjsmål och vid behov med ännu större effektivitet än tidigare för att Finland ska kunna bli ett område fritt från ljus ringröta inom tre år.

Ringröta på potatis är en bakteriesjukdom och tack vare de effektiva åtgärderna för bekämpning av sjukdomen har förekomsterna av smitta gått ner till en så låg nivå att de inte längre ger synliga symptom. Förekomsterna av ringröta kartläggs fortfarande regelbundet varje år. Vid laboratorieundersökningarna av de knölprover som tas konstateras årligen några fall av latent smitta på gårdarna. Latent ringrötesmitta kan inte helt utrotas i Finland, men de nuvarande bekämpningsåtgärderna räcker för att hålla situationen under kontroll.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder. Det föreslås att uttalandet slopas.

Centralen för utsädespotatis

RP 70/2002 rd

Jord- och skogsbruksutskott

1. Riksdagen förutsatte 17.6.2002 att arbetet med att forska i och utveckla produktionstekniken för högklassig utsädespotatis som lämpar sig särskilt för finländska nordliga förhållanden och som nu hör till Centralen för utsädespotatis ska fortsätta vid Forskningscentralens för jordbruk och livsmedelsekonomi forskningsstation i Ruukki och att adekvata anslag årligen avsätts i statsbudgeten för forskning kring och utveckling av potatisodling.

2. Riksdagen förutsatte att försörjningsberedskapen i fråga om potatisproduktionen i Finland säkerställs när Centralen för utsädespotatis ombildas till ett aktiebolag bl.a. genom att staten kvarstår som delägare i bolaget så länge detta är nödvändigt för att säkerställa att bolagets mål att trygga den nationella försörjningsberedskapen kan nås.

1. Forskningsanstalten för jordbruk och livsmedelsekonomi (MTT) är ett forskningsinstitut som är underställt jord- och skogsbruksministeriets resultatstyrning. Institutets verksamhet finansieras upp till ca 60 procent med statsbudgetmedel. I MTT:s resultatavtal definieras årligen prioriteringsområdena och de viktigaste forskningsobjekten för forskningen inom jordbruket och livsmedelsekonomin.

2. I delägaravtalet för den finländska Centralen för utsädespotatis (SPK) Ab förbinder sig staten att inte sälja aktier före 1.9.2007 av den andel på 22 procent som staten äger. Hittills har staten inte sålt sin andel. Med tanke på försörjningsberedskapen är det fortfarande viktigt att staten kvarstår som delägare i bolaget. Genom innehavet kan det även i fortsättningen säkerställas att Centralen för utsädespotatis producerar rent utsäde för våra nordliga förhållanden. Enligt en förordning av statsrådet (344/2003) är det möjligt att betala ersättning förutom för förädling av nationellt sett viktiga jordbruksgrödor också för produktion av stamutsäde. Försörjningsberedskapscentralen har finansierat den stamutsädesproduktion som Centralen för utsädespotatis bedriver.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Konsekvenserna av viltskadelagen

RP 90/2008 rd — RSv 198/2008 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2008 att viltskadelagens konsekvenser följs och att en utredning om iakttagelserna lämnas till jord- och skogsbruksutskottet före utgången av 2010.

Jord- och skogsbruksministeriet lämnade före utgången av 2010 en utredning till jord- och skogsbruksutskottet.

Enligt utredningen har man i viltskadelagen och förordningen om viltskador särskilt beaktat ersättandet av synnerligen betydande skador som orsakats av stora rovdjur. De strukturella förändringar som viltskadelagen innebär, såsom systemet för ersättning för försvunna kalvar och exceptionellt stora skador på ren, skapades för att säkerställa en mer täckande ersättning för i synnerhet skador som orsakats av stora rovdjur och för att trygga förutsättningarna för renhushållningsnäringen.

Under år 2013 har det emellertid kommit fram frågor som inte var möjliga att konstatera i 2010 års utredning. I viltskadelagen ska relativt snabbt göras de ändringar som är nödvändigast. Vidare ska man precisera paragrafer och förfaranden samt försöka minska alla myndigheters (särskilt kommunernas landsbygdsnäringsmyndigheters) administrativa belastning. Vidare för att öka transparensen när det gäller skador på ren ska man överväga att öka andra aktörers än kommunernas landsbygdsmyndigheters befogenheter för att effektivisera terrängbesiktningar. Nu inspekterar kommunerna skador på ren mycket varierande. Antalet inspektioner i vissa renbeteslag är rätt så lågt.

Regeringsprogrammets mål om ett smidigare system för ersättning av skador behöver också uppfyllas. Enligt bedömningen av utvecklingen av den nationella politiken kring stora rovdjur enligt regeringsprogrammet (2013) är skador av stora rovdjur, med undantag för skador på ren, måttliga mått i euro (andelen skador på ren över 90 procent). Skadeersättningarna i renskötselområdet och det övriga landet ska separeras så att de har egna moment. Detta gör direkta skadeersättningar möjliga utanför renskötselområdet.

Totalreform av lagen om fiske

RP 17/2009 rd — RSv 72/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 26.5.2010 att bestämmelserna om yrkesfiske i samband med totalreformen av lagen om fiske ändras så att yrkesfiske blir tillståndspliktig verksamhet.

En totalreform av lagen om fiske har beretts under ledning av jord- och skogsbruksministeriet av en bred arbetsgrupp och dess fyra sektioner. Bestämmelserna om yrkesfiske, inklusive verksamhetens tillståndspliktighet, har behandlats som en del av totalreformen.

I förslaget har man utgått från att yrkesfiskarna ska införas i ett register som upprätthålls av NMT-centralerna och att endast yrkesfiskare primärt ska ha rätt att sälja fisk. Det föreslås också att de ska ha skyldighet att anmäla uppgifter om fångsten. Genomförandet av dessa förslag innebär i praktiken att yrkesfisket blir tillståndspliktigt.

Anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna

RP 232/2009 rd — RSv 26/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 16.3.2010 att EU-bestämmelserna om avskiljande av uppgifterna i Finland ska tolkas så att den person som sköter uppgifter som landsbygdsnäringsmyndighet i kommunen kan sköta både uppgifter som förvaltningsmyndighet och uppgifter som utbetalningsställe. Uppgifterna ska anses ha blivit avskilda om denna person inte sköter både uppgifter i anslutning till förbindelsebeslut och uppgifter som utbetalningsställe när det gäller en och samma lantbruksföretagare.

De principer för avskiljande av uppgifter som förutsatts i riksdagens uttalande har vid inrättandet av samarbetsområden presenterats med hjälp av utbildning och information. Uttalandet har beaktats också vid utarbetandet av avtal om utbetalningsställe mellan Landsbygdsverket och kommunernas samarbetsområden.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Gränsälvsoverenskommelsen mellan Finland och Sverige

RP 264/2009 rd — RSv 95/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 16.6.2010 att regeringen både nationellt och tillsammans med Sverige ser till att fisket efter lax och öring i Östersjön regleras effektivt och genom konkreta åtgärder bereder sig på att i större omfattning skydda fiskbestånden och utfärda effektivare fiskebestämmelser enligt 16 § i fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde samt i samråd med Sverige ser till att övervakningen av fisket genomförs effektivt i det område som gränsälvsoverenskommelsen gäller.

2. Riksdagen förutsatte att jord- och skogsbruksutskottet senast den 1 oktober 2012 lämnas en utredning om resultaten av regleringen, övervakningen och uppföljningen av fisket och om åtgärderna enligt 16 § i fiskestadgan.

1. Regeringen har reglerat fisket efter lax med hjälp av såväl statsrådets förordning om begränsningar av laxfisket i Bottniska viken och Simo älv (190/2008) som statsrådets förordning om tillämpning av nationella fiskebestämmelser inom Torneälvens fiskeområde (436/2011). Förordning 436/2011 sammanhänger med gränsälvsoverenskommelsen mel-

lan Finland och Sverige och dess syfte är att sätta den bestämmelse i 7 § 8 mom. i fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde som ingår i överenskommelsen i kraft. Bestämmelsen gäller nationella beslut om laxfiske i havsområdet och övervakningen av fisket.

År 2013 var lekvandringen i Torneälven inte precis lika livlig som år 2012, men betydligt livligare än under tidigare år. Antalet laxar som passerade laxräknaren i Kattilakoski var 50 000.

Förhandlingar enligt 16 § i fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde fördes vårvintern 2011 och 2012. Förhandlingarna genomfördes i god anda och med beaktande av förfarings sättet i fiskestadgan. Under båda åren har det gått att överenskomma om ett protokoll enligt 16 § 3 mom. Protokollen har i Finland satts i kraft genom Republikens presidents förordning 438/2011 (FördrS 66/2011) och statsrådets förordning 204/2012 (FördrS 21/2012).

Enligt 2013 års protokoll får man vid flytnätfiske efter lax, öring och andra arter på de fångstplatser som fastställs i fiskestadgan samtidigt använda eller ha med i båten högst ett flytnät per båtlag. I protokollet ingick också bestämmelser om frisläppande av öringar fångade i havs- och älvmrådet inom Torneälvens fiskeområde och om förbud mot användningen av lyftkrok med skaft vid fisket. Genom protokollet infördes i bilaga 2 till fiskestadgan också en ny fångstplats.

Jord- och skogsbruksministeriet föreslog också i protokollet bland annat att fisket i havsområdena efter alla arter med fasta fiskeredskap ska få börja tidigast den 25 juni, att den maximala längden för flytnät ska ändras (från 120 m till 90 m) och att perioderna för fisket efter lax och öring med flytnät ska förkortas. Om dessa ändringar nådde man inte någon enighet med Sverige.

Utgående från de observationer som finländska övervakare har gjort har övervaknings-samarbetet med Sverige och planeringen av övervakningen förbättrats. Med Sverige har man utbytt övervakare och förbättrat utbytet av information om sålda fiskpartier mellan länderna. När det gäller övervakningen i älvmrådet har fokusen legat på övervakningen av drivgarnfisket. Detta i syfte att få en bättre bild av omfattningen och konsekvenserna av denna form av fiske. Övervakningen skedde i hela gränsälvsområdet.

2. Jord- och skogsbruksministeriet lämnade 28.9.2012, inom den föreskrivna tiden (1.10.2012), en sådan utredning som riksdagen förutsatte till jord- och skogsbruksutskottet.

Skogsgödsling

RP 271/2009 rd — RSv 47/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 23.4.2010 att bestämmelserna om skogsgödsling på lägre nivå än lag formuleras så att utskottets ståndpunkter i betänkandet om regeringens proposition med förslag till lag om gödsselfabrikat (JsUB 3/2006 rd - RP 71/2005 rd) blir beaktade.

Jord- och skogsbruksministeriets nya förordning om gödsselfabrikat (24/2011) trädde i kraft 13.9.2011. I enlighet med riksdagens ståndpunkt kommer det att vara möjligt att

också i fortsättningen utveckla och använda aska av god kvalitet som uppkommit vid förbränningen av trä, torv och åkerbiomassa för skogsgödsling liksom för framställning av nya produkter för skogsgödsling (ny typbeteckning; gödselmedel av aska). I ministeriets förordning höjdes det högsta tillåtna kadmiumvärdet till 25 mg Cd/kg torrsubstans i gödselmedel av aska som används inom skogsbruket, då det tidigare var 17,5 mg Cd/kg. Enligt den nya förordningen får kadmium som ingår i gödselmedel av aska spridas till en mängd av 100 g/ha mätt under en period av 60 år. Ändringen motsvarar Skogsforskningsinstitutets riktlinjer för skogsaska, då gödselmedel av aska till en mängd av 4 000 kg/ha används inom skogsbruket. De tidigare tillåtna maximala spridningsmängderna av kadmium var 60 g/ha mätt under en period av 40 år. Också gränsvärdet för arsen i gödselmedel av aska som används i skogsbruk höjdes genom förordningen. Gränsvärdet är nu 40 mg As/kg torrsubstans, då den tidigare var 30 mg As/kg torrsubstans. Samtidigt som gränsvärdena för arsen höjdes föreskrevs i enlighet med Skogsforskningsinstitutets förslag den maximala spridningsmängden per hektar för arsen i gödselmedel av aska på motsvarande sätt som för kadmium, och maximimängden är nu 160 g As/ha mätt under en period av 60 år.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Fastighetsbildningslagen

RP 265/2009 rd — Rsv 307/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 9.2.2011, att effekterna av den lag som nu utfärdas följs upp och att jord- och skogsbruksutskottet lämnas en utredning över utfallet av uppföljningen senast vid utgången av 2013.

Statsrådet beslutade 21.7.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Jord- och skogsbruksministeriet inledde i samarbete med Lantmäteriverkets centralförvaltning en sådan uppföljning som uttalandet förutsätter. Därtill intog ministeriet i Lantmäteriverkets resultatavtal för 2013 förpliktelsen att rapportera konsekvenserna av lagstiftningen som rör delningsbegränsningarna till jord- och skogsbruksministeriet senast 31.10.2013. Utgående från Lantmäteriverkets rapport och ministeriets egen uppföljning tog ministeriet fram den utredning som riksdagen förutsatte och lämnade den till jord- och skogsbruksutskottet 2.12.2013.

Utredningen fokuserade på konsekvenserna av ändringen av bestämmelserna om delningsbegränsningarna eftersom jord- och skogsbruksutskottet ansåg i sitt betänkande att de problem som delningsbegränsningarna medför när det gäller fastighetsdatasystemets tillförlitlighet är ytterst besvärliga. Utskottet framhävde att delningsbegränsningarna leder till så kallade permanenta outbrutna områden och därigenom till informationsluckor i fastighetsdatasystemet. Utskottet tog in i fastighetsbildningslagens 33 §, som gäller delningsbegränsningar, ett nytt 5 mom.

Enligt jord- och skogsbruksministeriets utredning har antalet styckningsförrättningar som tidigare inte kunnat utföras på grund av delningsbegränsningar efter lagändringen minskat med cirka hälften på två år. Den viktigaste konsekvensen av lagändringen är att ändringen har bidragit till att fastighetsdatasystemets kvalitet inte längre har försämrats. Samtidigt har den utvidgat möjligheterna att stycka så kallade permanenta outbrutna områden och bilda fastigheter då man också har kunnat markera dimensionen av det outbrutna området med lagfart i terrängen och införa uppgifterna i fastighetsregistret. Det har klart förbättrat fastighetsregistrets informationsinnehåll, effektiviserat fastighetsbildningsverksamheten och förbättrat fastighetsägarnas rättsskydd.

Enligt jord- och skogsbruksministeriets mening har lagändringens alla mål uppnåtts som väntat. Detta kan ses bland annat i en effektivare fastighetsbildningsverksamhet. Enligt jord- och skogsbruksministeriets uppfattning kommer lagändringens effekter att vara ännu större på längre sikt.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

Jaktvårdsavgifterna

RP 237/2010 rd — RSv 275/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 25.1.2011 att en större del av de influtna medlen från jaktvårdsavgifterna anvisas för jaktvårdsföreningarnas utgifter.

Statsrådet beslutade 17.2.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

I enlighet med riksdagens uttalande ska jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsavgifterna gradvis höjas från 18,5 procent som gällde när lagen utfärdades. I statsbudgeten för 2013 uppgår jaktvårdsföreningarnas andel av jaktvårdsutgifterna till 20 procent.

I samband med revisionen som statens revisionsverk utförde år 2012 uppmanades ministeriet att fästa vikt vid behovet av jaktvårdsföreningarnas allmänna understöd och de tillämpade fördelningsgrunderna. Vid revisionen rekommenderades också att man fortfarande fäster vikt vid prissättningen av offentligrättsliga prestationer i jaktvårdsföreningarna. Det har visat sig att jaktvårdsföreningarna får överskott av verksamheten.

I samband med revisionen rekommenderades att man redogör för tillämpningen av statsunderstödslagen på det statsbidrag som beviljas Finlands viltcentral och jaktvårdsföreningarna och att man vid behov utfärdar närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande. Det har ansetts ligga i linje med principerna om god ekonomihushållning att det i princip finns ett behov för allmänna understöd som avses i 7 § i statsunderstödslagen.

På grund av detta har ministeriet vidtagit åtgärder för att utveckla jaktvårdsföreningarnas medelfördelning och uppdatera bokföringsanvisningen.

Energistöd för klenträ

RP 270/2010 rd — RSv 254/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2010 att det följs upp hur lagen om energistöd för klenträ påverkar användningen av trä för energiproduktion och råvirkesmarknaden och att utskottet före utgången av 2012 får en utredning över uppföljningsresultaten.

Statsrådet beslutade 27.1.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Under ledning av arbets- och näringsministeriet utarbetades 2011 en modell för uppföljning av vilka återverkningar energistöden har på energiutvinningen av trä och på virkesmarknaden.

Energistödet för klenträ diskuterades med kommissionens generaldirektorat för konkurrens. I stödssystemet gjordes ändringar som kommissionen förutsatte. En officiell notifiering av det slutliga ändrade förslaget till energistöd för klenträ inleddes i oktober 2013. Totalreformen av stödssystemet för hållbart skogsbruk påbörjades under berättelseåret.

Köttbesiktning i små slakterier

RP 293/2010 rd — RSv 333/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 1.3.2011 att sänkningen av de små slakteriernas kostnader för köttbesiktning och tillsyn genomförs så att nyttan av kostnadssänkningen till fullt belopp tillkommer de små slakterierna och att jord- och skogsbruksutskottet senast i september 2012 lämnas en utredning om kostnadssänkningen och uppföljningen av den.

Statsrådet beslutade 31.3.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Köttbesiktningen och tillsynen över den vid små slakterier och inrättningar för vilthantering övergick 1.9.2011 till staten. Institutionen för livsmedels- och miljöhygien vid Helsingfors universitet har gjort en utredning om vilka konsekvenser överföringen har medfört. En utvärderingsrapport samt Livsmedelssäkerhetsverkets utredning om små slakteriers kostnader för köttbesiktning och tillsyn över anläggningarna 2012 lämnades till riksdagens jord- och skogsbruksutskott 27.9.2012.

Livsmedelssäkerhetsverket har fortsatt arbetet på jord- och skogsbruksministeriets begäran. Enligt en ytterligare utredning 2013 har statens subvention enligt 70 § i livsmedelslagen (23/2006) använts enbart för att sänka köttbesiktningskostnaderna i små slakterier. Vidare har man för avsikt att ändra jord- och skogsbruksministeriets förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer (1056/2012) så att statligt stöd också ska kunna användas för att sänka avgifterna för hygienkontrollbesöken i små slakterier.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Upphandlingsförfarandet för investeringar vid gårdsbruksenheter

RP 294/2010 rd — RSv 367/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 15.3.2010 att man även i författningarna på lägre nivå och när reformen genomförs i övrigt särskilt går in för att minska jordbrukarnas administrativa börda.

Statsrådet beslutade 12.5.2011 vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om investeringsstöd för gårdsbruk och om startstöd till unga jordbrukare (1140/2011) utfärdades i november 2011. I förordningen föreskrivs om ett förenklat upphandlingsförfarande jämfört med lagen om offentlig upphandling (348/2007), som minskar den administrativa bördan för den som ansöker om stöd. Om den som ansöker om stöd inte har gjort en anmälan om offentlig upphandling före stödet beviljas, gör närings-, trafik- och miljöcentralen en anmälan för dennes räkning. En egen sektion för anmälan av jordbrukarnas upphandlingsannonser har skapats i det elektroniska anmälningssystemet för offentlig upphandling. Landsbygdsverket har utarbetat anvisningar för användarna om hur ett konkurrensutsättningsförfarande enligt förordningen ska genomföras och om användningen av det elektroniska anmälningssystemet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Upphävande av lagen om ersättande av översvämningsskador

RP 295/2010 rd — RSv 325/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 22.2.2011 att det följs upp hur de nya försäkringsprodukterna på marknaden påverkas av att lagen upphävs och att jord- och skogsbruksutskottet ges en utredning över uppföljningsresultaten senast 2012.

Statsrådet beslutade 25.8.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Jord- och skogsbruksministeriet har lämnat en utredning till jord- och skogsbruksutskottet vid utskottets utfrågning 29.11.2012. Enligt en utredning som har genomförts tillsammans med Finansbranschens centralförbund kan de tre största bolagen, vilkas marknadsandel är över 80 procent, tillhandhålla hushållen försäkringar med översvämningsskydd före början av 2013. Dessutom överväger de andra bolagen att erbjuda försäkringar som inkluderar översvämningsskydd eller erbjuda dem i vissa särskilda produkter. Villkoren i de försäkringsprodukter som man har vetskap om motsvarar de uppställda målen för översvämningsskyddet som låg som grund för lagstiftningen i syfte att reformera ersättningssystemet. Utöver översvämningsskyddet för bostadshus erbjuder två försäkringsbolag försäkringar som ersätter översvämningsskador även på byggnader för lantbruksproduktion. Enligt jord- och skogsbruksministeriets bedömning på basis av utredningen har

hushållen och även lantbruksföretagarna efter det att lagen om ersättande av skador som förorsakats av exceptionella översvämningar upphävdes tillräcklig möjlighet att bereda sig på skador som översvämningar från vattendrag förorsakar på byggnader och lösöre i dessa genom att teckna en försäkring.

Ärendet ger inte anledning till nya åtgärder.

Livsmedelspolitisk redogörelse

SRR 6/2010 rd — RSk 41/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 27.1.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Regeringen ser till att primärproduktionens lönsamhet och primärproducenternas villkor på marknaden förbättras, vilket säkerställer den inhemska livsmedelsproduktionen och att åkermarken i Finland fortsatt används för produktion.

2. Regeringen ser till att ta fram spårbarhetssystem för livsmedel för att livsmedelsråvarors ursprung och produktionssätt alltid ska kunna påvisas vid saluföringen av produkter.

3. Regeringen främjar användningen av närproducerade och ekologiskt producerade livsmedel i offentlig måltidsservice genom att möjliggöra entydiga kvalitetskriterier som färskhet, tillsatsfrihet och korta transportavstånd vid offentlig upphandling.

4. Regeringen förbättrar försörjningsberedskapen och skapar större klarhet i förvaltningen av livsmedelspolitiken och främjar samordningen mellan olika förvaltningsområden.

Statsrådet beslutade 10.2.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Regeringen har fortsatt att trygga primärproduktionens lönsamhet, bl.a. genom att bevilja produktions- och investeringsstöd. Inom EU har Finland kraftigt fört fram egna synpunkter i samband med reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik (CAP). I de avgöranden som år 2013 uppnåtts på EU-nivån har Finlands särbehov beaktats väl. Därtill har primärproducenternas ställning beaktats i det nationella arbetet med att bereda program för såväl ekologiskt producerade som närproducerade livsmedel. Under 2013 har den inhemska livsmedelsproduktionen förblivit stabil, trots att producentpriserna och priserna för insatsvaror har fluktuerat. Prisutvecklingen i Finland följer till stor del ändringarna på EU-marknaden och världsmarknaden.

Jord- och skogsbruksministeriet har tillsammans med näringen arbetat vidare på att utveckla ansvars- och spårningssystem sektorsspecifikt med hjälp av bl.a. projektfinansiering. Tyngdpunkten i 2013 års arbete har varit förlagd till branschen för griskött och grönsaker. Ett kvalitetssystem för primärproduktion av griskött (Sikava) godkändes 12.7.2013. Jord- och skogsbruksministeriet har varit aktivt med i arbetet att utveckla EU-lagstiftningen

som gäller ursprungsmärkning av livsmedel. Närmare bestämmelser om angivande av ursprungsland för färdigpackat färskt kött av svin, får, get och fjäderfä utfärdades genom kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1337/2013 som börjar tillämpas 1.4.2015. Närmare bestämmelser om angivande av ursprungsland för huvudsakliga ingredienser samt för kött som använts som ingrediens är under beredning.

Utvecklingen av upphandlingslagstiftningen har varit i central fokus i regeringens program för ekologiskt producerade och närproducerade livsmedel. Rådgivningen till dem som sköter offentlig upphandling har en nyckelposition när det gäller att beakta kvalitetskriterier. Jord- och skogsbruksministeriet har finansierat projekt som utvecklat kvalitetskriterier i anslutning till upphandlingen av livsmedel och gett råd till kommunala beslutsfattare samt upphandlings- och måltidsservicepersonalen i frågor som gäller hållbar upphandling. En handbok om hur upphandla mer närproducerade livsmedel inom den offentliga livsmedelsupphandlingen är också under arbete. Råd ges också av statens och kommunernas gemensamma rådgivningsenhet för offentlig upphandling samt Motiva. Jord- och skogsbruksministeriet är med i arbets- och näringsministeriets arbetsgrupp som har till uppgift att reformera den nationella upphandlingslagstiftningen i samband med EU-reformen av upphandlingsdirektivet. I upphandlingsdirektivet betonas kvalitetskriterier i stället för priset.

Regeringen har ställt upp som strategiskt mål för jordbrukspolitiken att utvecklingen ska vändas så att andelen närproducerad och ekologiskt producerad mat ökar kraftigt. Målen för dessa utvecklingsprogram godkändes vid regeringens aftonskola 9.1.2013 och programmen på regeringens allmänna sammanträde 16.5.2013. Principbeslutet om programmen innehöll också målen fram till år 2020. Ansökningsomgången för projekt för utveckling av livsmedelskedjan upptog separata prioriteringar som stödjer regeringsprogrammets mål i syfte att utveckla också sektorn för ekologiskt producerad och närproducerad mat. Målen för utveckling av ekologisk produktion har beaktats i landsbygdsrådgivningens statsbidrag, vid beredningen av det nya programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020, i de nationella säljfrämjande åtgärderna, forskningsfinansieringen, beredningen av förslaget till lag om övervakning av ekologisk produktion samt när det gäller de förberedande åtgärderna för totalreformen av EU-rättsakter om ekologisk produktion.

4. Statsrådet tog 5.1.2013 ett beslut om försörjningsberedskapens nya mål. Inom försörjningsberedskapen har regeringen dessutom genom utvecklings- och forskningsprojekt främjat i synnerhet självförsörjningen i fråga om proteiner.

Jord- och skogsbruksministeriet har reviderade strategin: ”Förnybara naturresurser – livskraftig natur ger mat och välbefinnande”. I enlighet med strategin fick ministeriet en ny organisation vid ingången av år 2013 då det inrättades en ny livsmedelsavdelning. Därutöver tillsatte ministeriet en bred livsmedelspolitisk delegation i januari 2013. Ett exempel på koordineringen inom förvaltningsområdet är utvecklingsprogrammen som jord- och skogsbruksministeriet har utarbetat separat för den ekologiska branschen och för närproducerad mat och en för dessa grundad gemensam styrgrupp med representanter för alla ministerier.

Regeringen har upprätthållit försörjningsberedskapen genom att tillämpa stödpolitik som går ut på att arealen jordbruksmark som snabbt kan tas i användning är stabil trots att en del av åkerarealen inte har använts för aktiv jordbruksproduktion. Omfattningen av inhemsk produktion har bevarats också inom husdjursskötseln.

Tillståndssystemet för fiskeguider

RP 135/2011 rd — RSv 40/2012 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsatte 29.5.2012 att jord- och skogsbruksutskottet senast den 31 december 2014 får en rapport om hur tillståndssystemet för fiskeguider fungerar och hur det påverkat fiskbestånden och om systemet behöver ses över bl.a. med avseende på landsbygdsturismen.

Statsrådet beslutade 14.6.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Jord- och skogsbruksministeriet bereder sig på att före utgången av 2014 lämna till jord- och skogsbruksutskottet en sådan rapport som uttalandet förutsätter om hur tillståndssystemet för fiskeguider fungerar och hur det har påverkat fiskbestånden samt behoven att utveckla systemet.

Försäkringsstöd för kommersiellt fiske

RP 129/2012 rd — RSv 151/2012 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsatte 17.12.2012 att bestämmelserna om förvägran av fiskeriförsäkringsstöd ses över när bestämmelserna om genomförande av EU:s tillsynsbestämmelser bereds så att påföljderna för förseelser står i rätt proportion till hur allvarliga dessa är.

2. Riksdagen förutsatte att förvaltningsplanen för sälstammar uppdateras.

Statsrådet beslutade 27.12.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. En bred arbetsgrupp tillsatt av jord- och skogsbruksministeriet 18.10.2011 bereder lagstiftning som behövs för att införa det kontroll- och påföljdssystem som ska tillämpas inom Europeiska unionens gemensamma fiskeripolitik. Avsikten är att det i anslutning till en proposition om denna lagstiftning görs en översyn av bestämmelserna om förvägran av fiskeriförsäkringsstöd. Regeringens proposition ges antagligen på våren 2014.

2. Enligt viltförvaltningslagen (158/2011) hör det till Finlands viltcentral att bereda, utarbeta och uppdatera förvaltningsplaner som gäller viltarter. Beredningen och uppdateringen av förvaltningsplanerna sker i samarbete med viltvårdsråden på ett sätt som engagerar intressentgrupperna. Med beaktande av bedömningen av politiken kring stora rovdjur och resursbehovet för uppdateringen av förvaltningsplanen för varg kan uppdateringen av sälstammar inledas tidigast år 2015.

Godkända arealer för jordbruksskiftet

RP 156/2012 rd — RSv 7/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsätter att Finland, i syfte att förhindra de orättvisa konsekvenserna av att godkända arealer för jordbruksskiftet förändras när stödansökan behandlas eller efter behandlingen, i samband med EU:s jordbruksreform arbetar för att de digitaliserade skiftesuppgifterna i stödansökningarna ska få officiell ställning som den areal som myndigheterna godkänner.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar alla de nationella åtgärder som är möjliga för att jordbruksproducenternas rättssäkerhet garanteras vid uppdatering av arealerna och att producenternas ställning också i övrigt tryggas vid tillämpningen av bestämmelserna.

Statsrådet beslutade 14.3.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1.–2. Jord- och skogsbruksministeriet har på många olika sätt försökt bidra till att bestämmelserna om arealer som myndigheten har godkänt ska tas tillbaka i EU-förordningarna. Med kommissionen har man i flera sammanhang tagit upp problemen kring digitalisering och arealändringar. Problemen har också diskuterats bland annat under besöken till Norra Finland och Sverige. Med Sverige är vi av samma åsikt av det problematiska läget, vilket har ökat vikten av frågan.

Jord- och skogsbruksministeriet har också sänt brev till kommissionen och redogjort för problemen samt föreslagit bland annat att bestämmelserna om arealer som administrationen har godkänt ska införas i EU-författningarna. Jord- och skogsbruksministeriets ledning har lyft upp frågan också i samband med annan brevväxling kring behovet att minska den administrativa bördan samt på möten med kommissionens tjänstemannaledning.

Enligt kommissionen kan myndigheten inte ansvara för stödsökandens areal, utan sökanden ska se till att alla villkoren för stödberättigande enligt författningarna uppfylls. I kommissionens brev konstaterades därtill att syftet med systemet är att det uppmuntrar jordbrukare att anmäla endast de arealer som ger rätt till stöd. Felaktiga anmälningar leder till proportionella och progressiva sanktioner, det vill säga att man tar hänsyn till hur stort felet är när man bestämmer om sanktionerna.

Vid EU:s jordbruksreform i samband med behandlingen av förslaget till Europaparlamentets och rådets horisontella förordning har Finland både skriftligt och på möten kommit med förslag att stödsökanden inte ska få administrativa sanktioner när sökanden i stödansökan har använt den areal, dvs. den digitaliserade arealen, som myndigheten har angett. Finland har fått överraskande lite stöd från andra medlemsstater. Ordförandelandet Irland var dock villigt att ta in i förordningsförslagets fotnot en text som hänvisar till arealuppgifterna i förhandsifyllda stödansökningar. Denna hänvisning gäller artikel 77.1 c i den slutliga horisontella förordningen (EU) nr 1306/2013 som säger att några sanktioner inte åläggs om överträdelsen beror på fel från den behöriga myndighetens sida, vilket föremålet för sanktionen inte rimligen kunde ha upptäckt. Enligt hänvisningen har stödsökanden emellertid ansvaret för ansökan.

Under förhandlingarna med kommissionen 13.5.2013 konstaterade dock kommissionens representanter att detta innebär i praktiken att myndigheten alltid ska överväga separat om det är frågan om en sådan situation. Enligt kommissionen ska det alltså inte bli någon areal som automatiskt godkänns av myndigheten. Om felet är sådant att jordbrukaren har kunnat upptäcka det och trots detta inte gjort någonting åläggs jordbrukaren sanktioner.

För att minska små ändringar av arealer föreslås det i det utkast till delegerad förordning som kompletterar den horisontella förordningen och som sänts för kommissionens interna remiss att man inför 2 procents tolerans när det gäller referensskiften i åkerskiftesregistret. Medlemsländerna, inklusive Finland, kom med många gemensamma förslag till förbättring av de formuleringar som gällde denna fråga i förordningsutkastet. Texten ändrades dock inte utan gick vidare i den form som kommissionen hade föreslagit. Kommissionen har försäkrat att man slipper de kontinuerliga arealändringarna i och med denna tolerans. Då det inte finns några närmare anvisningar är det svårt att ta ställning till frågan just nu, men man hoppas att den nya toleransen hjälper att minska arealändringar betydligt.

Det har också vidtagits nationella åtgärder för att gå vidare med frågan. Landsbygdsverket utvecklar tillsammans med samarbetsparterna digitaliseringen av arealer och digitaliseringens noggrannhet. Utgångsläget är således att bland annat kartmaterialet blir bättre när fotograferingstekniken utvecklas. Arealuppgifterna som myndigheten ger till jordbrukare för att användas i stödansökningar blir allt noggrannare i och med varje uppdatering av åkerskiftesregistret.

Kompetensbevis

RP 35/2013 rd — RSv 80/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att kostnaderna för verksamhetsutövarna minimeras när kompetensbevis enligt EU:s avlivningsförordning beviljas.

Statsrådet beslutade 8.8.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Jord- och skogsbruksministeriet har utrett storleken på avgiften för kompetensbevis. Avgiften är lägre än vad som uppskattades vid tidpunkten för beredningen av regeringspropositionen.

Lantmäteriverkets organisationsreform

RP 68/2013 rd — RSv 102/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att servicen också efter reformen ligger på samma nivå i olika delar av landet med hjälp av ett heltäckande servicenät och att Lantmäteriverkets förvaltning och ledning placeras med omlokalisering i blickpunkten.

Statsrådet beslutade 5.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Lantmäteriverkets organisationsreform har inte påverkat Lantmäteriverkets regionala serviceutbud. Lantmäteriverkets 35 serviceställen är kvar och nätverket av serviceställen täcker jämt landets olika delar. Alla Lantmäteriverkets tjänster kan fortfarande fås på alla serviceställen.

Att skapa en landsomfattande verksamhetsområdesstruktur genom att man avvecklat regionförvaltningen med lantmäteribyråer har förbättrat kundernas rättsskydd i synnerhet när det gäller inskrivningsärenden. Efter ändringen blir ansökan om lagfart och inteckning med förmåner anhängig omedelbart när den lämnats in på Lantmäteriverkets serviceställe. Tidigare bestämdes behörig lantmäteribyrå enligt fastighetens läge i regionen och ansökan blev anhängig först efter att den regionala lantmäteribyrån hade tagit emot ansökan.

Omorganiseringen har resulterat i att Lantmäteriverket har infört ett landsomfattande ärendehanteringssystem som tar emot bland annat alla förrättningsansökningar och som är till hjälp när arbetsuppgifter delas ut till förrättningsområdena. Med hjälp av systemet har man bättre möjligheter att skapa balans mellan arbetsuppgifterna och arbetskraftsresurserna jämfört med den tidigare lantmäteribyråindelningen. Samtidigt är servicenivån i fråga om leveranstid inte längre i lika hög grad beroende av den regionala efterfrågan. Organisationsreformen har inte heller gjort arbetet med att utveckla Lantmäteriverkets elektroniska tjänster långsammare. Till följd av utvecklingsarbetet kan Lantmäteriverket allt effektivare öka tillgången på tjänster som inte är beroende av tid och plats.

Att Lantmäteriverket har bildat landsomfattande verksamhetsområden har inte flyttat funktioner från landskapen till huvudstadsregionen, utan den egentliga produktionsverksamheten är i huvudsak kvar i landskapen. I och med reformen kan olika produktionsprocesser nu ledas var som helst i landet. Av cheferna arbetar ca 65 procent utanför huvudstadsregionen. Omkring hälften av Lantmäteriverkets administrativa personal arbetar utanför huvudstadsregionen och av verkets hela personal arbetar 85 procent utanför huvudstadsregionen. Allt som allt ökade reformen i synnerhet antalet chefer och administrativ personal i landskapen.

Ärendet ger inte anledning till andra åtgärder.

Ändring av skogslagen

RP 75/2013 rd — RSv 175/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

1. Riksdagen förutsätter att det genom bestämmelser på lägre nivå säkerställs att inte rotskott och frösådda lövträd får uppnå den genomsnittliga planthöjden i barrträdsdominerade plantbestånd, till exempel i granbestånd.

2. Riksdagen förutsätter att man utreder konsekvenserna av en övergång från en kommunvis granskning till en granskning baserad på skogsfastighet vid bedömningen enligt 11 § i skogslagen av det ekonomiska bortfallet för markägaren eller den som innehar besittningsrätten eller någon annan sådan särskild rättighet.

Statsrådet beslutade 19.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. I 9 § i statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog togs in ett nytt 2 mom. som föreskriver om röjning av träd och buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd. Som träd eller buskar som hindrar anläggandet av plantbestånd enligt skogslagens 8 § 2 mom. betraktas i barrträdsdominerade plantbestånd enligt förordningens 9 § 2 mom. frö- och skottplantor av lövträd som hindrar plantbeståndets vidareutveckling.

2. Utredningsarbetet har inletts av jord- och skogsbruksministeriet och Skogsbrukets utvecklingscentral Tapio.

Skördeskadeförsäkringarnas försäkringspremieskatt

RP 143/2013 rd — RSv 196/2013 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen förutsätter att det med det snaraste görs en utredning om möjligheterna att undgå skatt på försäkringspremier eller få skatteåterbäring i det nya ersättningssystemet med hänsyn till skattens påverkan på jordbrukets lönsamhet och producenternas intresse att teckna en försäkring.

Statsrådet beslutade 30.12.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Forskningsprojektet AtRisk som jord- och skogsbruksministeriet finansierar har studerat eventuella intäkter som försäkringspremieskatten ger till staten och skattens inverkan på efterfrågan på skördeskadeförsäkringar. Beredningen av ärendet fortsätter.

1.8 Kommunikationsministeriet

Pristak

RP 74/2004 rd — RSv 226/2004 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2004 att kommunikationsministeriet årligen lämnar kommunikationsutskottet en rapport om hur lagstiftningen genomförts och vilka effekter den fått.

De ändringar i kommunikationsmarknadslagen (393/2003) som trädde i kraft 1.3.2005 innehåller bestämmelser om maximipriser (RP 74/2004). Rapporten för 2013 lämnades till riksdagens kommunikationsutskott i december 2013. I december 2012 meddelade Kommunikationsverket beslut om de skyldigheter som ska åläggas teleföretag med ett betydande inflytande på grossistmarknaderna för tillträde till fasta accessnät och bredband. Genom besluten inriktar Kommunikationsverket regleringen på de ur marknadens synvinkel viktigaste företagen på marknaden för tillträde till accessnät. För de åtta främsta företagen på marknaden har regleringen skärpts och Kommunikationsverket övergår

från en efterhandstillsyn av prissättningen av tillträdet till accessnät till en förhandsreglering av priserna genom att för första gången tillämpa bestämmelserna i 37 § i kommunikationsmarknadslagen om pristak för tillträde till accessnät. Under 2013 hade Kommunikationsverket för avsikt att fastställa de högsta företagsvisa beloppen i euro genom separata beslut. Kommunikationsverket har under 2013 utvecklat en metod för standardiserade komponenter i nära samarbete med teleföretagen. Kommunikationsverket kommer att fastställa maximipriser för abonnentförbindelser baserat på den nya metoden.

Under 2013 har kommunikationsverket inte fattat några beslut med stöd av 86 § i kommunikationsmarknadslagen (rätten att i enskilda fall i efterhand besluta om maximibeloppet av den ersättning som tas ut). Båda de ovan nämnda bestämmelserna i kommunikationsmarknadslagen (37 § och 86 §) omfattas av totalrevideringen av kommunikationsmarknadslagen, och ändringar av bestämmelserna i fråga har beretts inom ramen för ett lagstiftningsprojekt kring informationssamhällsbalken som lämnades till riksdagen för behandling i januari 2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Bredband

RP 176/2009 rd — RSv 189/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 25.11.2009 att regeringen utreder och utvärderar alla till buds stående extra finansieringsmöjligheter för att säkerställa att de hushåll som anser sig behöva bredbandsuppkoppling, men inte har ekonomiska möjligheter att betala eventuella oskäligen kostnader för att bygga abonnentförbindelser, får tillgång till abonnentförbindelser som ingår i kommunikationsnät som byggs genom bredbandsprojekt. Regeringen ska lämna en utredning om frågan till kommunikationsutskottet senast i augusti 2010.

Kommunikationsministeriet har 26.8.2010 lämnat den rapport som avses i uttalandet till riksdagens kommunikationsutskott.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Distributionsskyldighet

RP 13/2010 rd — RSv 103/2010 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 21.6.2010 att man inte tolkar begreppet ”programutbud som tjänar allmänintresset” i 19 a § i lagen om televisions- och radioverksamhet alltför extensivt, så att antalet programutbud som omfattas av distributions-skyldigheten faktiskt sett ökar i förhållande till vad regeringen framför i propositionen.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder i syfte att bedöma om 25 i § i upphovsrättslagen behöver ändras, om nät- och tjänsteutbudet 2011-2016 utvecklas på ett sätt som i dag inte kan förutses och om denna utveckling leder till ett oskäligt slutresultat för upphovsmännen eller medborgarna.

3. Riksdagen förutsatte att det utreds närmare hur textning av barnprogram påverkar barnens utveckling och att man utifrån utredning på nytt överväger skyldighet att texta barnprogram.

Statsrådet beslutade 27.8.2010 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

De kanaler som från och med 1.7.2011 omfattas av distributionsskyldigheten har fastställts genom statsrådets förordning 292/2011. Omfattningen av distributionsskyldigheten, som regleras genom förordning, har inte ändrats.

Enligt undersökningar om användningen av televisionstjänster är förändringarna i sättet att ta emot televisionssändningar ännu inte så stora att de kan anses leda till ett oskäligt slutresultat för vare sig upphovsmännen eller medborgarna på det sätt som avses i uttalandet. Enligt kommunikationsministeriet finns det i nuläget ingen anledning att vidta åtgärder för att bedöma behovet av ändringar av 25 i § i upphovsrättslagen.

Kommunikationsministeriet lät 2012 utföra en konsultutredning: textning, referat och tolkning av televisionsprogram. Uppdatering av ministeriets publikation 40/2009 (Kommunikationsministeriets publikationer 19/2012). I enlighet med slutsatserna i utredningen har man i samband med beredningen av informationssamhällsbalken gjort en ny bedömning av skyldigheten att texta barnprogram. De föreslagna ändringarna ingår i regeringens proposition om informationssamhällsbalken som lämnades till riksdagen för behandling i januari 2014.

Postverksamheten

RP 216/2010 rd — RSv 351/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 9.3.2011 att utvecklingen på postmarknaden och kvaliteten och tillgången på posttjänster noga följs upp och att åtgärder genast vidtas om det behövs för att säkerställa utbudet av högkvalitativa posttjänster i hela landet. Vid uppföljningen bör effekterna på utdelningspriserna i glesbygden särskilt utvärderas. Kommunikationsutskottet bör senast den 31 maj 2013 få en utredning om uppföljningen och de åtgärder som vidtagits.

2. Riksdagen förutsatte att finansieringen av samhällsomfattande tjänster bör säkerställas om tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster förorsakar nettokostnader som blir en oskälig ekonomisk belastning för tillhandahållaren. Kommunikationsutskottet bör senast den 1 september 2012 få en utredning om de åtgärder som vidtagits för att säkerställa finansieringen.

Statsrådet beslutade 28.4.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

En ny postlag trädde i kraft 1.6.2011. Den 2 mars 2012 beviljade statsrådet Esan Kirjapaino Oy regional koncession för postverksamhet och den 14 februari 2013 beviljades Ilves Jakelu Oy koncession. Dessutom har Itella Posten Ab koncession för att bedriva postverksamhet. I slutet av 2013 var Itella Posten Ab fortfarande det enda företag som tillhandahöll posttjänster.

Den utredning som uttalandet ger anledning till beträffande postmarknadens utveckling och kvaliteten på posttjänster lämnades till kommunikationsutskottet 8.5.2013. I utredningen behandlades kvaliteten och tillgången på posttjänster samt elektroniseringen av tjänsterna, distributionsprisernas utveckling samt åtgärder som säkrar utbudet av posttjänster. Slutsatsen i utredningen var att det vid tidpunkten för utredningen inte fanns något behov av särskilda åtgärder för att säkra posttjänsternas kvalitet.

En utredning om finansieringen av de samhällsomfattande posttjänsterna lämnades till kommunikationsutskottet 30.8.2012. I utredningen behandlades mekanismerna vid finansieringen av de samhällsomfattande posttjänsterna enligt postlagen, genomförandet av mekanismerna i praktiken och resultaten av arbetet i den arbetsgrupp som utrett andra finansieringsmodeller samt postmarknadens utveckling efter att postlagen trädde i kraft. Slutsatsen i utredningen var att det vid tidpunkten för utredningen inte fanns något behov av särskilda åtgärder för finansieringen av de samhällsomfattande tjänsterna.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Bredband och informationssamhället

SRR 10/2010 rd — RSk 46/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen godkände 18.2.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. Metoderna för att genomföra projektet för bredband i glesbygden och projektmålen bör bedömas på nytt i början av nästa valperiod såsom det föreslås i redogörelsen. I bedömningen ska avseende fästas vid kostnadskalkylerna för såväl stamnät som abonnentförbindelser, vilka preciserats efter anbudsförfarandena, eventuella ändringsbehov till följd av teknikutvecklingen samt den tilläggsfinansiering och de nya finansieringsmodeller som i förekommande fall behövs för att nå målen.

2. De befogenheter och resursbeslut avseende utveckling av informations-samhället som hittills följt förvaltningsgränserna bör koncentreras till en enda instans vid statsrådet.

Statsrådet beslutade 28.4.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Projektet för bredband i glesbygden har utvärderats i två mellanrapporter. Den första mellanrapporten upprättades under 2011–2012. Utgående från mellanrapporten gjordes hösten 2012 en översyn av principerna för bredbandsprojektet så att enskilda projekt kan genomföras på ett smidigt sätt. En andra utvärdering genomfördes 2013. I den behandlades

ingående projektsituationen, användningen av anslag och behovet av eventuella fortsatta åtgärder. Beslut om eventuella åtgärder som resultaten av mellanrapporten ger anledning till fattades i början av 2013.

Marknadsföring av mobiltelefonanslutningar per telefon

RP 144/2011 rd — RSv 34/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 15.5.2012 att statsrådet senast 2013 lämnar kommunikationsutskottet en utredning över effekterna av förbudet mot att marknadsföra mobilabonnemang per telefon.

Statsrådet beslutade 14.6.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Lagen om ändring av 80 § och temporär ändring av 65 a § i kommunikationsmarknadslagen (373/2012) trädde i kraft 1.8.2012. Lagens 65 a § (Förbud mot marknadsföring per telefon) gäller till 1.7.2015. En utredning om effekterna av förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonanslutningar per telefon lämnades till kommunikationsutskottet 19.12.2013.

Bestämmelser om förbudet mot marknadsföring av mobiltelefonanslutningar per telefon ingår i regeringens proposition om informationssamhällsbalken. Propositionen lämnades till riksdagen i januari 2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Bedömning av effekterna av frekvensauktionen

RP 72/2012 rd — RSv 89/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte att det görs en analys av hur frekvensauktionen påverkar konkurrensen och konsumentprisernas utveckling i branschen innan koncessioner för mobil kommunikation inom frekvensområdet 700 megahertz beviljas och att analysresultaten beaktas när frekvenserna på 700 megahertz fördelas.

Statsrådet beslutade 1.11.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Lagen om ändring av lagen om auktion av vissa radiofrekvenser (592/2012) trädde i kraft 8.11.2012. Auktionen inom frekvensområdet 800 megahertz, vilket lagen ger möjlighet till, avslutades 30.10.2013. På basis av auktionsresultaten beviljade statsrådet koncessioner till tre aktörer för koncessionsperioden. Enligt villkoren för den koncession som beviljades TeliaSonera Finland Oyj ska nätet byggas upp så att det täcker 95 procent av befolkningen på det finländska fastlandet inom tre år från det att koncessionsperioden börjar. Enligt villkoren för de koncessioner som beviljades DNA Ab och Elisa Abp ska nätet byggas upp så att det täcker 97 procent av befolkningen på det finländska fastlandet inom tre år från det att koncessionsperioden börjar.

Den utredning som förutsätts i uttalandet kan lämnas efter att nätverken i det nya frekvensområdet har tagits i kommersiell användning.

Kommunikationspolitiskt program för elektroniska medier

SRR 4/2012 rd — RSk 32/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen har 12.12.2012 godkänt följande ställningstagande enligt betänkandet:

1. Bedömningen av riktlinjerna för mediebranschens framtid och verksamhetsförutsättningar eller av t.ex. tidsfristerna för övergång till ny teknik måste framför allt utgå från att tittarnas och lyssnarnas jämlikhet och deras behov blir tillgodosedda.

2. Inhemska program spelar en stor roll för den finländska kulturen och för bl.a. den nationella identiteten och det är av största vikt att främja utbudet och en allsidig produktion av sådant innehåll. För den skull måste man under det tidsspänn som redogörelsen sträcker sig över värna och utveckla villkoren för de finländska elektroniska medierna, som genom programleveranser står för lejonparten av finansieringen av den finländska kulturen och innehållsproduktionen.

3. Distributionsvägarna för elektroniska medier bör utvecklas teknikneutralt och opartiskt med ambitionen att främja användningen av nya, effektiva vägar men samtidigt med utkik efter sätt att trygga verksamheten i de traditionella näten, som kommer att behövas länge än, och möjligheterna att använda dem. Tittarna och lyssnarna bör ges möjlighet att välja mellan varierande innehåll och även distributionsvägar efter eget behov. De här frågorna bör tas upp även i de halvtidsöversyner som nämns i redogörelsen.

4. Ibrukttagandet av tekniker som medger en samtidig distribution av tv-innehåll via bredband till ett stort antal tittare bör främjas. Det är angeläget att branschaktörerna enas om att ta i bruk teknik av det här slaget, hur genomförandet ska ske tekniskt och i övrigt och hur kostnaderna ska fördelas. Om man trots dessa åtgärder inte lyckas marknadsintroducera denna teknik, som är viktig för tittarnas valmöjligheter, tv-branschens framtid och i ett vidare perspektiv informationssamhällsutvecklingen, bör man undersöka om det behövs lagstiftning om frågan och om sådan är genomförbar.

5. För att trygga en livskraftig radiobransch och dess villkor behöver det upprättas en handlingsplan enligt redogörelsen. I handlingsplanen bör hög prioritet ges åt att stimulera och utveckla lokalradioverksamheten som är viktig för den lokala identiteten men som tappat i kvantitet när det bl.a. gäller lokala programinnehåll.

Statsrådet beslutade 20.12.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Kommunikationsministeriet har den 5.12.2012 tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att bereda en detaljerad övergångsplan för att påskynda den markbundna televisionens över-

gång till ny distributionsteknik. I arbetsgruppen ingår en bred representation av alla utövare av markbunden televisionsverksamhet, företrädare för parti- och detaljhandeln med mottagare, myndigheterna, de viktigaste teleaktörerna och konsumenterna. Arbetsgruppen lämnade sin mellanrapport i november 2013.

Vid beredningen av informationssamhällsbalken enligt regeringsprogrammet har kommunikationsministeriet beaktat de åtgärder som förutsatts i riksdagens ställningstagande. Regeringens proposition om informationssamhällsbalken lämnades till riksdagen i januari 2014.

För att främja verksamhetsförutsättningarna för radiobranschen tillsatte kommunikationsministeriet 11.9.2013 en arbetsgrupp med uppgift att utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att trygga en livskraftig finländsk radiobransch i framtiden. Arbetsgruppen ska upprätta en handlingsplan i syfte att trygga en livskraftig radiobransch. Arbetsgruppens mandat inleddes 1.10.2012 och avslutas 30.4.2014.

Omorganisering av Havsforskningsinstitutets funktioner

RP 121/2008 rd — RSv 177/2008 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 10.12.2008 att regeringen vidtar åtgärder för att så snart som möjligt flytta Finlands miljöcentrals verksamhet till kampusområdet i Vik och utreder möjligheten att inrätta ett Havsmiljöcenter i Vik som är mer omfattande än den enhet som föreslås i propositionen och som inkluderar Meteorologiska institutets havsforskning, Finlands miljöcentral, det nedlagda Havsforskningsinstitutet samt andra enheter inom kampusområdet i Vik som arbetar med havsbiologi och miljöforskning.

1. Vid Finlands miljöcentral pågår ett projekt som syftar till att koncentrera alla funktioner inom havsbiologi och miljöforskning i huvudstadsregionen till ett enda verksamhetsställe. År 2010 ordnades en internationell planeringstävling för byggandet av ett nytt slags ekologiskt hållbart energi- och ekoeffektivt modellaffärshus i Vik som ska användas av Finlands miljöcentral. Planeringen av det vinnande förslaget Synergihuset fortsatte 2011 med avseende på funktion och ekonomi. Samtidigt utreddes nya samarbetsmöjligheter med andra forskningsinstitut för naturresurs- och miljöforskning samt med Helsingfors universitet. Det har ännu inte fattats några beslut om fortsättningen och tidsplanen för affärshusprojektet.

Vägtullsystem

RP 109/2006 rd — RSv 135/2006 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 24.10.2006 att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att skapa ett vägtullsystem för tunga fordon på vissa vägsträckor.

En arbetsgrupp som tillsatts av kommunikationsministeriet har utrett regionala och vägbestämda vägtullar för lastbilstrafik. Utredningen blev färdig våren 2008. Arbetsgruppen konstaterade att vägtullar som gäller endast ett område eller en väg skulle ha negativa regionalekonomiska effekter. För vägtullar för den tunga trafiken förutsätts det sålunda att avgiften omfattar hela vägnätet. Den arbetsgrupp finansministeriet tillsatt 10.6.2009 blev 2010 färdig med sin redogörelse för konsekvenserna av en anslutning till eurovinjettsystemet. Arbetsgruppen konstaterade att vinjettsystemet inte är möjligt eftersom det ökar kostnaderna för den tunga trafiken.

Eftersom drivkraftsskatten sänktes till EU:s miniminivå i början av 2012 i samband med höjningen av bränsleskatten på dieselolja, är det omöjligt att ta i bruk en kostnadsneutral användaravgift. Det är mycket svårt i detta ekonomiska läge att höja transportkostnaderna, som också annars stigit. Statsrådet står inte i begrepp att vidta åtgärder för att införa ett särskilt vägtullsystem för den tunga trafiken.

Förbättrande av konkurrenskraften för fartyg som används för sjötransport

RP 115/2007 rd — RSv 111/2007 rd

Kommunikationsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder för att EU inom sig sätter upp gemensamma, fungerande regler för stöd till sjöfarten och användningen av blandade besättningar och även anger den lägsta lönenivå som ska iakttas på fartyg under varje EU-stats flagg.

2. Europeiska kommissionen har genom sitt meddelande C (2004) 43 dragit upp riktlinjer för statligt stöd till sjötransport. Avsikten var att riktlinjerna skulle ses över 2011, men reformen har dröjt. År 2012 inledde kommissionen en genomgång av riktlinjerna för statligt stöd för sjöfarten genom att ordna ett offentligt samråd kring regleringen. Finland har inte föreslagit några ändringar i riktlinjernas struktur och anser också att innehållet i riktlinjerna i huvudsak är bra. Eftersom medlemsstaterna vid det offentliga samrådet gav ett starkt stöd till de gällande riktlinjerna, beslutade kommissionen hösten 2013 att det inte fanns något behov av att förnya dem.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kollektivtrafiken

RP 110/2009 rd — RSv 146/2009 rd

Kommunikationsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 3.11.2009 att kollektivtrafiken görs attraktivare och att kollektivåkandet ökas kraftigt genom bättre biljettsystem, en samordnad service, högre servicenivå och tillförlitligare transporter. Särskilt stödet för kollektivtrafiken i de stora stadsregionerna måste höjas så att det motsvarar dessa regioners betydande utmaningar när det gäller att förbättra kollektivtrafiken och uppnå de formulerade miljömålen för trafiken.

2. Riksdagen förutsatte att uppföljningen av hur lagen fungerar och vilka effekter den har är heltäckande och att även trafikidkarnas synpunkter och praktiska erfarenheter beaktas. Kommunikationsministeriet ska före utgången av 2012 lämna en utredning till kommunikationsutskottet om hur lagen fungerar och om dess konsekvenser.

År 2012 inleddes under ledning av Trafikverket ett projekt som inriktar sig på ett samordnat biljett-, betal- och informationssystem. För genomförandet av det rikstäckande biljett- och betalsystemet har man grundat ett aktiebolag och valt systemleverantör, och projektet framskrider. Målet är att senast 2015 kunna införa ett biljett- och betalsystem inom kollektivtrafiken som är gemensamt för de behöriga myndigheter som avses i kollektivtrafiklagen. Projektet stöder regeringsprogrammets och den trafikpolitiska redogörelsens riktlinjer för en samordning av biljett- och betalsystemen samt målen för en ökning av kollektivtrafikens andel av resandet och antalet passagerare.

Kommunikationsministeriet och VR-Group Ab har undertecknat avtal om ordnandet av järnvägspersontrafiken inom fjärrtrafiken och närtrafiken. Avtalen gäller i fyra år, dvs. 1.1.2012–31.12.2015.

Genom avtalet garanteras ett trafikutbud för fjärrtrafiken på bannätet som är på samma nivå som för närvarande. Avtalet förbättrar förutsättningarna för bättre tillgänglighet bl.a. på förbindelserna från Kuopio via Kajana till Uleåborg och tillbaka. Sommaren 2013 utnyttjade kommunikationsministeriet och VR-Group Ab den option som ingick i avtalet och förlängde avtalet till slutet av 2024.

Servicenivån inom närtrafiken på rutterna Kyrkslätt-Karis, Kervo-Riihimäki och Helsingfors-Mäntsälä-Lahtis förblir oförändrad. Genom det långfristiga avtalet garanteras trafikutbudet för hela avtalsperioden.

Under avtalsperioden använder kommunikationsministeriet 135,6 miljoner euro för inköp inom fjärrtrafiken och 37,6 miljoner euro för inköp inom närtrafiken. I avtalen ingår en bonus- och sanktionsmekanism för järnvägstrafikens punktlighet. I samband med avtalen för köp av när- och fjärrtrafik ökades också den allmänna trafikplikt som ålagts VR-Group Ab, som i gengäld har ensamrätt till persontrafiken.

I budgeten för 2010 var kollektivtrafikstödet till stora städer 7 miljoner euro och för 2011 uppgick det till 10 miljoner euro. I budgetarna för 2012 och 2013 är stödet 10,25 miljoner euro.

2. Kommunikationsministeriet följer upp hur kollektivtrafiklagen fungerar samt verkningarna av den. Kommunikationsministeriet lämnade en utredning till kommunikationsutskottet i december 2012. I utredningen var det ännu inte möjligt att göra en samlad bedömning av hur lagen fungerar och vilka konsekvenser den har.

De behöriga myndigheterna har i enlighet med 62 § i kollektivtrafiklagen ingått trafikeringsavtal med trafikidkarna för övergångsperioden före kollektivtrafiklagens ikraftträdande. Avtalen för övergångsperioden går ut steg för steg mellan 2014 och 2019, en stor del 30.6.2014. Endast i några fall har trafikidkarna inte velat ingå avtal om linjetrafiktillstånd. Dessa tillstånd har betraktats som tillstånd för linjebaserad trafik fr.o.m. 3.12.2009.

Under 2010 har avtalen om regionbiljetter ersatts med samarbetsavtal mellan kommunerna och närings-, miljö- och trafikcentralerna samt med tilläggsdokument till övergångsperiodens trafikeringsavtal mellan behöriga myndigheter och trafikidkarna. Avtalen har huvudsakligen undertecknats före 31.10.2010.

De behöriga myndigheterna enligt kollektivtrafiklagen har under 2013 fortsatt verkställa kollektivtrafiklagen tillsammans med kommunikationsministeriet och Kommunikationsverket. Verkställandet följs upp genom regelbundna myndighetsmöten. Parterna har fattat beslut om hur trafiken ska ordnas och konkurrensutsatt trafikföretag i olika delar av landet för trafiken enligt de avtal för övergångsperioden som först går ut. Vid konkurrensutsättningarna har kostnadsnivån varit företrädesvis gynnsam. De behöriga myndigheterna har fört fram praktiska problem som gäller tillämpningen av lagen, bland annat begreppen anropsstyrd kollektivtrafik och beställningstrafik samt grunderna för avslag på ansökningar om tillstånd för linjebaserad trafik.

Handeln med utsläppsrätter för luftfart och flygplatsnätet

RP 209/2009 rd — RSv 245/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 15.12.2010 att regeringen bevakar och förutser vilka konsekvenser handeln med utsläppsrätter för luftfart kommer att ha och vidtar sådana åtgärder som behövs för att garantera flygtrafiktjänster på lika villkor och ett flygplatsnät enligt nätverksprincipen och därigenom också tryggar näringarna och sysselsättningen ute i regionerna.

Utsläppshandeln inleddes år 2012. Utsläppshandeln gäller alla luftfartyg som avgår från och anländer till EU:s område. Genom ett beslut av rådet och Europaparlamentet som trädde i kraft i april 2012 ställdes flygningar utanför EU tillfälligt utanför handeln med utsläppsrätter för luftfart fram till internationella civila luftfartsorganisationens generalförsamling i oktober. I oktober lade kommissionen fram ett förslag till ändring av handeln med utsläppsrätter för luftfart.

Lagen om flygplatsnät och flygplatsavgifter (210/2011) trädde i kraft 15.3.2011. I lagen bestäms om flygplatsnätbolagets skyldighet att svara för ett riksomfattande flygplatsnät och för flygplatstjänster. I Finland upprätthålls flygplatsnätet av Finavia Abp, som helt och

hållet ägs av staten. Hösten 2012 inledde kommunikationsministeriet med stöd av den trafikpolitiska redogörelsen arbetet med en flygtrafikstrategi. Arbetet ska vara klart i slutet av 2014. Ett av de teman som tas upp i strategin är nätverket av flygplatser.

En mellanrapport om flygtrafikstrategin offentliggjordes 17.12.2013 och slutrapporten kommer i slutet av 2014. I strategin görs en uppdragsenlig bedömning av nätverket av flygplatser och dess ändamålsenlighet och av statens roll vid tillhandahållandet av flygplatstjänster.

System för bedömning av körförmågan

RP 247/2009 rd — RSv 242/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2009 att regeringen genast vidtar åtgärder för att upprätta ett allsidigt och tillförlitligt system för bedömning av körförmågan, utöka forskning och undervisning i trafikmedicin, gå ut med behövliga råd till de läkare som utför undersökningar och ordna heltäckande företagshälsovård för yrkeschaufförer och för företagare i transportsektorn.

I körkortslagen (386/2011) ingår bestämmelser om medicinska krav för körkort, kontroller av förarens hälsotillstånd och en ny bestämmelse om mer omfattande läkarundersökningar av äldre. Närmare bestämmelser om de medicinska kraven på förare har utfärdats med stöd av social- och hälsovårdsministeriets förordning om körhälsa (1181/2011). Bestämmelserna innehåller anvisningar till de läkare som utför undersökningarna. Förordningen har ändrats genom att det till den fogats en bestämmelse om en mer omfattande läkarundersökning av äldre. Bestämmelsen trädde i kraft 19.1.2013. Social- och hälsovårdsministeriet har efter samråd med sakkunniga på området utarbetat en blankett för bedömningen av äldre personers körhälsa, och anvisningarna för läkare om bedömningen av körhälsan uppdaterades i juni 2013.

En utredning av frågor som gäller företagshälsovård har inletts på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. I detta sammanhang utreds dels utvecklandet av företagshälsovården för egenföretagare som är verksamma inom trafikbranschen och andra små företag som en del av genomförandeplanen för företagshälsovården, dels gruppernas möjligheter att bli delaktiga av företagshälsovårdens tjänster. Arbetshälsoinstitutet har undersökt taxi- och transportföretagarnas arbetsmiljö och hälsa och testat den självvärdering av arbete och hälsa som utarbetats för små- och egenföretagare inom yrkestrafiken. Tanken är att självvärderingen ska bidra till att sänka företagarnas tröskel för att anlita företagshälsovårdstjänster. Dessutom har institutet undersökt effekterna av utbildningsinterventioner på yrkesförarens vakenhetsgrad och arbetshälsa och på säkerheten i arbetet och trafiken. Arbetshälsoinstitutet har utarbetat en handbok och utbildningsmaterial för ett rikstäckande virtuellt universitet som företagshälsovården kan använda som anvisning för dem som är verksamma inom trafikbranschen. Arbetshälsoinstitutet ordnar också kontinuerlig utbildning i företagshälsovård och är med och ordnar hälso- och sjukvårdsutbild-

ning. Vid institutet har man tagit fram metoder som främjar sunda levnadsvanor, vakenhetsgraden och arbets- och funktionsförmågan hos förarna och introducerat metoderna på arbetsplatserna och ställt dem till företagshälsovårdens förfogande. Det har också ordnats utbildning på området och utarbetats skriftligt och Internetbaserat material.

Kommunikationsministeriet har medverkat i en utredning kring en studie med anknytning till förare av vägfordon gällande aktörerna och behoven av forskning på området samt samordningen av forskningen.

I syfte att förbättra säkerhetskulturen i vägtrafikföretagen kommer man att utveckla ett användarvänligt system för anmälan av risksituationer och en samarbetsmodell. Arbetshälsoinstitutet undersöker körförmågan hos yrkesförare och andra förare och lämnar sakkunnigutlåtanden vid problematiska bedömningar av körförmågan. Genom en litteraturstudie har man undersökt metoder för identifiering av de intellektuella effekterna av minnesstörningar och stroke i samband med bedömningen av körförmågan. Arbetshälsoinstitutet förbereder en enhet som är insatt i problem med körförmågan och samordnar ett riksomfattande forskningsnätverk för problematiska bedömningar av körförmågan. Syftet med nätverket är att förbättra och förenhetliga undersökningarna och bedömningen av problem i fråga om körförmåga i hela landet.

Svavelutsläpp

RP 248/2009 rd — RSv 249/2009 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 14.12.2009 att regeringen vidtar behövliga åtgärder för att mildra effekterna, om den planerade minskningen av svavelutsläppen i fortsättningen leder till oskäliga kostnader för det finländska näringslivet.

Internationella sjöfartsorganisationen IMO antog 2008 i anslutning till MARPOL-konventionen en ny luftskyddsbilaga, som innehåller bl.a. nya bestämmelser om begränsning av svavelutsläpp från fartyg. Bestämmelserna träder i kraft 1.1.2015 på kontrollområdena för svavelutsläpp, dvs. Östersjön, Nordsjön, Engelska kanalen, Nordamerikas kust och Förenta staternas karibiska havsområde.

I juli 2011 gav kommissionen sitt förslag till ändring av det s.k. svaveldirektivet (1999/32/EG), enligt vilket de nya bestämmelserna i luftskyddsbilagan till MARPOL-konventionen ska tas in i direktivet. Direktivet har behandlats i miljörådet och hör till miljöministeriets ansvarsområde. Direktivet har ofta tagits upp i EU-ministerutskottet och man har informerat riksdagen närmare om direktivet och om hur behandlingen av det framskridit genom U-skrivelse 35/2011 och en kompletterande skrivelse. Under Danmarks EU-ordförandeskap nådde rådet och parlamentet samsyn om direktivet, och ändringsdirektiv 2012/33/EU lämnades 21.11.2012. Medlemsstaterna ska senast 18 .6. 2014 ha infört direktivet i sin lagstiftning. MARPOL-konventionens bilaga IV och svaveldirektivet tillåter inte nationella övergångsperioder.

Finland meddelade IMO i slutet av 2009 att den nya luftskyddsbilagan, till de delar den hör till Finlands behörighet, kräver ny nationell lagstiftning i Finland och att den nya luftskyddsbilagan inte kan träda i kraft för Finlands del innan lagstiftningen i anslutning till detta har godkänts. En regeringsproposition om genomförandet av svavelbestämmelserna håller på att beredas. När regleringen har trätt i kraft är fartygens alternativt lågsvavligt bränsle, flytande naturgas (LNG), biobränsle eller teknik för rening av svavelutsläpp (t.ex. skrubbrar).

I november 2010 godkände statsrådet en förordning (946/2010) om de allmänna villkoren för investeringsstöd för fartyg i syfte att förbättra miljöskyddet. Förordningen är i kraft till slutet av 2014 och den har som mål att uppmuntra rederier att investera i syfte att förbättra fartygens miljöegenskaper. Förordningen gällde från början bara investeringar i nya fartyg. På basis av en fullmakt på 30 miljoner euro som beviljades i den första tilläggsbudgeten för 2010 har man fattat beslut om att bevilja stöd för investeringen i två nya fartyg. Det ena fartyget använder biobränsle och det andra LNG.

I budgeten för 2013 ingick en fullmakt på 30 miljoner euro för 2013–2014 för investeringar som gäller efterinstallationer på befintliga fartyg av anordningar som förbättrar miljöskyddet, såsom svavelskrubbrar och liknande teknik för rening av avgasutsläpp. Europeiska kommissionen godkände ändringarna i stödprogrammet i början av 2013 och förordningen (204/2013) om ändring av förordning 946/2010 trädde i kraft 1.4.2013. Med stöd av fullmakten i budgeten för 2013 beviljades cirka 19 miljoner euro i stöd för 2013. En del av de rederier som ansökt om stöd har senare meddelat att de avstår från stöden i fråga bl.a. på grund av att de ändå inte kommer att investera i svavelskrubbrar. Av fullmakten i 2013 års budget återstår således 23 miljoner euro. Regeringen kommer att förnya fullmakten i budgeten för 2014 så att förbindelser enligt fullmakten för 2013 får ingå 2014 förutsatt att fullmakten inte har utnyttjats.

I juni 2012 begärde statsminister Jyrki Katainen att man skulle förbereda ett nationellt handlingsprogram om hur de negativa effekterna av EU:s svaveldirektiv på Finlands konkurrenskraft och näringsliv ska kunna kompenseras. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 10 augusti 2012 en arbetsgrupp med uppgift att bedöma de negativa effekterna av EU:s svaveldirektiv på Finlands näringsliv och konkurrenskraft samt utarbeta ett nationellt handlingsprogram för att kompensera effekterna. Arbetsgruppen lämnade sina förslag 28.2.2013.

Arbetsgruppen har utrett effekterna på näringslivet och kartlagt eventuella åtgärder som ha särskild effekt på höjningen av transportkostnaderna som orsakas av svavelregleringen eller på de branscher som är drabbas av kostnadshöjningarna. I betänkandet lade arbetsgruppen fram förslag till möjliga anpassningsmetoder och bedömde metodernas effekt, fördelar och nackdelar.

Utgående från arbetsgruppens arbete enades regeringen i samband med vårens ramförhandlingar om ett stöd på sammanlagt 123 miljoner euro för byggandet av ett nätverk av LNG-terminaler under 2013–2014. Regeringen beslutade att hänföra hela stödbeloppet till ett enda moment (32.60.41) och inrätta ett helt nytt stödssystem. Statsrådets förordning om stödprogrammet (707/2013) trädde i kraft 15.10.2013. Notifieringsförfarandet för stödprogrammet pågår fortfarande på EU-nivå. Dessutom beslutade regeringen förlänga giltighetstiden för det regionala transportstödet så att beslut om transportstöd kan fattas

ända till 30.6.2014. Regeringen utfärdade 12.12.2013 en förordning om regionala transportstöd. Tanken är att förordningens giltighetstid senare ska förlängas till utgången av 2017. En förlängning av systemet med transportstöd förutsätter också godkännande av europeiska kommissionen. Inom ramen för kompensationsåtgärderna för svavelutsläpp försöker regeringen vidare förbättra Finlands logistiska konkurrenskraft genom en höjning av den maximala dimensionen och massan för tunga godstransportfordon och fordonskombinationer. I juni utfärdade statsrådet en förordning som möjliggör större fordon och som trädde i kraft 1.10.2013. Dessutom beslutade staten hösten 2013 att vidta åtgärder för att stödja arbetsmarknadslösningen genom att bl.a. halvera farledsavgifterna och slopa banskatten för godstransporter under 2015–2017. Genom åtgärderna beaktas de kostnader som orsakas utrikeshandeln till följd av svaveldirektivet som träder i kraft 2015.

System med körkortspåföljder utifrån poäng

RP 212/2010 rd — RSv 269/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 18.1.2011 att ett system med körkortspåföljder utifrån poäng genomförs.

Statsrådet beslutade 28.4.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Statsrådet meddelade 5.12.2012 ett principbeslut om att förbättra vägtrafiksäkerheten. Enligt beslutet ska en revidering av systemet med körkortspåföljder utredas under ledning av kommunikationsministeriet. I utredningen bedöms införandet av ett poängssystem vid trafikförseelser vars syfte är att göra det möjligt att noggrannare bedöma förseelserna. Vilka följder samtliga trafikförseelser som begåtts med ett fordon har för körrätten ska utredas.

Utifrån utredningen som blev klar i augusti 2013 och som i huvudsak kartlagt de felpoängssystem som används i andra europeiska länder kunde man konstatera att det inte finns något enhetligt system i Europa, utan att systemen i alla medlemsstater skiljer sig från varandra. Enligt internationella mätare är det finländska systemet ett felpoängssystem. Enligt utredningen skulle det kunna vara ändamålsenligt att utveckla och effektivisera det finländska systemet inom ramen för det befintliga systemet.

Syftet med den totalrevidering av vägtrafiklagstiftningen som inleddes sommaren 2013 är att förnya påföljdssystemet inom vägtrafiken. När det gäller lindrigare trafikförseelser har man för avsikt att i större utsträckning införa administrativa fasta avgiftspåföljder som kan fastställas mer flexibelt via en administrativ process än genom det nuvarande straffrättsliga förfarandet (jfr parkeringsbotssystemet). Som åtgärd anknyter reformprojektet också till justitieministeriets reformprogram för rättsvården för 2013–2025. Ändringen förutsätter att de gärningar och försummelser som påverkar körrätten definieras mer noggrant och exakt än vad nu är fallet. Fokus när det gäller körkortspåföljder skulle då i högre grad kunna läggas på gärningar och försummelser som äventyrar trafiksäkerheten utan att den förebyggande effekten och trafiksäkerhetsaspekterna påverkas.

Som en separat utredning genomförs i samarbete med justitieministeriet en utredning om förutsättningarna för att betrakta mindre överlaster (under 5 %) och överträdelser av kör- och vilotider som ordningsbotsförseelser och samtidigt utesluta dem från tillämpningsområdet för körkortspåföljder. Efter att konsekvenserna har bedömts kan lagprojektet genomföras.

Flygplats- och flygtrafiktjänster

RP 313/2010 rd — RSv 336/2010 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 1.3.2011 att man gör en övergripande undersökning av säkerhetsmyndigheternas behov i fråga om flygplats och flygtrafiktjänster och ser till att myndigheterna kan fullgöra sina lagstadgade uppgifter för flygplatstjänsternas del. Kommunikationsministeriet ska rapportera om detta till kommunikationsutskottet senast den 1 september 2012.

Statsrådet beslutade 10.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till. Den 31 augusti 2012 lämnade kommunikationsministeriet en utredning till kommunikationsutskottet. I utredningen redogörs bl.a. för Finavia Abp:s roll som servicegivare och för omorganiseringen av serviceutbudet och för kommunikationsministeriets samarbete med försvarsministeriet och inrikesministeriet. Enligt utredningen klarar Finavia Abp väl av att producera de tjänster som försvarsmakten behöver. I avtalen mellan parterna har man i detalj enats om hur tjänsterna ska tillhandahållas och funktionerna tryggas. Konstaterade behov av lagändringar åtgärdas i samband med en totalrevidering av luftfartslagen. Avsikten är att lagpropositionen lämnas till riksdagen under våren 2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Genomgripande reform av lagstiftningen om farledsavgifter

RP 65/2011 rd — RSv 53/2011 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen förutsatte 30.11.2011 att regeringen tar itu med en genomgripande reform av lagstiftningen om farledsavgift, där hänsyn också tas till fartygens miljöegenskaper och faktiska utnyttjande av isbrytningstjänster.

Hösten 2012 tillsatte kommunikationsministeriet en arbetsgrupp med uppgift att förbereda en reform av farledsavgifterna. Arbetsgruppen har undersökt om det finns behov av att förnya lagstiftningen om farledsavgifter och på vilka olika sätt farledsavgiftssystemet kan utvecklas. Enligt arbetsgruppen är behovet av förändringar i hög grad beroende av målen. Enstaka missförhållanden kan åtgärdas genom små förbättringar av det nuvarande systemet. För större strukturella förändringar krävs det en mer omfattande reform.

Arbetsgruppen föreslog att man i det här skedet ska göra några mindre förändringar för att i första hand lösa problemen med farledsavgifterna för bulk- och kryssningsfartyg. Problemen kan elimineras genom en sänkning av maximivgiften per anlop. Sänkningen skulle först och främst gynna stora fartyg. Åtgärden skulle sänka statens inkomster av farledsavgifter med cirka 5–6 miljoner euro.

Enligt arbetsgruppen är det möjligt att fatta beslut om större strukturella revideringar av farledsavgiften först när det pågående arbetet med KM:s strategi för sjötrafiken blir klar våren 2014.

Den 30 augusti 2013 meddelade regeringen sina villkorliga åtgärder för att stödja arbetsmarknadslösningen. En av åtgärderna var att halvera farledsavgifterna under 2015–2017. Den 25 oktober 2013 påpekade regeringen att arbetsmarknadslösningen är tillräckligt omfattande. Således kommer farledsavgiften att halveras under 2015–2017 så att farledsavgiftens nuvarande pris per enhet halveras direkt. På detta sätt kan man försäkra sig om det nuvarande systemets ekonomiska styreffekt, behandla fartyg jämlikt och eliminera vissa centrala problem som gäller farledsavgiften. I det här skedet kommer man inte att vidta några andra strukturella reformer.

Trafikpolitisk redogörelse

SRR 2/2012 rd — RSk 17/2012 rd

Kommunikationsutskottet

Riksdagen godkände 21.6.2012 följande ställningstagande enligt betänkandet:

1. Under ramperioden måste det avsättas mer finansiella resurser för bastrafikledshållning, om läget i statsfinanserna tillåter det. Fokus bör särskilt ligga på små projekt för trafikflyt och trafiksäkerhet. På lång sikt måste extra finansiering sättas in för bastrafikledshållning, så att trafikinätet kan hållas i tillräckligt bra skick och förbättras där det behövs och så att eftersattheten i fråga om reparationer av de allt äldre trafiklederna de facto kan minskas.

2. Tillsammans med kommuner och väglag måste det tas fram en övergripande lösning på frågan om finansieringen av och lagstiftningen om underhåll och utveckling av det sekundära vägnätet och enskilda vägar, så att bättre finansiella resurser garanteras för det sekundära vägnätet och enskilda vägar och så att de olika aktörernas ansvar tydliggörs.

3. Konkurrenskraften i vårt näringsliv måste förbättras i relation till konkurrerande länder genom att logistikkostnaderna sänks. Framför allt bör möjligheten att införa ett system för återbäring av förhöjd dieselskatt till yrkesmässig trafik utredas.

4. Den potential som finns i den ekonomiska tillväxten i Ryssland måste lyftas fram tydligare i den nationella trafikpolitiken och bör synas bättre i ståndpunktsformuleringen i anknytning till beslutsfattandet i EU.

5. Trafik- och transportsektorn måste nå de mål som ställts för Finland i fråga om reduktion av utsläppen från trafiken bl.a. genom att användning och

utveckling av ny fordonsteknik och hållbara biodrivmedel främjas. Dessutom bör användningen av hybrid- och elbilar främjas t.ex. genom bättre infrastruktur för laddning och satsningar på inhemska innovationer och produktutveckling.

6. Den nationella intressebevakningen i beredningen av trafikpolitiska beslut som är viktiga för vårt land måste effektiviseras och skärpas tillsammans med berörda intresseorganisationer, både i EU och internationellt inom forum med beslutanderätt.

Statsrådet beslutade 16.8.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Kommunikationsministeriet har förberett en genomförandeplan för den trafikpolitiska redogörelsen. Regeringen och riksdagen ska fatta särskilda beslut om de åtgärder som anges i redogörelsen i samband med respektive rambudget och budget eller lagändring. I budgeten för 2013 inriktades ytterligare 20 miljoner euro av anslagen för bastrafikledshållning på istandsättning av bannätet. Pengarna användes för att åtgärda de värsta tjälskadorna på en cirka 30 kilometer lång sträcka, förnya föråldrade bärtrådar på en 100 kilometers sträcka och byta ut överåriga skenor på en sträcka av 150 kilometer.

Genom rambeslutet våren 2013 säkerställdes en överföring på 100 miljoner euro från utvecklingsprojekt för trafikleder till bastrafikledshållningen från och med 2016. För att stödja konkurrenskraften i näringslivet och sänka logistikkostnaderna höjdes de högsta tillåtna vikterna och måtten på tunga fordon från oktober 2013 med stöd av en förordning av statsrådet. Besparingen i logistikkostnader uppskattas bli 1,6–3,2 miljarder euro på 20 år. Samtidigt förväntas också koldioxidutsläppen från trafiken minska med cirka två procent per år. I samband med budgeten för 2014 fattade man beslut om en tilläggsfinansiering på sammanlagt 55 miljoner euro för bastrafikledshållningen under ramperioden. Finansieringen inriktas på de väghållningsåtgärder som höjningen av de högsta tillåtna vikterna och måtten på tunga fordon ger anledning till.

Bygandet av de projekt som ingår i den trafikpolitiska redogörelsen och vars syfte är att stärka förbindelserna till Ryssland inleds 2015 (riksväg 6 mellan Taavetti och Villmanstrand) och 2016 (E18 mellan Fredrikshamn och Vaalimaa). När det gäller behovet av att utveckla gränsövergångsställena och trafikförbindelserna där ligger fokus på de livligaste gränsövergångarna i sydöstra Finland. EU deltar i utvecklingen av förbindelserna mellan Finland och Ryssland genom finansieringsprogrammen ENPI och det nya ENI. Projekten genomförs 2014–2015. Finland får TEN-stöd för planeringen av såväl banavsnittet mellan Luumäki och Imatra som vägvägsnittet E18 mellan Fredrikshamn och Vaalimaa. Regeringens ministerarbetsgrupp för energi- och klimatpolitik har uppdaterat den nationella långsiktiga energi- och klimatstrategin. Strategin lämnades i form av en redogörelse till riksdagen våren 2013. Som ett led i strategiuppdateringen har arbetsgruppen också förberett ett program som ska minska beroendet av olja. I programmet har trafiken en central roll. Förvaltningsområdets klimatpolitiska program ILPO har uppdaterats under 2013. Det uppdaterade programmet offentliggjordes i december 2013 som en del av den nya miljöstrategin för trafiken. Sommaren 2013 blev kommunikationsministeriets arbetsgrupp för Framtidens drivkrafter i trafiken klar med sin rapport. I rapporten ges förslag till åtgärder som främjar alternativa drivmedel i trafiken. Målet är att det senast 2030 ska finnas förut-

sättningar för att koldioxidutsläppen ska ha minskat med 80 procent år 2050. Det har vidtagits åtgärder för att framför allt möjliggöra användningen av LNG i sjöfarten samt bygga upp en infrastruktur för alternativa bränslen och ett laddningsnätverk för elbilar. Tack vare TEKES finansiering av forskningsprojekt kunde aktörerna på energiområdet grunda ett laddningsföretag för elbilar i december 2013. Företaget skapar ramarna för ett gemensamt laddningsnätverk för hela landet. Ett rikstäckande laddningsnätverk är en grundläggande förutsättning för att elbilar ska börja användas i större utsträckning.

Samarbetet mellan ministerierna och med intressentgrupperna har utvecklats och förutsättningarna för en förbättrad förebyggande intressebevakning har ökat.

Besiktning och enskilt godkännande av fordon

RP 17/2013 rd — RSv 126/2013 rd

1. Riksdagen förutsätter att tillsynen över besiktningsverksamheten och resurserna för tillsynen ordnas så effektivt och heltäckande som möjligt för att det ska kunna säkerställas att bestämmelserna i lagen iakttas

2. Riksdagen förutsätter att konsekvenserna av lagen följs upp och utvärderas mycket noggrant. Det är särskilt viktigt att följa och utvärdera hur bestämmelserna för säkerställande av en opartisk, oberoende och i övrigt korrekt besiktningsverksamhet iakttas och vilken effekt de har samt hur marknaden, det regionala serviceutbudet och priserna utvecklas och huruvida nätverket för besiktning av fordon för tung trafik är tillräckligt omfattande. Om det visar sig behövt måste man vidta åtgärder för att se över bestämmelserna.

3. Riksdagen förutsätter att en utförlig utredning över hur lagens syfte har uppfyllts och konsekvenserna av lagen samt behovet av ändringar lämnas till kommunikationsutskottet senast vid utgången av 2016.

Lagen om fordonsbesiktningsverksamhet träder i kraft den 1 juli 2014. Kommunikationsministeriet har vidtagit åtgärder så att tillsynen och resurserna när det gäller besiktningsverksamheten enligt den nya lagen ordnas på det sätt som förutsatts i riksdagens uttalande. Också åtgärder som gäller uppföljningen och utvärderingen av effekterna av lagen har initierats för att eventuella åtgärder för översynen av regleringen ska kunna vidtas och en utredning lämnas till kommunikationsutskottet på det sätt som förutsatts i uttalandet.

1.9 Arbets- och näringsministeriet

Slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle

Övriga 7/2000 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 18.5.2001 att statsrådet innan bygglov beviljas lämnar en utredning till riksdagen om nya forskningsrön som gjorts och den tekniska utveckling som ägt rum efter detta principbeslut för att garantera säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle.

Giltighetstiden för principbeslutet om Posiva Oy:s projekt går ut om inget tillstånd enligt kärnenergilagen ansöks hos statsrådet senast den 18 maj 2016. En ansökan lämnades in till arbets- och näringsministeriet den 28 december 2012. Arbetet med utredningen inleddes 2013.

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap

RP 195/2004 rd — RSv 24/2005 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 5.4.2005 att regeringen följer upp hur tidsbegränsade anställningar berör kvinnor och män i åldern för familjebildning och utreder hur avbrotten i anställningarna och den anknytande osäkerheten kan reduceras i unga vuxnas liv.

Genom både övervakning och utfärdande av anvisningar strävar regeringen efter att anställningsförhållande för viss tid ska användas endast i sådana fall där behovet av visstidsanställning är genuint och går att visa i överensstämmelse med bestämmelserna i lag. Regeringen strävar efter att på olika sätt främja möjligheterna för personer i icke-typiska anställningsförhållanden att få arbete av mera permanent karaktär. Arbetsministeriet tillsatte våren 2005 en utredare för att reda ut frågor som gäller visstidsanställningar och de visstidsanställdas situation. Utredaren överlämnade sin rapport till arbetsministeriet i december 2005, och arbetsministeriet vidtar de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs våren 2006.

Arbetsministeriet tillsatte den 27 juni 2006 en trepartsarbetsgrupp med uppdrag att utreda visstidsanställningar och förutsättningarna för användning av dem. Tillsättandet av arbetsgruppen baserade sig på behovet av fortsatta utredningar av de förslag som ingick i utredarens rapport. Eftersom arbetsmarknadsparterna har varit oeniga om möjligheterna att genomföra utredarens förslag fick arbetsgruppens i uppgift att granska om det utifrån de framlagda förslagen eller helt oberoende av dem var möjligt att bereda åtgärder med hjälp av vilka problem som eventuellt hänför sig till visstidsanställning kan minskas utan att den legitima rätten att använda sådant arbete begränsas.

Arbetsgruppen utredde de juridiska förutsättningarna för visstidsanställning, hur allmän visstidsanställning är och utmaningarna för arbetsmarknaderna inom en nära framtid och bedömde i vilken utsträckning regelverket motsvarar nuvarande och framtida utmaningar. I syfte att gallra bort grundlösa tidsbegränsade anställningsavtal föreslog arbetsgruppen att övervakningen effektiviseras genom att det blir straffbart för arbetsgivaren att försumma sin plikt att redogöra för anställningens centrala villkor. Samtidigt föreslogs det att lagen om tillsynen över arbetarskyddet ändras så att arbetarskyddsmyndigheten kan inleda ett uppmaningsförfarande för att få denna redogörelse. Syftet med ändringarna är att grunden för ett tidsbegränsat anställningsavtal ska övervägas noggrannare och att också arbetstagen ska informeras om grunden. Lagändringarna trädde i kraft vid ingången av 2008.

Efter det att arbetsgruppen hade avslutat sitt arbete utredde en trepartsarbetsgrupp som tillsatts av arbetsministeriet uthyrningsarbete som helhet. Arbetsgruppen föreslog i november 2007 att det i arbetsavtalslagen, arbetarskyddslagen och den s.k. lagen om beställarsvar tas in särskilda bestämmelser om uthyrningsarbete. Ändringarna syftar till att förbättra inhyrda arbetstagares ställning genom att lagstiftningen förs till en nivå som beaktar uthyrningsarbetets särdrag. Lagändringarna trädde i kraft vid ingången av 2009. Arbets- och näringsministeriet utarbetade tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna en broschyr om uthyrningsarbete för arbetstagare, användarföretag och uthyrningsföretag.

I syfte att förbättra situationen för visstidsanställda beredde arbets- och näringsministeriets trepartsarbetsgrupp en proposition med förslag till precisering av den bestämmelse i arbetsavtalslagen som gäller anställningsförhållanden för viss tid. Propositionen lämnades till riksdagen i oktober 2010. Lagen trädde i kraft vid ingången av 2011 och preciserade förutsättningarna för upprepade visstidsanställningar. Det gjordes inga innehållsmässiga ändringar i begreppet grundad anledning som är en förutsättning för varje enskilt anställningsavtal för viss tid. De ändrade bestämmelserna gäller även inhyrd personal.

De centrala arbetsmarknadsorganisationerna ingick i oktober 2011 ett ramavtal i syfte att trygga Finlands konkurrenskraft och sysselsättningen. Enligt avtalet är parterna eniga om att grunderna och de grundläggande principerna för att ingå avtal om visstidsanställning är likartade oberoende av anställningsformen. Parterna föreslog att man på treparts-basis utreder om dessa grunder och principer i praktiken genomförs också vid visstidsanställningar för inhyrd arbetskraft. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 11 januari 2012 en arbetsgrupp för att utreda dessa frågor.

Arbetsgruppen föreslog en ändring av den bestämmelse i arbetsavtalslagen som gäller information om de centrala villkoren i arbetet. Ändringen går ut på att informationen i fråga om anställningar på viss tid ska uppge varför anställningen är på viss tid och när eller en uppskattning av när anställningsavtalet går ut. Vidare föreslog arbetsgruppen att den särskilda bestämmelsen om inhyrd personal ska kompletteras med en bestämmelse vars syfte är att öka den information som inhyrd personal ska ges. Det är meningen att på detta sätt ge sådana anställda bättre möjligheter att bedöma grunden för visstidsanställningen och framtida möjligheter till anställning.

Dessutom föreslog arbetsgruppen ändring av lagen om beställarens utredningsskyldighet och ansvar vid anlitande av utomstående arbetskraft. Enligt det förslaget ska beställaren

på begäran underrätta personalens företrädare också om orsaken till att inhyrd arbetskraft anlitas. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av 2013.

I syfte att sörja för arbetstagarnas och tjänstemännens kompetens bereddes en lag om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen, tillhörande skattelagar och en lag om ersättning för utbildning. Samtidigt ändrades samarbetslagarnas bestämmelser om personal- och utbildningsplaner. Planerna ska innehålla uppgifter om bland annat personalens sammansättning och storlek i företaget, inklusive antalet faktiska arbetsavtal för viss tid plus en bedömning av hur de kommer att utvecklas. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av 2014.

Beredningsarbetet i fråga om atypiska anställningar fortsatte under 2013. Utredningar om inhyrd arbetskraft, deltidsarbete och s.k. nollkontrakt togs fram på trepartsbasis. En proposition om ändring av arbetstidslagen som gäller deltidsarbete och nollkontrakt kommer att lämnas till riksdagen våren 2014.

Högskoleuppfinningar

RP 259/2004 rd — RSv 28/2006 rd

Kulturutskottet

Riksdagen förutsatte 7.4.2006 att regeringen följer hur lagstiftningen om högskoleuppfinningar fungerar och lämnar en utredning om detta till kulturutskottet inom tre år från lagstiftningens ikraftträdande. Uppföljningen bör bland annat klarlägga hur högskolorna uppfyller sina åligganden efter att de har övertagit rättigheterna till uppfinningar på det sätt som 7 § i lagen om högskoleuppfinningar föreskriver. Vid behov bör regeringen lägga fram förslag till bestämmelser om tidsfrister.

Lagen om rätt till uppfinningar vid högskolor (369/2006) trädde i kraft den 1 januari 2007. Undervisningsministeriet har gett universiteten och yrkeshögskolorna anvisningar om att i samband med mål- och resultatförhandlingarna avlägga en rapport om hur lagen om högskoleuppfinningar fungerar. Våren 2008 rapporterade universiteten hur lagen om högskoleuppfinningar fungerar i de bokslutshandlingar som gäller 2007. Yrkeshögskolorna har på motsvarande sätt inkluderat en kort redogörelse om högskoleuppfinningar i resultatanalysen för 2007. Utifrån dessa utredningar har det inte förekommit några särskilda problem med hur lagen om högskoleuppfinningar har fungerat.

En separat utredning har utarbetats om detta, och den lämnades till riksdagens kulturutskott i december 2009.

Riksdagens kulturutskott behandlade vid sitt möte den 15 juni 2010 den utredning som arbets- och näringsministeriet tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet hade utarbetat om hur lagen har fungerat och konstaterade att ärendet inte ger anledning till ytterligare åtgärder (protokoll 15.6.2010, 6 §, SIO 2/2010 rd).

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Åtgärder till följd av arbetslivsredogörelsen

SRR 4/2004 rd — RSk 10/2005 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

2. Riksdagen förutsatte 11.5.2005 att regeringen ser till att en god praxis för åldersrelaterat ledarskap sprids på arbetsplatserna och att utbildning i åldersrelaterat ledarskap integreras i all ledarskaps- och chefsutbildning.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen utreder hur skyddet på grundval av arbetsrätten och sociallagstiftningen ska kunna utsträckas till nya former av arbete såsom arbetspraktik, arbetslivsträning samt familje- och närståendevård.

2. Genom både övervakning och anvisningar strävar regeringen efter att anställningsförhållanden för viss tid ska användas endast i sådana fall där behovet av sådan anställning är genuint och går att visa i överensstämmelse med bestämmelserna i lag. Regeringen strävar efter att på olika sätt främja möjligheterna för personer i icke-typiska anställningsförhållanden att få arbete av mera permanent karaktär. Arbetsministeriet tillsatte våren 2005 en utredare för att reda ut frågor som gäller visstidsanställningar och situationen för visstidsanställda. Utredaren överlämnade sin rapport till arbetsministeriet i december 2005 och arbetsministeriet vidtar de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som behövs våren 2006.

Arbetsministeriet tillsatte den 27 juni 2006 en trepartsarbetsgrupp med uppdrag att utreda visstidsanställningar och förutsättningarna för användning av dem. Tillsättandet av arbetsgruppen baserade sig på behovet av fortsatta utredningar av de förslag som ingick i utredarens rapport. Eftersom arbetsmarknadsparterna har varit oeniga om möjligheterna att genomföra utredarens förslag var arbetsgruppens uppgift att granska om det utifrån de framlagda förslagen eller helt oberoende av dem var möjligt att bereda åtgärder med hjälp av vilka problem som eventuellt hänför sig till visstidsanställning kan minskas utan att den legitima rätten att använda sådant arbete begränsas. I syfte att gallra bort grundlösa tidsbegränsade arbetsavtal föreslog arbetsgruppen att övervakningen effektiviseras så, att det blir straffbart för arbetsgivaren att försumma sin plikt att redogöra för anställningens centrala villkor. Samtidigt föreslogs att lagen om tillsynen över arbetarskyddet ändras så att arbetarskyddsmyndigheten kan inleda ett uppmaningsförfarande för att få denna redogörelse. Syftet med ändringarna är att grunden för ett tidsbegränsat arbetsavtal ska övervägas noggrannare och att också arbetstagaren ska informeras om grunden. Lagändringarna trädde i kraft vid ingången av 2008.

Arbets- och näringsministeriets trepartsarbetsgrupp beredde en proposition med förslag till precisering av den bestämmelse i arbetsavtalslagen som gäller anställningsförhållanden för viss tid. Propositionen lämnades till riksdagen i oktober 2010. Genom propositionen skapas klarhet i förutsättningarna för ingående av flera på varandra följande visstidsavtal. Det föreslås inga innehållsmässiga ändringar i begreppet *grundad anledning* som är en förutsättning för varje enskilt anställningsavtal för viss tid. Enligt förslaget ska frågan om huruvida ingående av ett tidsbegränsat anställningsavtal är tillåtet avgöras utifrån hur

bestående behovet av arbetskraft är med tanke på utförandet av de aktuella arbetsuppgifterna. Lagändringen träder i kraft den 1 januari 2011.

De ändringar av lagstiftningen som behövs för att genomföra bemanningsdirektivet bereddes på trepartsbasis 2011. Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 2 kap. 6 och 9 § i arbetsavtalslagen och av lagen om utstationerade arbetstagare (RP 104/2011 rd) lämnades till riksdagen den 28 oktober 2011.

Frågor i anslutning till arbetstidsskyddet spelar fortfarande en viktig roll i den tillsyn som utövas av arbetarskyddsmyndigheterna. Det utvecklingsarbete som hänför sig till ledarskapssystemen, inklusive beredningen av åldersmedvetet ledarskap, har inletts inom den arbetslivssektion som arbetar inom ramen för informationssamhällsprogrammet. Arbetsgruppens förslag gällande undervisning, forskning, kultur, miljöpolitik, byggande och regionalpolitik behandlas inom den projektgrupp som undervisningsministeriet tillsatt för att bereda en nationell kreativitetsstrategi. Arbetsministeriet bereder de åtgärder för främjande av kreativitet som hör till ministeriets förvaltningsområde.

En av undergrupperna i arbets- och näringsministeriets trepartsarbetsgrupp för flexicurity, gruppen för reglering av arbetslivet, har som uppgift att klarlägga arbetslagstiftningen och hur arbetsmarknaden fungerar med utgångspunkt i flexibilitet och säkerhet. En helhet som är föremål för utredning är regleringen av arbetstiderna, inklusive möjligheten att kombinera arbete och familjeliv. På finländska arbetsplatser tillämpas det olika slag av flexibla arbetstidsarrangemang (deltid, flextid, distansarbete, deltidspension, arbetstidsbank, arbetsdelning). Arbetstidsregleringen granskas i en undergrupp till flexicurity-gruppen. Gruppen behandlade den del av regeringens proposition med förslag till lag om ändring av arbetsavtalslagen som gäller en arbetstagares avtalsenliga rätt att utebli från arbetet för att vårda en familjemedlem. Propositionen lämnades till riksdagen i november 2010. Arbetsgivaren ska inte vara skyldig att betala lön för frånvarotiden. I bestämmelsen ska arbetstagaren garanteras möjlighet att under vissa förutsättningar återgå till arbetet under den avtalade frånvarotiden. Dessutom ska arbetstagaren ha rätt att i första hand återgå till sitt tidigare arbete efter frånvaron. Ändringen av arbetsavtalslagen trädde i kraft vid ingången av april 2011.

En strategi för utveckling av arbetslivet har i enlighet med regeringsprogrammets mål tagits fram i brett samarbete under arbets- och näringsministeriets ledning. Strategin blev klar i början av 2012, och den täcker på ett övergripande sätt in aktuella teman som gäller arbetslivet. Det kan gälla t.ex. bättre innovationer och högre produktivitet, fördjupat förtroende och samarbete, kompetent arbetskraft och tryggad arbetstrivsel och hälsa. Strategin syftar till att höja sysselsättningsnivån, kvaliteten på arbetslivet, trivseln i arbetet och arbetets produktivitet.

Ett av strategins temaområden är kompetent arbetskraft. Enligt strategin kan kompetent arbetskraft svara mot förändringar i arbetet och tillägna sig nya färdigheter under hela tiden i arbetslivet. Kompetensutveckling i arbetet och stödjande av den utvecklingen framhävs. Den kompetensnivå som arbetskraften förvärvar genom utbildning tillsammans med lärande i arbetet är de starkaste förutsättningarna för framgång och ny sysselsättning i det föränderliga arbetslivet. Dessa bidrar för sin del till både arbetets produktivitet och

uppkomsten av nya arbetstillfällen. Mål inom temat är att lärandet i arbetet ökar och att kompetensnivån höjs och motsvarar arbetslivets behov.

I syfte att genomföra strategin startade ett omfattande nationellt samarbetsprojekt ute på både den privata och offentliga sektorns arbetsplatser 2013 (Projektet Arbetsliv 2020). Målet är att lyckas nå de företag, företagare och arbetsplatser som ser det som nyttigt att utveckla sina rutiner och behöver stöd för att lyckas med detta. Måluppfyllelse kräver både nationellt och regionalt samarbete mellan olika förvaltningsgrenar och andra arbetslivsaktörer.

De viktigaste arbetslivsaktörerna deltar i samarbetsprojektet. Exempelvis deltar social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet i strategiprocessen för att utveckla arbetslivet ur sitt eget perspektiv, och Tekes har startat programmet Liideri, ett program för affärsverksamhet, produktivitet och arbetsglädje.

I syfte att sörja för arbetstagarnas och tjänstemännens kompetens bereddes 2013 en lag om ekonomiskt understödd utveckling av yrkeskompetensen, tillhörande skattelagar och en lag om ersättning för utbildning. Samtidigt ändrades samarbetslagarnas bestämmelser om personal- och utbildningsplaner. Planerna ska upprättas årligen och innehålla uppgifter om bland annat personalens sammansättning och storlek i företaget, inklusive antalet faktiska arbetsavtal för viss tid plus en bedömning av hur de kommer att utvecklas. Planerna ska behandla personalens kompetens och behoven att utveckla kompetensen och dess-utom åtgärder för att ge äldre anställda och anställda som hotas av arbetslöshet och arbetsoförmåga bättre förutsättningar att fortsätta arbeta. Ändringarna trädde i kraft vid ingången av 2014.

Vid ingången av 2013 trädde en ändring av arbetsavtalslagen i kraft. Genom den fick den inhyrda arbetskraften en starkare ställning. Enligt 2 kap. 4 § i arbetsavtalslagen ska det av handlingen med anställningsvillkoren framgå grunden för att ett arbetsavtal ingåtts för viss tid och den tidpunkt då avtalet upphör att gälla eller en uppskattning av tidpunkten då avtalet upphör att gälla. Dessutom ska de som anställs som inhyrd personal informeras om orsaken till och varaktigheten eller en uppskattning av varaktigheten för den kundbeställning från användarföretaget som utgör bakgrunden till avtalet för viss tid samt en bedömning av vilka andra motsvarande arbetsuppgifter än de som avtalats i arbetsavtalet för den hyrda arbetstagaren dennes arbetsgivarföretag kan erbjuda.

Beredningsarbetet i fråga om atypiska anställningar fortsatte under 2013. Utredningar om inhyrd arbetskraft, deltidsarbete och s.k. nollkontrakt togs fram på trepartsbasis. En proposition om ändring av arbetstidslagen som gäller deltidsarbete och nollkontrakt kommer att lämnas till riksdagen våren 2014.

4. I syfte att förbättra den rättsliga ställningen för personer som inte är i anställningsförhållande tillsattes en arbetsgrupp i början av februari 2008. Målet för själva utredningen är arbete som enligt lagstiftningen inte betraktas som arbete i anställningsförhållande. Utöver kartläggningen av tillämpningsområdet ska arbetsgruppen bl.a. dryfta de villkor som ska gälla för arbete som inte utförs i anställningsförhållande. Dessutom fästs uppmärksamhet vid förhållandet mellan arbetsrättslig och arbetskraftspolitisk lagstiftning och sociallagstiftning. Utredningsarbetet utförs och de förslag till lagstiftning och övriga åtgärder som läggs fram utifrån utredningsarbetet tas fram gemensamt av arbetsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisningsministeriet och arbetsmarknadsparterna.

Det utredningsarbete som gällde personer som inte är i anställningsförhållande slutfördes i september 2009. Arbetsgruppens förslag om rätten till förmån under tillfällig vårdledighet för personer som omfattas av arbetsmarknadsåtgärder har genomförts genom regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av vissa lagar som har samband med den (RP 179/2009 rd). Propositionen bereddes av social- och hälsovårdsministeriet och överlämnades den 2 oktober 2009. Genom samma proposition genomfördes också en förlängning av granskningsperioden för arbetsvillkoret för personer som omfattas av arbetsmarknadsåtgärder eller deltar i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Enligt arbetsgruppens förslag bör det i lagen om offentlig arbetskraftsservice föreskrivas att det i arbetsmarknadsåtgärderna tillämpas vissa bestämmelser om integritetsskydd i arbetslivet. Förslagen har genomförts genom regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskraftsservice samt om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 274/2009 rd), som bereddes av arbets- och näringsministeriet och lämnades till riksdagen den 22 december 2009. Lagändringarna trädde i kraft den 10 maj 2010.

Till lagen om stöd för närståendevård (937/2005) fogades med verkan från den 1 augusti 2011 en ny 4 a §. Enligt den får kommunen ordna den avlösarservice som behövs under närståendevårdarens ledighet eller annan tillfällig frånvaro genom att med en lämplig person ingå ett uppdragsavtal där personen förbinder sig att ge vården under den tid närståendevårdaren är ledig.

Vid ingången av augusti 2011 trädde en ändring av familjevårdarlagen (312/1992) i kraft. Enligt den får kommunen ordna den avlösarservice som behövs under familjevårdarens ledighet eller annan tillfällig frånvaro genom att ingå ett uppdragsavtal med en person som uppfyller kraven i familjevårdarlagen. En ny 6 a § om detta fogades till lagen.

Verkställigheten av den nya lagen om samarbete inom företag och uppföljningen av dess effekter

RP 254/2006 rd — RSv 286/2006 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

2. Riksdagen förutsatte 14.2.2007 att regeringen tillsammans med arbetsmarknadsorganisationerna utreder möjligheterna att ta fram ett heltäckande statistik- och uppföljningssystem för personalplanerna och personalutbildningen.

Den nya lagen om samarbete inom företag (334/2007) trädde i kraft den 1 juli 2007, men den tillämpas på företag med 20–29 anställda först från och med den 1 januari 2008.

När regeringen överlämnade propositionen med förslag till denna lag till riksdagen beslutade den samtidigt att arbetsministeriet ska utarbeta en broschyr om lagen i synnerhet med tanke på småföretag och deras behov, utbilda personal vid arbetskrafts- och näringscentralerna (TE-centralerna) så att den blir förtrogen med lagen och kan fungera som rådgivare för företagen samt framställa en stordiaserie med information om lagen. Broschyren kom ut på finska på sensommaren 2007 och på svenska i början av hösten samma år. Den

fick bred distribution och finns bl.a. på alla TE-centraler. Broschyrerna kan också laddas ned via arbetsministeriets webbsidor. Personalen vid TE-centralerna har utbildats och man har utarbetat en diaserie som centralerna kan använda. Arbetsministeriet har också i övrigt deltagit i de många kurser som ordnats om samarbetslagen.

I enlighet med lagens ikraftträdandebestämmelse har bestämmelsen om personalmålen och utbildningsmålen tillämpats från och med den 1 januari 2008. Avsikten är att det därefter ska utredas huruvida det är möjligt att skapa ett heltäckande system för statistikföreläsning och uppföljning i dessa frågor. I samband med detta kan man också utreda möjligheten att exempelvis i Statistikcentralens undersökning om arbetsförhållanden ta in enkätfrågor som belyser denna bestämmelse i samarbetslagen.

Arbets- och näringsministeriet inledde en undersökning av utvärderingen av den nya lagens konsekvenser. Undersökningen gjordes 2009 och resultaten offentliggjordes i början av 2010. Det var inte ändamålsenligt att inleda undersökningen tidigare, eftersom tillräckliga erfarenheter av lagens praktiska tillämpning inte fanns att tillgå före detta. I undersökningen utreddes särskilt de frågor som ställs i riksdagens uttalande. Undersökningen utnyttjades vid utarbetandet av den redogörelse som överlämnades till riksdagen. Till följd av riksdagens uttalande sände arbets- och näringsministeriet en på trepartsbasis utarbetad utredning om hur lagen om samarbete inom företag fungerar till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott i maj 2010.

Lagen om samarbetsombudsmannen (216/2010) trädde i kraft den 1 juli 2010, och juris doktor Helena Lamponen valdes till den första samarbetsombudsmannen hösten 2010. Ombudsmannen ska utöva tillsyn över efterlevnaden av samarbetslagarna och de som gäller övriga system för personalens medverkan. Ombudsmannen arbetar självständigt i anslutning till arbets- och näringsministeriet. Arbetsgivare, arbetstagare och företrädare för personalgrupper kan kontakta ombudsmannen. På samarbetsombudsmannens byrå arbetar dessutom en jurist och två medarbetare på deltid.

Ombudsmannens uppgift är att ge anvisningar och råd om tillämpningen av lagarna, att göra lagarna mer kända, att föra ett register över personalfonderna, att genom initiativ och anvisningar främja och förbättra samarbetet mellan arbetsgivare och arbetstagare och genomförandet av de övriga systemen för personalens medverkan, att följa hur syftet med de lagar vars efterlevnad står under ombudsmannens tillsyn uppnås och att av arbetsrådet begära utlåtande om huruvida lagen om samarbete inom företag eller lagen om samarbete inom finska företagsgrupper och grupper av gemenskapsföretag tillämpas på företaget eller företagsgruppen. Samarbetsombudsmannen har i sin tillsynsverksamhet fäst särskild vikt vid att de planer som förutsätts i samarbetslagen förverkligas.

I programmet för statsminister Jyrki Katainens regering konstateras att det är nödvändigt att föra fram användningen av personalplaner och utbildningsplaner som en del av den systematiska utvecklingen av arbetstagarnas kompetens. Dessutom framhävs i det ramavtal som fastställdes på arbetsmarknaden i november 2011 betydelsen av att utveckla personalplaneringen, och i avtalet fastställs att centralorganisationerna utarbetar en gemensam modell för personalplanen före den 31 maj 2012 som grund för beredningen av en ändring av samarbetslagen. I personalplanen ska särskild vikt fästas vid bl.a. systematisk användning av flexibla arbetstidsarrangemang, vid tidsbundna anställningar genom att förutse behovet

av bl.a. vikarier varje år och vid utvecklandet av arbetstagarnas yrkesmässiga kompetens. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 3 september 2012 en arbetsgrupp som ska bereda behövliga ändringar i syfte att integrera de ämnen som nämns i ramavtalet i personalplanerna enligt samarbetslagarna. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Konsekvenserna av definitionen av småskalig elproduktion

RP 116/2007 rd — RSv 116/2007 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 4.12.2007 att regeringen noga bevakar hur definitionen av småskalig elproduktion påverkar nybyggen inom elproduktionen och att erfarenheterna beaktas i den kommande lagstiftningen.

Definitionen av småskalig elproduktion togs in i elmarknadslagen genom en lagändring som trädde i kraft den 1 februari 2008. Den 14 juni 2007 utfärdade statsrådet en förordning där det föreskrevs om en övre gräns för den överföringsavgift som kan tas ut för elproduktion i eldistributionsnät. Motsvarande bestämmelse ingår numera i statsrådets förordning om elmarknaden av den 5 februari 2009. Samma dag utfärdade statsrådet också en förordning om utredning och mätning av elleveranser. Genom förordningen frångick man den separata mätning av elproduktionen som tillämpades tidigare vid småskalig elproduktion i anslutning till elförbrukningen. Enligt förordningen kan en elproduktionsanläggning som matar in elektricitet i elnätet lämnas utan separat mätapparat, om anläggningen finns vid ett eldriftsställe med huvudsäkringar som är mindre än 3x63 ampere och eldriftsstället har utrustats med mätapparat som kan mäta både den elmängd som tas ut ur elnätet och den elmängd som matas in i elnätet.

Arbets- och näringsministeriet beställde den 21 december 2011 en rapport om nettomätning av småskalig elproduktion. De förslag som i rapporten läggs fram om att undanröja hindren för att koppla småskalig produktion till nätet och om att underlätta försäljning av småskalig produktion på marknaden ligger hos arbets- och näringsministeriet och aktiebolaget Motiva för genomförande.

Den 29 maj 2012 tillsatte ministeriet en arbetsgrupp för samordning av vindkraftsfrämjande och radar-övervakning. Arbetsgruppens tidsfrist går ut den 31 maj 2013. Arbetsgruppen har i uppgift att samordna regeringens mål för främjande av vindkraft och radarövervakningsbehoven. Våren 2013 lämnade regeringen riksdagen en proposition (RP 55/2013 rd) med förslag till lag om kompensationsområden för vindkraft. Lagen trädde i kraft den 1 juli 2013. Med stöd av den lagen krävs det inte längre att försvaret särskilt utreder ett vindkraftverks inverkan på Finlands territorialövervakning, försvarets regionala verksamhetsbetingelser och militär luftfart för att kraftverket ska få byggas och tas i drift på ett kompensationsområde. Dessutom är det möjligt att bygga vindkraftverk inom området trots att försvarsmakten tidigare gett ett negativt utlåtande om saken. En turbinspecifik vindkraftsavgift tas ut för de vindkraftverk som byggs inom ett kompensationsområde.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte dessutom en samordnande arbetsgrupp för vindkraftsfrämjande den 29 maj 2012. Den har i uppgift att minska hinder och begränsningar för vindkraftbyggande och att samordna målen för olika förvaltningsområden. Arbetsgruppen lämnade sin rapport den 18 december 2013. Arbetsgruppen tog fram förslag som gäller samordning och effektivisering av planläggningen och MKB- och tillståndsförfarandena, riktvärdena för vindkraftverkens bullernivåer, ökad acceptabilitet för vindkraft, bedömning av systemet för sökande av ändring och forskningsprogrammet för vindkraft. Olika ministerier håller på att genomföra arbetsgruppens förslag.

Den 20 mars 2013 lämnade regeringen en proposition (RP 20/2013 rd) där den bl.a. föreslog en ny elmarknadslag. Lagen trädde i kraft den 1 september 2013 och den ger elproducenter rätt att koppla flera kraftverk till elnätet med gemensam anslutningsledning. På detta sätt minskar anslutningskostnaderna i synnerhet för vindkraftverk och vinkraftsparker.

Statsrådets redogörelse för en nationell energi- och klimatstrategi (SRR 2/2013 rd) lämnades till riksdagen den 20 mars 2013. Enligt strategin ska Finland producera ca 9 terawattimmar vindkraft 2025. Andra mål som uppställdes var att påskynda utbyggnaden av vindkraft genom att utveckla planeringen och tillståndsförfarandena, att skapa enkla förfaranden för anslutning och beskattning och att skapa enhetliga anvisningar för försäljning, prissättning och fakturering när det gäller småproducenter av elektricitet.

Som fortsatta åtgärder till den nationella energi- och klimatstrategin tillsatte arbets- och näringsministeriet den 18 december 2013 en arbetsgrupp med uppgift att utreda hur småskalig elproduktion kan främjas. Arbetsgruppen kommer i första hand att granska den småskaliga elproduktionens roll när det gäller att främja förnybar energi och byggnaders energiprestanda. Utöver detta kommer arbetsgruppen att granska och bedöma olika åtgärder för att främja den småskaliga produktionens lönsamhet. Dessutom startade ministeriet i december 2013 också en utredning om de rättsliga frågorna och optimeringsproblemen när det gäller nettofakturering av småskalig elproduktion.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Utvidgning av butikernas öppettider, centralisering av handläggningen av dispenser, bättre förutsättningar för småföretagare och butikspersonalens säkerhet

SRR 5/2012 rd — RSK 4/2013 rd

Ekonomiutskottet

När riksdagen godkände statsrådets redogörelse för inverkningarna av liberaliseringen av butikernas öppettider förutsatte den att regeringen vidtar åtgärder för att koncentrera handläggningen av dispensansökningar till en enda myndighet och för att förbättra småföretagarnas ställning i köpcentren och att den inhämtar forskningsrön om öppettidernas inverkan på butikspersonalens säkerhet.

Handläggningen av dispensansökningarna koncentrerades till Regionsförvaltningsverket i Lappland från och med den 1 januari 2014 genom en förordning av statsrådets av den 19 december 2013 (1093/2013).

I syfte att trygga småföretagarnas ställning lämnade regeringen en proposition (210/2013) den 12 december 2013. Där föreslås det att den bestämmelse i lagen om öppettider för detaljhandeln och frisersalonger ska ändras som gäller en näringsidkares rätt att hålla sin affär stängd.

Enligt propositionen ska bestämmelsen ändras så, att en näringsidkare har rätt att hålla sin detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer stängd en valfri veckodag per kalendervecka. Näringsidkaren ska ha rätt att hålla sin affär stängd oberoende av om de fallspecifika kriterierna uppfylls eller inte och rätt att bestämma den veckodag då affären eller frisersalongen hålls stängd. Bestämmelsen tillämpas på en näringsidkare i vars butik eller butiker det regelbundet arbetar sammanlagt högst fem personer. Lagen avses träda i kraft den 1 april 2014 och den ska tillämpas även på sådana avtal och därmed jämförbara arrangemang som ingåtts före lagens ikraftträdande. De avtal och därmed jämförbara arrangemang om öppettiderna för en detaljhandelsbutik eller frisersalong i ett köpcentrum eller en motsvarande koncentration av affärer som har ingåtts före lagens ikraftträdande ska bringas i överensstämmelse med lagen inom fem månader från ikraftträdandet.

Social- och hälsovårdsministeriet har inlett en utredning av butikspersonalens säkerhet. Utredningen kommer att bli klar före utgången av 2014.

Klimat- och energipolitiken

SRR 8/2009 rd — RSk 45/2010 rd

Framtidsutskottet

Riksdagen godkände 2.2.2011 ett ställningstagande med anledning av redogörelsen, enligt vilket riksdagen

1. omfattar standpunkterna och riktlinjerna i redogörelsen och
2. förutsätter att klimatpolitiken lyfts upp som ett led i en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling,
3. förutsätter att Finland siktar på grön tillväxt genom energisparande, högre verkningsgrad för energiförbrukningen och ett skäligt energipris,
4. förutsätter att regeringen, medveten om de faktiska möjligheterna att lösa problemen med klimatförändringen, enligt principerna för proportionalitet och rättvisa bereder sig på att ett klimatavtal av skäl som inte beror på oss drar ut på tiden, bara genomförs regionalt eller på annat sätt partiellt eller avvisas,
5. förutsätter att regeringen sätter som en av sina klimatpolitiska prioriteter att hantera kolsänkor och kollager i skogarna. Regeringen bör i EU och vid FN:s klimatförhandlingar arbeta för en samordnad praxis när det gäller kolsänkor och minskning av utsläpp av växthusgaser,
6. förutsätter att regeringen skyndsamt startar en inventering av kol i marken. Det behövs upprepade inventeringar med tillräckligt långa intervaller för att de kolsänkor och kollager som de olika skogstyperna i landet utgör ska kunna räknas med behövlig exakthet,

7. förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att främja produktionen och exporten inom trävarubranschen och i synnerhet för att utöka kompetensen och arbetstillfällena inom träbyggande,

8. förutsätter att regeringen satsar på bättre energiprestanda i befintliga byggnader och en mer omfattande start för reparationer, i synnerhet när det gäller ökad användning av trä.

Statsrådet beslutade den 24 februari 2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

2. I den strategiska verkställighetsplanen för programmet för statsminister Jyrki Katainens regering har man prioriterat ett flertal projekt som svar på riksdagens ställningstagande om att klimatpolitiken lyfts in i politikramverket för hållbar utveckling. Regeringsprogrammet stöder strävandena mot en hållbar eller grön ekonomisk tillväxt genom flera projekt. Genom dessa strategiska projekt stöder regeringen Europeiska unionens och OECD:s riktlinjer, och vidare använde den dem vid förberedelserna inför FN:s konferens om hållbar utveckling (Rio+20) i juni 2012.

Den nationella kommissionen för hållbar utveckling såg över den nationella strategin för hållbar utveckling genom att avtala om ett samhällsåtagande för hållbar utveckling den 3 december 2013. I åtagandet, ”En målbild för Finland 2050”, tecknas en generationsövergripande vision för hållbar utveckling, bestäms åtta målkluster och grundprinciperna för hållbar utveckling plus resultatindikatorer. Strategiprocessen inleddes hösten 2012 och arbetet stod klart 2013. Strategiarbetet utfördes i nära samordning med beredningen av framtidsredogörelsen och med strategier och åtgärdsprogram som är viktiga för hållbar utveckling. De första beteendemässiga åtagandena för hållbar utveckling ingicks i början av 2014. Det är meningen att både förvaltningen och andra samhällsaktörer ska delta i åtagandeprocessen.

Den 20 december 2012 fattade statsrådet ett principbeslut om Finlands strategi för bevarande och hållbart nyttjande av den biologiska mångfalden för åren 2012–2020. Strategins, ”För naturen – till nytta för människan”, huvudmål är att stoppa utarmningen av den biologiska mångfalden i Finland senast 2020. Den nya strategin, som nämns i regeringsprogrammet, uppdaterar strategin för 2006–2012. Klimatförändringens konsekvenser för naturens mångfald ska utvärderas allt noggrannare, kunskapsunderlaget stärkas, naturskyddssystemets kopplingar förbättras och beredskapen för en verksamhetspolitik som anpassats till förändrade omständigheter upprättas.

Regeringens mål är en ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk tillväxt. Det allmänna målet med den ekonomiska dimensionen av den hållbara utvecklingen är att avsevärt förbättra resurseffektiviteten. I detta syfte startade man hösten 2012 en nationell programplanering för materialeffektivitet och hållbar användning av naturresurserna. Programmet för hållbar konsumtion och produktion, ”Smartare konsumtion”, blev klart våren 2012. Där föreslås politikåtgärder och inleds försöksprojekt för att minska utsläppen av växthusgaser från konsumtion. Ett principbeslut av statsrådet om hållbar konsumtion och produktion har beretts och ett strategiskt program för skogsbranschen utarbetas för att främja bl.a. byggande i trä. Vidare har den energi- och klimatpolitiska strategin uppdaterats.

3. Statsrådets principbeslut om energieffektivitetsåtgärder (2010) innefattar åtgärder som gäller energiinbesparing och energieffektivitet och som ska vidtas under detta årtionde. Principbeslutet grundar sig på ett betänkande från den brett sammansatta energieffektivitetskommission som arbets- och näringsministeriet tillsatt. Statsrådets principbeslut om hållbar offentlig upphandling uppdaterades sommaren 2013 i syfte att främja hållbara miljö- och energilösningar, dvs. ren teknik (cleantech) vid offentlig upphandling.

I enlighet med regeringsprogrammet uppdaterades energi- och klimatstrategin. Uppdateringen blev klar i början av 2013 och riksdagen behandlade den i slutet av 2013. I den uppdaterade strategin sammanslogs liksom tidigare i andra motsvarande strategier energiinbesparing och ökad energieffektivitet med energi till ett skäligt pris och förbättrade förutsättningar för ekonomisk tillväxt. Arbetet med att genomföra energieffektivitetsdirektivet, som trädde i kraft 2012, har pågått utifrån strategin och vår lyckade och kostnadseffektiva verksamhet för energieffektivitet.

4. Regeringen har vid förberedelserna inför de internationella klimatförhandlingarna och vid beredningen av Finlands ställningstaganden hela tiden varit medveten om de svårigheter som har tenderat att fördröja avancemanget mot ett heltäckande internationellt klimatavtalssystem eller som skulle kunna bli ett hinder för ett sådant system.

Europeiska unionens målmedvetna genomförande av klimatpolitiken, bl.a. klimat- och energipaketet, ger dock Finland förutsättningar att genomföra en långsiktig klimatpolitik utifrån nationella och regionala perspektiv. Detta konsekventa och smidiga avancemang för unionens del ligger också i Finlands intresse vid övergången till ett utsläppsnålt samhälle och vid främjandet av en grön ekonomi.

Vid klimatmötet i Durban fattades beslut om en färdplan som ska styra förhandlingarna. I enlighet med färdplanen ska alla parter av klimatkonventionen senast 2015 enas om de spelregler utifrån vilka man ingår ett globalt och heltäckande klimatavtal som ska träda i kraft 2020.

Klimatkonferensen i Doha i december 2012 kom överens om en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet. Den startade i början av 2013 och pågår i åtta år. Konferensen i Doha preciserade dessutom arbetsprogrammet för ett globalt och heltäckande klimatavtal från 2020. Förhandlingarna om ett nytt avtal fortsatte under 2013. I samband med partskonferensen för klimatkonventionen och Kyotoprotokollet i Warszawa i november 2013 avtalade parterna om vägen mot klimatmötet i Paris 2015. Konferensen gjorde också upp en plan för hur länderna ska anmäla framsteg mot målen för utsläppsminskningar och andra eventuella insatser, precis som Europeiska unionen hade önskat. Men denna färdplan lämnar utrymme för tolkning och dessutom är tidsplanen inte så snabb som EU hade hoppats. Det man däremot lyckades säkerställa var att utgångspunkten för det nya klimatavtalet fortfarande är att alla länder ska delta och att arbetet med att ta fram nya nationella mål för utsläppsminskning inleds omedelbart. Det kommer emellertid att bli svårt att lösa frågan om hur pass bindande de olika ländernas åtaganden är och vilken karaktär de har, utöver frågan om nivån på åtagandena.

5. Regeringen har betraktat reglerna för att beräkna kolsänkorna som en av de viktigaste förhandlingsfrågorna för Finlands vidkommande vid FN:s internationella klimatförhandlingar.

De regler för att beräkna kolsänkor som godkändes för åren 2013–2020 vid klimatmötet i Durban 2011 var nödvändiga för att man skulle nå en klimatöverenskommelse, och de äventyrar inte användningen av skog i Finland. I Durban presenterades olika alternativ till regler för att beräkna kolsänkorna, och av dessa skulle en del ha haft mycket dramatiska följder för Finland. När det gäller den valda metoden för att fastställa jämförelsenivån prognostiseras den årliga storleken på en sänka med utgångspunkt i politikåtgärder som fastställdes före 2009.

Finland bestämde utifrån Skogsforskningsinstitutets modeller att jämförelsenivån för en kolsänka uppgår till ca 20 miljoner ton koldioxid. I enlighet med detta har ca 16 miljoner kubik av den årliga tillväxten i våra skogar, som totalt uppgår till drygt 100 miljoner kubik, reserverats för att användas som kolsänka. När våra skogssänkor överskrider jämförelsenivån får Finland tillgodoräkna sig högst 2,5 miljoner ton koldioxid per år när det gäller skyldigheten att minska utsläppen. Storleken på kolsänkan överskrider jämförelsenivån rejält i Finland, vilket tillåter att skogarna används på ett mångsidigt sätt både som råvara för industrin och som bioenergi. I Durban lyckades Finland säkerställa detta på det eftersträvade sättet.

I ett land med mycket skog röjer man skog för byggande, för trafikleder och för odling för att trygga lönsamheten inom livsmedelsproduktionen. I Durban hamnade man i en situation där denna avskogning inte under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod kan ersättas med kolsänkor såsom under den första åtagandeperioden. Eftersom avskogningen beräknas kumulativt med början 1990, kan Finland orsakas utsläpp på fem–sex miljoner ton koldioxid per år under Kyotoprotokollets andra åtagandeperiod, om man avstår från kompensationserna. Priset på utsläppsrätter är för närvarande lågt, vilket innebär att också kostnaderna för beslutet om kolsänkor i Durban har sjunkit. Enligt uppskattning i dagens läge (januari 2014) kommer utsläppen att vara 3–4 miljoner ton koldioxid per år.

Europeiska unionen höll i Durban ända in i det sista fast vid en kompensation för avskogning, som gäller för Finland, men detta äventyrade en gemensam överenskommelse mellan 194 länder, och unionen fick avstå från detta krav. Finland eftersträvar en lösning som resulterar i att situationen beaktas vid genomförandet av EU:s interna klimatpolitik. Förhandlingslösningen i Doha 2012 i fråga om Kyotoprotokollet när det gällde de s.k. tilldelade utsläppsenheterna (AAU) ger bättre möjligheter att nå en rationell lösning på frågan om kompensation för avskogning. Förhandlingarna med kommissionen för att nå en lösning på frågan fortsatte 2013. Olika alternativa lösningar granskades när det gäller att kompensera Finland för konsekvenserna av beslutet i Durban.

I Durban kom äntligen Förenta staterna och utvecklingsländer med framväxande marknader med i förhandlingarna om en global överenskommelse. Förhandlingarna fortsatte 2012 i Qatar i syfte att nå ett nytt heltäckande klimatavtal senast 2015. I samband med förhandlingarna granskas också sätten att räkna ut utsläpp och sänkor inom markanvändningen och i skogar för tiden efter 2020. Ett avtal som alla länder förbinder sig att iakttä är också det bästa möjliga utfallet för Finlands vidkommande. Genom ett sådant avtal säkerställer man att industriinvesteringar inte flyttar över till länder med en mindre strikt klimatpolitik. För den finska industrin innebär detta en möjlighet att utveckla och exportera

utsläppssnål och koldioxidneutral teknik. Det ligger framför allt i kommande generationers, även finländarnas, intresse att stävja klimatförändringen.

Klimatkonferensen i Doha i december 2012 kom överens om en andra åtagandeperiod för Kyotoprotokollet för åren 2013–2020. Dessutom fortsatte förhandlingarna om ett globalt avtal för tiden efter 2020. Kolsänkornas roll i det nya avtalet är en viktig förhandlingsfråga. I Doha behandlades sänkorna genom preliminära diskussioner utifrån ett vetenskapligt-tekniskt perspektiv och diskussionerna fortsatte 2013. Finlands ståndpunkt till det nya avtalet bestämdes våren 2013 och enligt den eftersträvar Finland att de frågor som gäller sänkorna ska vara lösta i god tid före klimatkonferensen i Paris 2015.

Finland har deltagit aktivt i diskussionerna om förvaltningen av kolsänkorna och kolagren som en del av det nya klimatavtalet. Den 18 november organiserade ordförandelandet Polen ett diskussionsmöte på minsternivå i Warszawa. Mötet gällde förhandlingsfrågor som gäller markanvändnings- och skogssektorn, och som huvudtalare fungerade miljöministern. Dessutom deltog Finland under 2013 aktivt i de inofficiella mötena på tjänstemannanivå i fråga om kolsänkor och det nya avtalet, och vidare erbjöd sig Finland att ordna en internationell workshop om frågan hösten 2014. Forskningsprojekt som gäller sänkor har startats till stöd för våra nationella förberedelser.

6. Den utsläppsinventering av växthusgaser som Statistikcentralen upprätthåller innefattar den princip som även internationella rättsakter redan kräver, dvs. principen om kontinuerligt förbättring av bakgrunds- och utgångsuppgifter som ett led i det nationella inventeringsarbetet. De forskare och expertorganisationer som deltar i inventeringsarbetet, såsom Skogsforskningsinstitutet, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedelsekonomi och Finlands miljöcentral, har deltagit i utvecklingsarbetet och genomfört projekt där bildningen av utsläpp och kolsänkor i jordmånen har undersökts och uppskattningen av deras omfattning och antal har förbättrats. Detta arbete fortsatte 2013. Dessutom har det genomförts projekt i syfte att få mer exakta arealuppgifter vid ändrad markanvändning. Resultaten kommer att användas i den nationella inventeringen av växthusgaser.

7. Värdet av exporten av trävaror från Finland uppgick till ca 2,1 miljarder euro 2012. Av exporten av trävaror var endast något över en femtedel förädlade trävaror. Finlands trävaruindustri sysselsätter sammanlagt ca 26 000 personer. Förädlingen av trävaror sysselsätter omkring hälften av de anställda inom hela trävaruindustrin. År 2012 ökade värdet av exporten på trävaror med 4 % och år 2013 ökade värdet fram till utgången av oktober med 8 % jämfört med året innan.

Prioriteringarna inom det strategiska programmet för skogsbranschen (MSO) är att främja byggande i trä samt produktion och export av trävaror. Inom ramen för programmet har man utrett bl.a. den inhemska såg- och trävaruindustrins villkor samt hinder och lösningar när det gäller tillväxt och internationalisering. Programmet inkluderar också exportfrämjande. Mer än tio virkesföretag deltar i Innovationsverket Tekes tillväxtbana, och dessutom deltar trävaruföretag också i projektet Crosscluster, som samordnas av aktiebolaget Fibic Oy. Vidare främjas trävarubranschen och träbyggandet genom MSO-projektet för ett gemensamt varumärke för träet och dess historia, ”Puun Tarina”. Projektet tar fram material för Team Finland.

Enligt uppskattningar kan antalet arbetstillfällen som bäst öka med 6 000 årsverken om byggandet i trä och exporten av trävaror ökar. Enligt en färsk utredning håller omkring 6 000 bostäder i höghus av trä på att planeras på olika håll i landet och flera objekt håller på att byggas. Kompletteringsutbildning för planerare av träbyggande startade 2013 och det är meningen att utbildningen ska fortsätta. Uppskattningsvis kommer det att behövas ytterligare ca 150 planerare med AA-kompetens inom träbyggande för att tillgodose behovet under de närmaste åren. Under året färdigställdes också en ny lärobok i träbyggande, och omkring 2 300 personer deltog i kurser i ämnet.

För att utveckla trävarubranschen och träbyggandet i Finland krävs det fortfarande långsiktiga satsningar av staten. Med hjälp av arbets- och näringsministeriets strategiska program för skogsbranschen kan staten tillsammans med den privata sektorn föra detta utvecklingsarbete framåt i enlighet med de uppställda målen. Den försämrade ekonomiska situationen framhäver ytterligare betydelsen av att främja trävaruindustri och träbyggande som grundar sig på inhemsk träråvara och produktion.

8. Miljöministeriet utfärdade den 15 april 2011 en förordning om ändring av byggnaders brandsäkerhet (Miljöministeriets förordning om byggnaders brandsäkerhet, Finlands byggbestämmelsesamling nr 3/11). Genom den ökades möjligheterna att använda trä betydligt bl.a. i samband med saneringar som avser att förbättra energieffektiviteten i bostadshöghus. Det är möjligt att i större utsträckning än tidigare använda trä som byggnadsmaterial i fasader. Trä kan också användas som stomkonstruktion när man bygger lätta tilläggsväningar på befintliga bostadsbyggnader.

Energiunderstöd för bostadsbyggnader beviljades fortsatt 2012 bl.a. för övergång från el- och oljevärme till ett normalvärmesystem som huvudsakligen använder förnybar energi, såsom virkeseldning.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Punkterna 2, 4 och 5 har besvarats av miljöministeriet, punkterna 6 och 8 dessutom av jord- och skogsbruksministeriet.

Främja användningen av biodrivmedel

RP 197/2010 rd — RSv 264/2010 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2010 att effekterna på de trafikpolitiska och miljöpolitiska målen av olika metoder att främja användningen av biodrivmedel i fortsättningen noga följs upp och att forskningen på området stöds. I förekommande fall bör lämpliga åtgärder skyndsamt vidtas för att ändra och komplettera bestämmelser och mål utifrån det som kommit fram vid uppföljningen och forskningen.

Arbets- och näringsministeriet utreder lagens konsekvenser när graderingen av distributionsskyldigheten ökar. Tills vidare har distributionsskyldigheten inte medfört några problem och oljebolagen har överskridit skyldigheten med bred marginal. Europeiska kommissionen lämnade i oktober 2012 ett direktivförslag (det s.k. ILUC-förslaget) om att

begränsa de traditionella biodrivmedlens andel inom EU:s mål för förnybar energi och ändra vissa centrala kalkylregler. Om förslaget godkänns kan det komma att kräva ändringar i den nationella lagstiftningen om biobränsle.

Naturresursstrategin

SRR 11/2010 rd — RSk 49/2010 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen godkände 24.2.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

2. En precisering av bestämmelserna om äganderätten till naturresurser utgör en del av den framtida uppdateringen av redogörelsen. Sett ur äganderättsregelningens perspektiv kommer man att åtminstone dryfta på vilket sätt ägarens rätt att använda naturresurserna i väsentlig utsträckning har begränsats samt administrativa förfaranden. En noggrannare genomgång av bestämmelserna om äganderätt görs med avseende på skogarna, vattenområdena och marken samt nyttigheter från dessa.

Enligt programmet för statsminister Jyrki Katainens regering främjar regeringen en hållbar användning av naturresurser utifrån naturresursstrategin. Riktlinjerna i strategin kommer att uppdateras under valperioden. Den uppdaterade naturresursstrategin kommer att överlämnas till riksdagen 2014.

Statsrådets principbeslut om Teollisuuden Voima Oyj:s ansökan om byggandet av en kärnkraftverksenhet, om Posiva Oy:s ansökan om att slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle skall uppföras utbyggd och om Fennovoima Ab:s ansökan om byggandet av ett kärnkraftverk

Ö 2, Ö 3, Ö 4/2010 rd — RSk 22/2010 rd

Ekonomiutskottet

Riksdagen godkände 1.7.2010 följande uttalanden:

2. Riksdagen förutsätter att regeringen på lämpligt sätt arbetar för att Posiva Oy och dess ägare plus Fennovoima Ab under 2010 startar gemensamma utredningar och förhandlingar om slutförvar för använt kärnbränsle i syfte på en gemensam nationell lösning för slutförvaret som inbegriper slutförvaring av använt kärnbränsle från Fennovoima Ab:s kärnkraftverksenhet.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen skapar förutsättningar för att finländsk arbetskraft, finländsk kompetens och finländska företag ska kunna utnyttjas i stor utsträckning i kärnkraftsprojekten.

2. Statsrådet har under 2010–2012 utrett förutsättningar och hinder för en gemensam lösning för slutförvaret samt möjligheterna till samarbete mellan aktörerna. Den 13 mars 2012 tillsatte näringsministern en arbetsgrupp för att utreda förutsättningarna för samarbete i fråga om hanteringen av kärnavfall. I sin slutrapport den 10 januari 2013 konstaterade arbetsgruppen att det finns förutsättningar för samarbete. Den rekommenderade att bolagen ska inleda kommersiella förhandlingar om samarbete när det gäller hanteringen av använt bränsle från Fennovoimas anläggning. Fennovoima föreslår en samlad plan för kärnavfallshanteringen i sin bygglovsansökan. Där föreslås också en plan för hanteringen av använt kärnbränsle. Bolagen började förhandla med varandra under 2013.

4. Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 27 oktober 2010 en expertarbetsgrupp som har i uppgift att utreda kompetensen inom kärnkraftsbranschen, kartlägga personalresursernas utvecklingsbehov, utvärdera utvecklingsbehovet av den finländska kärnkraftsforskningens infrastruktur och kartlägga deltagandet i internationell forskning i branschen. Arbetsgruppens rapport blev klar den 26 mars 2012. Enligt rapporten måste Finland utbilda 2 500 nya experter för kärnkraftsektorn fram till 2025. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Kostnadsersättning för tiden i arbetsprövning till unga under 25 år som saknar yrkesutbildning

RP 133/2012 rd — RSv 163/2012 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att regeringen inom kort utreder hur det att unga under 25 år som saknar yrkesutbildning undantas från rätten till kostnadsersättning under den tid de deltar i arbetsprövning påverkar deras faktiska möjligheter att delta i arbetsprövning och om bestämmelsen riskerar samhällsgarantin för unga framför allt i områden där resekostnaderna är betydande. Samtidigt förutsätter riksdagen att regeringen bedömer om det är motiverat med en åldersgräns för kostnadsersättningar med tanke på principen om likabehandling av medborgarna.

Arbets- och näringsministeriet har granskat effekterna av den ändrade bestämmelsen om kostnadsersättning till unga för tiden i arbetsprövning i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Analysen av hur ändringen ska genomföras pågår fortfarande i arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Det är meningen att arbetet ska bli klart våren 2014.

Karensdagarna vid sjukdom utgår ur semesterlagen

Riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om ändring av semesterlagen

RP 203/2012 rd — RSv 31/2013 rd

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp vilka verksamhetsmässiga, ekonomiska och sysselsättningsrelaterade konsekvenser karenstbestämmelserna vid framflyttning av semester (25 § i semesterlagen) har och att den lämnar en utredning om saken till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast den 31 december 2015.

Regeringen ger akt på vilka effekter ändringen av semesterlagen har och kommer att lämna arbetslivs- och jämställdhetsutskottet en utredning före utgången av 2015.

Landsbygden och ett välmående Finland, statsrådets redogörelse

SRR 5/2009 rd — RSk 7/2010 rd

Jord- och skogsbruksutskottet

Riksdagen godkände 28.4.2010 med anledning av redogörelsen följande ställningstagande och förutsatte att:

1. Regeringen ser till att utveckla infrastrukturen och tjänsterna på landsbygden utifrån invånarnas och näringarnas behov och så att landsbygden behandlas på lika villkor som resten av landet.

2. Regeringen bidrar till att näringslivet på landsbygden utvecklas så att det vid sidan av traditionella näringar satsas framför allt på sektorer med särskilda starkheter tack vare globala förändringar, såsom decentraliserad förnybar energi och rena livsmedel.

3. Regeringen ser till att såväl den landsbygdsinriktade primärforskningen och tillämpade forskningen som utbildningen läggs upp så att de kan ge ett svar på de nya utmaningar som bland annat globala förändringar ställer oss inför.

4. Regeringen i planeringen av statsfinanserna beaktar de resursbehov som utvecklandet av landsbygden förutsätter och vidtar åtgärder för att förbättra samarbetet mellan myndigheterna inom olika förvaltningsområden och inför konsekvensutvärderingar för landsbygden som ett föregripande element i allt sådant nationellt beslutsfattande som har regionala konsekvenser.

1.–4. Jord- och skogsbruksministeriet har berett ett principbeslut om utveckling av landsbygden tillsammans med arbets- och näringsministeriet (ANM). Principbeslutet godkändes den 24 februari 2011 av statsrådet på föredragning från ANM. De centrala utmaningarna med tanke på landsbygdens framtid som principbeslutet ska ge svar på är följande:

- 1) Beredskap inför att andelen äldre i befolkningen växer snabbare på landsbygden än i städerna

- 2) Tryggande av tillgången till service på landsbygden
- 3) Säkerställande av att landsbygdens transport- och telekommunikationsinfrastruktur är tillräckligt täckande och att den hålls i skick
- 4) Främjande av livskraften hos näringarna på landsbygden.

Personalen och uppgifterna inom sektionen för landsbygdspolitik vid enheten för utveckling av landsbygden, som fungerade under jord- och skogsbruksministeriets jordbruksavdelning, överfördes i enlighet med regeringsprogrammet till regionutvecklingsenheten vid arbets- och näringsministeriet från början av 2012. Härigenom har skötseln av uppgifterna inom den nationella landsbygdspolitiken (bl.a. samarbetsgruppen för landsbygdspolitik) övergått på arbets- och näringsministeriet.

Regeringen främjar de åtgärder som uttalandet förutsätter i fråga om landsbygdens infrastruktur, utvecklandet av näringslivet och uppfyllandet av behoven av forskning, utveckling och innovation, framförallt regionalt och lokalt, med utnyttjande av stöden för politikprogrammen för landsbygds- och kohesionspolitiken. Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2007–2013 innehåller resurser och möjligheter att verkställa regionala och lokala strategier för att främja livskvaliteten, miljön och näringsverksamheten i landsbygdsområdena. Programmet ger t.ex. möjlighet att anvisa särskild finansiering på 25 miljoner euro för utveckling av bredbandsinfrastrukturen i landsbygdsområden under programperioden. Genomförandet av programmen framskrider i beräknad takt och programmen avslutas 2015. Målet på regional nivå är framför allt att främja näringsverksamhet och sysselsättning på landsbygden. Likaledes pågår beredningen av landsbygdsutvecklingsprogrammet under programperioden 2014–2020 i form av ett brett upplagt samarbete med intressentgrupperna.

Också en betydande del av strukturfondsfinansieringen (från ERUF och ESF) har anslagits för utvecklingsåtgärder i landsbygdsområdena i särskilt Norra och Östra Finland.

Fullmakterna att använda och fatta beslut om den finansiering som nämns ovan och om den nationella utvecklingsfinansieringen har delegerats till främst regional och lokal nivå. Verksamheten enligt regionala strategier och mål utövas i form av samarbete mellan olika förvaltningsområden och landskapsförbund. Samarbetet mellan förvaltningsområdena på regional nivå intar en nyckelställning inom alla landsbygdsutvecklingsåtgärder och betonas också i styrningen av den regionala förvaltningen.

I och med att uppgifterna, personalen och anslagen överförts enligt riktlinjerna i regeringsprogrammet har även ansvaret för uppföljningen av statsrådets redogörelse övergått på arbets- och näringsministeriet.

Ärendet hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

1.10 Social- och hälsovårdsministeriet

Nivån på grunddagpenningen för arbetslösa

Redogörelse 4/1996 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen har med anledning av redogörelsen 25.4.1997 godkänt utlåtandet enligt social- och hälsovårdsutskottets betänkande. I sitt utlåtande förutsätter riksdagen att regeringen vidtar åtgärder för att höja nivån på grunddagpenningen för arbetslösa och ändra beskattningen så att arbetslösa som lever på grunddagpenning inte behöver ty sig till utkomststöd utom i undantagsfall.

Grunddagpenningen och arbetsmarknadsstödet höjdes med 0,84 euro per dag, dvs. med ungefär 18 euro i månaden, från ingången av mars 2002. Dessutom har arbetsmarknadsstödet barnförhöjning höjts från ingången av 2002 så att den motsvarar barnförhöjningen i anslutning till arbetslöshetsdagpenningen.

Enligt regeringsprogrammet är målsättningen framför allt förändringar som syftar till aktivering och sysselsättning. För att nå detta mål höjdes de ersättningar för uppehålle som betalas under tiden för åtgärderna från och med 1.1.2004. Dessa ersättningar höjs igen från ingången av 2010. Ersättningen för uppehålle är skattefri och i övriga system, bl.a. när det gäller utkomststöd, är den s.k. prioriterad inkomst. Därför ökar en höjning av ersättningen inte den beskattningsbara inkomsten, och minskar inte heller övriga utgifter för förmån.

Beskattningen av dem som lever på grundtrygghet och har små förvärvsinkomster har lindrats under de senaste åren genom att grundavdraget i kommunalbeskattningen höjts så att den genomsnittliga beskattningen inte skärps jämfört med året innan. År 2010 höjdes det maximala grundavdraget från 1 480 till 2 200 euro, år 2011 till 2 050 euro, år 2012 till 2 850 euro, år 2013 till 2 880 euro och från början av 2014 höjdes det maximala beloppet till 2 930 euro och avdragets minskningsprocent sänktes från 20 till 19 procent.

Regeringen tillsatte 14.6.2007 en kommitté med uppgift att se över den sociala tryggheten. Till kommitténs uppgifter hörde bl.a. att utarbeta ett förslag till reform av grundtryggheten så att en tillräcklig nivå av grundtrygghet kan garanteras i alla livssituationer utan att man som sista utväg behöver ty sig till utkomstskydd. I enlighet med SATA-kommitténs förslag infördes en bestämmelse om en regelbundet återkommande helhetsbedömning av grundtrygghetens tillräcklighet i lag. Bestämmelsen fogades till lagen om folkpensionsindex, och trädde i kraft 20.12.2010. Vid bedömningen av huruvida hushållens grundtrygghet är tillräcklig ska Folkpensionsanstaltens förmåner och utkomststöd enligt lagen om utkomststöd beaktas. Därutöver beaktas andra faktorer som inverkar på förmånstagarnas och hushållens utkomst, såsom t.ex. beskattningen. Social- och hälsovårdsministeriet ska låta göra helhetsbedömningen vart fjärde år. Den första helhetsbedömningen överlämnades till social- och hälsovårdsministeriet 1.3.2011.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering höjdes grunddagpenningen enligt utkomstskyddet för arbetslösa med 100 euro per månad från och med ingången av 2012. Dessutom höjdes grunddagpenningen genom en indexhöjning, vilket

innebär att grunddagpenningen höjdes med sammanlagt cirka 120 euro från och med ingången av 2012. Syftet med nivåhöjningen är att grundskyddet för arbetslösa tryggar en tillräcklig utkomst och levnadsstandard.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Förbättrande av grundskyddet

RP 155/2001 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 4.12.2001 att regeringen under 2002 utreder hur situationen för dem som får utkomststöd kan förbättras, särskilt med hänsyn till att situationen för alla stödtagare inte kan förbättras med hjälp av åtgärderna för att motivera stödtagarna att delta i arbetslivet. Utifrån utredningen ska regeringen lägga fram förslag till nödvändiga ändringar i lagstiftningen i samband med nästa budgetproposition.

Social- och hälsovårdsministeriet har inlett det utredningsarbete som förutsattes i riksdagens uttalande. Enligt ministeriets uppfattning utgörs de mest centrala problemen i fråga om grundskyddet av att de som omfattas av de primära förmånssystemen allt för ofta måste ty sig till utkomststöd. Det bästa sättet att förbättra situationen i synnerhet för personer som har varit beroende av utkomststöd under en längre tid är att utveckla de primära förmånssystemen och beskattningen, varvid utkomststödet i enlighet med dess ursprungliga syfte bildar ett socialt skyddsnät som främst är avsett för personer som tillfälligt befinner sig i en svår ekonomisk situation.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att det i detta skede inte är ändamålsenligt att genomföra några författningsmässiga ändringar som gäller lagen om utkomststöd. På grundval av regeringens proposition har riksdagen antagit lagen om social kreditgivning (1133/2002). Med hjälp av social kreditgivning kan man också lätta på de ekonomiska problemen för personer som omfattas av utkomststöd. Social- och hälsovårdsministeriet har utarbetat en handbok om social kreditgivning, som sändes till kommunerna i juni 2003.

Situationen för skuldsatta utkomststöds klienter har förbättrats genom ett förenklat skuldförlikningsprogram som utarbetats i samarbete med justitieministeriet och bankföreningen och som var avsett för långvarigt insolventa personer som får utkomststöd. Ett skuldhanteringsprogram har utarbetats i enlighet med regeringsprogrammet. Syftet med detta program är att förhindra att skuldproblem uppstår och förvärras.

I den handbok om utkomststöd som sändes till kommunerna 2007 ingår rekommendationer för hur utkomststödet ska användas på ett mer flexibelt och effektivt sätt i syfte att stödja personer som varit utkomststöds klienter under en längre tid. I rekommendationerna understryks behovet av multiprofessionellt kunnande och samarbete mellan myndigheterna när det gäller att betjäna långtidsklienter.

När det gäller utkomststödet har ett försök med s.k. prioriterade inkomster pågått sedan 1.4.2002. Vid beräkningen av utkomststödet belopp lämnas minst 20 procent av en

utkomststödsclients förvärvsinkomster obeaktade, dock högst 150 euro. Försökets giltighetstid har förlängts till utgången av år 2014. Syftet med försöket är att främja utkomststödstagares sysselsättningsmöjligheter och förbättra deras ekonomiska ställning.

Avsikten med det sysselsättningspaket som trädde i kraft vid ingången av 2006 samt den reform av statens och kommunernas finansiering av utkomststödet som anknyter till det är att också stödja sysselsättningen av långtidsarbetslösa och personer som får utkomststöd och således även i ekonomiskt hänseende förbättra situationen för utkomststödstagare.

Lagen om utkomststöd ändrades 1.9.2006 så att självriskandelen på 7 procent för boendeutgifterna inte längre inkluderas i de utgifter som täcks med utkomststödet grunddel. Beloppet av utkomststödet grunddelar sänktes inte, utan utkomststödsclienten kan använda självriskandelen för andra utgifter som täcks med grunddelen. Ändringen ökade utkomststödsclienternas möjligheter att bättre klara av andra dagliga utgifter som täcks med utkomststödet grunddel. Ändringen förbättrade i synnerhet situationen för sådana utkomststödsclienter som bor i områden där boendekostnaderna är höga.

Regeringen tillsatte 14.6.2007 en kommitté som ska bereda reformen av den sociala tryggheten (SATA). Kommittén har bl.a. i uppgift att utarbeta ett förslag till reform av grundtryggheten så att nivån på grundtryggheten är tillräcklig i alla livssituationer utan att man som sista utväg behöver ty sig till utkomtskydd och att systemet är klart och gör det möjligt att bättre kombinera arbete och social trygghet. Kommittén lämnade sitt betänkande i december 2009.

Genom en ändring av lagen om utkomststöd (1202/2007) fogades till lagen en ny 14 a § som gäller behandlingen av utkomststödsärenden. I brådskande fall ska beslutet fattas på basis av de till buds stående uppgifterna samma eller senast följande vardag efter att ansökan inkommit. I andra än brådskande fall ska beslutet fattas utan dröjsmål, likväl senast den sjunde vardagen efter att ansökan inkommit. Beslutet ska verkställas utan dröjsmål.

Enligt lagändringen ska utkomststödsclienten ges tillfälle till ett personligt samtal med en socialarbetare eller socialhandedare senast den sjunde vardagen efter det att klienten begärt detta.

Stödets storlek, som har fastställts i lagen om utkomststöd, ändrades i samband med att kommunernas dyrortsklassificering avskaffades 2008. Vid ändringen höjdes den grunddel som betalades i den andra dyrortsklassen till den första dyrortsklassens nivå (583/2007).

Det försök med prioriterad inkomst inom utkomststödet som pågått sedan 1.4.2002 förlängdes med en temporär ändring av lagen från och med 1.1.2011 till utgången av 2014 (1172/2010).

Utkomststödet grunddel kan sänkas i vissa situationer som anges i lagen. Från början av 2011 kan grunddelen sänkas i fråga om en person som är 18–24 år och behovet av utkomststöd föranleds av att personen inte är berättigad till arbetslöshetsförmån efter att ha avbrutit eller vägrat delta i utbildning (1172/2010).

I regeringsprogrammet har föreslagits att utkomststödet grunddel höjs med 6 procent från och med ingången av 2012. Dessutom föreslås det att 5 miljoner euro i statsandelar anvisas för en höjning av utkomststödet för ensamförsörjare. I lagen om utkomststöd ändrades 9 § 1 mom. 1 punkten så att storleken av utkomststödet grunddel höjdes med 6 procent för ensamstående 2011. Höjningen trädde i kraft 1.1.2012. Grunddelen för andra

personer som hör till familjen steg i samma förhållande som deras andel i förhållande till grunddelens storlek för en ensamstående. Vid fastställande av utkomststödet betalas till en ensamförsörjare grunddelen för en ensamstående förhöjd med 10 procent. En bestämmelse om detta har fogats till lagens 9 § 2 mom. (1184/2011).

I början av 2013 genomfördes en extra delvis tidigarelagd indexhöjning (0,7 %) av utkomststödet i syfte att jämna ut den inverkan som höjningen av mervärdesskattesatsen har. Den tidigarelagda höjningen gäller hela 2013 (709/2012).

Enligt lagen om ändring av 11 § i lagen om utkomststöd (1006/2012) kommer utkomstskyddets förhöjningsdelar för den aktiva tiden att räknas som prioriterad inkomst i en persons och familjs utkomststöd från början av 2013.

Efter uttalandet har man genomfört många ändringar av utkomststödet och arbetet med att förbättra stödet fortsätter. Till denna del ger ärendet inte längre anledning till åtgärder.

Klientavgifter inom social- och hälsovården

RP 49/2002 rd — RSv 299/2002 rd

Stora utskottet och social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 17.2.2003 att en övergripande reform av bestämmelserna om klientavgifter inom social- och hälsovården görs så snart som möjligt både när det gäller institutionsvård och öppenvård och att inkomstbegreppet vid öppenvård och institutionsvård samordnas samtidigt som klienter i långvarig öppenvård tillförsäkras disponibla medel. Dessutom förutsatte riksdagen att reformen tryggar hela familjens försörjning under den tid som någon familjemedlem är i öppenvård eller institutionsvård.

Enligt programmet för Matti Vanhanens andra regering kommer gränserna mellan öppenvården och institutionsvården gradvis att avlägsnas inom socialförsäkringarna. Som en av de första åtgärderna i denna riktning genomfördes genom lag 1151/2007 betalning av folkpension till oförminskat belopp under tiden för institutionsvård, från ingången av 2008. På grundval av denna ändring ändrades 7 c § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården genom lag 1217/2007 så att avgiften för personer i långvarig institutionsvård kan uppgå till högst 82 procent av klientens nettoinkomster. Om avgiften fastställs utgående från makarnas sammanlagda inkomster, kan den uppgå till högst 41 procent av de sammanlagda nettoinkomsterna. Den som får institutionsvård ska dock till sitt förflöende ha minst 90 euro i månaden.

Genom den ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården 387/2008, som trädde i kraft 1.8.2008, genomfördes en nivåhöjning som motsvarar kostnadsutvecklingen av klientavgifterna och de inkomstgränser som utgör grund för avgifterna. Genom ändringen har avgifterna och inkomstgränserna bundits till de index, som bäst motsvarar inkomstutvecklingen för klienter som använder servicen och för kostnaderna för servicen. Vid revidering av lagen har avgiftstaket lämnats utanför nivåhöjningen men bundits till ett index. I fortsättningen justeras avgifterna och inkomstgränserna enligt index med två

års mellanrum. Samtidigt har även familjebegreppet, som utgör grund för den avgift som tas ut för barndagvården, ändrats så att det bättre stämmer överens med familjens faktiska storlek. I familjens storlek ska beaktas personer som lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden och dessutom deras minderåriga barn som bor i samma hushåll. Det blev också flexiblare att flytta barn från halvdagsvård till heldagsvård. Avsikten är att i fortsättningen följa vilken verkan avgiftsreformen har på olika klientgrupper då det gäller användningen av servicen.

Det följande skedet i slopandet av gränsdragningen mellan öppenvård och institutionsvård genomfördes genom lag 1050/2009. Från ingången av 2010 betalas handikappförmåner även till dem vilkas vårdperiod i en offentlig vårdinrättning pågår över tre månader. Förmånerna är handikappbidrag för personer under 16 år, handikappbidrag för personer över 16 år, vårdbidrag för pensionstagare samt kostersättning. I anslutning till detta har lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården ändrats genom lag 1051/2009 så att avgiften för långvarig institutionsvård stiger från 82 procent till högst 85 procent av klientens nettoinkomster. Klientavgiften för den av makarna som har högre inkomster stiger från 41 procent till 42,5 procent av makarnas sammanlagda inkomster. När avgiften för institutionsvård bestäms räknas handikappförmånerna till nettoinkomsterna. Den som får institutionsvård ska dock till sitt förfogande ha minst 97 euro i månaden.

En persons disponibla medel justerade med arbetspensionsindex ska från 1.1.2012 uppgå till minst 99 euro per månad.

SATA-kommittén, som ska bereda totalreformen av den sociala tryggheten, har i sitt arbete utrett klientavgifterna inom social- och hälsovården. Kommittén föreslog 18.12.2009 att man i det första skedet gör sådana partiella ändringar i klientavgifterna inom social- och hälsovården som korrigerar de mest uppenbara bristerna i avgiftssystemet. När det gäller tjänsterna inom den öppna vården föreslog kommittén att avgifterna för serviceboende förenhetligas. Enligt förslaget ska avgiften vara inkomstrelaterad och i den ska ingå förutom stödtjänster även cateringtjänster och transporttjänster samt trygghetstelefon och därtill hörande tjänster. Avgiften ska bestämmas enligt den tid som använts. Avgiften ska inte omfatta hyra som personen betalar separat till hyresvärden. Enligt kommittén är det ändamålsenligt att genomföra den detaljerade beredningen av ändringen i den arbetsgrupp för reform av vård och omsorg dygnet runt för äldre personer som social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt. Dessutom föreslog SATA-kommittén att avgiftssystemet inom social- och hälsovården förenhetligas så att de bestämmelser som gäller avgifterna samlas i samma lag för att öka avgiftssystemets översiktlighet.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering fortsätter utvecklandet av systemet med klientavgifter för att inte avgifterna inom social- och hälsovården ska utgöra ett hinder för användningen av tjänsterna. Avgiftstaken slås samman och förnyas. Avsikten är att skapa ett enhetligt system med avgiftstak inom hälso- och sjukvården genom att slå samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården och den årliga maximala självriskandelen för den lagstadgade sjukförsäkringens läkemedelskostnader. Ett enhetligt avgiftstak förutsätter ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för genomförandet. Bestämmelserna om avgifter inom social- och hälsovården samlas i samma lag för att förbättra genomskinligheten i avgiftssystemet.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 15.9.2009 en arbetsgrupp för att bereda förslag till utvecklande av strukturer och innehåll i vård- och omsorgstjänster dygnet runt för äldre samt riktlinjer för fastställande av klientavgifterna för serviceboende för äldre. I enlighet med regeringsprogrammen ändras avgifterna för serviceboende utifrån arbetsgruppens förslag som publicerades i januari 2011 så att det för den boendeservice som kommunerna har ansvar för att ordna föreskrivs på riksnivå om enhetliga grunder för fastställande av klientavgifter. Avgifterna för effektiviserat serviceboende förenhetligas och ett minimibelopp som ska stå till en persons förfogande fastslås.

Social- och hälsovårdsministeriet inledde hösten 2012 en författningsberedning som gäller klientavgifterna för det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna. Mandatet för den arbetsgrupp som stöder författningsberedningen går ut i maj 2014.

Arbetspensionsreform

RP 242/2002 rd — RSv 298/2002 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 18.2.2003 att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds om de som får grunddagpenning enligt utkomtskyddet för arbetslösa kunde tjäna in arbetspension.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen under följande fas av arbetspensionsreformen gör en ny bedömning av behoven att se över folkpensionssystemet, i synnerhet när det gäller åldersgränsen för ålderdomspension och förtidsminskningen, för att personer med små arbets- eller företagarpensioner ska ha likvärdiga möjligheter att gå i pension flexibelt från och med 63 års ålder i enlighet med de nu godkända pensionslagarna.

4. Riksdagen förutsatte att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds hur den pensionsersättning som ska betalas av statens medel för tiden för vård av barn på ett rättvist sätt kunde utvidgas särskilt med hänsyn till allt fler olika möjligheter att kombinera arbete och barnavård och att de atypiska anställningarna blir allt vanligare. Riksdagen förutsatte att ändringsförslag läggs fram innan de nu godkända lagarna träder i kraft.

5. Riksdagen förutsatte att det under följande fas av arbetspensionsreformen utreds om pensionsersättningen av statens medel kunde utsträckas till att gälla beväringar och civiltjänstgörare samt dem som har avbrutit sina studier på grund av sjukdom.

Ovannämnda uttalanden hänför sig till den arbetspensionsreform som trädde i kraft vid ingången av 2005.

Under hela den tid som arbetspensionssystemet har funnits till har regeringarna utvecklat systemet på trepartsbasis i samarbete med de centrala arbetsmarknadsparterna. I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering konstateras det att regeringen ska förbereda riktlinjer och förslag till ändringar av lagstiftningen när det gäller arbetslag-

stiftningen, utvecklingen av arbetslivet och dess socialskydd i samarbete med parterna i arbetslivet. Enligt regeringsprogrammet deltar regeringen aktivt i utvecklingen av arbetslivsfrågorna. Regeringen har som mål att bland annat höja den genomsnittliga pensionsåldern, öka säkerheten vid förändringar, stärka jämställdheten och förbättra möjligheterna att förena familj och arbete. I regeringsprogrammet konstateras det också att man måste nå samsyn om långsiktiga lösningar för att förlänga tiden i arbetslivet, trygga finansieringen av arbetspensionssystemet och säkerställa ett tillräckligt pensionsskydd. Vidare konstateras det att arbetsmarknadsorganisationerna har förbundit sig att förhandla och vidta nödvändiga åtgärder för att målet ska nås.

De arbetsmarknadsparter som förhandlar om ändringsbehov beträffande lagstiftningen om arbetspensioner har än så länge inte sett det som nödvändigt att ändra den på det sätt som avses i punkt 1 i uttalandet. Under ledning av överdirektör Jukka Pekkarinen vid finansministeriet har arbetsmarknadsparterna dock i ett avtal om en förlängning av tiden i arbetslivet som ingicks i mars 2012 enats om att före utgången av 2013 kartlägga effekterna av pensionsreformen 2005 och behovet av ytterligare åtgärder. Utifrån denna kartläggning kommer arbetsmarknadsparterna att diskutera en reform av arbetspensionssystemet med fokus på åldersgränser, system med förtidspension, återstående tid vid invalidpension, familjepension, avdrag för löntagaravgifter från pensionsinkomsten, intjänande av pension och tidpunkt för när pensionen börjar tjänas in, index och avgiftsutveckling som tryggar pensionsförmånerna. I detta sammanhang är det möjligt att också behandla den fråga som avses i punkt 1 i uttalandet. Reformen ska träda i kraft senast i början av 2017.

Nivån på folkpensionerna har höjts 2005, 2006 och 2008. Inom folkpensionen slopades dessutom kommunernas dyrtorsklassificering och sänkningen av folkpensionen på grundval av institutionsvård vid ingången av 2008.

Utöver höjningarna av nivån på folkpensionen togs 1.3.2011 i bruk en garantipension för att garantera en skälig nivå på de lägsta pensionsinkomsterna. Garantipensionen utbetalas i form av ett tillägg till pensionstagare om den totala pensionen understiger en viss inkomstnivå. Införandet av garantipension höjde minimipensionen till 687 euro i månaden år 2011. Höjningarna av nivån på folkpensionen, liksom de årliga indexhöjningarna, har också lett till att de inkomstavdrag som pensionstagarna kan göra i beskattningen har ökat. Inte heller garantipensionen överstiger det belopp för pensionsinkomster som utgör övre gräns för avdrag i beskattningen.

Folkpensionerna och garantipensionerna höjdes 2013 med en extra indexhöjning på 0,7 procent för att utjämna effekterna av den höjda mervärdesskatten på levnadskostnaderna. Till följd av den extra indexhöjningen och den årliga indexhöjningen höjdes folkpensionerna och garantipensionerna från början av 2013 med cirka 3,5 procent, medan de löpande arbetspensionerna höjdes med cirka 2,8 procent. År 2013 är det fulla beloppet av garantipension 738,82 euro per månad.

I Katainens regeringsprogram konstateras det att statsmakten och arbetsmarknadsorganisationerna 11.3.2009 enades om att den förväntade pensionsåldern för dem som har fyllt 25 år ska höjas till minst 62,4 år före 2025. För att målet ska nås har arbetspensions- och folkpensionslagstiftningen senast ändrats med de lagändringar som trädde i kraft i början av 2013. Ändringarna medför bland annat att man i arbetspensionssystemet slopar möjlig-

heten till förtida ålderspension för personer som är födda 1952 eller senare, och inom folkpensionssystemet har de möjlighet att gå i förtida ålderspension tidigast när de fyllt 63 år, vilket motsvarar den nedre åldersgränsen för ålderspension enligt arbetspensionslagarna. Men de åtgärder som hittills har vidtagits för att förlänga tiden i arbetslivet tycks ändå inte räcka till för att det mål som ställdes 2009 ska uppnås. Därför fortsätter regeringen och arbetsmarknadsparterna att utreda behoven av ytterligare åtgärder. Först när parterna nått samsyn om hur nödvändiga tilläggsåtgärderna är, är det möjligt att bedöma vilka återverkningar de överenskomna åtgärderna har exempelvis på åldersgränsen för ålderspension enligt folkpensionssystemet och på förtidsminskningen. Återverkningarna på folkpensionen kan beaktas vid beredningen av den pensionsreform som enligt avtalet om en förlängning av tiden i arbetslivet ska träda i kraft senast i början av 2017.

Reformen av familjeledigheter trädde i kraft i början av 2007. Under tiden för familjeledighet tjänar föräldern in arbetspension enligt sin förvärvsinkomst. Från ingången av 2010 förbättrades dessutom förtjänstnivån i fråga om återstående tid som hänför sig till arbetspensionen för sådana försäkrade som sköter barn yngre än tre år med stöd för hemvård av barn. Jyrki Katainens regering har deltagit i genomförandet av det ramavtal som arbetsmarknadsorganisationerna ingick 13.10.2011 bl.a. genom att lämna en proposition till riksdagen enligt vilken det sammanlagda antalet familjeledighetsdagar ökar med tolv vardagar från ingången av 2013. För dessa tilläggsdagar växer också tilläggspensionen enligt den egna förvärvsinkomsten.

Social- och hälsovårdsministeriet utredde under 2008 om värnplikts- och civiltjänsttiden skulle kunna omfattas av det inkomstrelaterade arbetspensionsskyddet. Utredningen visade att arbetsgivarna och arbetstagarna inom den privata sektorn inte var villiga att bekosta arbetspensionsskydd för beväringar och civiltjänstgörare. Det kom också fram att om arbetspensionsskydd för värnplikts- och civiltjänsttiden införs är det intjänade pensionsskyddet bara några euro. Förhöjd intjänad pension som baserar sig på det arbete som en arbetstagare utför efter att ha fyllt 63 år ger en arbetstagare möjlighet att förbättra det arbetspensionsskydd som han inte kunde tjäna in under värnpliktstiden. Det system som baserar sig på lagen om olycksfall i militärtjänst tryggar inkomsten för den som blivit arbetsoförmögen under värnpliktstiden.

Social- och hälsovårdsministeriet kommer dock i samband med beredningen av den pensionsreform som ska träda i kraft i början av 2017 att utreda om det är möjligt att jämställa militär- och civiltjänstgöring med tiden för vård av barn och tiden för studier under vilken förmåner tjänas in med stöd av lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Samtidigt kommer också frågan i punkt 1 i uttalandet att utredas.

En förtydligad gränsdragning gällande kostnaderna för läkemedelsbehandling mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen

RP 50/2004 rd, RP 164/2004 rd — RSv 160/2004 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 24.11.2004 att regeringen för att förhindra en omotiverad överföring av kostnader utreder hur gränsen mellan den kommunala hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen kan göras tydligare när det gäller kostnaderna för läkemedelsbehandling.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 2.3.2006 en utredare för att kartlägga den gränsdragning som hänför sig till kostnadsansvaret när det gäller läkemedel. I enlighet med sitt uppdrag skulle utredaren kartlägga de problem som är förknippade med kostnadsansvaret när det gäller läkemedel och utreda behovet av ändringar samt lägga fram förslag som förtydligar de anvisningar som gäller kostnadsansvaret eller preciserar lagstiftningen så att en obefogad överföring av kostnadsansvaret från ett system till ett annat förhindras på det sätt som förutsätts i uttalandet. Utredningen blev färdig i slutet av 2006.

Riksdagen godkände i december 2010 förslaget till ny hälso- och sjukvårdslag. Enligt 68 § i lagen ansvarar den behandlande enheten för de läkemedel som ges till patienten under tiden för slutenvård. Verksamhetsenheten ansvarar för läkemedel som ges vid öppen mottagning på en hälsovårdscentral, ett sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet när läkemedlen ges av en läkare, tandläkare eller, under uppsikt av en läkare eller tandläkare, någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården. Närmare bestämmelser om när läkemedel kan ges under uppsikt av en läkare eller tandläkare kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

En arbetsgrupp som tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet med uppgift att utveckla systemet för läkemedelsersättning har under 2012 i enlighet med sitt uppdrag granskat frågan om man, för att kunna ge patienten en ändamålsenlig läkemedelsbehandling, i särskilt angivna fall bör precisera den kommunala hälso- och sjukvårdens och sjukförsäkringens finansieringsansvar. Alternativen i de angivna fallen är behandling inom den kommunala hälso- och sjukvården eller behandling som ges inom öppenvården och ersätts från sjukförsäkringen. Enligt arbetsgruppen är det motiverat att närmare utreda kostnadsansvaret och ersättningarna i synnerhet när det gäller särlekemedel. Arbetsgruppen såg det också som viktigt att fortsätta skapa klarare anvisningar för den offentliga hälso- och sjukvården och fördelningen av kostnadsansvaret inom sjukförsäkringens system för läkemedelsersättningar. Målet är en enhetlig praxis på olika områden och vid olika hälso- och sjukvårdsenheter med beaktande av sjukförsäkringslagen och hälso- och sjukvårdslagen samt syftet med andra lagar på området.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 7.1.2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda förslag till revidering av klientavgifterna för det kommunala serviceboendet samt utreda verkningarna av förslagen för kommuner och klienter. Dessutom ska arbetsgruppen förbereda en arbetsplan för införandet av ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården. Arbetsgruppens mandat går ut 31.5.2014.

Jämställdhetslagstiftning, arbetsliv och föräldraskap

RP 195/2004 rd — RSv 24/2005 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

2. Riksdagen förutsatte 5.4.2005 att regeringen vidtar åtgärder för att arbetsgivarernas kostnader för föräldraskap ska fördelas mellan alla arbetsgivare enligt principen om solidariskt ansvar.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen ser till att det finns adekvata resurser för genomförande och övervakning av jämställdhetslagstiftningen och tryggar möjligheterna för medborgarorganisationer som utför jämställdhetsarbete att långsiktigt arbeta för att främja jämställdheten.

2. Syftet med regeringens proposition 112/2006 var att förbättra kvinnornas ställning på arbetsmarknaden genom en utjämning av de kostnader som familjeledigheterna förorsakar arbetsgivarna och att uppmuntra papporna att i större utsträckning utnyttja familjeledigheterna. I samband med behandlingen av propositionen konstaterade riksdagens social- och hälsovårdsutskott: ”Den föreslagna ändringen i ersättningen av arbetsgivar-kostnader jämnar ut bördan för föräldraskapskostnader mellan kvinno- och mansdominerade branscher. Arbetsgivarna i kvinnodominerade branscher har fortfarande kvar ett större ersättningsansvar i alla de branscher som har lönebetalningsskyldighet för moderskapsledighet och därför anser utskottet att det behövs fortsatt utjämning av kostnaderna mellan arbetsgivarna” (ShUB 45/2006 rd).

Trots att kompensationen till arbetsgivarna för kostnaderna för familjeledigheter har utökats under de senaste åren, har dessa i någon mån fortfarande direkta kostnader för ledigheterna. Dessa kostnader gäller arbetsgivare i branscher där kollektivavtalet omfattar avlönad moderskapsledighet. Också tillfällig vårdledighet (vården av sjuka barn) orsakar arbetsgivaren direkta kostnader. Utöver dessa har arbetsgivaren också indirekta kostnader, som hänför sig till bl.a. rekrytering och utbildning av ställföreträdare. Kostnaderna har ansetts belasta i synnerhet kvinnodominerade branscher.

De kostnader som föranleds arbetsgivaren av familjeledighet har granskats av en arbetsgrupp för familjeledighet (SHM 2011:12). Den har bl.a. skisserat upp hur man på andra och bättre sätt kan ersätta arbetsgivarnas direkta kostnader. Som exempel kan nämnas en förbättring av arbetsgivarnas ersättningar genom att man antingen förlänger betalningsperioden för förhöjd moderskapspenning eller höjer nivån på moderskapspenningen under de 56 första dagarna samt ersätter kostnaderna för den tillfälliga vårdledigheten. Av de reformer som ska genomföras i det första skedet fick en förlängning av betalningsperioden för förhöjd moderskapspenning eller en höjning av nivån på moderskapspenningen mest understöd. Arbetsgruppen diskuterade också ersättningen av indirekta kostnader och kunde i det fallet konstatera att det är svårt att uppskatta kostnaderna och att kostnaderna varierar beroende på situation och område.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering är målet att öka andelen ledigheter som är örönmärkta för pappor, få till stånd mer flexibla familjeledigheter för papporna och göra det möjligt för föräldrarna att längre än vad nu är fallet ta hand

om sitt barn hemma med stöd av familjedagpenningen. Frågor som gäller utvecklingen av det inkomstbaserade systemet för familjeledigheter kommer att beredas i form av ett samarbete på trepartsbasis mellan parterna i arbetslivet. Ett ytterligare mål är att arbetsgivarnas kostnader för familjeledigheterna också i fortsättningen ska ersättas genom att de lagstadgade ersättningar som arbetsgivaren får via sjukförsäkringen höjs. Dessutom ska de rådande nivåerna på dagpenningförmånerna bedömas inom ramen för systemet för familjeledigheter, i synnerhet med avseende på hur de sporrar pappor till att utnyttja familjeledigheter. I det fortsatta arbetet bedöms alternativen för hur finansieringen av det inkomstbaserade systemet för familjeledigheter kan utvecklas och hur kostnaderna ska fördelas. Ändringarna i lagstiftningen genomförs när man har kommit överens om finansieringen.

I anknytning till regeringsprogrammet och arbetsmarknadsorganisationernas s.k. ramavtal för tryggheten av Finlands konkurrenskraft och sysselsättning lämnade regeringen hösten 2012 en proposition till riksdagen med förslag till ändringar av faderskapsledigheten (RP 111/2012). Lagändringen som godkännts av riksdagen trädde i kraft i början av 2013 (903/2012).

I regeringspropositionen hänvisas till ramavtalet, enligt vilket kostnaderna för föräldradagpenningen ska fördelas på samma sätt som tidigare och reformens verkningar och målpuppfyllelsen ses över två år efter att reformen har trätt i kraft. Inom ramen för regeringens strukturpolitiska program utreddes hösten 2013 i vilken utsträckning föräldraskap orsakar arbetsgivarna kostnader som inte redan ersätts med stöd av lagstiftningen. Med utgångspunkt i utredningen fortsätter regeringen i samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna granskningen av hur kostnaderna för föräldraskap ska utjämnas.

4. Med anslag under moment 29.30.53 (Statsunderstöd till organisationer) under undervisningsministeriets huvudtitel i statsbudgeten beviljas med stöd av lagen om statsbidrag till vissa kvinnoorganisationer (663/2007) understöd till tre organisationer som utför jämställdhetsarbete: Naisjärjestöjen Keskusliitto – Kvinnoorganisationernas Centralförbund rf., Naisjärjestöt Yhteistyössä – Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS rf. och Monika-Naiset liitto ry. I understöd har årligen beviljats cirka 350 000 euro, 2013 uppgick det till 353 000 euro. I budgeten för 2014 har 330 000 euro reserverats för understöden.

Rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten

RP 3/2005 rd — RSv 67/2005 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp och utvärderar riktigheten och objektiviteten i beslut om rehabilitering enligt prövning med stöd av 12 § samt i beslut om medicinsk rehabilitering av gravt handikappade och därefter bereder de ändringar i lagstiftningen som anses behövliga.

Social- och hälsovårdsministeriet har bitt Folkpensionsanstalten utreda utvecklingen när det gäller beslut om medicinsk rehabilitering och rehabilitering enligt prövning för personer med svår funktionsnedsättning. Folkpensionsanstalten har lämnat social- och hälso-

vårdsministeriet utredningar i ärendena fr.o.m. 2005. Ansökningar om medicinsk rehabilitering för personer med svår funktionsnedsättning har avslagits relativt sett mera sällan än ansökningar om andra rehabiliteringsformer. Den relativa andelen avslag ökade emellertid något mellan åren 2005 och 2010. Antalet rehabiliteringsbeslut som har ändrats i besvärsnämnden för social trygghet i relation till andra förmåner som utbetalas av Folkpensionsanstalten har emellertid under motsvarande tidsperiod varit genomsnittligt eller lägre. I fråga om den relativa andel avslag som gäller medicinsk rehabilitering för personer med svår funktionsnedsättning har det däremot inte skett några förändringar under 2010–2012.

De beslut som gäller rehabilitering enligt prövning för olika grupper av rehabiliteringsklienter baserar sig på Folkpensionsanstaltens treårsplan för användning av det penningbelopp som riksdagen har reserverat för ändamålet. Utgående från treårsplanen ger Folkpensionsanstalten tillämpningsanvisningar för beviljande av rehabilitering enligt prövning. Användningen av medel för rehabilitering enligt prövning och genomförandet av treårsplanen har följts upp noggrannare än förut då Folkpensionsanstalten årligen fr.o.m. år 2005 lämnar social- och hälsovårdsministeriet en utredning angående användningen av medel. Av utredningarna kan konstateras att som helhet betraktat har medlen använts i överensstämmelse med de prioriteringar som anges i treårsplanerna. Den rehabiliterande psykoterapi som ges inom ramen för rehabilitering enligt prövning och som har omfattats av Folkpensionsanstaltens anordningsskyldighet är från ingången av 2011 lagstadgad verksamhet. Avslagsprocenten för ansökningar om rehabiliterande psykoterapi har under de senaste åren i genomsnitt varit lägre än avslagsprocenten för rehabiliteringsåtgärder enligt prövning och andelen avslag minskade ytterligare när verksamheten kom att omfattas av anordningsskyldigheten. Den relativa andelen avslag av beslut om rehabilitering enligt prövning har enligt statistiken ökat en aning i och med att psykoterapin blev lagstadgad. Ökningen beror främst på att besluten om psykoterapi kom att grunda sig på lag. År 2012 har andelen avslag på rehabilitering enligt prövning återgått till nästan samma nivå som 2010.

Social- och hälsovårdsministeriet följer upp hur Folkpensionsanstalten genomför lagen. Folkpensionsanstalten upprättar årligen en treårsplan för användningen av de medel som reserverats för rehabiliteringen enligt prövning och en utredning om användningen av medlen till social- och hälsovårdsministeriet.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Skol- och studerandehälsovården

RP 234/2006 rd — RSv 279/2006 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 2.2.2007 att regeringen bevakar att skol- och studerandehälsovården utfaller enligt syftena i reformen, särskilt när det gäller studerande inom yrkesutbildningen, och utvärderar om lagstiftningen behöver ändras.

Vid Institutet för hälsa och välfärd (THL) har Systemet för jämförelseanalys av främjande av hälsa (TedBM-projektet) utvecklats för kontinuerlig insamling av jämförbara uppgifter om främjande av hälsa och välfärd bl.a. i grundskolor, gymnasier och yrkesläroanstalter samt om hur skol- och studerandehälsovården genomförs. Uppgifter om skol- och studerandehälsovården samlas in som en del av den enkät om hur aktivt befolkningens hälsa främjas i primärvården som genomförs vartannat år. Sedan 2007 har skol- och studerandehälsovården regelbundet följts upp också inom ramen för utredningar som genomförts av Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd.

Enkäten Hälsa i skolan som Institutet för hälsa och välfärd årligen genomfört sedan 1995 utvidgades år 2008 till att gälla också första och andra årets studerande vid yrkesläroanstalter. Undersökningen innehåller frågor om skolförhållanden, mobbning, hälsa, sinnesstämning, sexuell hälsa, rökning, andra droger, andra hälsovanor, olycksfall i skolan, förseelser och brott, medier och spel samt hem och vänner. Från och med 2013 kommer enkäten Hälsa i skolan att genomföras vartannat år i hela landet.

Försök med ordnande av hälsovårdstjänster för yrkeshögskolestuderanden via Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS) inleddes hösten 2011 i Villmanstrand och Seinäjoki. Försöket är treårigt och slutförs våren 2014. Försöket genomförs av Studenternas hälsovårdsstiftelse (SHVS). Studenternas hälsovårdsstiftelse har verksamhet på den ena försöksorten (Villmanstrand) men inte på den andra (Seinäjoki). Försöket baserar sig på betalningen av den frivilliga hälsovårdsavgiften. Vid social- och hälsovårdsministeriet har tillsatts en styr- och uppföljningsgrupp för uppföljning och utvärdering av försöket. I gruppen finns representanter för både Förbundet för studerandekårer vid yrkeshögskolorna i Finland rf och Finlands studentkårers förbund (FSF) rf. De slutliga förslagen till fortsatta åtgärder läggs fram på basis av försöket.

Vid social- och hälsovårdsministeriet blev en utredning om studerandehälsovården klar 2012. Utredningen omfattar studerandehälsovården för alla studerande, från gymnasier till yrkeshögskolor.

Våren 2011, när den nya lagen hälso- och sjukvårdslagen trädde i kraft, utfärdade statsrådet en ny förordning om rådgivningsverksamhet, skol- och studerandehälsovård samt förebyggande mun- och tandvård för barn och unga (338/2011, tidigare 380/2009). Genom förordningen tryggar man tillräckligt enhetliga och regionalt lika tjänster, förbättrar det hälsofrämjande arbetet samt effektiviserar stödet i ett tidigt skede och förhindrar utslagning.

För att ordna tjänster enligt förordningen har statsandelarna för kommunernas primärvård höjts 2010 och 2011 med sammanlagt 18,5 miljoner euro, som kommer att finnas permanent i kommunernas statsandelar. Med statsandelarna har man rekryterat cirka 200 läkare och hälsovårdare. Uppföljningen av förordningen genomförs av Institutet för hälsa och välfärd. Institutet har gett ut särskilda rapporter om uppföljningen av förordningen (Raportti 21/2011 och 71/2012). Dessutom gjorde Institutet för hälsa och välfärd en särskild utredning om skolhälsovården 2012. Tillsynen utförs av tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) och regionförvaltningsverken. För tillsynen har Valvira och regionförvaltningsverken utarbetat ett tillsynsprogram för 2012–2014.

Den lagstiftning som gäller skol- och studerandehälsovård har reviderats under de senaste åren med en statsrådsförordning och hälso- och sjukvårdslagen. För närvarande

finns det en uppdaterad och omfattande författningsgrund för skol- och studerandehälsovården. Eventuella behov att ändra den lagstiftning som gäller studerandehälsovården klarnar under de närmaste åren.

Social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att utveckla hälso- och sjukvården för studerande. Arbetsgruppen ska lägga fram förslag som i första hand förbättrar hälso- och sjukvården för studerande inom yrkesutbildningen. Arbetsgruppens mandat var 1.8.2012–31.12.2013, men mandatet har förlängts till slutet av mars 2014.

Undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har förberett en lag om elev- och studerandevård (1287/2013). Studerande på andra stadiet bör få tillgång till samma psykolog- och kuratorstjänster inom studerandevården som eleverna inom den grundläggande utbildningen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Barnskydd

RP 252/2006 rd — RSv 309/2006 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

3. Riksdagen förutsatte att regeringen vidtar åtgärder för att revidera familjevårdslagstiftningen.

4. Riksdagen förutsatte att regeringen följer hur beslutsfattandet i ärenden som gäller omhändertagande av barn fungerar och att regeringen vid behov och så snabbt som möjligt bereder ett förslag till beslutsförfarande som effektiviserar barnskyddet och som innebär att besluten om tvångsomhändertagande fattas av ett multiprofessionellt organ som inrättas exempelvis i anknytning till samkommunerna enligt 6 § i lagen om en kommun- och servicestrukturereform.

3. Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 23.4.2009 en arbetsgrupp med uppdrag att lägga fram förslag till en reform av familjevårdslagstiftningen och styra genomförandet av det riksomfattande handlingsprogrammet för familjevården. Arbetsgruppens delrapport om behovet av att ändra lagstiftningen om familjevården (Lainsäädännön muoto-
starpeet perhehoidossa, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2010:15) blev klar våren 2010. Enligt regeringsprogrammet kommer familjevårdslagstiftningen att främjas samtidigt som de behov som den äldre befolkningen ger upphov till beaktas. Förberedelsearbetet pågår. Avsikten är att en regeringsproposition med förslag till lag om revidering av familjevårdslagstiftningen lämnas till riksdagen under pågående regeringsperiod.

RP 331/2010 rd med förslag till lagar om ändring av 50 § i barnskyddslagen, familjevårdslagen och lagen om stöd för närstående vård föredrogs i statsrådet i januari 2011. Ändringarna trädde i kraft 1.8.2011 och 1.1.2012.

4. Social- och hälsovårdsministeriet har som sin ståndpunkt framfört att det nuvarande beslutssystemet bör bevaras. I den barnskyddslag som trädde i kraft 2008 förnyades beslutsprocessen vid tvångsomhändertaganden så att förvaltningsdomstolen på ansökan av tjänsteinnehavaren som första instans avgör ärenden som gäller omhändertaganden eller

anknytande vård utom hemmet i stället för kommunernas socialnämnder såsom tidigare var fallet. Enligt motiveringen i regeringspropositionen kan man på detta sätt försäkra sig om den sakkunskap och objektivitet som behövs när besluten fattas samt förbättra parternas rättssäkerhet. Enligt en undersökning som Rättspolitiska forskningsinstitutet offentliggjorde 2012 har antalet besvär till högsta förvaltningsdomstolen över beslut som gäller omhändertaganden ökat, men det finns också andra faktorer som ligger bakom ökningen än revideringen av barnskyddslagen. Med tanke på barnets välbefinnande och rättssäkerhet är det av största vikt att vården utom hemmet granskas objektivt. Kommunen kan i liknande fall vara jävig som beslutsfattare. I samband med den pågående reformen av social- och hälsovårdens servicestruktur kommer man dock att fastställa ansvaret när det gäller omhändertagandet av barn och i det sammanhanget kan det vara lägligt att försöka hitta metoder också för hur beslutsprocessen ska kunna förbättras.

Elektroniska patientjournaler och elektroniska recept

B 4/2006 rd

Framtidsutskottet

Framtidsutskottet lämnade utlåtande om en berättelse om regeringens åtgärder under år 2005. Utskottets utlåtande gäller informationssamhället och speciellt de elektroniska tjänsterna. Utskottet vill fästa uppmärksamhet vid att man interaktivt använder internet och mobilteleapparater i ganska liten utsträckning för att uträtta ärenden inom social- och hälsovården. Utskottet föreslog

att regeringen gör en helhetsbedömning av hindren, dröjsmålen och lösningarna när det gäller digitaliseringen av de offentliga tjänsterna och

att regeringen i brådskande ordning bereder lagstiftnings- och andra beslut som verkställigheten av en e-journal kräver.

Lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007, nedan klientuppgiftslagen) och lagen om elektroniska recept (61/2007) trädde i kraft 2007. Övergångsbestämmelserna i dessa lagar ändrades hösten 2010. Sommaren 2009 utfärdades en förordning om journalhandlingar. En förordning om elektroniska recept utfärdades sommaren 2008 och en anknytande avgiftsförordning hösten 2011. I samband med ändringen av klientuppgiftslagen klarlades arbetsfördelningen och stärktes den operativa styrningen genom den enhet för operativ ledning som från ingången av 201 inrättats vid Institutet för hälsa och välfärd. Uppbyggnaden av ett rikstäckande informationssystem finansieras med medel från statsbudgeten.

Systemet med elektroniska recept är i det närmaste klart att tas i användning. Apoteken har använt det redan i flera år. Hela den offentliga hälso- och sjukvården har anslutit sig till systemet och på sina håll överstiger andelen elektroniska recept 90 procent. De stora privata kedjorna av läkarstationer har anslutit sig eller håller på att ansluta sig. Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen enligt vilken användningen av elektroniska recept ytterligare kommer att utvidgas. Det elektroniska Patientdataarkivet används inom ett sjuk-

vårdsdistrikt och enligt planerna ska användningen öka under 2014. Tjänsten Mina Kantsidor är i bruk och har redan använts av mer än en miljon medborgare.

Medborgarnas elektroniska kommunikation inom social- och hälsovården utvecklas som en del av finansministeriets SAdE-program.

Reform av avgiftssystemen

RP 37/2008 rd — RSv 50/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att beredningen av en avgiftsreform inom hälsovården påbörjas med det snaraste.

3. Riksdagen förutsatte att de strukturella problemen i dagvårdsavgifterna kartläggs i samband med en totalöversyn av dagvårdslagen och att det görs försök att korrigera dem exempelvis med ökad differentiering av inkomstgränserna med sikte på att den högsta avgiften ska tas ut bara hos familjer med inkomster över löntagarnas medelinkomst och att avgifterna i större utsträckning bestäms utifrån vårdtiderna.

4. Riksdagen förutsatte att konsekvenserna av den nu godkända avgiftsreformen följs med fokus på dimensioneringen av dagvårdspersonalen, småbarnsmammors deltagande i arbetslivet och i synnerhet hur olika klientgrupper utnyttjar servicen.

Införande av ett avgiftstak som täcker alla utgifter inom social- och hälsovården och beaktar klientens betalningsförmåga har utretts av den kommission som haft i uppgift att utreda en reform av avgiftspolitik och avgiftssystemet inom social- och hälsovården. I sitt betänkande från 2005 (STM julkaisuja 2005:10) granskade kommissionen möjligheterna att sammanslå avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården och självrisktaket inom sjukförsäkringen. Kommissionen ansåg att det ur klientens synvinkel vore motiverat och nödvändigt att minska den totala belastningen som föranleds av särskilda avgiftstak, men närmare ställningstaganden om en sammanslagning av avgiftstaken lämnades för fortsatt beredning. En av uppgifterna för SATA-kommittén, som utreder en totalreform av den sociala tryggheten, var att inom ramen för totalreformen utreda möjligheterna att sammanslå avgiftstaken. Enligt ett uppdragsavtal gjorde Stakes en utredning åt SATA-kommittén om möjligheterna att sammanslå avgiftstaken. Syftet med utredningen var att bedöma olika alternativ för sammanslagning av avgiftstaken samt någon annan alternativ modell som rättvist i övrigt skulle kunna förbättra situationen för klienter som utnyttjar kommunala tjänster och läkemedel i stor omfattning. Utgångspunkten för olika bedömningar var ett kostnadsneutralt slutresultat och verkningarna av alternativen granskades utgående från de klienter som använder tjänsterna, den kommunala social- och hälsovården och sjukförsäkringen. Utgående från Stakes utredning föreslog SATA-kommittén i sitt betänkande (STM selvityksiä 2009:62) att ett gemensamt avgiftstak för social- och hälsovårdstjänster införs så, att avgiftstaket för den kommunala hälso- och

sjukvården och självriskandelen för de årliga läkemedelskostnaderna inom sjukförsäkringen kombineras. Utanför det sammanslagna avgiftstaket lämnas då taket för resekostnader inom ramen för sjukförsäkringen. Utgångspunkten för den fortsatta beredningen bör vara en modell med ett kostnadsneutralt, platt avgiftstak (840 euro/år). Servicesedlarnas självriskandel ska beaktas i det gemensamma avgiftstaket till högst det belopp som motsvarar den kommunala serviceavgiften. I den fortsatta beredningen ska det också bedömas om det finns behov av ett s.k. mellantak inom den kommunala hälso- och sjukvården. Kommittén konstaterade därutöver att införandet av ett gemensamt avgiftstak inte är möjligt förrän Folkpensionsanstalten och kommunerna har ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för ändamålet till sitt förfogande.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering fortsätter utvecklandet av systemet med klientavgifter för att inte avgifterna inom social- och hälsovården ska utgöra ett hinder för användningen av tjänsterna. Avgiftstaken slås samman och förnyas. Avsikten är att skapa ett enhetligt system med avgiftstak inom hälso- och sjukvården genom att slå samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården och den årliga maximala självriskandelen för den lagstadgade sjukförsäkringens läkemedelskostnader. Ibrukttagandet av det enhetliga avgiftstaket förutsätter ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för genomförandet. Bestämmelserna om avgifter inom social- och hälsovården samlas i samma lag för att förbättra genomskinligheten i avgiftssystemet.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 15.9.2011 en arbetsgrupp med uppdrag att bereda förslag till utveckling av strukturerna för och innehållet i omvårdnad och vård av äldre dygnet runt samt riktlinjer för bestämmande av klientavgifterna för boendeservice för äldre. I enlighet med regeringsprogrammet ändras avgifterna för serviceboende utifrån de förslag som social- och hälsovårdsministeriets arbetsgrupp lade fram 2011 så att det för den boendeservice som kommunerna har ansvar för att ordna föreskrivs på riksnivå om enhetliga grunder för fastställande av klientavgifter. Dessutom förenhetligas avgifterna för intensifierat serviceboende och fastslås ett s.k. minimibelopp som ska stå till en persons förfogande.

Enligt regeringsprogrammet ska klientavgifterna utvecklas och man planerar att göra det i flera etapper på följande sätt: I den första etappen förbereds ändringar av avgifterna för det serviceboende som kommunerna är skyldiga att ordna. Enhetliga grunder för fastställande av klientavgifterna för denna boendeservice ska bestämmas på riksnivå. Dessutom förenhetligas avgifterna för intensifierat serviceboende och fastslås ett minimibelopp som ska stå till en klients förfogande. I den andra etappen införs ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvård genom en sammanslagning av avgiftstaken för den kommunala hälso- och sjukvården och den årliga självriskandelen för de läkemedelskostnader som omfattas av den lagstadgade sjukförsäkringen. Ett enhetligt avgiftstak kräver ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för genomförandet. I den tredje etappen samlas bestämmelserna om social- och hälsovårdsavgifter i en och samma lag.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 7.1.2013 en arbetsgrupp med uppgift att sammanställa redan befintliga förslag om klientuppgifter inom boendeservicen. Det är fråga om förslag som tidigare har lagts fram när ärendet förbereddes och som ska läggas till grund för beredningen av en regeringsproposition om klientavgifter inom serviceboendet. Utö-

ver beredningen av en lag om klientavgifter förbereder arbetsgruppen också en arbetsplan för den andra och tredje etappen av reformen. Arbetsgruppens mandat går ut 31.5.2014.

Genom en ändring av lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården reviderades fr.o.m. 1.8.2008 familjebegreppet som utgör grund för den avgift som tas ut för barndagvården så att det bättre motsvarar den faktiska familjestrukturen. Det innebär att i familjens storlek ska beaktas personer som lever i gemensamt hushåll i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden och dessutom deras minderåriga barn som bor i samma hushåll. Dessutom blev det flexiblere att flytta barn från halvdagsvård till heldagsvård. Kartläggningen av de strukturella problemen när det gäller dagvårdsavgifterna kommer att fortsätta i samband med totalrevideringen av lagen om barndagvård.

Kommittén för en reform av den sociala tryggheten, SATA-kommittén, gav också förslag om dagvårdsavgifterna. I det första skedet av reformen av klientavgifterna bereds partiella ändringar med hjälp av vilka de största bristerna i klientavgiftssystemet rättas till. Bl.a. ändras grunderna för avgifter för halvdags- och deltidsvård av småbarn så att de motsvarar den i förväg avtalade vårdtiden.

Effekterna av den reformering av avgifterna inom barndagvården som genomfördes 2008 förklaras i Institutet för hälsa och välfärds slutrapport som ges ut 2012. I rapporten granskas avgiftsreformens konsekvenser ur familjernas, kommunernas och statens synvinkel. Den lagstiftning som gäller klientavgifterna för den kommunala dagvården ändrades från och med 1.8.2008. Avsikten var att ändra avgifterna så att de bättre motsvarar den utveckling som skett i den allmänna utkomstnivån och social- och hälsoverksamhetens priser på 2000-talet. Begreppet familjestorlek som bestämmer avgifterna och inkomstgränsernas progressivitet ändrades. Samtidigt bands avgifterna till prisernas och lönernas indexutveckling. Förordningen om barndagvård ändrades så att det blir möjligt att uppnå målet om att barn i dagvårdsålder ska få vård snabbare när föräldrarna får arbete.

I rapporten beskrivs avgiftsreformens och förordningsändringens konsekvenser för barnfamiljers ekonomi, avgifternas progressivitet, kommunekonomin och personalutvecklingen inom dagvården. Likaså behandlas de nyaste forskningsrönen när det gäller effekterna av dagvården i korthet. Avgiftsreformen har enligt rapporten underlättat situationen för vissa specialgrupper såsom familjer med två vårdnadshavare med små inkomster och ensamförsörjare med inkomster under medelinkomsten. Ökningen av klientavgifterna betalas till största delen av hushåll med två vårdnadshavare som har inkomster som något överstiger medelinkomsten för familjer.

Enligt den enkät som sändes till kommunerna som en del av rapporten har konsekvenserna av ändringen av dagvårdsförordningen inte föranlett någon riksomfattande trend, men vissa spridda konsekvenser när det gäller att omedelbart få en dagvårdsplats kan ses i vissa kommuner. Även den kommunala finansieringen av dagvården har reellt sett hållits på nästan samma nivå under 2000-talet, medan klientavgifternas andel av utgifterna minskat klart även efter reformen.

I början av 2013 överfördes beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran och dagvårdstjänster samt förvaltningen och styrningen på området från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet.

Effektivisering av arbetet vid besvärsnämnden för social trygghet och förbättring av rättsäkerheten för dem som söker ändring

RP 58/2008 rd — RSv 59/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 10.6.2008 att besvärsnämnden för social trygghet får nödvändiga personella resurser för att kunna garantera medborgarnas rättssäkerhet och utöva effektiv verksamhet, att ledarskapet och arbets- och handläggningsprocesserna vid nämnden följs upp aktivt och att nödvändiga åtgärder vidtas för att förbättra verksamheten och förkorta handläggningstiderna.

2. Riksdagen förutsatte att behovet att överklaga socialförsäkringsärenden reduceras genom att besluten motiveras bättre och de berörda informeras mer och att det snabbt undersöks hur rättelseförfarandet för socialförsäkringsärenden fungerar i första instansen och vilka utvecklingsbehoven är.

Behandlingstiden för besvär påverkas av såväl antalet besvär som anländer till nämnden som antalet avgjorda ärenden. Dessutom kan behandlingen av besvär i nämnden påskyndas.

Lagstiftningen om utkomstskydd för arbetslösa, arbetspension, folkpension, sjukförsäkring och rehabilitering har gjorts klarare och detta förväntas i sin tur påverka antalet besvär som kommer till besvärsnämnden. För att minska antalet besvär trädde 1.7.2011 i kraft en lagändring som innebär att en försäkringsanstalt som beviljat en förmån (t.ex. FPA) i vissa fall kan avgöra ett ärende på nytt i ett enklare förfarande än för närvarande. Ändringarna minskar antalet ärenden som gäller undanröjande av beslut som ska behandlas vid besvärsnämnderna och lättar arbetsbördan.

Arbetsgruppen som utvecklat systemet med försäkringsläkare har i sin slutrapport 21.1.2014 lagt fram olika åtgärder som har som mål att öka dels transparensen i systemet i fråga och i hela socialförsäkringssystemet, dels invånarnas tilltro till systemet. Avsikten är också att öka öppenheten när det gäller besvärprocessen i utkomstskyddsärenden.

Beträffande besvärsnämnderna för utkomstskyddsärenden föreslår arbetsgruppen att ledamöternas skyldighet att uppge sina bindningar skrivs in i lag. Dessutom rekommenderar arbetsgruppen att man ökar den medicinska expertisen i besvärsnämnderna genom att vid nämnderna inrätta en läkartjänst på deltid eller ändra bestämmelserna om förstärkta sektioner, så att det vid behov kan ingå flera läkare i en förstärkt sektion. Arbetsgruppen rekommenderar vidare en ökning av andelen muntliga förhandlingar.

Arbetsgruppen föreslår också åtgärder som syftar till att utveckla motiveringen till besluten och informera klienterna. Avsikten är att förmåns- och ersättningsbesluten ska motiveras bättre genom att man kompletterar lagarna om förmåner med närmare bestämmelser om hur besluten ska motiveras. En regeringsproposition som gäller frågan kommer att förberedas under våren 2014. Medborgarna ska få ökade kunskaper om socialförsäkringssystemet genom information. Tanken är att medborgarna ska ha tillgång till samlade uppgifter om hur socialförsäkringens olika grenar fungerar och vilka faser som ingår i behandlingen av försäkringsärenden.

Med sina förslag till åtgärder vill arbetsgruppen också gynnsamt påverka antalet besvär som anländer till besvärsnämnden och förbättra rättssäkerheten hos dem som söker ändring.

Under de senaste åren har det gjorts lagändringar som lett till att det blivit möjligt att hos besvärsnämnden anföra besvär över nya grupper av förmåner (underhållsstöd, tolktjänster, psykoterapi som lagstadgad rättighet och garantipensioner). Ändringarna har i sin tur ökat antalet besvär. I viss mån på grund av det har antalet besvär inte minskat under tidigare år, men 2012 kom 21 200 besvär, medan antalet 2008–2010 var cirka 22 000 per år och 2011 så högt som 23 400.

För att öka antalet avgjorda besvär har besvärsnämnden tilldelats mer resurser sedan 2008. Nämnden har haft 10 extra anställda under 2008–2010 och 20 anställda år 2011 utöver de 48 ordinarie anställda. År 2012 uppgick antalet ordinarie anställda till 55 personer och dessutom fanns det 7 personer som var anställda för viss tid. Sedan 2013 består nämnden av 55 personer.

En lagändring som trädde i kraft 1.8.2008 underlättade behandlingen av ärenden i besvärsnämnden: nämnden indelades i två sektioner, de ärenden som behandlas i en sammansättning av fem medlemmar minskades, en sammansättning med en domare infördes och notarierna fick möjlighet att föredra enkla besvärärenden. Genom en lagändring som trädde i kraft 1.1.2011 har man dessutom ökat antalet ärendegrupper som får avgöras i en sammansättning med en domare.

Också den interna utvecklingen av besvärsnämnden är central för att verksamheten ska fungera smidigt. Arbetsprocesserna har auditerats av Villmanstrands tekniska universitet och processerna har förbättrats. Besvärsnämnden har också fäst särskild vikt vid ledningen av processerna, utbildningen av personalen och personalens arbetshälsa och vidtagit åtgärder för att förbättra dessa.

Vid besvärsnämnden var den genomsnittliga tiden för behandling av besvär längst i januari 2009, dvs. 18,4 månader. Den genomsnittliga behandlingstiden för hela 2009 var 17 månader. Efter det har tiderna förkortats till 15,3 månader år 2010 och 11,8 månader år 2011. Den genomsnittliga behandlingstiden 2012 var 9,7 månader och i december 9 månader. Motsvarande siffror för 2013 var 8,4 månader för hela året och 7,7 månader i december.

Sedan 2008 har besvärsnämndens oskäligt långa behandlingstider varit föremål också för Justitiekanslersämbetets granskning. I ett utlåtande i juni 2012 uppgav biträdande justitiekanslern att ärendet inte längre ger anledning till åtgärder.

Behandlingstiderna för besvär som anförts hos besvärsnämnden för social trygghet har så gott som halverats från sin högsta nivå. Målet på lång sikt har varit att förkorta den genomsnittliga behandlingstiden för ärenden vid besvärsnämnden för social trygghet till under 6 månader.

Med nuvarande personalstyrka avgörs uppskattningsvis 22 000 besvär per år och om antalet besvär håller sig på en skälig nivå, kommer behandlingstiden att ytterligare förkortas.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Skyldighet för stipendiater att ingå försäkring inom socialförsäkringen

RP 92/2008 rd — RSv 132/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 11.11.2008 att regeringen utreder möjligheten att utvidga försäkringsskyldigheten för stipendiater för att på varandra följande stipendier som sammanlagt omfattar minst fyra månader ska ingå i den obligatoriska försäkringen.

Den lagstiftning som gäller stipendiaters inkomstrelaterade socialskydd trädde i kraft vid ingången av 2009. Bl.a. med anledning av riksdagens uttalande har det i anslutning till lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA), som verkställer pensionsskydd för stipendiater enligt pensionslagen för lantbruksföretagare och lagstadgat olycksfallsskydd, enkom inrättats en delegation med uppdrag att utveckla stipendiaters socialskyddsärenden. I delegationen ingår representanter förutom för LPA även för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Delegationen för stiftelser och fonder rf, Centralkommissionen för konst, Forskarförbundet, Akava, Konstnärsgillet i Finland och Suomen Näyttelijäliitto – Finlands skådespelarförbund ry.

Vid LPA gjordes 2010 en särskild utredning om stipendiaternas förutsättningar för att arbeta oavbrutet i fyra månader. Utredningen och resultatet av den presenterades för den delegation som inrättats för utveckling av stipendiaters socialskydd vid delegationens möte 27.5.2010. Delegationen drog vid sitt möte den slutsatsen att det i det skedet inte behöver beredas några ändringar i den lagstiftning som gäller försäkring för stipendiaterna men att det finns skäl att återkomma till ärendet senare när man har mera erfarenhet av hur det nuvarande systemet fungerar.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering utreds de korta stipendiernas ställning i lagstiftningen om social trygghet.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 5.9.2012 en arbetsgrupp för personer som arbetar inom de kreativa branscherna och övriga personer som sysselsätter sig själva. Arbetsgruppens uppgift var att identifiera eventuella missförhållanden i den sociala tryggheten och i den beskattning som påverkar den sociala tryggheten för dessa persongrupper och lägga fram förslag till nödvändiga ändringar för att rätta till missförhållandena. Arbetsgruppen blev klar med sitt arbete 30.9.2013 (STM:n raportteja ja muistioita 2013:34). Arbetsgruppen hade som uppgift att på grundval av en utredning som gjorts av Delegationen för stipendiater bland annat utreda dels vilken betydelse stipendieperioder som är kortare än fyra månader har med tanke på försäkringen vid stipendiearbete, dels eventuella övriga missförhållanden i stipendiaternas sociala trygghet som delegationen har noterat, och utifrån det lägga fram behövliga ändringsförslag. Utgående från detta föreslog arbetsgruppen att korta fortsatta stipendier som beviljats stipendiater i en forskar- eller konstnärsgrupp för ett visst projekt för stipendieperioder som är kortare än fyra månader skulle kunna slås samman med en tidigare stipendieperiod för LFöPL-försäkrade som arbetar i gruppen, förutsatt att projektarbetet fortsätter utan avbrott. Arbetsgruppen föreslog vidare att tilläggsfinansiering som beviljats dem som arbetar i en forskar- eller konstnärsgrupp för ett visst projekt och som

hänför sig till en redan LFöPL-försäkrad stipendieperiod, skulle kunna beaktas i LFöPL-försäkringen. Utifrån de utredningar som arbetsgruppen tagit del av ansåg den samtidigt att det i övriga situationer, till exempel i fråga om stipendiater som arbetar ensamma, inte är ändamålsenligt att i stipendiaternas LFöPL-försäkring beakta stipendier som beviljats för arbetsperioder som är kortare än fyra månader.

Arbetsgruppens rapport sändes på remiss och remissbehandlingen avslutades 10.1.2014. Social- och hälsovårdsministeriet har för avsikt att vidta nödvändiga åtgärder utifrån arbetsgruppens förslag och de utlåtanden som lämnats om dem bland annat för att ändra lagstiftningen om stipendiaternas LFöPL-försäkring.

Ersättning för dosdispensering av läkemedel

RP 134/2008 rd — RSv 106/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 4.11.2008 att den utredning som gäller regleringen av dosdispenseringen av läkemedel innefattar en utvärdering av hur ändamålsenliga och totalt sett lönsamma de begränsningar är som gäller ersättningen för dosdispensering, såsom kravet på minst sex ersättningsgilla läkemedel, och att behövliga förslag för ändring av lagstiftningen läggs fram.

Enligt 5 kap. 10 § i sjukförsäkringslagen (1224/2004) har en försäkrad som fyllt 75 år rätt till ersättning för kostnaderna för dosdispensering om han eller hon när dosdispenseringen inleds har minst sex läkemedel som ska ersättas enligt sjukförsäkringslagen och som lämpar sig för dosdispensering. Dessutom ska hans eller hennes medicinering ha kontrollerats i syfte att eliminera onödig medicinering och dubbel medicinering med oönskade interaktioner och en övergång till dosdispensering vid långvarig läkemedelsbehandling vara medicinskt motiverad.

Under social- och hälsovårdsministeriets ledning fanns en arbetsgrupp som utredde utvecklingsbehoven för apoteksverksamheten inom öppenvården. I arbetsgruppens promemoria, som färdigställdes våren 2011, fanns det många förslag till utveckling av den maskinella dosdispenseringen. Ett förslag var att ersättningskriterierna för doseringsarvodet ska justeras för att stödja en ändamålsenlig läkemedelsbehandling av långtidssjuka.

I syfte att utveckla apoteksverksamheten och den övrig läkemedelsförsörjningen tillsatte social- och hälsovårdsministeriet 18.11.2013 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda hur apotekssystemet och den övriga läkemedelsförsörjningen ska utvecklas för att tillgodose befolkningens behov av läkemedel när social- och hälsovårdsstrukturerna förändras. Arbetsgruppens mandat går ut i slutet av 2014. I arbetsgruppen kommer man bland annat att bedöma behoven av att utveckla dosdispenseringen.

Övergripande reform av pensionsfonderna

RP 152/2008 rd — RSv 8/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 25.2.2009 att regeringen omedelbart bereder en övergripande reform av pensionsfonderna som innefattar nya tilläggpensionsarrangemang, tillgodoser de försäkrades och arbetsgivarnas rättigheter och skyldigheter och tryggar pensionsstiftelsernas och pensionskassornas villkor på lämpligt sätt.

Bakom uttalandet ligger riksdagens tidigare uttalande RP 156/2005 rd – RSv 34/2006 med nästan samma innehåll och med anledning av vilket social- och hälsovårdsministeriet i februari/mars 2008 beslöt att i första hand bereda en internationellt konkurrenskraftig reform om tilläggpensioner som skulle gälla premiebaserade tilläggpensionsarrangemang vid de nuvarande pensionsstiftelserna och pensionskassorna. Behövliga bestämmelser skulle tas in i en särskild lag och gällande lag om pensionsstiftelser (1774/1995) och lag om försäkringskassor (1164/1992) skulle fungera som bakgrundslagar för den särskilda lagen.

De lagar som ingick i reformen, dvs. 173/2009, 174/2009 och 175/2009, antogs 27.3.2009 och trädde i kraft 1.4.2009.

Under året slutfördes förhandlingarna om det 2007 ändrade förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om minimikrav för ökad rörlighet för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter (KOM(2007)603 slutlig).

Beredningen av den övergripande reformen fortsatte under berättelseåret. En bedömningspromemoria som utarbetats av ministeriet var ute på remiss våren 2013. Ministeriet tillsatte 30.5.2013 en brett upplagd arbetsgrupp med uppgift att förbereda en totalrevidering av lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor. Arbetsgruppens mandat går ut 30.6.2015.

År 2014 förväntas kommissionen komma med förslag till ändring av direktivet om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut 2003/41/EG.

I beredningen av reformen kommer EU:s bestämmelser och de ändringar som föreslås i dem att beaktas. Ändringarna gäller åtminstone sådana pensionsstiftelser och pensionskassor som bedriver annan än lagstadgad försäkringsverksamhet.

När det gäller förslagen om pensionsstiftelser och pensionskassor bör det anses vara avgörande att socialskyddet verkställs effektivt och säkert. I fråga om tilläggpensioner bör man se till att avgörandena uppfyller EU-regleringen. Skillnaderna mellan arbetspensionsanstalterna och de pensionsanstalter som har hand om tilläggpensioner i en konkurrenssituation kommer att beaktas vid beredningen av lagstiftningen.

Service och stöd på grund av handikapp

RP 166/2008 rd — RSv 181/2008 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 10.12.2008 att regeringen följer upp hur reformen verkställs och vilka effekter den har och utifrån uppföljningen bedömer lagstiftningens funktion och kostnadskonsekvenser i sin helhet samt eventuella behov av preciseringar.

Institutet för hälsa och välfärd har följt upp revideringen av handikappservicelagen på det sätt som bestämts i resultatavtalet mellan institutet och social- och hälsovårdsministeriet. Institutet för hälsa och välfärd har genomfört en separat enkät om år 2013 i kommunerna. I enkäten har ändringarna i handikappservicelagen beaktats och resultatet av enkäten kommer att rapporteras hösten 2014. Dessutom har Institutet för hälsa och välfärd på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet genomfört en uppföljningsundersökning av kostnadseffekterna av handikappservicelagen. Slutrapporten från uppföljningen blev klar i slutet av 2013 (Väisänen, Antti, Linnosmaa, Ismo, Nurmi-Koikkalainen, Päivi, Eskelinen, Janne (2013). Tutkimus vuoden 2009 vammaispalvelulain muutosten vaikutuksista asiakasmääriin ja kustannuksiin. THL, Raportti 1/2014).

Huvudvikten i undersökningen lades på bedömningen av de kostnadseffekter som lagändringarna om personlig assistans gav upphov till. Bedömningen gjordes med hjälp av en statistisk modell med kommunvisa uppgifter. I modellen beaktades förutom lagändringarna också andra faktorer som kunde förklara ökningen av antalet klienter.

I lagändringen 2009 har antalet klienter som omfattas av den subjektiva rätten till personlig assistans för personer med svår funktionsnedsättning märkbart ökat. År 2012 uppgick antalet klienter med personlig assistans till närmare 13 500, vilket var 8 000 fler än 2008. Förhållandevis mest ökade antalet klienter över 65 år. Av en undersökning framgår att antalet klienter med personlig assistans ökade till följd av lagändringen med 4 900 klienter och de totala kostnaderna med 39 miljoner euro under 2008–2011. Kostnadsökningen var betydligt högre än de 25 miljoner euro som beräknats i regeringspropositionen. De nya klienterna hade dock genomsnittligt sett färre timmar med personlig assistans än de gamla klienterna, vilket dämpade kostnadsökningen. Efter lagändringen har antalet timmar med personlig assistans och kostnaderna för assistansen per klient i snitt minskat. Men spridningen mellan klienterna är stor när det gäller såväl timmar som kostnader.

Forskning visar att kommunens storlek och åldersstrukturen är avgörande för hur stor andel av kommunens befolkning som får personlig assistans. Andra faktorer som förklarar den relativa andelen personer med personlig assistans i kommunen är antalet svårt funktionshindrade klienter inom serviceboendet och antalet ungdomar under 18 år som får vård med stöd av stödet för närståendevård. Dessa ökar andelen personer med personlig assistans i kommunen. Antalet klienter med rätt till personlig assistans skulle ha ökat även om lagen inte hade ändrats bl.a. till följd av att befolkningen åldras och institutionsvården minskar. I kostnadsberäkningen hade man dock inte beaktat de eventuella indirekta verkningarna av till exempel att institutionsvården avvecklas och ersätts med andra tjänster.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 3.5.2013 en arbetsgrupp för att utreda förutsättningarna för en revidering av speciallagstiftningen om socialvård för personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen har som uppgift att samordna den nuvarande handikappservicelagen och specialomsorgslagen till en ny särskild lag om service för personer med funktionsnedsättning för att trygga en jämlik service för olika grupper med funktionsnedsättning. Till arbetsgruppens uppgifter hör också att klarlägga övriga behov av revidering av den speciallagstiftning som gäller personer med funktionsnedsättning. Arbetsgruppen ska senast 31.12.2014 utifrån sin utredning lägga fram ett förslag i form av en regeringsproposition till ny lag om särskild service för personer med funktionsnedsättning och bedöma kostnadseffekterna av reformen. Institutet för hälsa och välfärds utredning om de kostnadseffekter som ändringarna av handikappservicelagen ger upphov till kan utnyttjas när man beräknar kostnaderna för den nya speciallagstiftningen.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Informationsstyrning inom social- och hälsovården

Övriga 2/2008 rd — RSk 15/2008 rd

Revisionsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att regeringen förbättrar den ekonomiska styrningen genom att se över statsandelarna och finansieringen av social- och hälsovården för att de ska uppmuntra kommunerna att bli mer kostnads- och kvalitetsmedvetna i sin verksamhet och att utveckla sin servicestruktur.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen i samband med reformen av regionalförvaltningen avsätter tillräckligt mycket medel för regionalförvaltningens styr- och kontrollverksamhet och ger den möjligheter att satsa på förebyggande styrning.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska statsandelsystemet omarbetas som en del av kommunstrukturreformerna. Samtidigt ska systemet förenklas och göras klarare och dess sporrande egenskaper förbättras. Omarbetandet av systemet inleddes 2012.

2. Lagen om statsandel för kommunal basservice trädde i kraft 29.12.2009. I lagen sammanförs inom finansministeriets förvaltningsområde av de nuvarande förvaltningsområdesspecifika statsandelarna, med vissa undantag, den allmänna statsandelen och statsandelarna för social- och hälsovården, förskoleundervisning och grundläggande utbildning, bibliotek, allmän kulturverksamhet och sådan grundläggande konstundervisning vars finansiering är invånarbaserad. Med undantag av förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen förändrade reformen inte de gällande invånarbaserade bestämningsgrunderna för statsandelarna. I de sammanslagna statsandelarna tillämpas en enda statsandelsprocent. Lagen trädde i kraft 1.1.2010.

3. Uppgifterna vid länsstyrelsernas social- och hälsovårdsavdelningar överfördes till regionförvaltningsverken vid ingången av 2010. Anslag för regionförvaltningsverkens

omkostnader delas ut av finansministeriets kommun- och regionförvaltningsavdelning. Med omkostnadsanslagen finansieras myndigheternas löneutgifter och andra personalutgifter, utgifter för lokaler, resekostnader, ämbetsverkets normala ADB-utgifter och övriga konsumtionsutgifter. Övriga omkostnadsanslag avsedda för regionförvaltningsmyndigheternas skötsel av sektorministeriernas uppgifter – s.k. substansanslag – budgeteras och bruksprincipen och andra villkor antecknas i budgeten under sektorministeriernas huvudtitel. Sektorministerierna delar ut anslagen, styr och övervakar användningen av dem samt redogör för användningen. När det gäller arbetarskyddet sköts finansieringen via social- och hälsovårdsministeriet. Ärendet ger inte längre anledning till vidare åtgärder.

I statsbudgeten för 2013 har det överförts 420 000 euro från moment 33.70.50 (hälsofrämjande verksamhet) till moment 28.40.01 (regionförvaltningsverkens omkostnader). Med anslaget för den hälsofrämjande verksamheten har man finansierat regionförvaltningsverkens försöks- och utvecklingsprojekt som anknyter till genomförandet av alkoholprogrammet samt annan hälsofrämjande verksamhet. Verksamheten har konstaterats vara nödvändig och överfördes därför till regionförvaltningsverken där den ingår i basverksamheten. Genom överföringen garanteras en fortsatt utveckling av den hälsofrämjande verksamheten och förebyggandet av alkohol- och narkotikarelaterade skador samtidigt som den minskar det administrativa arbetet vid såväl social- och hälsovårdsministeriet som regionförvaltningsverken.

Social- och hälsovårdsministeriet anser att revisionsutskottets förslag att stryka punkt 2 i uttalandet är motiverat.

I fråga om punkt 3 i uttalandet konstaterar social- och hälsovårdsministeriet att överföringen av 420 000 euro i budgeten för 2013 från moment 33.70.50 (hälsofrämjande verksamhet) till moment 28.40.01 (regionförvaltningsverkens omkostnader) har stärkt och befäst regionförvaltningsverkens hälsofrämjande arbete och förebyggandet av missbruksrelaterade skador. Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Servicesedlar

RP 20/2009 rd — RSv 67/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

2. Riksdagen förutsatte att det i samband med en reform av avgiftstaket utreds på vilket sätt självriskerna för servicesedlar beaktas i avgiftstaket.

Vid social- och hälsovårdsministeriet inleddes en uppföljning och utvärdering av effekterna av lagstiftningen om servicesedlar 2012.

I samband med det arbete som utfördes av kommittén för en totalreform av den sociala tryggheten, dvs. SATA-kommittén, utredde man även klientavgifterna inom social- och hälsovården och utvecklingsbehov som hänför sig till dem. Kommittén föreslog 18.12.2009 att ett enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården byggs upp så att avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården kombineras med självriskandelen för de årliga läkemedelskostnaderna inom ramen för sjukförsäkringen. Utanför det sammanslagna avgiftstaket

lämnas då taket för resekostnader inom sjukförsäkringen. Utgångspunkten för den fortsatta beredningen bör vara en modell för ett kostnadsneutralt, platt avgiftstak (840 €/år). Servicesedlarnas självriskandel ska beaktas i det gemensamma avgiftstaket till högst det belopp som motsvarar den kommunala serviceavgiften. I den fortsatta beredningen ska det också bedömas om det finns behov för ett s.k. mellantak inom den kommunala hälso- och sjukvården.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering fortsätter utvecklandet av systemet med klientavgifter. Avgiftstaken slås samman och förnyas. Avsikten är att skapa ett enhetligt system med avgiftstak inom hälso- och sjukvården genom att slå samman avgiftstaket för den kommunala hälso- och sjukvården och den årliga maximala självriskandelen för den lagstadgade sjukförsäkringens läkemedelskostnader. I bestämmelserna om avgiftstak ska även självrisken för servicesedlar beaktas. Det enhetliga avgiftstaket förutsätter ett elektroniskt informationssystem som lämpar sig för genomförandet.

I slutet av 2012 lämnade social- och hälsovårdsministeriet en utredning om servicesedlar inom social- och hälsovården till social- och hälsovårdsutskottet. Som bilaga till utredningen finns en rapport som social- och hälsovårdsministeriet begärt av Institutet för hälsa och välfärd. I rapporten granskas effekterna av servicesedlar utifrån forskningsresultat.

Den nuvarande lagstiftningen om servicesedlar har funnits i fyra år. Hittills har servicesedlarnas andel av kommunernas serviceproduktion varit obetydlig. Servicesedelsystemets betydelse kommer dock sannolikt att öka, och i framtiden bör dess effekter granskas noggrannare. År 2013 inledde social- och hälsovårdsministeriet en revidering av avgiftslagstiftningen. I samband med det kommer man att utreda i vilken utsträckning självrisken i servicesedeln ska beaktas i avgiftstaket.

Utveckling av partiell sjukdagpenning

RP 62/2009 rd — RSv 71/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 3.6.2009 att regeringen undersöker möjligheterna att förlänga maximitiden för partiell sjukdagpenning och utifrån undersökningen bedömer behoven av att ändra författningar.

När riksdagens social- och hälsovårdsutskott behandlade regeringens proposition 69/2009 rd framkom behovet av en eventuell förlängning av den partiella sjukdagpenningen från nuvarande 72 vardagar. En förlängning kan vara nödvändig vid läkningsprocessen efter långvariga sjukdomar, såsom vissa mentala störningar. En vidareutveckling av ärendet ansågs emellertid kräva utvärdering och uppföljning av systemet och därefter förhandlingar med arbetsmarknadsparterna om en utveckling av den partiella sjukdagpenningen utifrån resultaten. Riksdagen förutsatte emellertid när lagen godkändes att regeringen undersöker möjligheterna att förlänga maximitiden för partiell sjukdagpenning och utifrån undersökningen bedömer behoven av att ändra författningar.

Användningen av partiell sjukdagpenning har undersökts på Folkpensionsanstaltens och arbetshälsoinstitutets försorg. Enligt undersökningen har erfarenheterna av förmånsanvändningen i huvudsak varit positiva. Utöver en vidareutvecklad lagstiftning krävs det att attityderna i själva arbetslivet förändras mera än hittills. Också den information som ges är av stor betydelse. I praktiken är det så att man i vårt land arbetar heltid eller inte alls. Olika mellanformer har ansetts vara ett sätt att förlänga arbetskarriärerna. På uppdrag av Masto-projektet, som koordinerades av social- och hälsovårdsministeriet, utförde TNS Gallup Oy år 2010 en undersökning av användningen av partiell sjukdagpenning och olika sätt att stödja arbetsförmågan i Finland 2010. I undersökningen intervjuades representanter för personaladministrationen eller andra arbetsgivarrepresentanter i 303 medelstora och stora företag och organisationer. Över 40 procent av respondenterna berättade att partiell sjukdagpenning har använts i deras företag eller organisation. Över hälften av företagen hade ännu inte använt sig av partiell sjukdagpenning, men största delen av dem, 44 procent, meddelade att de ställde sig positivt till att ta partiell sjukdagpenning i bruk om behovet skulle uppstå. Den vanligaste orsaken till att partiell sjukdagpenning inte utnyttjades var att man inte hade haft behov av denna möjlighet. De två näst vanligaste orsakerna var att arbetstagarna inte visste om denna möjlighet eller inte var intresserade av den och att arbetsgivarna inte var informerade. Utöver ovetskapen lade arbetets beskaffenhet hinder för användningen av partiell sjukdagpenning. Användningen hindrades också av uppfattningen om ibruktagandet som besvärligt.

Antalet mottagare av partiell sjukdagpenning uppgick år 2009 till 2 180. Under 2010 fördubblades antalet mottagare jämfört med 2009. Antalet mottagare av partiell sjukdagpenning uppgick till 4 737. År 2011 var antalet 6 907 och 8 744 år 2012. Den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 2010 verkar vara lyckad. Behovet och möjligheten att förlänga maximitiden för partiell sjukdagpenning kan bäst bedömas när det finns erfarenhet av denna åtgärd vid sidan av andra åtgärder som hjälper arbetstagarna att orka i arbetslivet.

Enligt den del i regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering som gäller utvecklande av arbetslivet och förlängda arbetskarriärer har arbetsoförmåga en betydande negativ inverkan på arbetskarriärens längd. Därför vill regeringen lägga vikt vid förebyggandet av arbetsoförmåga och en ökad sysselsättning av partiellt arbetsföra för att förlänga tiden i arbetslivet. Detta kräver framförallt hälsofrämjande åtgärder och utveckling av företagshälsovård, rehabilitering och arbetsliv. Enligt regeringsprogrammet ska möjligheterna till deltidsarbete förbättras genom att det blir lättare att få bl.a. partiell sjukdagpenning. Därför bör bl.a. arbetsuppgifter och arbetstider ordnas så att de bättre än för närvarande motsvarar arbetstagarnas behov vid partiell arbetsförmåga och rehabilitering. Arbetsgivarnas beredskap och incitament för att anställa partiellt arbetsföra ska främjas och vidareutvecklas.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 11.4.2012 en arbetsgrupp med uppgift att bereda ett handlingsprogram som ska främja sysselsättningen av partiellt arbetsföra. Arbetsgruppen lämnade sitt betänkande 11.12.2013 (STM 2013:37). Under arbetets gång förberedde arbetsgruppen en regeringsproposition med förslag till lag om ändring av sjukvårdslagen (RP 128/2013 rd). Enligt den av riksdagen godkända lagändringen (972/2013) som trädde

i kraft i början av 2014 förlängdes maximitiden för betalning av partiell sjukdagpenning från 72 till 120 vardagar.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Främjande av sjukpensionärers återgång i arbete

RP 72/2009 rd — RSv 105/2009 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 25.9.2009 att man under försökstiden bevakar om inkomstgränsen 600 euro och maximitiden två år för att låta pensionen vila är lämpliga och under den fortsatta beredningen av lagstiftning bedömer om de behöver ändras.

Den temporära försökslagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete har ändrats genom lag 1189/2010, som trädde i kraft 1.3.2011. Inkomstgränsen för vilande invalidpensioner höjdes från 600 euro till 687,74 euro i månaden. Den nya inkomstgränsen är lika hög som den garantipension som betalats ut under samma tid. Den förra inkomstgränsen på 600 euro var en fast inkomstgräns. Den nya inkomstgränsen bands till folkpensionsindex. I början av 2013 steg den månatliga inkomstgränsen till 732,13 euro och från början av 2014 är gränsen 743,38 euro. Den temporära lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete gällde till slutet av 2013.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 11.4.2012 en arbetsgrupp med uppgift att förbereda ett handlingsprogram som främjar sysselsättningen av partiellt arbetsoförmögna (STM021:00/2012). Arbetsgruppens mandat gick ut 31.10.2013. Social- och hälsovårdsministeriet har i samarbete med arbetsgruppen förberett en regeringsproposition (RP 131/2013 rd). I propositionen föreslås det att den temporära lagen om främjande av sjukpensionärers återgång i arbete ska förlängas till utgången av 2016. Enligt propositionen ska lagens verkningar på sysselsättningen av sjukpensionärer bedömas under lagens giltighetstid. Det föreslås också att lagen förblir temporär, eftersom betydande ändringar av arbetspensionslagarna planeras träda i kraft i början av 2017. Lagen stadfästes 13.12.2013 och trädde i kraft 1.1.2014.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Effekten av lagen om vuxenutbildningsstöd

RP 152/2009 rd — RSv 204/2009 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen förutsatte 30.11.2009 att regeringen före utgången av 2012 lämnar en rapport till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet om hur lagen om vuxenutbildningsstöd fungerar och i vilken mån lagens syfte har uppnåtts och om hur många som fått vuxenutbildningsstöd.

Arbetsmarknadsorganisationernas ramavtal för tryggheten av konkurrenskraften och sysselsättningen i Finland undertecknades den 28 november 2011. I samband med det tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att granska användningen av vuxenutbildningsstödet och bereda förslag till utveckling av Utbildningsfondens verksamhet. I sin promemoria anser arbetsgruppen att reformen av vuxenutbildningsstödet 2010 enligt tillgängliga uppgifter är ett steg i rätt riktning och överensstämmer, om man ser till bland annat det ökade antalet förmånstagare, med målen för reformen. År 2011 fick 11 104 personer vuxenutbildningsstöd, medan antalet stödtagare 2009 var 7 319. Arbetsgruppen föreslog en ändring av villkoren för jämkat vuxenutbildningsstöd, så att beloppet av den fulla skyddsdelen höjs till 250 euro per månad. Arbetsgruppen föreslog vidare att den maximala stödtiden förlängs till 19 månader. Arbetsgruppens förslag har genomförts och trädde i kraft den 1 augusti 2013.

Ärendet ger inte längre anledning till åtgärder.

Ändringar i lagen om hemkommun och i socialvårdslagen

RP 101/2010 rd — RSv 261/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen förutsatte 13.12.2010 att regeringen 1) noga bevakar hur reformen påverkar bl.a. kostnadsfördelningen mellan kommunerna och 2) utreder alla aspekter kring hemkommunen för personer som bor självständigt och omfattas av öppenvården och i förekommande fall tar itu med att bereda ändringar i lagstiftningen.

I enlighet med det resultatavtal som Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd har ingått genomförde institutet i maj 2013 en enkät som riktade sig till kommunerna, och resultatet av enkäten offentliggjordes hösten 2013 (Ulla Lehtonen, Eeva Nykänen och Marja Pajukoski: Kotikuntalain ja sosiaalihuoltolain 1.1.2011 voimaan tulleiden muustosten vaikutukset kunnissa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Työpäperi 35/2013). Enkäten besvarades av 129 kommuner och samarbetsområden.

Enligt undersökningen hade 207 personer utnyttjat rätten enligt 16 a § i socialvårdslagen att ansöka om service i en annan kommun och 84 personer rätten enligt 3 a § i lagen om hemkommun att som hemkommun välja den faktiska boendekommunen där personen är placerad, alltså totalt 291 personer.

1) När en person byter hemkommun med stöd av bestämmelserna ovan ska personens tidigare hemkommun ha fortsatt ansvar för kostnaderna för familjevård, institutionsvård eller boendeservice som ordnas för personen. Kommunernas svar på Institutet för välfärd och hälsas enkät visade att byte av hemkommun inte har gjorts i någon större utsträckning och att lagändringen med några få undantag inte har haft några betydande ekonomiska eller andra följder för kommunerna.

I samband med beredningen av lagen om ordnandet av social- och hälsovården konstaterades det att 42 b § i socialvårdslagen, som innehåller bestämmelser om hur ersättnings-

ansvaret ska fördelas mellan kommunerna i liknande situationer, kan upphävas på de grunder som anges ovan. Under våren 2014 kommer man att avgöra om förslaget i fråga ska tas med i regeringens proposition med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården. Eftersom syftet med lagen i princip är att överföra ansvaret för att ordna social- och hälsovård på social- och hälsovårdsområden som omfattar flera kommuner, skulle också detta i sin tur minska behovet av den typen av system med kostnadsersättningar som vi har i dag.

2) I Institutet för hälsa och välfärds enkät fanns också en fråga om huruvida lagstiftningen bör ändras så att även de som omfattas av öppenvård skulle kunna ansöka om service i en annan kommun och bli invånare i kommunen i fråga.

Av de 112 kommuner eller samarbetsområden som besvarat frågan ansåg 88 att det inte fanns något behov av lagändringar. Som orsak angavs ofta att de som omfattas av öppenvård har möjlighet att byta hemkommun också utan särskild lagstiftning. En del av dem som hade besvarat frågan uttryckte oro för att kostnaderna, det administrativa arbetet och tvisterna mellan kommunerna skulle öka. En annan uttalad farhåga var att en utvidgning av möjligheten att byta hemkommun kan göra det svårare att förutse servicebehovet i kommunen i fråga.

Bland dem som besvarat frågan ansåg 24 en ändring vara nödvändig, och motiverade sin ståndpunkt med valfrihet, rättvisa och behovet av att tillförsäkra alla samma möjligheter.

Huruvida det är nödvändigt med lagändringar när det gäller klienter inom öppenvården kan inte bedömas bara utifrån undersökningen ovan. Saken kommer att utredas noggrannare.

Jämställdhetsredogörelse

SRR 7/2010 rd — RSk 51/2010 rd

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

Riksdagen godkände 2.3.2011 följande ställningstaganden med anledning av redogörelsen:

1. riksdagen omfattar regeringens riktlinjer för att främja jämställdheten och förutsätter att

2. regeringen bereder en proposition om att ändra jämställdhetslagen bland annat så att skyldigheten att göra lönekartläggningar preciseras, personalens medbestämmande och rätt till information ökar när jämställdhetsplaner och lönekartläggningar görs på arbetsplatsen, skyldigheten att upprätta en handlingsplan för jämställdhet utvidgas så att den också gäller skolor med grundläggande utbildning och lagen kompletteras med bestämmelser om skydd för transpersoner och medling i diskrimineringsfall,

3. handlingsprogrammet för att motverka våld mot kvinnor anvisas tillräckliga anslag i statsbudgeten som möjliggör långsiktig verksamhet,

4. antalet platser på och den regionala omfattningen för skyddshemmen höjs till nivån enligt Europarådets rekommendationer och alla behövande får tillgång till tjänsterna,

5. resurserna för jämställdhetsarbetet ökas genom att:
 - jämställdhetsombudsmannen anvisas anslag för att anställa mer personal för övervakning och styrning enligt skyldigheterna i jämställdhetslagen och
 - Centret för jämställdhetsinformation Minna tilldelas mer resurser och finansieringen fortsätter efter 2012, och att
6. regeringen lämnar riksdagen nästa jämställdhetspolitiska redogörelse senast 2021 och, som halvtidsrapport om genomförandet av redogörelsen, en utredning till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet senast 2016 om de åtgärder som vidtagits och hur jämställdheten utvecklats.

Statsrådet beslutade 6.4.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

2. En arbetsgrupp som tillsatts av regeringen lämnade sitt förslag till ändring av jämställdhetslagen 25.6.2013. Ändringen gällde lönekartläggningar och personalens medbestämmande och rätt till information när jämställdhetsplaner och lönekartläggningar görs upp. Möjligheten att i lagen införa bestämmelser om medling i diskrimineringsfall ska utredas. Regeringen har fortsatt bereda en ändring av jämställdhetslagen så att skyldigheten att upprätta en handlingsplan för jämställdhet utvidgas till att gälla också skolor med grundläggande utbildning, och lagen kompletteras med bestämmelser om skydd för könsminoriteter.

3. De ministerier som ansvarar för genomförandet av programmet (inrikesministeriet, justitieministeriet och social- och hälsovårdsministeriet) har föreslagit anslag för programmet i budgeterna för respektive förvaltningsområde. Genomförandet av programmet anpassas till resurserna. När ministergruppen för den inre säkerheten 10.6.2010 godkände genomförandet av programmet för att minska våldet mot kvinnor förutsatte den samtidigt att programmet genomförs inom ramen för respektive förvaltningsområdes budget. Det största behovet av anslag drabbar social- och hälsovårdsministeriet eftersom åtgärderna för programmet till största delen ska vidtas inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Anslaget beviljas per år, vilket innebär att man inte känner till beloppet av de anslag som beviljas under kommande år.

SHM har beviljat ett anslag på 100 000 euro för 2013 för genomförandet av ett program som ska minska våldet mot kvinnor. Dessutom finansierar ministeriet projektet MARAK med 22 000 euro (SHM/Heidi Manns-Haatanen).

Vid justitieministeriet genomfördes programmet som en del av ministeriets verksamhet och inom ramen för budgeten. Följande anslag kan specificeras: 9 000 euro i statsbidrag för brottsbekämpning för ett projekt som riktar sig till invandarmän, bl.a. för att bekämpa sexualbrott. Dessutom har ministeriet förbundit sig att stödja genomförandet av projektet MARAK med 22 000 euro under projektets tredje år (JM/Mervi Sarimo).

Polisavdelningen vid inrikesministeriet och Polisstyrelsen konstaterar att det är omöjligt att i efterhand specificera finansieringen av åtgärderna, eftersom finansieringen inte är öronmärkt. Verksamheten ingår i polisens dagliga arbete, och de flesta åtgärder har vidtagits inom strukturerna i samband med utvecklingen av verksamheten eller andra åtgärder. Den enda verksamhet som kan specificeras är MARAK och polisavdelningen har bidragit med 22 000 euro till finansieringen av kostnaderna för projektet (Mikko-Petteri Masalin/IM).

Arbets- och näringsministeriet har beviljat 17 000 euro för utbildningar som handlar om att identifiera och ingripa i våld. I utbildningarna deltog cirka 500 personer som arbetar med etniska minoriteter och invandrare (bl.a. social- och hälsovården, polisen, skolor och läroanstalter, Mödra- och skyddshem, arbets- och näringscentraler, förläggningar för asylsökande, tolktjänster, organisationer och projekt) (ANM/Paula Karjalainen).

Av de totalt 59 åtgärderna i programmet hade 19 fullföljts och 22 inletts i slutet av 2013. För sju av åtgärderna har en plan upprättats. Elva åtgärder har ännu inte inletts, och av dessa är största delen forskningsprojekt som kräver särskild finansiering eller tjänster avsedda för personer som utsatts för sexuellt våld. Utifrån uppföljningen kan man sluta sig till att genomförandet av åtgärderna har förlopt mer smidigt vid de ministerier som har finansierat projektet med egna anslag.

4. Social- och hälsovårdsministeriet lät 2010 göra en utredning ”Skyddshemstjänster som erbjuds offer för våld i närrelationer och inom familjen”. I utredningen kartlades situationen i fråga om skyddshem i Finland och gavs rekommendationer om åtgärder som förbättrar situationen. I de flesta fallen upprätthålls skyddshemmen av organisationer men även vissa kommuner erbjuder denna tjänst. Skyddshemmens utbredning så att de skulle finnas i hela landet har framskridit långsamt. Under 2013 upprättades kvalitetskriterier för verksamheten. Också i slutrapporten från den arbetsgrupp som diskuterat en totalreform av socialvårdslagen anges våld i nära relationer och inom familjen som en sådan orsak till särskilt stöd som kommunerna är skyldiga att beakta. Under våren och sommaren 2013 förbereddes en ändring av socialvårdslagen enligt vilken kommunerna tilldelas ansvaret för att ordna skyddshemsverksamheten. På grund av att det inte fanns nödvändiga anslag fördes regeringspropositionen inte vidare. I fråga om besluten om genomförandet av det strukturpolitiska programmet fattade regeringen 29.11.2013 beslut om att överföra ansvaret för skyddshemmen på staten från 1.1.2015. För detta krävs det lagstiftning som kommer att förberedas i början av 2014 (SHM/Heidi Manns-Haatanen).

5. Anslaget för jämställdhetsombudsmannens personal liksom även resurserna för Centret för jämställdhetsinformation Minna är oförändrade. Den tidigare motsvarande finansieringen av centret har tagits med i ramarna för åren 2012–2015.

– i ministeriets ramförslag för 2014–2018 har införts två nya tjänster vid jämställdhetsmannens byrå.

Under 2013⁴ är anslagen för jämställdhetsombudsmannens personal oförändrade, men de övriga omkostnadsanslagen har ökat.

Centret för jämställdhetsinformation Minna har från 1.1.2013 flyttats permanent till Institutet för hälsa och välfärd på social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Institutet för hälsa och välfärd har skurit ner anslagen för centret för 2014.

RP 115/2012 rd — RSv 148/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 12.12.2012 att sysselsättningsbonusen utvidgas så att den också gäller lönesubventionerat arbete i den eventuella nästa fasen.

Det s.k. försöket med sysselsättningsbonus pågår 1.1.2013–31.12.2015. Försöket anknyter till det kommunförsök som har som mål att minska långtidsarbetslösheten. Avsikten är att effekterna av försöket ska bedömas i slutet av regeringsperioden. I samband med det blir det också aktuellt att bedöma behoven av att utveckla sysselsättningsbonusen.

RP 160/2012 rd — RSv 162/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

1. Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att regeringen 2014 undersöker om personaldimensioneringen realiserats i enlighet med äldreservicelagen, och lämnar riksdagen en proposition om precisering av lagen i det fall att den rekommenderade personalmängden (minst 0,5) inte uppnåtts i heldygnsvård.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer och kontrollerar om syftet med lagen nåtts och vilka effekter lagen haft på den äldre befolkningens välbefinnande, hälsa och funktionsförmåga och tillgång till social- och hälsovårdstjänster samt på kommunernas kostnader.

Statsrådet beslutade 27.12.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

På uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet har Institutet för hälsa och välfärd och Valvira utarbetat planer för en systematisk informationsproduktion med tanke på uppföljningen och utvärderingen av effekterna av lagen. Syftet med uppföljningen är att ta fram information om hur den centrala intentionen med lagen (bl.a. den åldrande befolkningens välbefinnande, hälsa, funktionsförmåga och delaktighet, tillgång till social- och hälsovård och vårdkvalitet) har genomförts liksom dess kvalitet (bl.a. dimensioneringen av personalen) och kostnadseffekter. För uppföljningen och utvärderingen har det i maj 2013 samlats in material från kommuner, samkommuner och samarbetsområden och från verksamhetsenheter för hemvård och vård dygnet runt. Som ett led i den regionala hälso- och välfärdsundersökningen (ATH) har man undersökt den äldre befolkningens funktionsförmåga och upplevda servicebehov innan lagen trädde i kraft. Alla resultat av enkäterna ovan finns offentligt redovisade på Institutet för hälsa och välfärds webbsidor (www.thl.fi/vanhuspalvelulainseuranta) enligt kommun, region och i viss mån enligt verksamhetsenhet. Enkäterna kommer att upprepas i oktober 2014. Uppföljningen ger också information som stöder Valviras och regionförvaltningsverkens tillsyn, kommunernas egen myndighetstillsyn och den lagstadgade egenkontrollen samt hjälper myndigheterna att inrikta tillsynen och kontrollen.

RP 86/2011 rd — RSv 78/2012 rd

Social- och hälsovårdsutskottet

Riksdagen förutsatte 2.10.2012 att regeringen följer upp och utvärderar hur biobankslagstiftningen fungerar och i förekommande fall vidtar åtgärder för att se över lagstiftningen.

Statsrådet beslutade 20.11.2012 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Biobankslagen fastställdes 30.11.2012 och trädde i kraft 1.9.2013. Social- och hälsovårdsministeriet har meddelat allmänna anvisningar för genomförandet av lagen. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har ansvaret för att biobankslagstiftningen genomförs i praktiken.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsatte 27.11.2012 en styrgrupp och en tjänstemannaarbetsgrupp för lagstiftningen om biobanker. Tjänstemannaarbetsgruppen har förberett följande författningar på lägre nivå som utfärdas med stöd av biobankslagen: SHM:s förordning om avgifter för utlåenden av de regionala etiska kommittéerna och den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik 650/2013, SHM:s förordning om biobanks meddelande 649/2013 samt statsrådets förordning om biobanks samtyckeshandling 643/2013.

Styrgruppen för biobankslagstiftningen har som uppgift att följa upp och bedöma hur lagstiftningen fungerar när det gäller forskning som använder prover från människa samt leda uppbyggnaden av den infrastruktur som behövs för biobanksverksamheten i Finland i samarbete med forskare, finansiärer, hälso- och sjukvårdens servicesystem, expertinstitut och andra intressentgrupper. Styrgruppens mandat är 3.12.2012–31.12.2017. Styrgruppen kommer att lämna en lägesrapport 2014 och sin slutrapport i slutet av 2017. I rapporten ska ingå förslag till eventuella lagändringar och andra förslag som kan främja användningen av provsamlingar för forskningsändamål och forskningsvillkoren samt tillgodose provgivarnas rättigheter.

Ett konsortium för forskningsinfrastruktur BBMRI-ERIC med inriktning på europeiska biobanker och biologiskt material är ett nytt konsortium för forskningsinfrastruktur som inrättats med stöd av kommissionen. Konsortiet har grundats av 12 medlemsländer och värdland är Österrike. Finland anslöt sig till BBMRI-ERIC som stiftande medlem 31.10.2013. Social- och hälsovårdsministeriet samordnar verksamheten i BBMRI:s nationella samarbetsnätverk.

Lagstiftningen om ordningsbot, tillräknelighet

RP 44/2002 rd — RSv 261/2002 rd

Lagutskottet

3. Riksdagen förutsatte 31.1.2003 att regeringen innan strafflagen träder i kraft försäkrar sig om att bestämmelserna i strafflagen och i mentalvårdslagen möjliggör vård oberoende av personens vilja för farliga förbrytare som på grund av otillräknelighet inte har dömts till straff.

3. Enligt 8 § i mentalvårdslagen (1116/1990) kan beslut om psykiatrisk sjukhusvård oberoende av patientens vilja kan meddelas endast om

1) patienten konstateras vara mentalsjuk

2) patientens vårdbehov på grund av mentalsjukdomen är sådant att hans sjukdom väsentligt skulle förvärras eller det allvarligt skulle äventyra hans eller andras hälsa eller säkerhet om han inte får vård och

3) andra mentalvårdstjänster inte är lämpliga eller de är otillräckliga.

I den gällande lagen har man gjort undantag från mentalsjukdomskriteriet endast i fråga om minderåriga. En minderårig kan oberoende av sin vilja meddelas beslut om psykiatrisk sjukhusvård också om han eller hon på grund av allvarliga mentala störningar har ett sådant behov av vård att hans eller hennes sjukdom väsentligt skulle förvärras eller hans eller hennes eller andras hälsa eller säkerhet allvarligt skulle äventyras, om han eller hon inte får vård och inga andra mentalvårdstjänster är lämpliga.

Vid social- och hälsovårdsministeriet har man berett en regeringsproposition om samordning av strafflagen och mentalvårdslagen utifrån en arbetsgruppspromemoria (SHM:s arbetsgruppspromemorior 2005:20) som blev klar 2006. Arbetsgruppen föreslog att mentalvårdslagen ändras så att en s.k. kriminalpatient kan meddelas beslut om vård oberoende av hans eller hennes vilja också på grund av vissa andra allvarliga mentala störningar än mentalsjukdom. Det skulle då vara fråga om allvarliga personlighetsstörningar som ligger nära mentalsjukdom. Det ansågs att personer som lider av dessa störningar skulle ha nytta av behandlingsmetoder som är nästan likadana som de metoder som är avsedda för behandling av mentalsjukdomar.

Enligt uppgifter från social- och hälsovårdsministeriet har ovan nämnda proposition beretts senast hösten 2011. Att behandlingen av saken dragit ut på tiden beror på att det vid ministeriet inom social- och hälsovårdens uppgiftsområden pågår ett omfattande reformarbete som baserar sig på regeringsprogrammet och som gäller hela den centrala lagstiftningen.

I detta skede har social- och hälsovårdsministeriet inte kunnat anvisa tillräckligt med resurser för beredningen av en proposition om vård oberoende av patientens vilja för personer som inte dömts till straff på grund av otillräknelighet. Mentalvårdslagen är för närvarande föremål för många olika krav på ändringar. Beredningen av en totalrevidering av mentalvårdslagen kan inledas först efter att man fattat beslut om innehållet i social- och hälsovårdens servicestruktur. Riksdagens uttalande kommer fram i samband med behovet av att revidera mentalvårdslagen.

1.11 Miljöministeriet

Tillsyn över miljöskyddet, tillsynsavgift

RP 100/2009 rd — RSv 6/2010 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 26.2.2010 att regeringen i sitt projekt för att förenkla förhandstillsynen också vidtar åtgärder för att göra efterhandstillsynen effektivare genom att klarlägga om det går att införa en tillsynsavgift och utveckla själva efterhandstillsynen.

Regeringen överlämnade 19.12.2013 en proposition till riksdagen med förslag till miljöskyddslag och till lagar om ändring av vissa lagar som har samband med den (RP 214/2013). Genom propositionen effektiviseras tillsynen över miljöskyddet genom ökad

planenlighet. Inriktningen av tillsynen ska enligt förslaget grunda sig på den risk verksamheten medför. Tillsynen effektiviseras också genom att den görs avgiftsbelagd.

Tillsynsavgifter införs för att trygga tillsynsresurserna vid närings-, trafik- och miljöcentralerna samt i kommunerna. För att målet ska nås förutsätts att intäkterna från avgifterna faktiskt används för att trygga tillsynsresurserna och i vissa fall till och med för att öka resurserna utan att de för den skull minskar övrig finansiering av tillsynen. Genom denna bestämmelse ges en ny möjlighet i form av en ny finansieringskälla, men i sista hand är det staten och kommunerna som beslutar om användningen av budgetmedel och om riktandet av resurserna till tillsynen. I samband med att regeringens proposition överlämnades antecknades i statsrådets protokoll följande uttalande av statsrådet: I regeringens proposition med förslag till miljöskyddslag införs tillsynsavgifter för miljöskyddet för att trygga tillsynsresurserna. De berörda ministerierna ser till att intäkterna från avgifterna faktiskt används för tillsynen vid närings-, trafik- och miljöcentralerna utan att de för den skull minskar övrig finansiering av tillsynen.

Enligt regeringens proposition ska avgifter införas för sådan regelbunden tillsyn över anläggningar som anges i tillsynsprogrammet, inbegripet inspektioner och granskning av periodiska rapporter och inspektioner som hänför sig till förvaltningstvångsförfaranden. En myndighet kan ta ut en avgift som högst motsvarar det genomsnittliga självkostnadspriset för prestationen. Avsikten är att genom förordning av statsrådet bestämma närmare om närings-, trafik- och miljöcentralernas avgifter och i kommunernas beslut om taxor närmare om kommunernas avgifter.

Oljeskyddsfonden, finansiering

RP 167/2009 rd — RSv 231/2009 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 7.12.2009 att regeringen undersöker möjligheterna att bredda den finansiella basen för oljeskyddsfonden och ser till att fonden fortsatt kan fungera, vid behov genom budgetlösningar.

I enlighet med regeringsprogrammet har den temporära höjningen av oljeskyddsavgiften som trädde i kraft 1.1.2010 förlängts (L 848/2012). Höjningen är tredubbel (1,50 €/ton) jämfört med normalnivån. Ändringen gäller fram till 31.12.2015. Även höjningen av fondens kapitalgränser förlängdes fram till 31.12.2019. Syftet med ändringen är att säkra oljeskyddsfondens likviditet i en situation där både staten och de regionala räddningsverken fortsatt har behov att höja beredskapen för bekämpning av oljeskador. På Finska viken har oljetransporterna ökat från 20 miljoner ton år 1995 till närmare 160 miljoner ton år 2010. År 2015 uppgår transporterna till uppskattningsvis 230 miljoner ton. Att genomföra oljebekämpningsprojekten enligt den beredskapsnivå som Finland eftersträvar kräver en ytterligare finansiering på omkring 100–140 miljoner euro. Räddningsväsendets områden eller enligt prövning statens bekämpningsmyndigheter får ersättning ur oljeskyddsfonden för en del av anskaffningarna.

När miljöutskottet i samband med tidigare lagändringar har behandlat oljeskyddsfondens läge har utskottet framhållt att utvecklingen av oljebekämpningsberedskapen också förutsätter budgetfinansiering och att oljeskyddsfondens funktionsförmåga ska tryggas med budgetlösningar vid behov (MiUB 16/2004 rd, MiUB 11/2009 rd). Eftersom statsfinanserna försämrats kraftigt och uppvisar ett stort underskott har det ändå inte varit möjligt att öka anslaget för bekämpning av oljeskador. Det ekonomiska läget prognostiseras inte heller förändras kännbart till det bättre inom de närmaste åren. Utan den här höjningen av oljeskyddsavgiften kommer de behovsprövade ersättningarna till staten att minska, vilket i praktiken också leder till minskningar när det gäller att utveckla statens oljebekämpningsberedskap.

Miljöministeriet har i enlighet med riksdagens önskemål kartlagt möjligheterna att utvidga avgiftsbasen för oljeskyddsfonden. Det konstaterades dock att det inte finns en fungerande, ekonomiskt betydelsefull lösning för att utvidga den finansiella basen.

Oljebranschen har föreslagit att oljeskyddsavgiften ska tas ut i form av punktskatt, vars intäkter skulle gå till oljeskyddsfonden. Skatter är dock generella och kan enligt finansministeriets uppfattning inte öronmärkas för ett visst ändamål. Även riksdagens miljöutskott (MiUB 7/2012 rd – RP 120/2012 rd) utredde om en punktskatt skulle lämpa sig för uppbörderna av oljeskyddsavgiften, men på grund av de principiella och praktiska hinder som finansministeriet presenterade fortsatte utskottet inte utredningsarbetet och regeringspropositionen godkändes enligt förslaget.

Statens revisionsverk har i samband med beredningen av effektivitetsgranskningsberättelsen som gäller hanteringen av och ansvaret för fartygsoljeolyckor i Finska viken även tagit upp möjligheten att utvidga den finansiella basen för oljeskyddsfonden. SRV granskningsberättelse offentliggörs i början av 2014. Utifrån den kommer miljöministeriet att vid behov överväga att ytterligare utreda saken.

Avloppsvattenförordningen och behandlingen av avloppsvatten i glesbygden

RP 179/2010 rd — RSv 288/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.2.2011 att regeringen upphäver den gällande avloppsvattenförordningen och utfärdar en ny förordning anpassad till lagändringen så snart som möjligt efter att denna lagändring har godkänts.
2. Riksdagen förutsatte att regeringen följer upp hur lagen verkställs och lämnar en utredning till miljöutskottet innan övergångsperioden går ut.
3. Riksdagen förutsatte att regeringen så snart som möjligt utarbetar ett riktäckande avloppsstödprogram som innehåller höjda anslag som ska räcka till för åtminstone hela övergångsperioden för verkställigheten av denna lag och den nya förordningen.
4. Riksdagen förutsatte att regeringen i samråd med kommunerna ser till att de kommunala myndigheterna får adekvata anvisningar för att kunna verkställa lagen effektivt och att regeringen ser till att kommunerna får tillräckligt stora

anslag för att kunna ordna avloppsrådgivning för enskilda fastigheter fram till dess att övergångstiden för att verkställa den nya förordningen går ut.

5. Riksdagen förutsatte att inkomstgränserna för att få reparationsstöd och anslaget till reparations- och energistöd höjs för att bidragen ska medverka till att fler åtgärder för att förbättra avloppsvattenbehandlingen i hushåll med små inkomster vidtas.

Statsrådet beslutade 3.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Statsrådet gjorde år 2011 de ändringar i lagstiftningen som förutsattes av riksdagen.

2. Det har utarbetats anvisningar för rapporteringen av rådgivningsprojekt för avloppsvattnet i glesbygdsområden som har beviljats statsunderstöd. Rådgivningsprojektens slutrapporter sammanställs periodvis i en landsomfattande sammanfattning. Det sammandrag över resultaten av rådgivningsprojekten 2012 som utarbetats vid Finlands miljöcentral 3.10.2013 tillställdes miljöutskottet i samband med samrådet om budgeten för 2014. Uppföljningen av genomförandet av de nya bestämmelserna om avloppsvattnet i glesbygdsområden ordnas genom att man utnyttjar den sammanställda informationen om rådgivningsprojekten och uppföljningen av genomförandet av åtgärdsprogrammet för vattenvården så att man kan lämna en utredning till riksdagen om frågan före utgången av 2015.

3. Jord- och skogsbruksministeriet utarbetade i samarbete med miljöministeriet ett nationellt program för avloppssystem som godkändes av ministerierna 17.12.2012. Enligt programmet för avloppssystem är det årliga behovet av statligt stöd för avloppsprojekt i glesbygden 12 miljoner euro, vilket innebär att cirka 30 000 hushåll får avlopp före utgången av 2016. I programmet föreslås kriterier för beviljande av statligt stöd kartläggs den regionala behovsgrundade fördelningen av stödet.

I glesbygdsområdena finns omkring 330 000 permanent bebodda fastigheter. Trots att avloppsnätet byggs ut är man också i fortsättningen tvungen att behandla avloppsvattnet fastighetsspecifikt i största delen av glesbygdsområdena.

År 2013 främjades genomförandet av programmet för avloppssystem med stöd för vattentjänster inom ramen för budgetanslagen. År 2014 ska det utarbetas en halvtidsutvärdering av utfallet av programmet för avloppssystem.

4. De ändrade bestämmelserna om en effektivare avloppsrening i glesbygden har beaktats i förvaltningens kommunikation, i utbildningen. Största delen av informations- och utbildningsmaterialet blev färdigt år 2011. Miljöguiden Glesbygdens avloppsvatten - Lagstiftning och praktik 2011 har sänts till kommunernas myndigheter. Utbildningsmaterialet för fastighetsspecifika rådgivare har uppdaterats enligt erfarenheterna från rådgivningen. Utbildningsmaterialet för rådgivningen finns tillgängligt för alla på miljöförvaltningens webbplats.

Med hjälp av de anslag som stod till buds 2013 gavs rådgivning i avloppsfrågor för sammanlagt cirka 10 000 objekt inom alla närings-, trafik- och miljöcentralers områden i samarbete med kommunerna i respektive område. I syfte att fortsätta rådgivningsarbetet har organisationerna och samfunden lämnat in understödsansökningar till närings-, trafik- och miljöcentralerna före ingången av december 2013.

5. Anslaget under moment 35.20.55 i statsbudgeten (Understöd för reparationsverksamhet) minskade betydligt 2012. Det minskade anslaget räckte inte till att understödja åtgärder för att förbättra hanteringen av avloppsvatten i hushåll med små inkomster, vilket slutade vid ingången av år 2012. Miljöunderskottet har informerats om detta i samband med olika samråd.

Genomförande och uppföljning av reformen av avfallslagen

RP 199/2010 rd — RSv 360/2010 rd

Miljöutskottet

1. Riksdagen förutsatte 11.3.2011 att regeringen genom förordningar ställer upp tillräckligt ambitiösa mål för materialåtervinning av kommunalt avfall, bioavfall, avfall som omfattas av produktansvar, bygg- och rivningsavfall och om möjligt också annat avfall, följer upp hur väl målen nås och skärper dem när den tekniska utvecklingen medger det.

2. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur målen i lagen uppfylls, med särskild hänsyn både till hur uppkomsten av avfall kan förebyggas och till hur prioriteringsordningen iakttas över lag.

3. Riksdagen förutsatte att regeringen ger akt på hur uppdelningen av ansvaret för att ordna avfallshantering inverkar på privata företags och kommunala avfallsbolags verksamhetsvillkor och kommunernas möjligheter att ta hand om de uppgifter som de har ansvaret för.

Statsrådet beslutade 16.6.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

1. Under 2013 reviderades sex av statsrådets förordningar om avfallsbranschen. Genom statsrådets förordning om avstjälningsplatser (331/2013) förbjuds i praktiken deponering av biologiskt nedbrytbart avfall och annat organiskt avfall på avstjälningsplatser för vanligt avfall nästan helt och hållet från och med 2016. Genom förordningen styrs avfallet till materialåtervinning och annan återvinning. Genom statsrådets förordning om avfallsförbränning (151/2013) föreskrivs om strikta krav på avfallsförbrännings- och samförbränningsanläggningar, som bidrar till att styra avfallet till materialåtervinning. Genom statsrådets förordningar om producentansvar (Srf om ett retursystem för dryckesförpackningar 526/2013, Srf om separat insamling och materialåtervinning av returpapper 528/2013, Srf om separat insamling och återvinning av kasserade däck 527/2013) skärptes i någon mån materialåtervinnings- och återvinningsmålen och ändrades målen till bindande förpliktelser för producenterna. Genom skyldigheten att göra upp en plan för hantering av utvinningsavfall i statsrådets förordning om utvinningsavfall (190/2013) främjas materialåtervinning av utvinningsavfall.

Avsikten är att färdigställa statsrådets förordning om förpackningar och förpackningsavfall med hänsyn till riksdagens uttalande om saken (RSv 213/2013 rd) och att utfärda den i början av 2014. Avsikten är att utfärda en förordning om uttjänt elektrisk och elektronisk utrusning under 2014 så snabbt som möjligt efter att den lag om ändring av avfallslagen

som ska utfärdas har stadfästs. Avsikten är att en regeringsproposition om nämnda lagändring ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2014. I fråga om andra avfalls slag bedöms materialåtervinningsmålen i samband med beredningen av de aktuella förordningarna under 2014.

2. Genomförandet av målen och åtgärderna i den riksomfattande avfallsplanen fram till 2020 följs kontinuerligt. Följande halvtidsrapport om uppföljningen publiceras i början av 2014. Den riksomfattande avfallsplanen innehåller flera mål och åtgärdsförslag för att minska mängden avfall och avfallets skadlighet samt för att även i övrigt genomföra prioriteringsordningen. Med hjälp av de valda indikatorerna kan man således också följa hur målen i avfallslagen nås. Det nationella materialeffektivitetsprogrammet, som också innehåller åtgärdsförslag i syfte att förebygga uppkomsten av avfall, blev klart i december 2013.

3. Utvärderingen av hur den nya avfallslagen fungerar inleddes i maj 2013. I den första utvärderingsfasen koncentrerar man sig särskilt på att utvärdera hur bestämmelserna om hantering av kommunalt avfall fungerar. I bedömningen beaktas också de åtgärder för att utreda avfallslagens tillämpningspraxis som föreslagits i programmet för främjande av sund konkurrens. Avsikten är att utredningen ska vara klar före utgången mars 2014.

Markanvändnings- och bygglagen, styrning av etablering i planlösningar

RP 309/2010 rd — RSv 365/2010 rd

Miljöutskottet

2. Riksdagen förutsätter att regeringen i anknytning till utvärderingen av hur markanvändnings- och bygglagen fungerar undersöker om det finns behov att mer exakt lagstifta om styrningen av etablering av andra funktioner med hänsyn till de riksomfattande områdesanvändningsmålen rättsliga status och granskar de praktiska aspekterna och utvecklingsbehoven i förfarandet för att fastställa landskapsplaner.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen på det allmänna planet ger akt på hur lagen påverkar servicenätet, tillgången till tjänster och konkurrensvillkoren i handeln, tar fram de datasystem som behövs och undersöker möjligheterna att tillgripa andra, framför allt ekonomiska, styrmedel för att bidra till måluppfyllelsen.

4. Riksdagen förutsätter att dels markanvändningen och byggandet, dels de riksomfattande målen för områdesanvändningen införlivas bättre i den parlamentariska styrningen, när lagstiftningen ses över. Enligt 5 och 6 § i lagen om utveckling av regionerna (1651/2009) är det landskapsförbunden som svarar för att utveckla regionerna. Markanvändnings- och bygglagen måste utvärderas och revideras med respekt för synpunkterna i landskapen och med särskild hänsyn till fastställelsen av landskapsplanerna. Planbestämmelserna och byggnormerna om stora köpcentra måste ta fasta på åtgärder för att bekämpa klimatförändringen, bland annat träbyggande.

Statsrådet beslutade 31.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

2. och 4. Utvärderingen av markanvändnings- och bygglagen blev klar och i samband med den har man granskat de frågor i anslutning till planeringssystemet för markanvändningen som framförts i uttalandet samt dragit slutsatser i anslutning till dem som ska beaktas när utredningen fortsätter, rutinerna utvecklas samt lagen och de riksomfattande målen för områdesanvändningen revideras. I utvärderingen har det konstaterats att när de riksomfattande målen revideras är det nödvändigt att utvärdera och vid behov se över rättsgrunden för dem i enlighet med kraven i 80 § i grundlagen. Utifrån utvärderingen påbörjas också en utredning där man granskar alternativa förfaranden för att fastställa landskapsplanerna och deras inverkan på plansystemets funktionsduglighet.

3. Man följer upp verkställandet av lagen genom de erfarenheter man får av projekten och handeln har också tagits i beaktande när man utvecklat uppföljningssystemen. På miljöförvaltningens webbplats har man samlat informationsmaterial som Finlands miljöcentral SYKE upprätthåller om utgångsmaterial som behövs i handelns utredningar, vid planering och konsekvensbedömning. På webbplatsen finns bl.a. områdesavgränsningar i fråga om tätorternas centrumområden, subcentrum och handelsområden utanför centrum, byggnaders våningsytor på handelsområden och centrumområden samt antalet arbetsplatser inom handeln. Miljöministeriet deltar också i forskningsprojektet Kaupan rakentamisen sääntely ja kaupan strategi, som ingår i Tekes program Det hållbara samhället. Projektet studerar vilka förändringar det skett i regleringen av handeln i Finland och England och vilka verkningar dessa haft på marknadsstrukturen och konkurrensen. Ett centralt undersökningsobjekt är förändringsprocessen när det gäller regleringen av handeln inom den offentliga sektorn samt hur den privata sektorn reagerat på förändringen. I anslutning till verkställandet av det strukturpolitiska programmet beslöt regeringen 29.11.2013 att en aspekt som hänför sig till fungerande konkurrens ska tas in i markanvändnings- och bygglagen. Beredning som gäller detta inleds våren 2014.

Planering och genomförande av havsvården

RP 323/2010 rd — RSv 297/2010 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 9.2.2011 att regeringen vidtar åtgärder för att havsförvaltningsplanerna integreras i görligaste mån för att undvika överlappningar och ser till att adekvata resurser avsätts för att planera och genomföra havsvården.

Statsrådet beslutade 24.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Finland utarbetar en havsförvaltningsplan för sina havsvatten. Miljöministeriet ansvarar i samarbete med jord- och skogsbruksministeriet och kommunikationsministeriet för beredningen av den. Havsförvaltningsplanens första del, en preliminär analys av miljötillståndet i havet i dag och fastställelsen av målen för ett gott tillstånd för de marina vatten, godkändes i statsrådet år 2012. Arbetet har utförts under ledning av Finlands miljöcentral i bred samverkan med miljöministeriets, kommunikationsministeriets och jord- och skogs-

bruksministeriets förvaltningsområden. Forskningsinstitut inom olika sektorer och andra instanser har också medverkat i arbetet. Beredningsarbetet har också integrerats tätt med arbetet att planera vattenvården. Dessutom ska Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland i enlighet med lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (272/2011) och förordningen fungera som samordnande närings-, trafik- och miljöcentral för planering och genomförande av havsvården. Miljöministeriet har tillsatt både sakkunnig- och samarbetsgrupper för att säkerställa en tillräcklig integrering av havs- och vattenvården. Ett program för uppföljning av havsvården har beretts i bred samverkan mellan olika förvaltningsområden och forskningsinstitut och det kommer att godkännas 2014. Samråd om uppföljningsprogrammet ordnas våren 2014 och beslut om programmet fattas sommaren 2014. Ett åtgärdsprogram för havsvården bereds i en omfattande sammansättning och i samarbete med beredningen av åtgärdsprogrammet för vattenvården. Avsikten är att samordna särskilt åtgärderna för att minska den belastning som härrör från jorden och effekterna av skadliga ämnen så att i de åtgärder som vidtas på avrinningsområdet beaktas även sådana konsekvenser som syns i Östersjön. Åtgärdsprogrammet för havsvården färdigställs så att offentligt samråd ordnas samtidigt med samrådet om vattenvården i oktober-mars 2014-15. Avsikten är att fatta beslut om åtgärdsprogrammet för havsvården i december 2015.

Av anslaget under moment 35.10.22 (Vissa utgifter för miljövård) i statsbudgeten för 2013 riktades uppskattningsvis cirka 300 000 euro för att trygga planeringen och genomförandet av havsvården. Anslaget har använts bland annat för utredningar som planeringen av havsvården krävt.

Metropolområdets regionala enhetlighet och konkurrenskraft

SRR 9/2010 rd — RSv 48/2010 rd

Förvaltningsutskottet

Riksdagen godkände 25.2.2011 ett ställningstagande enligt betänkandet, enligt vilket:

riksdagen inte har något att anmärka med anledning av redogörelsen och riksdagen förutsätter att statsrådet under nästa valperiod fattar nödvändiga beslut för att påverka segregeringsutvecklingen i metropolområdet och för att medverka till att integrera området, förbättra dess samhällsstruktur och göra det till en internationellt ännu mer konkurrenskraftig region som kan bidra till att hela Finland klarar sig ännu bättre och där medborgarna har goda möjligheter att påverka besluten om sin livsmiljö.

Statsrådet beslutade 17.3.2011 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

I enlighet med regeringsprogrammet för Jyrki Katainens regering fortskrider metropolpolitiken och den intensifieras.

Regeringen beslutade vid sin aftonskola 21.9.2011 om principerna för metropolpolitikens genomförande och organisering. Ministerarbetsgruppen för förvaltning och regional utveckling preciserade 13.10.2011 organiseringen i fråga om sammansättningen av de

samarbetsorgan som ska inrättas. En delegation och ett sekretariat för metropolpolitiken tillsattes 22.12.2011.

Utvecklingen av förvaltningsstrukturerna samt markanvändningen, boende och trafik, internationell konkurrenskraft, invandringsfrågor och social integration utgör de innehållsmässiga prioriteringarna i metropolpolitiken under regeringsperioden 2011–2015. I genomförandet beaktas dessutom åtgärder som betjänar arbetskraftsbehoven och utbildningsmöjligheter.

Preciseringen av de innehållsmässiga prioriteterna i metropolpolitiken till spetsprojekt behandlades av den metropolpolitiska delegationen 9.2.2012. Bland spetsprojekten noteras avsiktsförklaringen som gäller regionens markanvändning, boende och trafik, en ny avsiktsförklaring som rör regionens konkurrenskraft, tryggnad av uppnåendet av målen i avsiktsförklaringen som gäller sysselsättning och integration av invandrare, partnerskapsprogrammet för social integration, genomförandet av programmet för minskning av långtidsbostadslösheten 2012 - 2015 i metropolområdet, utredning av metropolområdets ändamålsenliga kommun- och servicestruktur och bedömning av behovet av en särskild lag om metropolområdet.

Avsiktsförklaringen som gäller markanvändning, boende och trafik träffades mellan Helsingforsregionen och staten 20.6.2012 och tillväxtavtalet undertecknades 20.12.2013. Avsiktsförklaringen om en effektivare sysselsättning och integration av invandrare i huvudstadsregionen ingicks 20.12.2012. Avsiktsförklaringar som gäller minskning av långtidsbostadslösheten har ingåtts med Helsingfors, Esbo och Vanda. Ett förslag till innehåll i partnerskapsprogrammet för social integration presenterades för metropolpolitiska delegationen 13.12.2013. Förstudien om metropolområdets kommunindelingsområden samt metropoladministrationen färdigställdes 5.3.2013. En arbetsgrupp som ska bereda lagstiftning om metropoladministrationen tillsattes 4.10.2013. Beslut om att en särskild utredning om kommunindelningen ska göras mellan städerna Esbo, Helsingfors, Grankulla, Kervo och Vanda samt kommunerna Kyrkslätt, Sjundeå, Tusby och Vichtis fattades 9.12.2013.

Verkställande och uppföljning av lagen om energicertifikat för byggnader

RP 161/2012 rd — RSv 167/2012 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 18.12.2012 att miljöministeriet bevakar hur lagen verkställs, hur priset på energicertifikat utvecklas på marknaden och om prisnivån är skälig i förhållande till nyttan samt lämnar en utredning till utskottet om läget, om kompetensen hos de som upprättar certifikat och om kvaliteten på certifikaten inom en rimlig tid efter att lagen har trätt i kraft och med särskild hänsyn till möjligheten att granska praxis i fråga om småhus.

Statsrådet beslutade 17.1.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Priserna på energicertifikat för befintliga egnahemshus är hösten 2013 enligt uppgifter som insamlats hos dem som upprättar energicertifikat i medeltal 520 euro och under 700

euro i över 90 % av objekten. Prisnivån på certifikat motsvarar de kostnader som uppskattades när lagen bereddes. Slutpriset påverkas också av om resekostnaderna faktureras separat.

I lagen föreskrivs om behörigheten hos dem som upprättar certifikat och hur den konstateras. De som konstaterar behörigheten konstaterar att de som upprättar certifikat har erforderlig utbildning eller sådan arbetserfarenhet som ersätter den samt godkänner eller underkänner det obligatoriska provet. Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet övervakar kvaliteten på certifikaten och den verksamhet som utövas av dem som upprättar certifikat.

Införlivande av Nahkiaissalo utvidgningsområde med Kolovesi nationalpark

RP 181/2012 rd — RSv 40/2013 rd

Miljöutskottet

Riksdagen förutsatte 16.4.2013 att regeringen i fråga om det 100 hektar stora området Nahkiaissalo utreder naturvärdena och andra omständigheter som hänför sig till utvidgningen av skyddet samt utifrån utredningen bedömer om det finns förutsättningar för att införliva området med Kolovesi nationalpark.

Regeringen beslutade 6.6.2013 att vidta de åtgärder som uttalandet ger anledning till.

Forststyrelsen gjorde 2013 en METSO-kartläggning av det 120 hektar stora utredningsområdet i Nahkiaissalo. I detta sammanhang insamlades eller noterades också annan naturinformation om området som tillsammans med uppgifterna från METSO-kartläggningen och skogsbruksuppgifterna används för att fastställa gränserna för det område som införlivas med nationalparken. Enligt uppgifterna finns det på utredningsområdet cirka 79 hektar som uppfyller villkoren för införlivande med nationalparken. De slutliga gränserna preciseras när statsrådet beslutar om METSO-tilläggsskydd för ekonomiskogar på statsmarker. Därefter ansöker Forststyrelsen med stöd av 22 § i naturvårdslagen (1096/1996) hos lantmäteriverket om fastighetsförrättning för införlivande av det aktuella området med Kolovesi nationalparks skyddsområdesfastighet som grundats genom lag (401/2013). I fråga om jaktarrangemangen iakttas de principer som konstaterats i regeringens proposition.

2 Åtgärder med anledning av budgettuttalanden och av ställningstaganden till redogörelsen om rambeslutet

**Riksdagens budgettuttalanden om budgeten för 2012
(RSk 31/2011 rd — RP 59/2011 rd, RP 119/2011 rd, RP 128/2011 rd)**

En utvidgning av väderradarnätet

Moment 31.50.01

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att utvidga väderradarnätet så att varningssystemet blir heltäckande för alla regioner. 2012–2014

I statsrådets rambeslut våren 2009 anvisades ett anslag på sammanlagt 6 miljoner euro för att modernisera väderradarnätet, dvs. för att ersätta åtta väderradaranläggningar 2012–2014. Genom den pågående moderniseringen kan radarnätet göras mer heltäckande och genom ersättande kapacitet minska nätets störningskänslighet.

I den tredje tilläggsbudgeten år 2013 anvisades ett tilläggsanslag på 1,5 miljoner euro för anskaffning av ett radarnät, som placeras i norra och södra Karelens områden och i områdena i södra Savolax i trakten kring Kitee–Kesälahti–Nyslott. Trots den pågående översynen av väderradarnätverket garanteras inte radarnätverkets regionala täckning i alla väderförhållanden. Det behövs ännu att tre radar uppförs i västra- eller mellersta Finland, östra Finland och i Lappland. Först då säkerställs den regionala täckningen och de största skuggområdena täcks.

Meteorologiska institutet har utrett alternativa sätt att få pengar till investeringar i en utvidgning av radarnätet. Institutets ekonomiska situation, dess ställning som nettobudgeterad myndighet samt beslutet att öppna institutets datamaterial för avgiftsfri användning ger ingen möjlighet att ordna finansiering utanför budgetekonomin. I dagens ekonomiska läge och med hänsyn till moderniseringen av det existerande väderradarnätet är det för

närvarande inte möjligt att få pengar för flera anläggningar inom ramen för statsbudgeten utan att avstå från något annat av institutets projekt.

Riksdagens budgetuttalanden om budgeten för 2013 (RSk 36/2012 rd — RP 95/2012 rd, RP 166/2012 rd)

Ungdomsgarantin

Uttalande 1

Allmänna motiveringar

Riksdagen förutsätter att regeringen följer upp hur samhällsgarantin för unga verkställs samt hur resurserna räcker till. Regeringen ska ge avge en redogörelse om saken till finansutskottet under vårens 2014 sessionsperiod.

I mars 2014 färdigställs en undersökning om verkningsfullheten av de åtgärder som vidtogs under ungdomsgarantins första verksamhetsår 2013. Utgående från ett anbudsförfarande har Stiftelsen för Rehabilitering valts att utföra undersökningen. Undersökningen fokuserar också på om ungdomsgarantins resurser har varit tillräckliga.

Småbarnsfostran

Uttalande 2

Moment 29.01.01

Riksdagen förutsätter att i den fortsatta beredningen av lagstiftningen om småbarnsfostran kartlägger regeringen överföringen av alla dess uppgifter till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Vidare ska regeringen se till att det sägs tydligt att det är Utbildningsstyrelsen som ska göra upp grunderna för småbarnspedagogiken. Därtill ska Utbildningsstyrelsen tryggas tillräckliga resurser för att sköta de uppgifter som överförs på den.

Den allmänna planeringen, styrningen och översynen av barndagvården överfördes med stöd av en ändring i barnvårdslagen (909/2012) från social- och hälsovårdsministeriet till undervisnings- och kulturministeriet 1.1.2013. Enligt 9 § i barnvårdslagen är det Institutet för hälsa och välfärd som har hand om sakkunniguppgifterna i anslutning till dagvården. Institutet för hälsa och välfärd fungerar i samarbete med Utbildningsstyrelsen. Som bäst håller man på med en översyn av småbarnspedagogiken. Enligt regeringsprogrammet stiftas en lag om småbarnspedagogiken. För perioden 7.12.2012–28.2.2014 har undervisnings- och kulturministeriet tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att se över lagstiftningen om förskoleundervisningen. I samband med lagberedningen löser man också frågorna i anslutning till styrsystemet.

Webbtjänsten för lärande

Uttalande 3

Moment 29.01.02

Riksdagen förutsätter att regeringen i sitt rambeslut anslår tillräckliga resurser för att utveckla och upprätthålla den helhet som Webbtjänsten för lärande utgör och som Utbildningsstyrelsen ansvarar för. Tjänsten är en väsentlig del av förverkligandet av utbildningsgarantin för unga.

Riksdagen förutsatte år 2012 att regeringen i sitt rambeslut anslår tillräckliga resurser för att utveckla och upprätthålla den helhet som Webbtjänsten för lärande utgör och som Utbildningsstyrelsen ansvarar för. Tjänsten är en väsentlig del av förverkligandet av utbildningsgarantin för unga. I statens budget för år 2014 har man till Utbildningsstyrelsen överfört och ställt till förfogande ett tilläggsunderstöd på 3,275 miljoner euro som förutsätts för att ta i bruk och underhålla Webbtjänsten för lärande.

Höjning av understödet för ersättning av utlåning

Uttalande 4

Moment 29.01.22

Riksdagen förutsätter att understödet för ersättning av utlåning stegvis höjs till en sådan nivå att upphovsmännen får en rimlig ersättning för utlåning av sina verk.

I budgetförslagets riksdagsbehandling år 2013 godkändes en ökning på 200 000 euro i understödet. Understödet för ersättning av utlåning ökade således från 3 625 000 euro (2012) till 3 825 000 euro (2013).

Att avlägsna fukt- och mögelskador som föranleder hälsoproblem i skol- och daghemsbyggnader

Uttalande 5

Moment 29.10.34

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar en tillräcklig statlig finansieringsandel för helhetsprogrammet som avser att trygga skolbyggnadernas ökande reparationsskuld och avlägsna mögelskador. Vidare ska utbildningen inom branschen utvecklas och behörighetskraven definieras.

I samråd med social- och kulturministeriet samt Finlands kommunförbund har undervisnings- och kulturministeriet år 2010 gjort upp en långsiktig plan för att i skol- och daghemsbyggnader avlägsna fukt- och mögelskador.

I statsrådsförordningen (875/2013) som gavs 12.12.2013 har stränga villkor satts upp för understöd som används för projekt som omfattar läroanstalternas och daghemmens försämrade inomhusluft och fuktskador. På detta sätt strävar man efter att säkerställa kvaliteten på byggandet och förebygga misslyckade reparationer.

Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat yrkeshögskolan i Tammerfors, Tampereen ammattikorkeakoulu Oy, ett understöd för att i samråd med övriga yrkeshögskolor och universitet göra upp en utvecklingsplan för utbildningen. När planen görs upp beaktas utvecklandet av förhållandena inom forsknings- och utvecklingsverksamheten i högskolorna.

I samband med ändringarna i markanvändnings- och bygglagen förbereder miljöministeriet en definition av behörighetsvillkoren.

Användningen av inbesparade anslag

Uttalande 6

Kapitel 30.20

Riksdagen förutsätter att de understöd som eventuellt sparas in under budgetåret 2013 i huvudklassen 30 på jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde används under ifrågavarande år för utgifter som hänförs till huvudklass 30.

Budgetförslaget för huvudklass 30 gjordes år 2013 upp enligt de godkända ramarna. För att huvudklassen omfattar inbesparingar inom statsekonomin har man så noggrant som möjligt strävat efter att fördela understödet på de separata momenten.

Om understöd förblir oanvända på ett reservationsanslagsmoment går det att använda till ett syfte som har angetts gällande momentet under den tid som anslaget är i kraft. I regel sparar man inte in anslag på ett sätt som nämns i uttalandet.

Utgifterna på förslagsanslagsmomenten (författningsenliga) uppskattas så att de motsvarar användningen, anslagen kan vid behov överskridas. Tolkningen i samband med förslagsanslagen är att överskridanden som baserar sig på lag godkänns och den anslagsdel som förblir oanvänd är inte en inbesparing (anslaget förblir bara till en del oanvänt). Ändringar i tilläggsbudgetförfarandet är undantag.

År 2013 minskade de budgeterade utgifterna inom jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde med 29,619 miljoner euro netto. Den största förändringen var nedskärningen av anslaget (ett förslagsanslag) till räntestöd för landsbygdsnäringarna med 40,9 miljoner euro i tilläggsbudgeten (nedskärningen var 70 % av anslaget, p.g.a. sin storlek behandlades nedskärningen i samband med tilläggsbudgeten)

Utvecklingsprogrammet för trafiknätet

Uttalande 7

Moment 31.10.77

Riksdagen förutsätter att regeringen efter rambeslutet våren 2013 till finansutskottet ger en redogörelse till den trafikpolitiska redogörelsen (SRR 2/2012 rd) som handlar om hur man har förverkligat utvecklingsprogrammet för trafiknätet och hur man har tryggt finansieringen.

Kommunikationsministeriet har 24.6.2013 tillställt finansutskottet ifrågavarande redogörelse (Kommunikationsministeriet/1099/01/2013).

Förslaget är att detta budgetuttalande avskrivs.

Elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet

Uttalande 8

Moment 31.10.77

Riksdagen förutsätter att regeringen kartlägger möjligheterna att inleda elektrifieringsprojektet gällande elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet.

Elektrifieringen av Hangö–Hyvinge-banavsnittet är ett av de planerade delprojekten i trafiknätets utvecklingsprogram och den trafikpolitiska redogörelsen åren 2016–2022. Planeringsberedskapen ska utvecklas. I samråd med kommunerna längs banan har Trafikverket åren 2012–2013 gjort upp en plan för detta banavsnitt. Planen färdigställdes sommaren 2013 och hösten 2013 underställdes den administrativ behandling. Kostnaderna för elektrifieringen uppgår till 50 miljoner euro på nivå 150 i markbyggnadskostnadsindexet. År 2005 var nivån 100 och byggtiden tre år. Projektet är inte med i ramen som omfattar åren 2014–2017 och som godkändes våren 2013. I samband med budgeten 2014 har projektet beviljats finansiering för planeringsskedet. Avsikten är att använda finansieringen till att förbättra bl.a. beredskapen att förverkliga projektet och att förbättra plankorsningarnas säkerhet.

Anslaget för rehabilitering av veteraner

Uttalande 9

Moment 33.50.57

Riksdagen förutsätter att regeringen inom rambeslutet för åren 2014–2017 reserverar ett tillräckligt anslag för den årliga rehabiliteringen av veteraner.

Genom att kombinera öppen rehabilitering och rehabilitering på en vårdanstalt med öppen service som anpassas efter de äldre veteranernas behov svarar man på efterfrågan

av frontveteranernas årliga rehabilitering. Den primära rehabiliteringsmodell som ersätter den traditionella rehabiliteringen på en anstalt är öppen rehabilitering och rehabilitering hemma samt stöd- och hemtjänster som frontveteranen förses med hem.

År 2014 uppgår anslaget till totalt 34,6 miljoner euro. Summan består av 23 988 milj. euro som utgör finansiering ur penningautomatföreningens medel (mom. 33.50.56) och 10,6 milj. euro (mom. 33.50.57).

I rambeslutet för åren 2014–2017 har riksdagens ökning på 6 milj. euro på moment 33.50.57 förts över på ramperioden. Utgångspunkten är 2013 års nivå på 36,6 milj. euro och utgående från detta håller sig anslaget per veteran minst på samma nivå. Numera dör det årligen dock så många veteraner (~15 %), att en nedskärning på några miljoner euro per år gör dock att medeltalet ökar fortsättningsvis. Anslaget per veteran ökar från år 2014 med c. 150 euro per veteran. Den lilla anslagsuppgången för varje enskild veteran kompenserar den åldersrelaterade ökningen i servicebehovet.

Ökningen i rehabiliteringsanslagen för veteranernas del år 2013 (c. 380 euro/ veteran) och år 2014 (c. 150 euro/veteran) grundar sig på riksdagens starka vilja att öka anslagen. Först i april 2014 får Statskontoret preciserad information om hur kommunernas rehabiliteringsanslag har räckt till. Den sena tidpunkten beror på att besluten om rehabilitering i kommunerna i december 2013 kan verkställas till slutet av mars 2014.

Ett nytt barnsjukhus

Uttalande 10

Kapitel 33.60

Riksdagen förutsätter att den statliga finansieringsandel som behövs för att det nya barnsjukhus som ska uppföras i Mejlans i Helsingfors beaktas i det följande rambeslutet för åren 2014–2017

I regeringens rambeslut för åren 2014–2017 har man beslutat reservera ett statsbidrag på 40 milj. euro åren 2015–2016 för uppförande av ett barnsjukhus som erbjuder offentlig hälsovård på nationell nivå.

Att öka den statsstödda produktionen av hyresbostäder med rimliga hyror

Uttalande 11

Kapitel 35.20

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar tilläggsåtgärder för att öka den statsstödda produktionen av hyresbostäder med rimliga hyror så att produktionen uppnår den totala nivå som budgeten ger möjlighet till.

I samband med beredningen av rambeslutet för åren 2014–2017 drog statsrådet upp linjer för en anmärkningsvärd bostadspolitisk helhet.

Den självfinansierade räntan för lånefinansiering som behövs för statsstödd nyproduktion sänktes för viss tid till 1 procent och för lånefinansiering som används till grundförbättringar till 2,35 procent. Därtill tog man i Helsingfors trakten i samband med uppförandet av normalt understödda hyresbostäder i bruk ett bostadsrelaterat bidrag på 10 000 euro per bostad.

I den första tilläggsbudgeten år 2013 reserverades för det statsägda bolaget A-Kruunu Oy 30 miljoner euro i syfte att inleda uppförandet av understödda, normala hyrbostäder i Helsingfors trakten. Miljöministeriet har gjort förberedelser för att inleda verksamheten.

Utöver satsningen på normala hyresbostäder har man på miljöministeriet i enlighet med den bostadspolitiska helheten satsat på att bredda alternativen inom hyresbostadsproduktionen. Man har förberett en ny räntestödsmodell vid sidan av det 40-åriga räntestödet för produktionen. I den nya modellen varar de objektspecifika begränsningarna 20 år. Än så länge är förberedelserna på hälft.

Riksdagens skrivelse med anledning av statsrådets redogörelse för ramarna för statsekonomin åren 2014–2017 (RSk 18/2013 rd; SRR 3/2013 rd) samt med anledning av den komplettering som statsrådet har gjort 27.3.2013 om statekonomins ramar för 2014–2017 (RSk 18/2013 rd; SRR 4/2013 rd); skrivelsen presenterad i statsrådet 27.6.2013

1. Riksdagen förutsätter att regeringen förtydligar sina planer för att balansera den offentliga ekonomin på medellång sikt.

Anmärkningarna under denna punkt föranleder finansministeriet att konstatera följande:

Bland de åtgärder som vidtas för att balansera den offentliga ekonomin och för att skärpa hållbarhetsgapet skiljer man omedelbart på åtgärder som syftar till att anpassa inkomster och utgifter till varandra och på strukturella åtgärder, som på längre sikt inverkar på sysselsättningen, produktiviteten och ekonomins tillväxt.

De omedelbara åtgärderna för att minska på gapet är viktiga. Att täcka hela gapet med de omedelbara åtgärderna är dock inte möjligt och inte heller klokt. Allt som allt har regeringen beslutat om stärkande åtgärder vad gäller statsekonomin, vilka på nivån för år 2015 angett i netto motsvarar cirka 4 ½ miljarder euro, dvs. 2,2 % av bruttonationalprodukten jämfört med det sista rambeslutet under den föregående valperioden.

I syfte att stärka ekonomins tillväxtförutsättningar och för att täcka hållbarhetsgapet i ekonomin beslöt regeringen 29.8.2013 om ett strukturellt reformprogram. Programmet grundar sig på strukturpolitiska åtgärder; de är konkreta och stärker ekonomins tillväxtgrund och det offentliga servicesystemets produktivitet, höjer sysselsättningsgraden och bidrar till att lösa den offentliga ekonomins hållbarhetsproblem. För att täcka hela hållbarhetsgapet, som är programmets övergripande mål, har man ställt upp konkreta delmål: Dessa är statsekonomin, den kommunala ekonomin, arbetskarriärerna och utbudet av arbete, den strukturella arbetslösheten, tillväxten i hela ekonomins produktivitet och konkurrenskraften samt tillväxten i den offentliga tjänsteproduktionens produktivitet. De

åtgärder med vilka man strävar att nå målen riktas speciellt in på den ekonomiska verksamhetens institutionella ramar och de incentiv som de skapar.

De centrala helheterna i programmet är:

- En gallring bland kommunernas uppgifter och skyldigheter och en inbesparing i kommunernas utgifter på 1 miljard euro som man på det här sättet uppnår och kommunernas egna åtgärder för att balansera ekonomin, inkl. beskattningen och en förbättring av produktiviteten

- Kommunernas finansieringsram, som skapar förutsättningar att på medellång sikt balansera finansieringen av kommunernas ekonomi.

- Integrering av social- och hälsovården och en effektiv förvaltning samt åtgärder för att förnya statsekonomin och servicestrukturen, vilka skapar förutsättningar att öka serviceproduktionens produktivitet.

- En pensionsreform som förlänger arbetskarriärerna och övriga reformer som dels tidigarelägger arbetskarriärens början, dels ökar utbudet av arbete

- Åtgärder för att sänka den strukturella arbetslösheten.

- Åtgärder för att effektivisera bostadsmarknaderna

- Att förenkla besvär- och tillståndsförfarandena samt tillämpningen av programmet för sund konkurrens.

- En återhållsam löneuppgörelse som sträcker sig över många år.

De mål som regeringen har ställt upp för programmets centrala helheter och den ev. inverkan som målen har på att minska hållbarhetsgapet:

Åtgärdshelhet	Mål	Ev. inverkan på hållbarhetsgapet, %-enheter
Kommunernas ekonomiska verksamhet	+2 miljarder	-1,0
Ökning av serviceproduktionens produktivitet	+0,5 %-enh.	-1,4
Arbetskarriärerna o utbudet av arbete	+2 år	-1,4
Strukturell arbetslöshet	-1 %-enh.	-0,3
Ekonomins produktionspotential	+1,5 %	-0,6
Totalt		-4,7

Förslag till konkreta åtgärder förbereddes på ministerierna enligt de här principerna hösten 2013. Regeringen preciserade programmets verkställighet i sitt beslut 29.11.2013. Programmets verkställighet har fortsatt på ministerierna i enlighet med det här beslutet.

2. Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt vidtar strukturella åtgärder för att minska hållbarhetsgapet genom höjd sysselsättning. Tonvikten måste då läggas på de åldersgrupper i arbetsför ålder där sysselsättningen nu är klart lägre än bland den övriga befolkningen. Regeringen måste också så snabbt som möjligt utreda nya vägar att på ett socialt ansvarsfullt sätt öka utbudet av arbete.

Arbets- och näringsministeriet har beträffande de här anmärkningarna konstaterat följande:

Den sak som uttalandet omfattar i regeringens strukturpolitiska program har beaktats i högsta grad. Programmet omfattar flera åtgärder, som inverkar på den del av befolkningen som är i arbetsför ålder och som har en lägre sysselsättningsgrad än den övriga befolkningen. Detta gäller t.ex. en omfattande åtgärdshelhet i syfte att förbättra ålderstigna sysselsatta personers och arbetssökande personers situation, ändra på hemvårdsstödet allokering, att begränsa den subjektiva rätten till dagvård, att göra det svårare att få alterneringsledighet, att jämna ut kostnaderna för föräldraskap, att effektivisera verkställandet av integreringsprogrammet, att förbättra övergångsarbetsmarknadens verkningsfullhet, att förbättra delvis arbetsföra personers situation, att bevilja ålderstigna personer sysselsättningsstöd med lång varaktighet, att effektivisera arbetsförmedlingen bl.a. genom att i flera fall än tidigare anvisa en person ett visst arbete, att förbättra situationen för personer med låg arbetsmarknadsstatus, att ta fram deltagande socialskydd samt att öka incentiven för skydd mot arbetslöshet.

3. Riksdagen förutsätter att regeringen fäster allvarlig vikt vid de sociala problem som följt av den långvariga recessionen; ojämlikheten och utslagningen måste stoppas och arbetslösheten bekämpas.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet konstaterat följande:

En arbetslös person som får jämkad arbetslöshets dagpenning kan fr.o.m. ingången av år 2014 förtjäna 300 euro i månaden utan att det inverkar på arbetslöshetsunderstödet. Ändringen omfattar såväl, arbetsmarknadsstödet, grunddagpenningen och den förvärvsrelaterade dagpenningen. Syftet är att sporra arbetslösa att acceptera också kortvarigt arbete på deltid.

Kriterierna för Folkpensionsanstalten att bevilja yrkesinriktad rehabilitering har ändrats så att det allt oftare är möjligt för en person i arbetsför ålder att i ett tidigt stadium delta i yrkesinriktad rehabilitering. Utöver en sjukdom beaktar man i samband med ett positivt rehabiliteringsbeslut i ökande grad också annat som påverkar människans livssituation. Därtill finns möjligheten att utsträcka perioden för deltidssjukpenning över en längre tid än tidigare i syfte att stödja att en partiellt arbetsförmögen person kan återvända till och fortsätta i sitt arbete.

Mer regelbundet än tidigare följer man hur de uppsatta tiderna för utkomststödet och barnskyddet förverkligas. Institutet för hälsa och välfärd ber om att av kommunerna eller

samkommunerna två gånger om året få information om hur behandlingstiderna i lagen om utkomstskydd och barnskyddslagen har förverkligats.

Föräldrar till barn som är yngre än tre år och som får partiell vårdpenning kommer framdeles att få en flexibel vårdpenning. Den fördel som det handlar om fasas ut i två nivåer beroende på hur mycket den person som erhåller penningen i snitt arbetar per vecka.

Projekt inom programmet Kaste inom social- och hälsovården ska i ökande grad beakta att effektiva tjänster och effektivt socialarbete kan hindra marginalisering av personer som befinner sig i utsatt läge.

Regeringen verkställer strävandena att minska fattigdom, ojämlikhet och marginalisering som ett tvärprofessionellt åtgärdsprogram. Detta förutsätter regeringsprogrammet. Programmet omfattar åtgärder inom olika förvaltningsgrenar för att minska fattigdom, ojämlikhet och marginalisering. Social- och hälsopolitiska ministergrupper fungerar som programmets ledningsgrupp och följer upp hur delarna i programmet verkställs. Social- och hälsoministeriet koordinerar programmet.

Många projekt och förslag till reformer ingår i regeringens beslut 29.11.2013 om verkställandet av det strukturpolitiska programmet i syfte att på ett mer effektivt sätt gripa tag i sociala problem, förebygga utslagning och stävja arbetslöshet.

- På våren 2014 avläts till riksdagen ett lagförslag om en översyn av alkohollagen.
- Man gör det enklare för partiellt arbetsföra personer att arbeta genom att skapa en sömlös servicekedja i syfte att stödja sysselsättning och fortsatt deltagande i arbetslivet
- Man avvecklar hinder som ansluter sig till rehabiliteringens prioritet, storleken på rehabiliteringsersättningarna samt de alltför stränga begränsningarna av förutsättningarna för rehabilitering
- Lagstiftningen gällande sociala företag klarläggs
- Man höjer ersättningsnivåerna på rehabiliterande psykoterapi och minimiersättningen som betalas ut för yrkesinriktad rehabilitering. Samma gäller rehabiliteringspenningen och den övre åldersgränsen
- Man avlägsnar kopplingen mellan medicinsk rehabilitering och förmån för nedsatt funktionsförmåga hos personer som är yngre än 65 år
- Man verkställer ett separat program för partiellt arbetsföra personer
- Man kartlägger de deltagande elementen och störet av dem inom socialskyddet
- Instruktioner arbetas fram för en förhandsavgift inom arbetslöshetsskyddet
- Man verkställer förvärvsinkomsternas skyddsdel i det allmänna boendestödssystemet
- Man kartlägger översynen av ett finansieringssystem som omfattar många kanaler inom social- och hälsovården
- Man klarlägger ansvaren mellan socialservicen och arbetskraftsförvaltningen för personer vars ställning på arbetsmarknaden är dålig och som behöver stöd
- Man bedömer möjligheterna att öka samarbetet mellan Folkpensionsanstalten och kommunerna när utkomststödet räknas ut och betalas ut.

4. Riksdagen förutsätter att regeringen klargör ansvarsfördelningen i fråga om ungdomsgarantin och ser till att de unga verkligen erbjuds arbete eller studieplats eller motsvarande sysselsättande verksamhet. Om konjunkturerna eller sysselsättningsläget så kräver, måste regeringen ha beredskap att utöka resurserna till ungdomsgarantin.

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har arbets- och näringsministeriet i samråd med undervisnings- och kulturministeriet konstaterat följande:

Arbets- och näringsministeriet koordinerar ungdomsgarantins tväradministrativa genomförande och ansvarar för unga personers arbets- och näringstjänster (TE-tjänster).

Ungdomsgarantins verksamhetsmodell förutsätter att TE-förvaltningen erbjuder varje person som inte har fyllt 25 år och varje arbetslös person i åldern 25–29 år som nyligen har klarat av sina studier ett aktivt alternativt, som lämpar sig för den unga och hans eller hennes situation senast i det skedet då arbetslösheten har fortsatt kontinuerligt i tre månaders tid. Syftet med all service som omfattar unga personer är att stödja hållbara karriärlösningar för unga och inte enbart vara element som sätter punkt för arbetslösheten. Ett lyckat slutresultat förutsätter att de unga också själv är aktiva.

I sysselsättningsplanen eller i den plan som ersätter den erbjuds följande tjänster: färdigheter att ansöka om ett arbete, handledning i arbetet, karriärhandledning, arbetskraftsutbildning, arbetsprövning, startpenning (för den som grundar ett företag) eller löneunderstött arbete (Sanssi-kortet). Arbetsprövningen har ersatt arbetspraktiken och vägledning för hur man tar sig in på arbetsmarknaden. Arbetsprövningen är till för unga personer utan yrkeskunnighet; syftet är att kartlägga alternativ till arbete och utbildning. De webb- och telefonbaserade tjänsterna är avsedda för alla unga personer (Koulutuslinja, utbildningsrådgivning på Facebook, Uralinja, AVO-yrkesvalsprogrammet, Ammattinetti jne).

År 2011 inleddes cirka 210 100 arbetslöshetsperioder för unga personer som är yngre än 25 år. År 2013 uppgick motsvarande siffra till 209 600. År 2013 uppgick ökningen i arbetslöshetsperioderna till 15 000 jämfört med 2012. Trots den ökade arbetslösheten gjorde man på TE-byråerna innan arbetslösheten hade överskridit 3 månader för de berörda personerna en sysselsättningsplan för 92,6 procent av de arbetslösa arbetssökande som ännu inte hade fyllt 25 år.

Den ökade ungdomsarbetslösheten återspeglade sig år 2013 också på aktiveringsgraden, som för ungdomar yngre än 25 år uppgick till 32,9 % år 2013 (d.v.s. litet lägre än år 2012 då aktiveringsgraden var 34,4 %). Aktiveringsgraden varierar på de olika NMT-centralernas (närings-, miljö- och trafikcentralernas) område: år 2013 var aktiveringsgraden bland unga högst i norra Karelen, d.v.s. 40 %. Lägst var den i Birkaland, där aktiveringsgraden låg på 28,7 %. Regeringen har förbundit sig till en aktiveringsgrad på minst 30 %

År 2013 nådde man inte upp till resultatmålet för TE-förvaltningen: tillströmningen av unga personer till en arbetslöshetsperiod på över tre månader var i hela landet i medeltal 25 % år 2013. Å andra sidan innebär detta att i 75 % av fallen avslutades arbetslöshetsperioden hos de unga innan tre månader hade gått. Situationen varierar områdesvis: de flesta som hade upplevt arbetslöshet i över 3 månader fanns i Birkaland, där deras andel uppgick till 33,7 %. I norra Savolax var motsvarande siffra 16,9 %. EU har rekommenderat att arbetslösheten ska fås att upphöra inom fyra månader, vilket man i 83 % av fallen nådde upp

till. För en arbetslöshetsperiod om fem månader var motsvarande siffra 88 % och för sex månader redan 92 %. De ungas arbetslöshet är avsevärt kortare än andras. Antalet unga som är långtidsarbetslösa är inte många.

Resursallokeringen

Ungdomsgarantin tillförde en ökning i personarbetsår med 3,3 miljoner euro, som styrs in på rådgivnings- och handledningstjänster till unga personer. Man har fokuserat på användningen av den här tilläggsresursen och märkt att den bromsade i viss mån upp de planerade nedskärningarna av personarbetsår (64 personarbetsår) men att man med satsningen i beklagligt liten omfattning kunde anställa fler rådgivare (20 personarbetsår i form av nyrekryteringar, situationen i slutet av våren 2013). Försämringen på arbetsmarknaden har ökat mängden arbete hos de personer som arbetar med kundservice på TE-byråerna samtidigt som resurserna har krympt. Ett personligt och skraddarsytt arbetsgrepp finns det inte tid för även om de unga behöver det. I tjänster till unga är det ytterst viktigt med ett intensivt samarbete mellan de övriga förvaltningsgrenarna, arbetsgivarna och den tredje sektorn. Samarbetet kräver dock större satsningar än vad som nu har varit möjligt.

P.g.a. begränsningar i arbets- och verksamhetskapaciteten kan den unga inte alltid delta i de offentliga TE-tjänsterna. Då strävar TE-byrån efter att i samråd med andra aktörer, speciellt det kommunala social- och hälsoväsendet, att kunna erbjuda den unga tjänster som förbättrar hans eller hennes möjligheter att i ett senare skede ta del av TE-tjänsterna. Exempel på detta slags service är verksamhet på arbetsverkstäder, som socialväsendet anordnar, den ungas möjlighet att inom aktiveringsvillkoret delta i rehabiliterande arbetsverksamhet eller i rehabiliterande tjänster inom social- och hälsovården.

År 2013 förutsatte riksdagen att regeringen klarlägger ansvarsförhållandena i förverkligandet av ungdomsgarantin och ser till att den unga verkligen erbjuds en arbets- eller studieplats eller någon annan motsvarande sysselsättande verksamhet. När konjunktur- och sysselsättningsläget det kräver så ska regeringen ha beredskap att öka de resurser som riktas in på att genomföra ungdomsgarantin.

Undervisnings- och kulturministeriet ansvarar för att verkställa utbildningsgarantin, som ingår i ungdomsgarantin. Ministeriet har inlett och förverkligat omfattande utvecklingsåtgärder för att verkställa utbildningsgarantin. Att trygga ett tillräckligt utbud av yrkesinriktad grundutbildning, att förnya studerandeurvalet, och de elektroniska ansökningssystemen, att förbättra genomströmningen, att utveckla utbildningens arbetslivsorientering och studier på arbetsplatsen, att ta fram utbildning som länkar in på yrkesutbildning och förberedande utbildning är exempel på åtgärder. Vidare har man satsat på en översyn av examenssystemet i syfte att möjliggöra flexibla utbildningsstigar. Genom att förena utbildningar på dels utbildningsanstalter, dels läroavtalsbaserad utbildning vill man kunna få fram flexibla utbildningsstigar.

Undervisnings- och kulturministeriet fattade 27.6.2013 beslut om att minska och nyinrikta antalet studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen. Fram till år 2016 kommer den totala mängden studerande inom den grundläggande yrkesutbildningen att minska

med 1 941 studerande. Ministeriets ursprungliga plan var att minska antalet studerande med 7 351. I takt med att minskningarna i antalet studerande har mildrats kan man med avseende på ungdomsgarantin trygga ett tillräckligt utbud av grundläggande yrkesutbildning i alla delar av landet. Utbudet av grundläggande yrkesutbildning byggs ut på områden där det finns det största behovet av utbildade unga människor och av arbetskraft. I Nyland utökas antalet studerandeplatser fram till år 2016 med cirka 3 500. I landskap där ungdomsåldersklasserna minskar inskränker man på ett måttfullt sätt på utbildningsutbudet.

I början av år 2013 förnyade man studerandeurvalen inom den yrkesinriktade grundutbildningen. Grunderna för att kvalificeras för grundläggande yrkesutbildning sågs över så att de som har klarat av grundnivån och som är utan examen på andra stadiet kommer på första plats när studerande antas till studier på det andra stadiet. Den nya förordningen tillämpades för första gången i den gemensamma ansökan hösten 2013 samtidigt som man tog i bruk de förnyade elektroniska ansöknings- och urvalstjänsterna (studieinfo.fi). De elektroniska söktjänsterna utbyggs våren 2014 till att omfatta de förberedande och handledande studierna för yrkesutbildning (undantaget förberedande och rehabiliterande utbildning för funktionshindrade), den grundläggande undervisningens påbyggnadsundervisning samt förberedande utbildning för gymnasieutbildningen. Efter att man har tillgång till information om den gemensamma antagningen är det möjligt att utvärdera utbildningsgarantin med tanke på studerandeurvalet.

Den undersökning som Stiftelsen för rehabilitering sammanställer blir färdig i mars 2014. Då blir det möjligt att utvärdera hur ungdomsgarantin hittills har lyckats och de eventuella ändringsbehov som finns vad gäller ansvar och förfarandesätt mellan de olika ministerierna.

5. Riksdagen förutsätter att inbesparingarna i sektorsforskningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde omvärderas och att regeringen utreder hur verksamheten kan fortsätta oskadd och forskningsinstituten behålla sin kompetenta personal, till exempel genom omallokering av utgifter.

De anmärkningar som finns under den här punkten föranleder social- och hälsovårdsministeriet att konstatera följande:

I regeringens rambeslut för åren 2014–2017 allokerades en inbesparing på 30 milj. euro inom sektorsforskningen inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Inbesparingen i rambeslutet allokerades på ett eget tekniskt moment. Detaljerna arbetas fram i samband med rambeslutet för åren 2015–2018. Efter rambeslutet på våren 2013 inledde ministeriet omedelbart beredningsarbete i samråd med de underlydande sektorsforskningsinstituten gällande inbesparingarnas allokering. Beredningen omfattar olika alternativ för att rikta in och periodisera sparåtgärderna under ramperioden. Utgående från detta presenterade ministeriet under budgettrian i augusti hur inbesparingarna riktas in på de underlydande sektorsforskningsinstituten och de övriga momenten som i huvudklassen anknyter till forsknings- och utvecklingsverksamhet.

6. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med kommunreformen och social- och hälsovårdsreformen ytterst omsorgsfullt inte bara bedömer den service som omfattar alla medborgare utan även analyserar vilka ekonomiska verkningar alla reformåtgärder ger. Målet med reformen är att minska hållbarhetsgapet, så reformen måste bedömas också ur detta perspektiv.

De anmärkningar som finns under den här punkten föranleder social- och hälsovårdsministeriet att konstatera följande:

Många olika arbetsgrupper har kartlagt genomförandet av en reform av tjänstestrukturen inom social- och hälsovården. Olika alternativ har lagts fram. Enligt de här arbetsgruppernas arbete, kommentarerna i regeringsprogrammet och regeringens beslut kommer en arbetsgrupp i social- och hälsovårdsministeriet att lägga fram ett förslag för riksdagen om en lag jämte tillhörande lagar om hur social- och hälsovården ska ordnas. Förslaget omfattar en preliminär uppskattning om förslagets ekonomiska verkningar. Utkastet till förslag är för närvarande ute på remiss. Utlåtandena ska in före 13.3.2014.

Institutet för hälsa och välfärd gör i samråd med social- och hälsovårdsministeriet under den tid som utlåtandena väntas strömma in, en omfattande kartläggning av förslagets verkningar. I kartläggningen beaktas utlåtandena. Utvärderingen av följderna kommer på Institutets för hälsa och välfärd försorg att kompletteras utgående från en utredning.

7. Riksdagen förutsätter att regeringen på nytt utvärderar verkningarna, nyttan och tidsplanen i samband med höjningen av vikterna och måtten för tung trafik.

De anmärkningar som finns under den här punkten föranleder kommunikationsministeriet att konstatera följande:

Verkningsfullheten, nyttan, tidtabellen för när nyttan verkställs samt eventuellt behov av tilläggsfinansiering för att bättra på vägnätet och broar har utvärderats hösten 2013.

Hur vägnätet och transporterna påverkas av en höjning av vikterna och måtten för tung trafik liksom hur den finansiering som har reserverats för att iståndsätta vägarna har räckt till, har i anmärkningsvärd omfattning preciserats efter det att förordningen arbetades fram. Det har visats sig att behovet av finansiering har minskat avsevärt.

Uppskattningsvis kommer näringslivet att få en årlig nytta på cirka 80–160 milj. euro. På tjugo år blir nyttan c. 1,6–3,2 miljarder euro. Nyttan realiseras inte i ett ögonblick utan under loppet av flera år när företagen så småningom tar i bruk ny utrustning.

Trafikverket, som ansvarar för underhållet av vägnätet, har år 2013 gjort mer noggranna mätningar gällande vägnätet och broarna. Utgående från detta kan man konstatera att de broars konstruktion, som viktbegränsningen omfattar och som numera är 500 till antalet, inte behöver stärkas. Utgående från detta ska och åtgärder sättas in; man ska i sammanhanget beakta näringslivets behov av transportrutter och den utökade volymens fördelning på olika delar av vägnätet. I samråd med aktörer inom transportbranschen följer man upp situationen och enkäter görs bland företagarna inom branschen. I arbetet med att avlägsna trånga tunnlar och underfarter avancerar man i samarbete med branschen så att man prioriterar de viktigaste objekten.

Det är närmast under övergångstiden som vägkonstruktionerna framdeles utsätts för tyngre massor. Under den här tiden är det möjligt att för den nyvarande utrustningen och transportkapaciteten ansöka om ökningar i helhetsvikterna. I dagens läge används ofta sådana hjul som i jämförelse med tidigare tål en mångfaldig belastning. Den nya förordningen förutsätter ändringar i hjulens parvisa användning.

Årligen följer man upp vägkonstruktionernas hållbarhet och hur deras kondition utvecklas. Under årens lopp kommer det att klarna hur de utbyggda massorna inverkar på vägnätet. Tillsammans med olika aktörer följer man upp trafikeringsbehoven och gör upp en prioritering och tidtabeller för reparation av transportrutterna.

8. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med ramförhandlingarna våren 2014 utvärderar den utredning om pensionssystemreformen som regeringen har förbundit sig att göra upp enligt det nationella handlingsprogram som bygger på strategin EU 2020.

De anmärkningar som finns under den här punkten föranleder finansministeriet att i samråd med social- och hälsovårdsministeriet att konstatera följande:

Som en bakgrund till en översyn av arbetspensionssystemet färdigställdes en rapport i en arbetsgrupp under ledning av överdirektör Jukka Pekkarinen. Finlands pensionssystem ska anpassas till en ökning av livslängden. I regeringens beslut om att verkställa det strukturpolitiska programmet konstateras det i maj 2013 att centralorganisationerna på arbetsmarknaden ska förhandla om att förlänga arbetskarriärerna. Detta ska vara vägledande när arbetspensionssystemet ses över nästa gång.

Syftet med en översyn av arbetspensionssystemet, inkl. en lösning av avgiftsnivåerna, är att främja sysselsättningen, att minska den offentliga ekonomins hållbarhetsgap, att förbättra en hållbar finansiering av arbetspensionssystemet på lång sikt samt att säkerställa ett tillräckligt pensionsskydd och rättvisa mellan generationerna. Organisationerna förhandlar om en lösning före hösten 2014. Syftet är att regeringens förslag i anslutning till översynen av arbetspensionssystemet avges till riksdagen genast efter riksdagsvalet 2015. Reformen planeras träda i kraft senast i början av år 2017.

3 Riksdagens revisionsutskotts ställningstaganden i revisionsanmärkningsärenden

Gällande ställningstaganden som riksdagen har krävt att regeringen ska besvara

RSk 11/2008 rd — B 6/2008 rd — B 10/2008 rd — ReUB 1/2008 rd

4. Korrigering av bristerna i och problemen med elektronisk identifiering och certifikattjänster

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Under 2012 och 2013 har planeringen av en omorganisation för att få till stånd ett enhetligare och kostnadseffektivare system för elektronisk identifiering och myndigheternas certifikattjänster pågått inom ramen för ett brett upplagt samarbete mellan företrädare för finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, kommunikationsministeriet, Finlands Kommunförbund, Jubileumsfonden för Finlands självständighet samt de banker, mobiloperatörer och företag som erbjuder ITtjänster som är verksamma i Finland. Inom detta omfattande samarbete har man kommit fram till att det är skäl att närmare utreda möjligheten att bygga upp en grundläggande infrastruktur för elektronisk identifiering utifrån en så kallad statsledd modell. Detta arbete har utförts tillsammans med de viktigaste intressentgrupperna (särskilt bankerna och mobiloperatörerna). De olika parternas engagemang kartläggs under 2014, och under den tiden vidtas också de fortsatta åtgärder som behövs för att ta fram en statsledd modell, inklusive detaljplanering av organisationen och beredning av eventuella ändringar i lagstiftningen. Preliminärt har man utgått ifrån att den statsledda modellen organiseras så att den gör det möjligt att tillhandahålla redskap för identifiering genom lösningar som kan tillhandahållas på marknadsvillkor. På basis av den beredning i fråga om elektronisk identifiering och underskrift som för närvarande

pågår på EU-nivå och resultaten från EU:s storskaliga pilotprojekt STORK (EU:s lösning för elektronisk identifiering över medlemsstaternas gränser) anser finansministeriet att det i det här skedet är ändamålsenligast att fortsätta tillhandahålla medborgarcertifikat, och man analyserar frågan som ett element i den mera ingående planeringen av hur den ovan nämnda statsledda modellen kan organiseras. Finansministeriet och Statskontoret har under 2013 fört diskussioner om att övergå från Skatteförvaltningens och arbets- och näringsministeriets gemensamma elektroniska identifieringstjänst "tunnistus.fi" till den identifieringstjänst (Vetuma) som Statens IT-servicecentral vid Statskontoret tillhandahåller. Folkpensionsanstalten började använda sig av Vetuma i slutet av 2013.

RSk 15/2008 rd — Ö 2/2008 rd — ReUB 5/2008 rd

3. Tillräckliga resurser och verksamhetsbetingelser för den regionala styrningen och tillsynen

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Frågan hänför sig till informationsstyrningen och hur den fungerar inom social- och hälsovården. I en utredning som 2008 lämnades till riksdagens revisionsutskott om informationsstyrningen inom social- och hälsovården konstaterades det att på grund av den ökande mängden ärenden som gäller klagan har man inom regionförvaltningen (länsstyrelserna) tvingats prioritera efterhandskontrollen i stället för att arbeta med förebyggande styrning och tillsyn i sådan omfattning som skulle behövas med tanke på styrningen. Social- och hälsovårdsministeriet har besvarat samma fråga i sina svar på riksdagens uttalande.

Mängden arbetsuppgifter inom social- och hälsovården har fortsatt att öka. Antalet ärenden som gäller klagan har fortsättningsvis varit stort, och det har ökat under 2010-talet. Målet är att tyngdpunkten ska förflyttas till förhandsövervakning och förebyggande styrning. Detta har skrivits in i regionförvaltningsverkens strategidokument för 2012–2015 samt i de strategiska resultatavtalen för 2012–2015. Produktivitetmålsättningarna inom projektet för att reformera regionförvaltningen var höga. Regionförvaltningsverken har stått i fokus för de tidigare ämbetsverkens produktivetsmål samt det produktivetsmål som ställdes upp i samband med regionförvaltningsreformen att reducera arbetsinsatsen med sammanlagt 174 årsverken under åren 2010–2015. I en situation där resurserna minskar och uppgifterna ökar förutsätter det att om verksamhetsbetingelserna för styrning och tillsyn samt förebyggande styrning ska tryggas, måste man få mängden ärenden som gäller klagan att minska, ärendena att i första hand behandlas genom anmärkningsförfarande och behandlingsprocesserna att bli effektivare.

Omkostnadsanslaget för regionförvaltningsverken utökades med ett engångsbelopp på 1,725 miljoner euro i budgeten för 2013, och summan skulle användas till uppgifter inom social- och hälsovården som gäller tillsyn och miljötillstånd. I rambeslutet för statsfinanserna 2014–2017 anvisades det under regionförvaltningsverkens omkostnadsmoment ett

tillägg på 1,7 miljoner euro per år för att stärka resurserna för miljötillståndsuppgifterna och för tillsynsuppgifterna inom social- och hälsovården. Med hjälp av tilläggsfinansieringen är det möjligt att trygga de av regionförvaltningsverkens uppgiftsområden som är mest kritiska och under störst press, såsom att hålla kvar resurserna för tillsynen inom social- och hälsovården på 2013 års nivå fram till slutet av ramperioden. Med andra ord kommer uppgifterna inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde inte att omfattas av några produktivitsminskningar. Utöver vad som nämnts inledde finansministeriet i november 2013 ett projekt för att samla regionförvaltningsverkens administrativa uppgifter från och med ingången av 2015. Syftet med att samla uppgifterna är att minska behovet av personal inom de administrativa uppgifterna och att förenhetliga verksamheten samtidigt som man tryggar kvaliteten på och tillgången till service. Detta gör sitt till för att göra det möjligt att anvisa resurser till substansuppgifterna.

Våren 2012 fick en arbetsgrupp vid finansministeriet sitt betänkande med förslag till ändring av förvaltningslagens bestämmelser om klagan klart. Regeringens proposition förslag till lag om ändring av förvaltningslagen (RP 50/2013 rd) överlämnades till riksdagen den 16 maj 2013. Målet med propositionen är att förtydliga och precisera bestämmelserna om förfarandet vid förvaltningsklagan samt att utöka laglighetskontrollens övergripande genomslagskraft genom att möjliggöra bättre användning och inriktning av övervakningsresurserna hos de myndigheter som behandlar klagomålen.

Till lagen om ändring av lagen om regionförvaltningsverken (932/2013) fogades det en ny 6 a §, som gör det möjligt för en tjänsteman vid ett regionförvaltningsverk att på begäran av ett annat regionförvaltningsverk tillfälligt, och utan att tjänstemannens tjänsteställe ändras, kunna ställas till det andra regionförvaltningsverkets förfogande. Bestämmelsen gör det möjligt att kunna använda resurserna på ett mera flexibelt sätt än nu regionförvaltningsverken emellan, till exempel när handläggningsarbetet anhopas eller när det krävs specialkunskande.

Regionförvaltningsverken utvecklar sina handläggningsprocesser i fråga om tillstånd, tillsyn och klagomål. Det pågår ett riksomfattande projekt för att utveckla regionförvaltningsverkens tillstånds- och tillsynsprocesser, vars mål är att effektivisera och förenhetliga processerna inom ämbetsverken. Vid regionförvaltningsverket i Södra Finland har man inlett ett projekt för att råda bot på anhopningen av klagomål. Projektets målsättning är att lösa upp anhopningen av klagomål så att man når de mål som satts för handläggningsperioderna i fråga om klagan och frigör resurser för förebyggande styrning och tillsyn. Inom projektet utvecklas också elektroniska verktyg för handläggningen av klagomål.

Utöver detta har det i statsbudgeten för 2013 överförts 420 000 euro från moment 33.70.50 (Hälsofrämjande verksamhet) till moment 28.40.01 (Regionförvaltningsverkens omkostnader). Med anslaget för hälsofrämjande verksamhet har man finansierat försöks- och utvecklingsprojekt som regionförvaltningsverken genomfört i anknytning till alkoholprogrammet samt övriga hälsofrämjande åtgärder. Verksamheten har konstaterats vara nödvändig och har därför överförts till regionförvaltningsverkens basverksamhet. Överföringen säkerställer att utvecklingsverksamheten med hälsofrämjande åtgärder och förebyggande av drogskador kan fortsätta, och samtidigt minskar det administrativa arbetet vid såväl social- och hälsovårdsministeriet som regionförvaltningsverken.

2. Informationssystemens interoperabilitet inom den offentliga förvaltningen

Finansministeriet och social- och hälsovårdsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Mål och riktlinjer

Finansministeriets enhet för den informations- och kommunikationstekniska funktionen inom den offentliga förvaltningen (OffICT-funktionen) svarar för beredningen av ärenden som gäller den allmänna utvecklingen och styrningen av den offentliga förvaltningens informationsförvaltning samt arbetar för och säkerställer att informationssystemen inom den offentliga förvaltningen är överensstämmande (Reglemente för statsrådet 262/2003). Enligt informationsförvaltningslagen har finansministeriet till uppgift att ta hand om den allmänna styrningen av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningens myndigheter. I denna roll ska ministeriet särskilt sörja för planeringen och beskrivningen av den offentliga förvaltningens övergripande arkitektur samt för utarbetandet och uppdateringen av de beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten som den gemensamma övergripande arkitekturen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen förutsätter (4 § 1 mom. i informationsförvaltningslagen). För att lagens syfte ska förverkligas har finansministeriet utarbetat en beskrivning av den offentliga förvaltningens övergripande arkitektur. Finansministeriet har genom ett brett upplagt samarbete med den offentliga förvaltningen, olika organisationer och IKT-företag utarbetat en strategi för tillgodogörande av IKT i den offentliga förvaltningen (OffICT-strategin). Strategin har som mål att möjliggöra effektiva arrangemang och högklassiga lösningar som ska garantera interoperabiliteten i den offentliga förvaltningens informationssystem och producera gemensamma tjänster. Enligt informationsförvaltningslagen ska varje ministerium styra utvecklandet av informationsförvaltningen och informationsförvaltningsprojekten inom sitt ansvarsområde med beaktande av de syften och förpliktelser som anges i nämnda lag (4 § 3 mom. i informationsförvaltningslagen), och ministerierna ska inom sina ansvarsområden se till att det utarbetas och uppdateras beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten mellan informationssystemen inom deras ansvarsområden (8 § 1 mom. i informationsförvaltningslagen). Målet för den elektroniska informationshanteringen inom social- och hälsovården är att klient- och patientuppgifterna ska vara tillgängliga oberoende av tid och plats inom såväl den offentliga som den privata sektorn genom ett friktionsfritt informationsutbyte mellan systemen. Medborgarna bör ha tillgång till sina egna patientuppgifter och loggen över hur patientuppgifterna har använts samt till pålitlig hälsoinformation. Samma målsättning gäller i fortsättningen också för uppgifterna inom socialvården. Dessutom ska elektroniska tjänster för medborgarna utvecklas inom social- och hälsovården.

Riksdagen har i sin skrivelse (RSk 21/2008 rd) förutsatt att datasystemen inom den offentliga sektorn blir kompatibla med början från hälso- och sjukvården, och att gemen-

samma tillämpningar och öppna kontaktytor garanteras så att informationsutbytet mellan datasystemen kan ske friktionsfritt. Ovan nämnda mål och riktlinjer realiseras genom det riksomfattande KanTa-projektet för den elektroniska informationshanteringen inom hälso- och sjukvården och projektet för elektronisk informationshantering inom socialvården. Finansministeriets SADe-program fokuserar på att främja ärendehantering i form av webbtjänster och interoperabilitet mellan informationssystemen i den offentliga förvaltningen. Inom kommuninformationsprogrammet, som har startats av finansministeriet, utvecklas JHSrekommendationer och definitioner för den kommunala sektorn i syfte att förenhetliga den information som styr kommunernas serviceproduktion.

Åtgärder

Finansministeriet har organiserat utvecklandet och administreringen av den offentliga förvaltningens gemensamma övergripande arkitektur under en sektion av delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (Juhta) som styr och främjar utvecklandet av den övergripande arkitekturen och interoperabiliteten inom ministerierna och den kommunala sektorn. För organisationerna inom den offentliga förvaltningen har det skapats en struktur för styrningen av arkitekturen som grundar sig på de berörda områdena, och cirka 1 000 sakkunniga inom den offentliga förvaltningen har deltagit i utbildningen för arkitekturen inom den offentliga förvaltningen. Det har utarbetats och publicerats beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten bland annat i anslutning till grunddatalagren, servicekanalen och den elektroniska ärendehantering. Dessa beskrivningar av måltillståndet på den övre nivån preciseras i beskrivningarna av måltillståndet för arkitekturen, där man fastställer vilka uppgifter som ska överföras mellan tjänsterna och informationssystemen, deras struktur och de tekniska gränssnittsbeskrivningarna av de tjänster som används för informationsöverföringen. Sådana här beskrivningar av måltillståndet för arkitekturen har utarbetats bland annat för målområdet hälsa och välfärd.

I den rapport som arbetsgruppen ICT 2015 offentliggjorde den 17 januari 2013 föreslås det att det byggs upp en nationell IT-servicestruktur. Finansministeriet har utarbetat en plan för hur den nationella IT-servicestrukturen och dess olika delar ska förverkligas. I arbetet med IT-servicestrukturen ingår den nationella servicekanalen, en lösning för nationell elektronisk identifiering och sådana gemensamma servicekanaler som medborgarna, företagen och myndigheterna behöver samt, för att garantera integritetsskyddet för medborgarna, möjlighet att få se sina egna uppgifter i den offentliga förvaltningens register och en tjänst för hantering av informationsförmedling.

Det riksomfattande arbetet med att utveckla de elektroniska systemen för klientuppgifter inom social- och hälsovården leder till att patientuppgifterna inom såväl den privata och offentliga social- och hälsovården som företagshälsovården kan användas gemensamt. Det här är det viktigaste enskilda verktyget för att höja kvaliteten i social- och hälsovården och öka produktiviteten. Informationssystemen skapar den nödvändiga tekniska plattformen för medborgarnas nya elektroniska tjänster. Genom dessa nya tillvägagångssätt blir det möjligt att hejda kostnadsstegringen i social- och hälsovården och hantera den perso-

nalbrist som är att vänta genom att man omarbetar arbetsfördelningen såväl mellan dem som är yrkesverksamma i branschen som mellan medborgarna och branschfolket. På så sätt blir det möjligt att tillhandahålla befolkningen bättre social- och hälsovårdstjänster.

Utgångspunkten är att de redan existerande informationssystemen uppgraderas att motsvara de nationella kraven, så att de kan sända och ta emot information i standardiserad form via öppna gränssnitt. Inom den offentliga hälso- och sjukvården har patienternas uppgifter redan i åratal ingått i de elektroniska systemen för patientinformation till 100 procent. I och med ny lagstiftning som trädde i kraft vid ingången av 2011 och statens rambudget för 2011–2014 fick man en ny modell för styrningen av projekten samt långsiktig finansiering och personalresurser för dem. Härigenom skapades förutsättningar för smidigare styrning och bättre kontroll över projekten, samt bättre tillämpning av god förvaltningssed och bättre växelverkan mellan centralförvaltningen och fältet. I regionalt perspektiv har hindren för att överföra patientens uppgifter undanröjts genom hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010), som trädde i kraft 2011. Genom lagens 9 § skapades det rättsliga förutsättningar för den kommunala hälso- och sjukvården inom ett sjukvårdsdistrikt (hälsocentralerna och sjukvårdsdistriktets sjukhus) att lämna ut och behandla patientuppgifter vid vården av en patient utan patientens uttryckliga samtycke. På basis av bestämmelsen är det möjligt att på varje sjukvårdsdistrikts område bygga upp ett gemensamt patientregister med de tekniska arrangemang detta kräver. Det här gör att patienternas uppgifter smidigt kan användas i samtliga kommunala verksamhetsenheter inom hälso- och sjukvården. I anknytning till detta har man inom vissa sjukvårdsdistrikt omarbetat systemen med patientinformation så att det är möjligt att använda dem gemensamt.

RSk 16/2010 rd — B 11/2010 rd, B 13/2009 rd — ReUB 5/2010 rd

1. Uppställning av samhällliga effektmål och rapportering av resultat

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringen har inom ramen för projekten för utvärdering (2009–2010) och utveckling (2011–2012) av resultatstyrningen och verkställandet av projekten (2012–) också inriktat åtgärder på att utveckla uppställningen av de samhällliga effektmålen. Utvecklingsarbetet har särskilt riktats in på behandlingen av de gemensamma målen för statsrådet. I fråga om målen i regeringsprogrammet (inbegripet sektorsövergripande mål) finns det en process för uppföljning av regeringsprogrammet och finansministeriet fortsätter under 2014 att utveckla och pröva uppställningen av gemensamma koncernmål i fråga om ministeriets koncerntjänster. I samband med verkställandet av resultatstyrningen har det dessutom utarbetats en gemensam resultatavtalsmodell (inklusive gemensamma mål) som kan utnyttjas via resultatinformationssystemet Netra. I följande fas av arbetet med att utveckla resultatstyrningen har man för avsikt att också ägna uppmärksamhet åt uppställandet av resultatmål och indikatorer.

Rapporteringen om de samhälleliga effektmålen sker nu för andra gången genom en ny form av regeringens årsberättelse. Syftet med regeringens årsberättelse är att ge en bättre, enhetligare och mera systematisk bild än tidigare av resultaten av regeringens verksamhet, i synnerhet när det gäller de samhälleliga effektmålen. I anvisningarna för upprättandet av berättelsen har man under de senaste åren begärt en framställning med tabeller och en femgradig kvalitativ skala för att summera hur bedömningen av effekterna har utfallit. I regeringens årsberättelse för 2012 gjorde alla ministerier på motsvarande sätt och i huvudsak med hjälp av en enhetlig bedömningsskala en utvärdering av hur effektmålen inom deras förvaltningsområden hade uppnåtts. Biträdande kontrollern vid statsrådet konstaterade i sitt utvärderings- och bekräftelseuttalande i regeringens årsberättelse för 2012 att uppgifterna i berättelsedelarna 1 och 2 i sin helhet gav tillräckligt heltäckande information om hur de samhälleliga effektmålen i statsbudgeten för 2012 hade uppnåtts.

I det fortsatta utvecklandet av regeringens årsberättelse beaktas den respons som riksdagen har gett i olika sammanhang om att rapporteringen om effekterna bör öka. Samarbetet med riksdagen fördjupas i syfte att kartlägga riksdagens behov.

Utvecklingsarbete har också utförts inom statsrådets kansli, i synnerhet genom projektet för utvecklandet av effektbedömningen av politikåtgärder (POViprojektet) och utvecklandet av tillvägagångssätten för ett effektivt genomförande av regeringsprogrammet (KOK-KAprojektet, vilket avslutades i april 2011).

4. Kostnaderna för den offentliga social- och hälsovården och den totalekonomiska vinsten av verksamheten i kommunal regi, vid köp av tjänster och vid utläggning av verksamheten

Samma fråga besvarades i regeringens årsberättelse 2012 under RSk 30/2009 rd — B 15/2009 rd — ReUB 5/2009 rd, punkt 4.

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I samband med enskilda projekt har man utrett de ekonomiska konsekvenserna av att tjänsterna ordnas på olika sätt, men det finns ingen enhetlig och heltäckande utredning i frågan. Under ledning av Institutet för hälsa och välfärd genomfördes nyligen en omfattande undersökning om beställar-utförarmodeller. Undersökningen sträckte sig över mer än två år. Trots att undersökningen gav en betydande mängd merinformation om olika sätt att ordna tjänster, hur de kan utnyttjas och vilka konsekvenser de har, tillgodosåg den inte fullt ut riksdagens krav på jämförelseuppgifter. I takt med att statistikföringen och informationssystemen utvecklas kommer det framöver att bli lättare att jämföra kostnaderna för de tjänster som ordnas av kommunerna. Hösten 2012 inledde finansministeriet ett omfattande program för utvecklingen av den kommunala ekonomi- och verksamhetsstatistiken (kommunikationsprogrammet). Målet med programmet är att få de kommunala aktörerna att producera jämförbar kostnadsinformation genom att förse dem med enhetliga JHSrekommendationer. Förutsättningarna för en jämförelse mellan statistiken liksom mellan kostnaderna förbättras också till följd av att det riks-

täckande informationssystemprojektet för social- och hälsovården ger landet tillgång till enhetliga klientinformationssystem för social- och hälsovården och ett elektroniskt dokumentarkiv. Även om man får uppgifter om försäljningspriserna på de tjänster som tillhandahålls av privata serviceproducenter, är det mycket svårt att få uppgifter om de faktiska produktionskostnaderna. Dessutom bör man tänka på att det vid bedömningen av alternativa sätt att ordna tjänster är viktigare såväl för de instanser som ansvarar för att ordna servicen som för andra parter att utreda de ekonomiska konsekvenserna av den samlade servicen än att ta reda på kostnaderna för enskilda tjänster.

RSk 30/2010 rd — B 20/2010 rd — ReUB 8/2010 rd

3. Rapportering om skattestöd

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I Finland började skattestöden kartläggas redan i slutet av 1980-talet, då en projektgrupp som hade tillsatts av finansministeriet gjorde en grundlig utredning av de skattestöd som ingick i skattelagstiftningen. I finansministeriets publikationsserie publicerades en rapport om projektgruppens arbete (Verotuet Suomessa, 2/1988), där definitionen av skattestöd liksom beräkningsmetoderna utvecklades. Den senaste omfattande kartläggningen av skattestöden gjordes i en arbetsgrupp i samarbete mellan finansministeriet och Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) år 2010 (Verotuet Suomessa 2009–2012, VATT Muistiot 17, 2011, länk: <http://www.vatt.fi/file/verotukiselvitys/m17.pdf>). Vid kartläggningen gick man för varje skattelagstiftning igenom normerna för skattestöd och de skattestöd som kan identifieras med de aktuella normkriterierna, liksom skattesanktionerna. Dessutom beräknades de fiskala konsekvenserna av skattestöden. VATT och finansministeriets skatteavdelning kommer också framöver att tillsammans ge ut en årlig detaljerad granskning av skattestödsbeloppen och deras fiskala konsekvenser. Beräkningarna är allmänt tillgängliga på VATT:s webbplats (www.vatt.fi). Skattestöden i det finländska skattesystemet har granskats också i samband med internationella jämförelser. Såväl OECD:s som EU:s översikter behandlar skattesystemen i olika länder och anknyttande skattestöd. Också i nordiska sammanhang har Finland deltagit i jämförande studier, t.ex. i en arbetsgrupp som publicerade en omfattande utredning om skattestöden i de nordiska länderna (Tax Expenditures in the Nordic Countries, 2010, länk: http://www.skm.dk/public/dokumenter/Tal45/Skatte_og Afgifter86/Tax_Expenditures_in_the_Nordic_Countries.pdf). Våren 2012 ordnade det nordiska skattevetenskapliga rådet dessutom ett två dagar långt seminarium i Finland kring temat skattestöd ur ett juridiskt och ekonomiskt perspektiv. Det gjordes en publikation om seminariet, "Tax Expenditures", som är tillgänglig under adressen www.djoef-forlag.dk/da. Skattestöd rapporteras redan nu regelbundet och på ett allt mer detaljerat plan till riksdagen. I såväl budgetpropositionen (den allmänna motivationen), från och med 2010, som statens bokslutsberättelse redovisas beloppen av skattestöd årligen enligt uppgiftsområde. I den senaste bokslutsberättelsen från 2011 anges som

separata siffror forskningsresultaten beträffande konsekvenserna av vissa skattestöd för sysselsättningen och näringsverksamheten. Undersökningarna om skattestödets konsekvenser ger information om möjligheterna att nå de önskade målen med hjälp av skattestöd. Vid VATT pågår för närvarande undersökningar om konsekvenserna av bland annat hushållsavdraget och sänkningen av moms på restaurangmat. I statens budgetpropositioner redovisas beloppen av skattestöd årligen enligt uppgiftsområde. Förutom beloppen av skattestöd och deras fiskala konsekvenser redovisas dessutom även forskningsbaserade rön om skattestödets effektivitet årligen i statens bokslutsberättelse.

Med skattestöd avses en avvikelse enligt den nationella definitionen från den normala grundstrukturen för beskattningen. Syftet med skattestödet är att stödja vissa funktioner eller grupper av skattskyldiga genom avdrag, skattefrihet, sänkta skattesatser, skattelättnader eller bestämmelser om uppskov med skattebetalningen. Definitionen av skattestöden grundar sig på de konventioner som man kommit överens om per skatteslag. Skattestöden räknas i regel ut enligt principen om förlorad skatteinkomst, där stödet betraktas som förlorad skatteinkomst på grund av skattebestämmelse som avviker från normen, medan de övriga bestämmelserna förblir oförändrade.

År 2009 gick man på ett heltäckande sätt igenom skattestöden i anslutning till den finländska skattelagstiftningen enligt skatteslag, och då fastslogs de normsystem som behövs vid klassificeringen och uträkningen av skattestöden. Utredningen är tillgänglig på Statens ekonomiska forskningscentral (VATT) webbplats (Verotuet Suomessa, VATT, Valmisteluraportit 5 lokakuu 2010). Efter det har VATT årligen uppdaterat de kvantitativa uppskattningarna av beloppen av och nivåerna på skattestöden (även tillgängligt på VATT:s webbplats). Motsvarande uppskattningar görs också i fråga om nya skattestöd i enlighet med det gemensamt överenskomna och godkända normsystemet.

Redovisning av skattestöden och uppskattningar av deras storleksklass i euro ingår i vanlig ordning i såväl statens budgetpropositioner som årligen i statens bokslutsberättelse. I regeringens årsberättelse går man igenom de senaste undersökningarna i fråga om analyserna av effekten av olika skattestöd. På detta sätt får beslutsfattarna information om skattestödets effektivitet.

Finansministeriet beställer också undersökningar om skattestödets effekt och effektivitet. Till exempel VATT undersöker för närvarande matchningen och effekten av skattelättnader inom forskning och utveckling samt vilken effekt hushållsavdraget har för sysselsättningen.

6. Tryggad kvalitet på lagstiftningen

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I regeringsprogrammet har man ställt som mål att inom ministerierna öka de resurser som används för lagberedningen, utveckla författningsspråket, skapa en mer öppen växelverkan och effektivisera bedömningen av alternativa regleringssätt och effektiviteten. Bland spetsprojekten i den strategiska genomförandeplanen för regeringsprogrammet finns det omfattande reformprojekt som gäller lagstiftningen och som enligt regerings-

programmet har som mål att göra regleringen tydligare och öka de alternativa reglerings-sätten. Kanslicheferna ansvarar för lagberedningen och utvecklingen av den inom sina ministerier, och kanslichefsmötet spelar en central roll för samordningen av regeringsprogrammets genomförande. En arbetsgrupp för författningspolitiken med företrädare från alla ministerier har tillsatts som samarbetsorgan på expertnivå. Arbetsgruppen har som uppgift att genomföra och följa upp regeringsprogrammets mål för lagberedningen.

År 2012 gjorde ministerierna en bedömning av resurserna för lagberedningen och deras tillräcklighet. Enligt bedömningen användes cirka 11 procent av den arbetsinsats som utfördes av statsrådets tjänstemän till beredningen av författningar på nationell nivå. Enligt ministeriernas bedömning av resurserna för personal, tid och kompetens var antalet iakttagelser av påtagliga resursbrister dock färre än vid motsvarande bedömningar år 2010.

Enligt en undersökning från Rättspolitiska forskningsinstitutet (OPTL:n tutkimustiedonantoja 122:2013) har bedömningen av konsekvenser i regeringens propositioner under 2012 hållit sig på så gott som samma nivå som under 2009. I regeringens propositioner under 2012 identifierades flest konsekvenser i fråga om den offentliga ekonomin (62 %), myndigheterna (59 %) och företagen (38 %). I fråga om andra konsekvenser görs det fortfarande ganska få bedömningar.

År 2011 publicerades det i Finlands författningssamling 1 577 författningar, som omfattade totalt 7 363 sidor. Antalet författningar motsvarade de senaste årens normala nivå, men antalet sidor var det näst högsta någonsin. Motsvarande siffror för 2012 var exceptionellt låga, 1 092 författningar och 3 606 sidor. På lång sikt har antalet författningar vanligen varit lägst i början av en regeringsperiod. År 2013 publicerades det i författningssamlingen 1 331 författningar, som omfattade totalt 5 113 sidor.

Justitieministeriets laggranskningsenhet granskar den lagtekniska kvaliteten på utkastet till författningar. År 2011 omfattade granskningen 86 procent av lagarna, 2012 granskades 94 procent och 2013 granskades 90,4 procent av lagarna.

År 2013 publicerades en ny version av handboken för lagberedare, Lainkirjoittajan opas, som görs tillgänglig i elektroniskt format 2014.

Den förnyade webbtjänsten Dinäsikt.fi, som är en plattform för delaktighet och växelverkan mellan medborgarna och förvaltningen, öppnades 2012. Webbtjänsten erbjuder elektroniska verktyg för medborgarinitiativ som riktas till riksdagen, kommuninvånarinitiativ och för kommunikation och webbdiskussioner om ärenden som är under beredning inom förvaltningen. Under 2013 har man öppnat webbtjänsterna Medborgarinitiativ.fi och Invånarinitiativ.fi, som är till för att lägga fram och stödja medborgar- och kommuninvånarinitiativ. Under 2014 kompletteras demokratitjänsterna med webbtjänsten Lausunto-palvelu.fi, som hör ihop med digitaliseringen av remissförfarandet.

1. Insatser mot den grå ekonomin genom ett brett upplagt åtgärdsprogram

Inrikesministeriet och arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet godkände den 19 januari 2012 ett principbeslut, ”Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015” (http://www.vm.fi/vm/sv/04_publicationer_och_dokument/03_ovriga_dokument/20120119Effekt/VN_periaatepaeatoesehdotus_22.12.2011_ru.pdf), i vilket man också övergripande har bedömt de ämnesområden som ingår i riksdagens ställningstaganden, och tagit in dessa i åtgärdsprogrammet i en ändamålsenlig omfattning och form. Syftet med åtgärdsprogrammet är att fullfölja regeringsprogrammets mål för effektivare bekämpning av den grå ekonomin. Enligt regeringsprogrammet är bekämpningen av den grå ekonomin ett av regeringens spetsprojekt. Programmet har som mål att minska den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten samt att stödja laglig företagsverksamhet och en sund konkurrens. Programmet ska trygga inflödet av skatter och andra avgifter, se till att den offentliga servicen bibehålls och säkerställa finansieringsgrunden för den offentliga servicen. Genom åtgärdsprogrammet stöds sund företagsamhet och sysselsättning.

Ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi (ordf. finansminister Jutta Urpilainen) följer genomförandet och effekterna av programmet och vidtar vid behov ytterligare åtgärder. Dessutom har en tjänstemannaledningsgrupp för bekämpningen av ekonomisk brottslighet som uppgift att sammanjämka olika myndigheters planer för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt att regelbundet följa upp och rapportera till ministerarbetsgruppen om hur programmet framskrider och om eventuella behov av nya åtgärdsförslag.

Vid ramförhandlingarna den 21 mars 2013 godkände regeringen 11 nya tilläggsåtgärder för bekämpningen av grå ekonomi, av vilka 8 hade inletts före utgången av året.

Merparten av det anslag som anvisats polisen är avsedd för finansieringen av de tjänster (84 st.) för utredare av ekonomiska brott som inrättades vid polisenheterna under åren 2010–2012. Användningen av anslaget för effektivare bekämpning av ekonomisk brottslighet för övriga ändamål fördelar sig på i huvudsak fyra sektorer. Anslag har anvisats för bland annat rörliga polisens övervakning av grå ekonomi, kampanjen Grå ekonomi – Svart framtid, utbildning för utredare av ekonomiska brott samt tilläggsutgifter och utvecklingsåtgärder som gäller polisinsatsernas utredningar.

Polisen har använt de anslag som anvisats för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet mer heltäckande än tidigare. Inom polisen har man effektiviserat övervakningen av den grå ekonomin inom transportbranschen bland annat i samband med övervakningen av den tunga trafiken. Tack vare detta har man också lyckats avslöja svart arbetskraft och företagare som bryter mot bestämmelserna i transportbranschen och avtalen i arbetslivet.

Polisstyrelsen har i ett brev av den 27 december 2012 uppmanat polisinsatserna att granska klassificeringen av de brottmål som är under utredning vid enheterna för eko-

nomisk brottslighet och se till att det vid enheterna inte utreds andra brottmål än sådana som överensstämmer med den fastställda definitionen av ekonomiska brott. I sitt brev slog polisstyrelsen också fast minimikravet i fråga om personalstyrkan vid polisinrättningarnas enheter för utredning av ekonomiska brott för 2013. För 2013 förutsatte polisstyrelsen att det för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet skulle finnas 373 utredare av ekonomiska brott vid polisinrättningarna, 1 utredare vid rörliga polisen och 168 utredare vid Centralkriminalpolisen.

2. Genomförandet av de projekt som ingår i programmet för bekämpning av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi och rapporteringen om deras effekt

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Syftet med de projekt som ingår i åtgärdsprogrammet för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet är att förebygga grå ekonomi, och genom att projekten genomförs försvåras möjligheterna att begå brott, ökar risken för att åka fast och höjs myndigheternas beredskap i fråga om att avslöja och bekämpa grå ekonomi. Ändringar i påföljdssystemet och ett allt effektivare återtagande av vinningen av brott ökar den samlade effekten. Genom de ändringar i lagstiftningen som görs samt andra åtgärder som vidtas under regeringsperioden betonas också företagets ansvar när det gäller bekämpningen av grå ekonomi, genom att företagen styrs att välja pålitliga samarbetspartner som uppfyller sina lagstadgade skyldigheter.

Ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi följer genomförandet och effekten av programmet och vidtar vid behov ytterligare åtgärder. Dessutom har en tjänstemannaledningsgrupp för bekämpningen av ekonomisk brottslighet som uppgift att sammanjämka olika myndigheters planer för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt att regelbundet följa upp och rapportera till ministerarbetsgruppen om hur programmet framskrider och om eventuella behov av nya åtgärdsförslag.

Regeringen rapporterar på lämpligt sätt till riksdagen om framstegen för och genomförandet av de projekt som ingår i principbeslutet. Åtgärdsprogrammet har snabbt kommit igång och programåtgärderna pågår eller håller på att beredas. En del av dem har redan lett till lagändringar som godkänts av riksdagen.

3. Tillräckliga resurser för bekämpningen av grå ekonomi

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I enlighet med regeringsprogrammet har bekämpningen av ekonomisk brottslighet och grå ekonomi blivit märkbart effektivare. I statsbudgeten för 2013 anvisades olika myndigheter gemensamt en tilläggsfinansiering på 20 miljoner euro. Polisens andel av detta belopp fastställdes enligt överenskommelse mellan ministerierna till 6,2 miljoner euro, och inbegrep finansiering av de visstidstjänster som inrättades 2010 och 2011. Enligt en

utredning från polisstyrelsen arbetade vid årsskiftet 2013 sammanlagt 516 personer vid polisen med utredning av ekonomiska brott. Av dem arbetade 361 personer vid polisinsrättningarna, 1 person vid rörliga polisen och 154 personer vid Centralkriminalpolisen. Enligt utredningen, som byggde på besök på fältet som gjorts av polisstyrelsen, skriftliga utredningar som begärts in och uppföljning av arbetstiden, har enheterna vid polisen under 2013 kunnat öka resurserna för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet med 9 årsverken jämfört med året innan.

Merparten av det anslag som anvisats polisen är avsedd för finansieringen av de tjänster (94 st.) för utredare av ekonomiska brott som inrättades vid polisens enheter under åren 2010–2013. Användningen av anslaget för effektivare bekämpning av ekonomisk brottslighet för övriga ändamål fördelar sig på i huvudsak fyra sektorer. Anslag har anvisats för bland annat rörliga polisens övervakning av grå ekonomi, kampanjen Grå ekonomi – Svart framtid, utbildning för utredare av ekonomiska brott samt tilläggsutgifter och utvecklingsåtgärder som gäller polisinsrättningarnas utredningar.

Polisen har använt de anslag som anvisats för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet mer heltäckande än tidigare. Inom polisen har man effektiviserat övervakningen av den grå ekonomin inom transportbranschen bland annat i samband med övervakningen av den tunga trafiken. Tack vare detta har man också lyckats avslöja svart arbetskraft och företagare som bryter mot bestämmelserna i transportbranschen och avtalen i arbetslivet. Polisstyrelsen har i ett brev av den 20 september 2013 uppmanat polisinsrättningarna att granska klassificeringen av de brottmål som är under utredning vid enheterna för ekonomisk brottslighet och se till att det vid enheterna inte utreds andra brottmål än sådana som överensstämmer med den fastställda definitionen av ekonomiska brott. I sitt brev slog polisstyrelsen också fast minimikravet i fråga om personalstyrkan vid polisinsrättningarnas enheter för utredning av ekonomiska brott för 2013. För 2013 förutsatte polisstyrelsen att det för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet skulle finnas 373 utredare av ekonomiska brott vid polisinsrättningarna, 1 utredare vid rörliga polisen och 168 utredare vid Centralkriminalpolisen.

4. Samlad bedömning av beställaransvarslagen

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Som ett led i det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015, som godkändes den 19 januari 2012 som ett principbeslut av statsrådet, förutsätter regeringen att behovet av en revidering av beställaransvarslagen utreds och att man med utgångspunkt i utredningarna på trepartsbasis bereder de förslag som behövs (projekt 1 i åtgärdsprogrammet).

Slutrapporten från den arbetsgrupp på trepartsbasis som bereder revideringen av beställaransvarslagen blir klar i början av 2014. Regeringen har som ett led i sitt strukturpolitiska program slagit fast att en regeringsproposition med förslag om ändring av beställaransvarslagen ska överlämnas till riksdagen senast under höstsessionen 2014.

5. Genom bekämpningen av grå ekonomi förbättras informationsutbytet, informationssystemen och andra förutsättningar för myndighetssamarbete

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt finansministeriets anvisningar i beskrivningen av den övergripande arkitekturen för den offentliga förvaltningen bör arkitekturen utformas så att de beskrivningar av interoperabiliteten inom den övergripande arkitekturen för den offentliga förvaltningen som avses i informationsförvaltningslagen ska ingå i alla utvecklingsprojekt för den offentliga förvaltningens gemensamma arkitektur. I samband med att beskrivningarna av måltillståndets arkitektur görs upp fastställs dels behoven och målen för interoperabiliteten på den övre nivån i de system som arkitekturarbetet inriktar sig på, dels den information som ska överföras mellan olika tjänster och informationssystem. I de mera ingående beskrivningarna av måltillståndet för arkitekturen i ett visst system ska det fastställas vilken information som ska överföras mellan tjänsterna och informationssystemen, uppgifternas struktur och beskrivningar av de datatekniska gränssnitten för de tjänster som förmedlar dessa uppgifter. I ett brev av den 4 september 2012 har finansministeriet påmint ministerierna om den skyldighet som ingår i informationsförvaltningslagen i fråga om att utarbeta och uppdatera beskrivningar och definitioner av interoperabiliteten för informationssystemen inom deras respektive ansvarsområden för att interoperabiliteten ska förverkligas, samt bett ministerierna rapportera om hur arbetet med den övergripande arkitekturen inom deras ansvarsområden framskrider. Finansministeriet har också gett inrikesministeriet, justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet möjlighet att komplettera finansministeriets svar.

Informationsutbytet mellan myndigheterna vid i synnerhet bekämpningen av den gråa ekonomin främjas genom det så kallade VTPR-projektet (projektet för gränssnitt för myndighetsinformationstjänster), som beskrivs utförligare i punkt 7.

6. Åtgärder som förbättrar registeruppgifternas aktualitet, tillförlitlighet och tillgänglighet

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Inom ramen för programmet för bekämpning av grå ekonomi förutsätter regeringen att det ska bli enklare för företagen att fullgöra sina skyldigheter. Det ska bli lättare att få tillgång till de registeruppgifter som behövs för bekämpningen av den gråa ekonomin. I samband med reformen av beställaransvarslagen utreds möjligheterna att avgiftsfritt få tillgång till de uppgifter som behövs för att fullgöra skyldigheterna enligt beställaransvarslagen samt att minska den administrativa bördan för företagen när de skaffar fram uppgifterna. Möjligheterna att öka myndighetsregistrens aktualitet och tillförlitlighet (projekt 12 i åtgärdsprogrammet) behöver också utredas. Dessutom ska behovet av en översyn av straffskalorna utredas och beredas liksom behovet av kvalificerade gärningsformer i enlighet med hur grova brotten är (projekt 17 i åtgärdsprogrammet).

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Under ledning av finansministeriet har aktualiteten, tillförlitligheten och tillgängligheten när det gäller informationen i den offentliga förvaltningens gemensamma grunddatalager förbättrats genom att man har fastställt gemensamma principer för utlämnande och användning av information, samt utformat gemensamma definitioner och riktlinjer för utvecklingen av grunddatalagren och genomförandet av gränssnitten för informationsöverföringen. Inom den offentliga förvaltningen inleddes i början av 2013 en övergång till avgiftsfrihet för utlämnandet av standarduppgifter i de informationssystem som omfattas av informationsförvaltningslagen. Avgiftsfriheten gäller statliga ämbetsverk och inrättningar, universiteten, Folkpensionsanstalten och kommunerna när de begär elektroniska uppgifter i standardform från Befolkningsregistercentralen, Lantmäteriverket och Patent- och registerstyrelsen. Förändringen förbättrar förvaltningens möjligheter att få tillgång till aktuella registeruppgifter och minskar behovet av att föra egna överlappande register. Ju mera heltäckande användningen av de gemensamma registren är, desto större uppmärksamhet fäster även användarna vid fel och brister, vilket gör att man via responsen kan förbättra kvaliteten på uppgifterna. En arbetsgrupp för främjandet av tillgången till och användningen av den offentliga förvaltningens datalager har utarbetat ett förslag till allmänna användarvillkor för behandlingen av information i basregister (Principer och praxis för överlåtande av information från den offentliga förvaltningen. Finansministeriets publikationer 2/2012). Syftet med användarvillkoren är dels att definiera och för enhetliga behandlingen av uppgifter som lämnas ut ur samhälleliga basregister som förs av myndigheter, dels att utforma allmänna och gemensamma principer för innehållet i användarrättigheterna till informationen i basregistren. En modell för användarvillkoren har publicerats och kan fås från interoperabilitetsportalen. Arbetsgruppen för gränssnitt för den offentliga förvaltningens grunddatalager (PERA; VM125:06/2007) har under ledning av finansministeriet planerat och beskrivit en gemensam teknisk modell för hur olika datalager kan göras tillgängliga för dem som behöver dem. Målet med lösningsmodellen är att förenhetliga användningen av datalagren genom att olika tillhandahållare av datalagertjänster bygger upp gränssnitten för sina tjänster på ett enhetligt sätt.

År 2013 blev referensarkitekturen för grunddatalagren klar, och den är en vägledning för planeringen av produktionen, delandet och utnyttjandet av grunddata. Referensarkitekturen erbjuder en strukturmodell med vars hjälp interoperabiliteten mellan grunddatalagren kan utvecklas och överlappande lösningar elimineras. Genom planering och utveckling i enlighet med referensarkitekturen förbättras interoperabiliteten i fråga om grunddata. Tillämpningsområden är sökning av grunddata i samband med processer, tjänster och system, införande av organisationens externdata i datalagret samt datadelning och erbjudande av tillgång till data på ett enhetligt sätt för organisationernas processer och datasystem. Genom enhetliga och kontrollerade processer förbättras kvaliteten på data och förkortas tiden från det att data uppstår till det att de kan användas. Finansministeriet har också gett justitie- ministeriet och social- och hälsovårdsministeriet möjlighet att komplettera ovanstående svar av arbets- och näringsministeriet och finansministeriet.

7. Översyn av 6 § 1 mom. i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Punkten har beaktats vid beredningen av det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015 som antagits som ett principbeslut av statsrådet. I projekt 13 i åtgärdsprogrammet sägs det: ”Hinder för informationsutbyte mellan myndigheter avlägsnas, och de myndigheter som bekämpar grå ekonomi ska på ett smidigt sätt få tillgång till behövliga myndighetsregister. Man utreder myndigheternas möjlighet att i större omfattning än i dag lämna nödvändiga uppgifter till ansvariga myndigheter på eget initiativ. För att förebygga ekonomisk brottslighet och grå ekonomi får till exempel myndigheter som sköter utlänningsfrågor och arbetskyddsförvaltningen, på basis av en mera detaljerad utredning, utvidgad rätt att få information om hur företagen sköter sina lagstadgade avgifter. Utifrån den utredning som ska göras utvidgas tillgången till information om bekämpning av penningtvätt i myndighetsverksamhet. Utifrån erfarenheterna utvidgas vid behov användningsområdet för de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi i bekämpning av grå ekonomi. Man utreder utvecklingsbehoven gällande myndigheternas verksamhetsföresättningar och -befogenheter för bekämpning av grå ekonomi och vidtar utifrån utredningarna nödvändiga åtgärder på trepartsbasis.” Inrikesministeriet är huvudansvarig myndighet och övriga ansvariga är ministerierna för varje förvaltningsområde. Som ett led i det nämnda projektet inom programmet för bekämpning av grå ekonomi har man inlett det så kallade VTPR-projektet (projektet för servicegränssnitt för myndighetsuppgifter). I samband med projektet utreds möjligheterna att och behoven av att utveckla det informationsutbyte mellan myndigheter som sker via Skatteförvaltningens Enhet för utredning av grå ekonomi. Samtidigt utreds myndigheternas behov och möjligheter att utnyttja de tjänster som enheten tillhandahåller. Projektet inleddes 2012 och avslutas 2015.

Som en tilläggsåtgärd för bekämpningen av grå ekonomi slog regeringen i samband med ramförhandlingarna 2013 fast att användningsområdet för de fullgöranderapporter som utarbetas av Enheten för utredning av grå ekonomi skulle utvidgas så att det omfattar alla de viktigaste företagsstöden och näringstillstånden i de fall där villkoret för dem är att aktören har fullgjort sina lagstadgade skyldigheter.

8. Beredning av lagstiftning om typgodkända kassaapparater inom hotell- och restaurangbranschen

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Som ett led i åtgärdsprogrammet mot grå ekonomi förutsätter regeringen att det i hotell- och restaurangbranschen görs en utredning om hur vanligt det är att kassaapparater manipuleras och om det är möjligt att förhindra oregistrerad försäljning. På basis av utredningen bereds det sedan nödvändiga bestämmelser om skyldigheten att använda typgodkända kassaapparater och skyldigheten att erbjuda kunden ett kvitto, inbegripet

eventuella påföljder på grund av försummelse. Det ska också utredas om motsvarande lagstiftning behövs inom övriga kontantbranscher och om den kan tillämpas på dessa (projekt 8 i åtgärdsprogrammet).

Lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning trädde i kraft vid ingången av 2014. Lagens tillämpningsområde omfattar inte enbart hotell- och restaurangbranschen. I fråga om typgodkända kassaapparater blev den utredning som Enheten för utredning av grå ekonomi gjorde om kassaapparater och undanhållande av inkomst (fenomenutredning 13/2013) klar sommaren 2013.

9. Behovet av skatteövervakning inom flerstegsmodellen för förvaltarregistrering av värdepapper

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringens proposition med förslag till en totalrevidering av lagstiftningen om värdepappersmarknaden (RP 32/2012 rd) överlämnades till riksdagen i april 2012. Lagarna trädde i kraft den 1 januari 2013. I samband med beredningen av lagstiftningen avskiljdes regleringen av flerstegsförvaltningen av värdepapper till en separat helhet. I projektets andra fas bedöms möjligheterna att utveckla flerstegsförvaltningen av värdepapper. Dessutom utreds frågor i anslutning till internationellt samarbete och förbättrat utbyte av skatteuppgifter och bereds förslag i frågor som gäller ägandets offentlighet. Ärendet bereds som tjänsteuppdrag i samråd mellan finansministeriets finansmarknadsavdelning och skatteavdelning samt Skattestyrelsen. Under beredningen har tjänstemannagruppen hört bland annat andra myndigheter, såsom utökningsmyndigheter och polisen, intresseorganisationer för företag på finansmarknaden och företrädare för medierna. Arbetet beräknas bli klart under 2014. Beredningen av de lagstiftningsförslag som gäller en flerstegsförvaltning av värdepapper är ännu inte slutförd, vilket i viss mån beror på förseningar i förhandlingarna om Europaparlamentets och rådets förslag till förordning om värdepapperscentraler samt de nya förslagen till lagstiftning om internationellt utbyte av skatteinformation och avtalsförhandlingarna i anslutning till detta.

10. Skärpning av maximistrafvet för grovt skattebedrägeri och andra grova ekonomiska brott

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet antog den 19 januari 2012 principbeslutet ”Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015”. I programmet ingår målet att utreda och bereda behovet av en översyn av straffskalorna (projekt 17).

Insamlingen av information om straffpraxis har inletts och justitieministeriet gör en utredning i ärendet.

11. Juridiska personers straffansvar

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

En bedömning av juridiska personers straffansvar ingår inte som mål i det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet som statsrådet antog den 19 januari 2012, eftersom det inte har konstaterats några större problem i regleringen av juridiska personers straffansvar.

12. Tillämpning av rättsprincipen *ne bis in idem*

Justitieministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringen har lämnat en proposition till riksdagen med förslag till lag om skatteförhöjning och tullhöjning som påförs genom ett särskilt beslut samt till vissa lagar som har samband med den (RP 191/2012). I propositionen föreslås det att de ändringar som förutsetts av *ne bis in idem*-förbudet i Europakonventionen genomförs i lagstiftningen. Riksdagen godkände den 22 oktober 2013 de lagändringar som ingick i regeringens proposition, och ändringarna trädde i kraft den 1 december 2013.

I sina lagstiftningsåtgärder försöker regeringen se till att inte försvaga påföljdssystemets preventiva verkan när det gäller ekonomiska brott.

Ne bis in idem är en latinsk fras och en rättsprincip som betyder ”inte två gånger för samma sak”. Bestämmelser om förbudet finns i artikel 4 i tilläggsprotokoll nr 7 till Europakonventionen. Enligt denna rättsprincip får ingen rannsakas eller straffas på nytt genom brottmålsförfarande i samma stat för ett brott för vilket han eller hon redan blivit slutligt frikänd eller dömd i enlighet med lagen och rättegångsordningen i denna stat.

13. Beredning av en bestämmelse om grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsrådets effektiviserade åtgärdsprogram mot grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår ett mål om att utreda och bereda behovet av kvalificerade gärningsformer i enlighet med hur grova brotten är (projekt 17). Detta mål gäller uttryckligen behovet av att fastställa grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet som en särskild gärningsform.

Utredningsarbetet om grov ockerliknande diskriminering i arbetslivet ingår i justitieministeriets utredning under punkt 10.

14. Åtgärder för att säkerställa polisens, åklagarväsendets och domstolarnas resurser för behörig behandling av brottmål som gäller svarta löner

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt regeringsprogrammet ska resurserna till tillsynsmyndigheterna, såsom arbetarskyddet, Skatteförvaltningen och Centralkriminalpolisen, stärkas. Antalet utlänningsinspektörer ökas i enlighet med programmet för bekämpning av grå ekonomi. I budgeten för 2012 och i ramarna för statsfinanserna 2013–2016 har arbetarskyddets tillsynsresurser för övervakningen av den gråa ekonomin utökats. Polisen har för sin del breddat övervakningen av den gråa ekonomin så att den numera ingår i övervakningen av utlännningar och restauranger.

I början av 2013 inledde polisen förberedelser med målet att i samarbete med arbetarskydds-, beställaransvars- och skattemyndigheterna göra en gemensam aktion mot byggarbetsplatsen vid Olkiluoto kärnkraftverk. Inspektionen genomfördes i mars och det konstaterades brister i fråga om cirka 100 personer, bland annat gällande skattemummer. Polisen inledde i september 2013 förberedelser med målet att i samarbete med arbetarskydds-, beställaransvars- och skattemyndigheterna under vecka 45 göra gemensamma övervakningsaktioner i olika delar av landet inom byggnads-, restaurang- och jordbruksbranschen, för att få reda på i vilken omfattning man använder sig av utländsk arbetskraft.

Tillsammans med regionförvaltningsverken och skattemyndigheterna kommer man under 2014 att fortsätta med gemensamt planerade och samordnade övervakningsaktioner för att avslöja missbruk av utländsk arbetskraft.

16. Utredning om möjligheterna att föreskriva källskatteplikt eller förskotts- innehållningsplikt för utländska företag utan fast driftställe i Finland

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Punkten har beaktats vid beredningen av det effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015 som antagits som principbeslut av statsrådet. I projekt 10 i åtgärdsprogrammet sägs det: "Rättigheterna och skyldigheterna som hänför sig till beskattningen ska gälla för alla som deltar i arbetskraften och är bosatta i Finland och vara oberoende av invandrarens ställning med beaktande av skatteavtal och internationella skattebestämmelser. Det görs en helhetsbedömning av hur väl reglerna om användningen av utländsk arbetskraft fungerar, samt av bristerna däri. Utgående från utredningen bereds, inom gränserna för vad som är möjligt enligt EU-lagstiftningen, en skyldighet för arbetsgivaren att innan arbetstagare sänds ut göra en anmälan till myndigheterna i Finland om de utsända arbetstagarna, och en skyldighet för utländska arbetsgivare verksamma i Finland att registrera sig i Finland. Det utreds dessutom om man kan förplikta företag som registrerats i utlandet att dra av källskatt eller verkställa förskottsinnehållning när de betalar skattepliktig lön för arbete som görs i Finland, obe-

roende om företaget har fast driftsställe i Finland eller inte.” Finansministeriet är huvudansvarig myndighet och andra ansvariga myndigheter är arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. Finansministeriet inledde 2012 en sådan utredning som avses i projektet. Vid finansministeriet har man berett en förklarande rapport om beskattningen, som var ute på remiss i början av 2013. I stället för ett förfarande med förhandsanmälan om utstationerade arbetstagare, en lagstadgad skyldighet för utländska arbetsgivare att dra av källskatt för eller verkställa förskottsinnehållning på arbete som utförts i Finland och en omfattande registreringsskyldighet i fråga om utländska organisationer föreslog arbetsgruppen att man som främsta metod skulle övergå till ett förfarande med anmälan av löneuppgifter per lönebetalningsperiod och utvidgad användning av skattenummer. Efter remissbehandlingen är det tänkt att utredningsarbetet ska fortsätta i samarbete med arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och inrikesministeriet, för att få till stånd en helhetsbedömning av användningen av utländsk arbetskraft. Målet är att utredningen ska vara klar i sin helhet före utgången av 2014.

17. Källor till problem i lagen om näringsförbud och i tillämpningen av den

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet antog den 19 januari 2012 principbeslutet ”Effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015”. I programmet ingår ett mål om att göra näringsförbudet effektivare (projekt 19).

”19. Åtgärder vidtas för att göra näringsförbudet effektivare. Utifrån den utredning som ska göras ges tillsynsmyndigheterna rätt att begära förundersökningsmyndigheter att utreda om det finns förutsättningar för näringsförbud även i andra fall än i samband med förundersökning av brott. Alla förundersökningsmyndigheter ges dessutom möjlighet att utreda om det finns förutsättningar för näringsförbud, och myndigheternas rätt och möjlighet att meddela förundersökningsmyndigheterna eventuella brott mot näringsförbud utvidgas. Man utreder möjligheter att införa personer med näringsförbud i ett separat register som publiceras på Internet.”

För att effektivisera näringsförbudet och övervakningen av det har åtgärder planerats och vidtagits bland annat i form av övervakningsaktioner. I september 2013 inledde polisstyrelsen en omfattande övervakningskampanj som inriktade sig på näringsförbudet. Avsikten var att under veckorna 42–45 genomföra de samtal och utredningar som lagen om näringsförbud förutsätter i fråga om alla de personer som meddelats näringsförbud. I samband med övervakningen talade man med och förhörde 370 personer som meddelats näringsförbud och 21 fall av brott mot näringsförbud avslöjades, liksom drygt tio andra betydande brott.

En mer omfattande beredning av lagstiftningen om näringsförbud hör till justitieministeriets förvaltningsområde.

18. Tillämpningen av omvänd bevisbörda när en förverkande påföljd utdöms

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsrådets effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår ett mål om att utreda och bereda tillämpningen av omvänd bevisbörda när ett mål som gäller vinning av brott avdöms (projekt 18).

Med tanke på genomförandet av direktivet om förverkande av vinning av brott har man för avsikt att från början av 2014 tillsätta en arbetsgrupp vid justitieministeriet. Arbetsgruppen ska också utreda införandet av omvänd bevisbörda när det gäller utvidgat förverkande av vinning.

19. Utvidgad användning av administrativa påföljder på områden med utbredd grå ekonomi

Justitieministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Detta ställningstagande realiseras genom regeringens proposition (RP 191/2012) till riksdagen med förslag till lag om skatteförhöjning och tullhöjning som påförs genom ett särskilt beslut samt till vissa lagar som har samband med den. Riksdagen godkände den 22 oktober 2013 de lagändringar som ingick i regeringens proposition, och ändringarna trädde i kraft den 1 december 2013.

I justitieministeriets reformprogram för rättsvården för åren 2013–2025 har man satt som mål på medellång sikt att undersöka möjligheterna att utvidga tillämpningsområdet för administrativa sanktioner.

20. Utvidgning av skyldigheten att anmäla kontanta medel till att också gälla trafiken över EU:s inre gränser

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt en utredning som Tullen genomfört förutsätter ett system i likhet med den anmälningsskyldighet som gäller vid EU:s yttre gränser att Tullen, för att kunna ta emot anmälningar, blir tvungen att bemanna också sådana gränsövergångar vid de inre gränserna som för närvarande inte behöver bemanning. Det anses inte motiverat att enbart för mottagandet av eventuella anmälningar om medförande av kontanta medel återinföra bemanning vid gränsövergångar där det inte finns något behov av det med tanke på Tullens egentliga uppgifter. Man granskade också en modell där resenärerna vid äventyr av sanktionsåtgärder ska svara på tulltjänstemannens fråga om de har med sig en summa kontanta medel som överstiger ett bestämt belopp. Enligt 3 § 5 punkten i tullagen (1466/1994) betraktas sådana penningtvättsbrott som har samband med införsel eller utförsel av egendom även i dagens läge som tullbrott, vilket innebär att Tullen har behörighet att bekämpa sådana handlingar och att utföra inspektioner när den har tillräckligt starka misstankar

om att en handling håller på att ske även vid de inre gränserna. Även om det skulle införas bestämmelser om hot om straff för en resenär som svarar med felaktig information på Tullens frågor, bör det hursomhelst fastställas att Tullens rätt att utföra inspektioner för att klarlägga det sanna beloppet av de kontanta medlen förutsätter skäl att misstänka att informationen är felaktig. Den praktiska nyttan av sådana tilläggsbestämmelser ser ut att vara ringa. Centralen för utredning av penningtvätt är även i dagens läge behörig myndighet också när det gäller kontanta medel som hittats av Tullen vid de inre gränserna.

21. Utdragna ekobrottsprocesser måste bli kortare

Justitieministeriet och inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I statsrådets effektiviserade åtgärdsprogram för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet ingår ett mål om att förkorta den totala tiden för straffprocesser i samband med ekonomisk brottslighet (projekt 16). Ett av målen är att påskynda behandlingen av omfattande brottmål genom ett effektivt samarbete mellan förundersökningsmyndigheter och åklagare och genom att utveckla åklagarens avgränsningsmöjligheter.

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen (58/2013 rd) med förslag till lagstiftning om åtalsuppgörelse och till revidering av bestämmelserna om åtalseftergift. Syftet med propositionen är att effektivisera förundersökningen, åtalsprövningen och domstolsbehandlingen, men dock så att man samtidigt tryggar rättigheterna för den misstänkte och målsäganden. Med tanke på processekonomin uppnås den största nyttan när det är fråga om allvarliga ekonomiska brott.

22. Insatserna mot grå ekonomi vid uppgörandet av regeringens lagstiftningsplan

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

I lagstiftningsprojekten i lagstiftningsplanen ingår ändringar i lagstiftningen som gäller bekämpningen av den grå ekonomin.

23. Möjligheten till skatteplanering med karaktär av skatteundandragande ska förhindras i lagstiftningen

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Vid beredningen av lagstiftningen utforskades olika lagstiftningsalternativ. Lagen om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (983/2012) och lagen om ändring av 65 § i lagen om beskattningsförfarande (984/2012) trädde i kraft den 1 januari 2013, och lagarna tillämpas första gången vid beskattningen för 2014. Genom ändringen begränsas rätten för samfund samt öppna bolag och kommanditbolag att dra av ränteutgifter i näringsverksamhetens förvärvskälla. Begränsningen tillämpas på både

nationella och gränsöverskridande räntebetalningar. Genom regleringen ingriper man i företagens skatteplanering.

24. Allokering av resurser för uppföljningen av vilket genomslag de viktigaste insatserna mot den grå ekonomin har haft

Inrikesministeriet och justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsrådet antog den 19 januari 2012 ett effektiviserat åtgärdsprogram för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet 2012–2015. I åtgärdsprogrammet ingår sammanlagt 22 projekt. Den sektorsövergripande ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet sammanträder regelbundet och har som uppgift att samordna olika myndigheters planer när det gäller bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt att följa upp och rapportera om resultaten av åtgärdsprogrammet till ministerarbetsgruppen för bekämpning av grå ekonomi, som i sin tur vid behov kan vidta ytterligare åtgärder.

Vid ramförhandlingarna den 21 mars 2013 godkände regeringen 11 nya tilläggsåtgärder för bekämpningen av grå ekonomi, av vilka 8 hade inletts före utgången av året. Ledningsgruppen för bekämpning av ekonomisk brottslighet följer genomförandet av åtgärder.

25. Svar med anledning av revisionsanmärkningarna som gäller punkterna 1–24 i riksdagens ställningstagande

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Regeringens svar på de enskilda punkterna i ställningstagandet ingår i svaren ovan.

RSk 50/2010 rd — B 21/2010 rd — ReUB 10/2010 rd

1. Faktaunderlag, öppenhet och insyn rörande de statsfinansiella ramarna

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att faktaunderlaget, öppenheten och insynen när det gäller ramarna för statsfinanserna ska förtydligas och förbättras. Faktaunderlaget för ramarna måste ge riksdagen bättre förutsättningar att fatta beslut om ramarna och övervaka att de följs och att målen uppnås.

I regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering fastställdes de största utgifterna som hör till ramen år 2015. Dessutom fastställdes regler som gällde ramen för valperioden 2012–2015. Ramen för valperioden 2012–2015 fastställdes den 5 oktober 2011 i de justerade ramarna för statsfinanserna enligt prisnivån 2012. För att trygga insynen har

man strävat efter att i detalj presentera de element genom vilka ramen för den nuvarande valperioden har utvecklats ur den förra regeringens sista rambeslut.

Våren 2012 beslutade regeringen om ramarna för statsfinanserna 2013–2016. I det sammanhanget bedömdes möjligheterna att uppnå de finanspolitiska målen i regeringsprogrammet, och regeringen beslutade om ytterligare anpassningsåtgärder. Dessa tilläggsåtgärder sänkte ramutgifterna på 2015 års nivå med 992 miljoner euro enligt prisnivån 2013. Dessutom bidrar fastslagna frysningar av index till att sänka justeringen av prisnivån under de sista åren av valperioden. Nivån på den totala ramen för valperioden korrigerades neråt så att den motsvarar besparingarna i ramutgifterna. Ramnivån sänktes nu första gången under det nuvarande ramsystemets historia mitt under pågående valperiod. En sänkning av ramen är, till skillnad från en höjning, möjlig under pågående valperiod utan att det skadar ramens trovärdighet. Man har strävat efter att presentera justeringen av nivån på ramen i rambeslutet av den 4 april 2012 på ett genomskinligt sätt.

För att öka genomskinligheten i ramsystemet har man publicerat en handbok som beskriver metoden som används för att följa den finansiella ramen för valperioden 2012–2015 kallad *Kehyskäsikirja – kuvaus vaalikauden kehyksen 2012–2015 laadinnasta ja ylläpidosta*. Den har också översatts till engelska. I handboken beskrivs hur ramnivån fastställs, de regler som tillämpas på ramen, de olika skedena i arbetet med att göra prisjusteringar i ramen och de index som använts samt principerna för strukturella justeringar i ramen. Metodbeskrivningen har publicerats på finansministeriets webbplats.

Alla justeringar av prisnivåer och strukturella justeringar som gjorts i ramnivån redovisas i de allmänna motiveringarna i budgetpropositionerna och i de årliga rambesluten. Man har strävat efter att utveckla rapporteringen och göra den klarare och mera detaljerad. Under den pågående valperioden har man försökt undvika att dela momenten i en del som omfattas av ramen och en del som hamnar utanför, vilket gör systemet genomskinligare. För att hålla budgeten inom ramnivån har man i stället för att dela moment i regel använt sig av klart redovisade strukturella justeringar av ramen.

Hur väl ramen för valperioden och de finanspolitiska målen beaktats redovisas årligen i statens bokslutsberättelse. Rapporteringen utvidgades i bokslutsberättelsen för 2010 på grundval av de synpunkter som Statens revisionsverk framförde i sin särskilda berättelse (*B 21/2010 rd Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Effekterna av ramförfarandet i statsfinanserna som verktyg för hantering av finanspolitiken*).

2. Förutsättningar för finansiering genom fonder

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Finansministeriet har gett de fondansvariga ministerierna en beredningsanvisning där ministerierna åläggs att behandla en eventuell överföring av fonderna till statsbudgeten eller, om detta inte anses möjligt, att ta med fondernas utgifter i ramen för statsfinanserna. (Kehysjärjestelmän kehittäminen /Finansministeriets publikationer 17/2011, 25.3.2011).

Ministeriernas svar redovisas enligt fond i Regeringens årsberättelse 2012. Ministerierna upprepar och kompletterar sina svar nedan.

I Regeringens årsberättelse 2012 konstaterade finansministeriet att det i nästa skede blir det nödvändigt att utvärdera fonderna som helhet och ordnandet av verksamheten och finansieringen i fondform utifrån ett finanspolitiskt och statsfinansiellt perspektiv samt i ljuset av 87 § i grundlagen med beaktande av Statens revisionsverks särskilda berättelse till riksdagen: Granskning av finanspolitiken vid mitten av valperioden 2011–2014 (B 2/2013 rd).

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt framhållit följande:

Brandskyddsfonden

Enligt lagen om brandskyddsfonden (306/2003) ska det för brandförsäkrad fast och lös egendom i Finland årligen betalas en brandskyddsavgift. Syftet med avgiften är att främja förebyggandet av eldsvådor samt räddningsverksamheten. Brandskyddsavgiften ska betalas av alla som bedriver försäkringsrörelse i Finland. Brandskyddsavgifterna intäktsförs till brandskyddsfonden som står utanför statsbudgeten.

För att lagens syfte ska nås kan allmänna understöd eller specialunderstöd ur brandskyddsfonden beviljas organisationer inom räddningsbranschen och andra motsvarande sammanslutningar inom ramen för fondens medel och den årliga dispositionsplanen. Specialunderstöd kan också beviljas kommuner, räddningsområden och avtalsbrandkårer.

Ur brandskyddsfonden kan också andra beviljas specialunderstöd för produktion och anskaffning av läromedel, utveckling av informationsbehandling och anskaffning av apparatur, försöks-, start-, undersöknings- och utvecklingsverksamhet, upplysning och rådgivning, samt för standardisering.

Genom brandskyddsfondens styrelses representativitet och sakkunskap kan man säkerställa att understöden riktas till ändamål där de effektivast kan bidra till att förebygga bränder och begränsa deras följder.

Inrikesministeriet anser att det inte i grunderna för upprätthållandet av Brandskyddsfonden har skett sådana väsentliga förändringar som innebär att grunderna för fondens verksamhet har ändrats. Därför bör Brandskyddsfonden bevaras som en fond som står utanför budgeten och ramförfarandet. På så sätt upprätthålls även förhållandet mellan de avgifter som samlas in via brandförsäkringen och användningen av de medel som delas ut i enlighet med principen om kostnadskausalitet.

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statens Pensionsfond (VER)

När det gäller statens pensionsfond har det i den revisionsanmärkningsberättelse som ingick i statens bokslutsberättelse 2011 konstaterats att det enligt gällande grundlag san-

nolikt inte längre skulle vara möjligt att inrätta en sådan fond som statens pensionsfond och att man bör göra en ny bedömning av fondens roll och vid behov göra den klarare. Det här är den utvärdering som avses i riksdagens ställningstagande RSk 50/2010 rd. Statens pensionsansvar kräver en beredskap som sträcker sig längre än över en budgetperiod eller ramperiod, vilket särskilt bör beaktas när man bedömer fonderingen. Alternativen att föra över fonden till statsbudgeten eller att ta med utgifterna i ramen för statsfinanserna bedömdes inte separat i det skedet. Till statens pensionsfonds årliga utgifter hör en överföring till statsbudgeten samt fondens driftskostnader. Överföringen från pensionsfonden antecknas som en inkomst i statsbudgeten, och att ta med den i utgiftsramen kommer därför inte på fråga. Att ta med fondens driftsutgifter i den statsfinansiella ramen som en separat åtgärd kan inte anses ändamålsenligt. Frågan bör bedömas i samband med att pensionsfondens roll utvärderas och eventuellt görs klarare.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statens säkerhetsfond

I fråga om Statens säkerhetsfond har finansministeriet i den utvärdering som avses i riksdagens ställningstagande RSk 50/210 rd konstaterat att säkerhetsfonden bör bevaras som en fond utanför budgeten och ramförfarandet. Säkerhetsfonden har för närvarande inga andra utgifter än de utgifter som härrör från fondens fullmäktiges sammanträden, utgifterna i samband med revisionen och olika avgifter till Palkeet. Utgifterna uppgår till drygt 30 000 euro per år. Fonden får sina inkomster delvis som förskottsutdelning eller inlösen av kapitallån från Företagsbanken Skop Abp och Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Ab, vilka är i likvidation.

Jord och skogsbruksministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Gårdsbrukets utvecklingsfond (MAKERA)

Gårdsbrukets utvecklingsfond (nedan Makera) inrättades 1898 som en lånefond för anskaffning av jord åt den obesuttna befolkningen. Fondens nuvarande uppgifter anges i lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966).

Medel från Makera får användas för att förbättra gårdsbrukets struktur, främja landsbygdsnäringarna, förbättra levnadsförhållandena och utkomstmöjligheterna på landsbygden samt främja utvecklandet av dessa åtgärder. Medel från fonden får användas för köp av fastigheter, och fonden får sälja sådana fastigheter eller sådan fast egendom som den redan besitter för ändamål som fondens medel är avsedda för. Ur fonden kan även lån med låg ränta, dvs. så kallade statslån, beviljas. I dag beviljas få nya lån, men utlåningen

har inte upphört helt. Största delen av fondens medel utgörs av kapitalet från de lån som tidigare har beviljats samt inkomster från amorteringar av dessa lån och betalade låneräntor. Fondens medel används i dag i huvudsak för bidrag, borgensverksamhet och – i mindre omfattning – för finansiering av forskning.

I motiveringen till 87 § i grundlagen (RP 1/1998 rd) sägs följande om redan existerande fonder: ”De föreslagna bestämmelserna påverkar inte de nuvarande fondernas ställning utan de fortsätter sin verksamhet på samma sätt som hittills. Förutsättningarna enligt första meningen i paragrafen för inrättande av en fond måste emellertid vara uppfyllda när någon av de nuvarande fondernas tillgångar eller ändamål utökas väsentligt. För att sådana ändringar skall godkännas skall dessutom krävas minst 2/3 majoritet av de avgivna rösterna i enlighet med andra meningen i paragrafen.”

Möjligheterna att bevara Makera och ändamålsenligheten i detta har utretts av en arbetsgrupp som tillsattes av jord- och skogsbruksministeriet den 24 januari 2011 och vars mandatperiod löpte ut den 30 april 2012. De lösningar som arbetsgruppen lade fram utgick från alternativen att Makera bevaras med huvudsakligen oförändrade uppgifter, att fonden avskaffas eller att fondens verksamhet delvis ändras.

EU:s gemensamma jordbrukspolitik håller på att förnyas och den nya finansieringsperioden omfattar åren 2014–2020. På grund av EU:s tidsplaner kommer man i Finland att kunna börja tillämpa bestämmelserna för den nya finansieringsperioden först från och med 2015. I arbetsgruppens utredning konstaterades det att eventuella ändringar i Makeras verksamhet med fördel kan förläggas till övergången mellan finansieringsperioderna. Från och med 2015 kommer jordbrukets investerings- och startstöd som medfinansieras av EU att finansieras via budgeten inom ramen för landsbygdsutvecklingsprogrammet för Fastlandsfinland. De investerings- och startstöd som i sin helhet finansieras nationellt betalas av Makera. I övrigt fortsätter Makeras verksamhet som tidigare.

Jord- och skogsbruksministeriet framhåller att riksdagen även i dag har stor makt att styra Makeras verksamhet på grund av att stöden som finansieras ur fonden baserar på en ytterst detaljerad lagstiftning. Dessutom har uppgifter om Makeras verksamhet lämnats i samband med den årliga budgetpropositionen.

Stöd för att förbättra jordbrukets struktur behövs även i fortsättningen. För att stödja renhushållningen och skolorna är det fortfarande ändamålsenligt att använda statslån. Betydelsen av statlig borgen har vuxit under de senaste åren. Likaså är finansiering av forskning som gäller nuvarande objekt med medel ur Makera hela tiden aktuell. Dessutom måste Makeras marktillgångar även framdeles förvaltas, och det är ändamålsenligt att fortsätta den verksamhet som gäller markanvändningen särskilt vid nyskiften, om än i mera begränsad omfattning än tidigare.

Jord och skogsbruksministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Interventionsfonden för jordbruket (MIRA)

Interventionsfonden för jordbruket (MIRA) har inrättats med stöd av lagen om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994) och fonden inledde sin verksamhet i början av 1995. Interventionsfonden är till sin karaktär en fond ur vilken förpliktelser med grund i Europeiska unionens lagstiftning (interventionsköp och interventionslagring) finansieras tillfälligt. Staten ersätts för dessa utlägg i efterskott från Europeiska unionens medel. Från början av 2014 finansieras inte längre utgifter för livsmedelshjälp med medel ur fonden. Interventionsfonden sköter således en uppgift som är bestående för staten. I reformen av Europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik ingår inga förändringar i interventionsverksamheten. Ur Interventionsfonden kan inga andra utgifter finansieras enligt prövning än de som orsakas av åtgärder som nämns ovan. Den tillfälliga finansieringen måste i praktiken ordnas genom upplåning.

Interventionsfondens upplåningsbehov är i praktiken omöjligt att uppskatta på förhand inom det tidsschema som gäller för budget- eller tilläggsbudgetförfarandet. Inte heller verktygen i budgetekonomin (nettobudgetering, budgetering på flera års sikt och förslags- eller reservationsanslag) kan användas vid skötseln av uppgiften. Huruvida länestocken krymper beror på om kommissionen beslutar att öppna försäljningen för konkurrens. Upplåningsbehov kan aktualiseras med mycket korta intervaller, och eftersom verksamheten är organiserad som en fond kan ett lån tas upp snabbt, flexibelt och på förmånliga villkor.

I den mån Europeiska unionen inte ersätter utgifter som hör till Interventionsfondens verksamhet finansieras dessa utgifter med överföringar till fonden som ingår i statsbudgeten. Följaktligen omfattas användningen av fondens penningmedel till denna del av riksdagens budgetmakt. På basis av redogörelsen ovan anser jord- och skogsbruksministeriet att det i fråga om Interventionsfonden för jordbruket finns sådana grunder som avses i 87 § i grundlagen för att organisera verksamheten och finansieringen i form av en fond utanför budgeten.

Kommunikationsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statens televisions- och radiofond

Riksdagen har i sin skrivelse 50/2010 rd bland annat förutsatt att regeringen separat för varje fond bedömer om de nödvändiga grunder som avses i 87 § i grundlagen fortfarande finns. Nedan presenteras en sådan bedömning för Statens televisions- och radiofond.

Enligt 87 § i grundlagen kan riksdagen genom lag bestämma att en statlig fond ska lämnas utanför statsbudgeten, om skötseln av någon bestående statlig uppgift nödvändigt kräver det. För att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om

väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas krävs det enligt paragrafen minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna. Dessa villkor måste tolkas synnerligen restriktivt (GrUB 10/1998 rd, s. 24/I).

Enligt 1 § i lagen om statens televisions- och radiofond (745/1998) har fonden till syfte att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s verksamhet och förvaltningen av statens televisions- och radiofond samt att även i övrigt främja televisions- och radioverksamheten. För det syfte som anges i 1 § i lagen finns enligt 3 § statens televisions- och radiofond, som står utanför statsbudgeten och som förvaltas av Kommunikationsverket. I lagen om statens televisions- och radiofond finns bestämmelser om de medel som fonden samlar in, om användningen av medlen och om förvaltningen av fonden.

Ur Statens televisions- och radiofonds medel finansieras Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet, som är av central betydelse när det gäller att förverkliga yttrandefriheten, främja debatten och beslutsfattandet på nationell nivå samt upprätthålla den regionala och nationella kulturen. Ett erkännande av den allmännyttiga verksamhetens särställning ingår även i EU:s grundfördrag. Medlemsländernas offentliga rundradioverksamhet anses ha direkt anknytning till varje samhälles demokratiska, sociala och kulturella behov på samma sätt som till behovet att trygga en pluralistisk kommunikation.

Finansieringen av Rundradion Ab via en separat fond innebär att bolagets oavhängighet stärks och yttrandefriheten i Finland förverkligas. Fonden säkerställer dessutom att Rundradion Ab:s finansiering är långsiktig och kalkylerbar. Under de senaste åren har finansieringen av den allmännyttiga verksamheten granskats bl.a. på initiativ av parlamentariska arbetsgrupper (Niemeläs arbetsgrupp 2003–2004 och Lintiläs arbetsgrupp 2009). Arbetsgrupperna har i sina framställningar framhållit att det alltjämt är nödvändigt att organisera finansieringen via en fond.

Riksdagsgruppernas ordförande kom vid ett möte med bostads- och kommunikationsminister Krista Kiuru den 16 december 2011 överens om finansieringen av och innehållet i Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet samt om styrningen och övervakningen av bolaget. Statsrådet godkände på basis av överenskommelsen de centrala riktlinjerna och åtgärder i reformen genom sitt principbeslut den 21 december 2011. Målen för reformen var följande:

- att skapa en finansierings- och förvaltningsmodell, som långsiktigt säkerställer att Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet utvecklas och är oberoende i sin nuvarande omfattning,
- att ordna finansieringen av Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet på ett hållbart sätt för att säkerställa utbudet av allmännyttigt innehåll och de ekonomiska förutsättningarna för att utveckla det,
- att värna Rundradion Ab:s oberoende produktion av innehåll.

Utgående från riktlinjerna ovan bereddes och behandlades regeringens förslag till en ny rundradioskatt (RP 28/2012 rd, FiUB 14/2012 rd, RSv 66/2012 rd) och till ändringar i Rundradion Ab:s allmännyttiga tjänster och finansieringen av dem (RP 29/2012 rd, KoUB 8/2012 rd, RSv 64/2012 rd). Lagen om rundradioskatt (484/2012), lagen om ändring av lagen om statens televisions- och radiofond (475/2012) och lagen om ändring av lagen om Rundradion Ab (474/2012) trädde i kraft den 1 januari 2013.

Genom reformen upphörde skyldigheten att betala televisionsavgift vid utgången av år 2012. Vid ingången av 2013 började staten uppbära en ny rundradioskatt, som tas ut av allmänt skattskyldiga personer som fyllt 18 år och av samfund på basis av den beskattningsbara inkomsten. Hur skatten bestäms anges i 2 och 3 § i lagen om rundradioskatt.

Intäkterna från rundradioskatten inkomstförs under momentet skatt på förvärvs- och kapitalinkomster (rundradioskatt för personer) och under momentet samfundsskatt (rundradioskatt för samfund). I budgetpropositionen för 2013 hade intäkterna från rundradioskatten för personer beräknats bli 475 miljoner euro för hela året (moment 11.01.01. Skatt på förvärvs- och kapitalinkomster). Från rundradioskatten för samfund beräknades intäkterna bli 22 miljoner euro (moment 11.01.02. Samfundsskatt).

I statsbudgeten finns det i enlighet med 3 § i lagen om statens televisions- och radiofond ett anslag för överföring av medel till statens televisions- och radiofond (moment 31.40.60 Överföring till statens televisions- och radiofond). År 2013 hade ett anslag på 500 miljoner euro beviljats enligt 3 § i lagen om statens televisions- och radiofond för att täcka Rundradion Ab:s kostnader för den allmännyttiga verksamheten. Vid ingången av år 2014 justerades anslaget i enlighet med ändringarna i kostnadsnivån.

Målet är att intäkterna från rundradioskatten och det belopp som betalas för att täcka Rundradion Ab:s kostnader för den allmännyttiga verksamheten åtminstone på längre sikt ska motsvara varandra. I överensstämmelse med det ovan beskrivna parlamentariskt förankrade vägvalet behandlas överföringen till fonden i budgeten som en utgiftspost utanför budgetramen.

I enlighet med den parlamentariska viljan har statens televisions- och radiofonds roll vid finansieringen den allmännyttiga tjänsten bevarats. Med hjälp av fonden binds en bestämd kategori av intäkter (intäkterna av rundradioskatten som inkomstförs i statsbudgeten) till en bestämd kategori av utgifter (kostnaderna som Rundradion Ab har för att producera sina lagfästa allmännyttiga tjänster). Genom det ändrade sättet att samla in medel som beskrivits ovan blev fondens ändamål inte ändrat eller väsentligt utvidgat, vilket är ett av konstateringarna i grundlagsutskottets utlåtande 14/2012 rd. Dessutom har fonden även inom det nya systemet fortsättningsvis en viktig roll när det gäller att trygga Rundradion Ab:s oberoende. Förfarandet vid fastställandet av fondens dispositionsplan bidrar också till att öka insynen i användningen av de medel som anvisas för den allmännyttiga verksamheten.

Genom ändringen stärktes riksdagens faktiska möjligheter att genom sin lagstiftande makt inverka på hur fondens medel används. I lagen om statens televisions- och radiofond ingår sedan den 1 januari 2013 en bestämmelse om det belopp som årligen ska överföras från budgetmedel till fonden och användas för genomförandet av fondens syfte, dvs. finansieringen av Rundradion Ab:s allmännyttiga verksamhet. Riksdagens möjligheter att få information om de allmännyttiga tjänster som Rundradion Ab tillhandahåller ökade vid ingången av 2013 genom att förvaltningsrådet ålades att årligen lämna riksdagen en redogörelse för hur bolagets allmännyttiga verksamhet har genomförts. Riksdagen ska för kännedom även få del av det utlåtande som avges till statsrådet enligt 12 b § i lagen om Rundradion Ab.

Grundlagsutskottet konstaterade även i sitt utlåtande om RP 29/2012 att det med hänsyn till syftet att värna riksdagens budgetmakt som ligger till grund för 87 § i grundlagen

(RP 1/1998 rd) också bör noteras att riksdagen på förslag fattar beslut om vilket belopp som ska styras över till fonden och som sedan förs över för att finansiera Rundradions verksamhet. Utskottet ansåg att förslaget till ändring av lagen om statens televisions- och radiofond inte var på så vis väsentligt med tanke på riksdagens budgetmakt att det behövde godkännas med kvalificerad majoritet enligt 87 § i grundlagen.

Det kan vidare konstateras att finansutskottet i sitt betänkande FiUB 14/2012 rd tog ställning till de parlamentariska riktlinjerna på följande sätt: ”Utskottet anser att de här riktlinjerna är en väsentlig och motiverad del av den finansiella lösningen även om öronmärkta särskilda skatter av den här typen i sig inte är en naturlig del av skattesystemet. Men det exceptionella förfarandet är acceptabelt i det här enskilda fallet på grund av Rundradions särskilda ställning. Public service bör finansieras med offentliga medel och den valda lösningen har visat sig vara det bästa alternativet. Det relevanta är att den råder bot på den långvariga ovissheten om Rundradions finansiering på ett öppet och hållbart sätt.”

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statens kärnavfallshanteringsfond

Statens kärnavfallshanteringsfond inrättades 1988. Principen för kärnavfallshanteringen är att de avfallshanteringsskyldiga ser till att samtliga kärnavfallshanteringsåtgärder vidtas och gör vederbörliga förberedelser för åtgärderna samt svarar för kostnaderna för dem (kärnenergilagen 990/1987, 9 §). Reserveringsskyldigheten ska uppfyllas på det sätt som det förskrivs i kärnenergilagen.

Genomförandeplanerna för kärnavfallshanteringen sträcker över kärnanläggningarnas kalkylerade drifttid. Kärnkraftverkens livslängd beräknas vara 60 år. Enligt gällande planer för anläggningarna kommer de således att vara nedlagda och stängda före utgången av 2120.

Statens kärnavfallshanteringsfond är en central aktör när det gäller att upprätthålla den finansiella beredskapen för kärnavfallshantering och säkerställa sakkunskapen i kärnenergibranschen.

När det gäller Statens kärnavfallshanteringsfond finns det enligt arbets- och näringsministeriets uppfattning således sådana nödvändiga grunder för att fortsätta verksamheten i form av en fond som avses i 87 § i grundlagen.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Försörjningsberedskapsfonden

Försörjningsberedskapsfondens kostnader uppgick 2013 till cirka 270 miljoner euro. Av summan utgjordes över 90 procent av säkerhetsupplagring. Statens säkerhetsupplagring

genomfördes fram till 1986 inom ramen för budgetekonomin. I praktiken visade det sig vara ett otympligt och oändamålsenligt tillvägagångssätt, och därför gick man in för en fond utanför budgetekonomin.

I Försörjningsberedskapscentralens (FBC) olika säkerhetsupplag lagras omkring 3,5 miljoner ton olja. Säkerhetsupplagens volym fastställs genom statsrådets beslut med cirka fem års mellanrum. Enligt lagen ska Försörjningsberedskapscentralen prissätta sina prestationer enligt företagsekonomiska principer. För oljans del innebär detta att prisnivån bestäms utifrån internationella noteringar.

Enligt arbets- och näringsministeriets uppfattning har FBC lyckats bra med tidpunkterna för affärstransaktionerna, hanteringen av kostnaderna för lagren och kvalitetskontrollen. Resultatet är inte bara en följd av professionell verksamhet, utan även av raska beslut enligt situationens krav.

Under den tid Försörjningsberedskapsfonden har funnits till har det intäktsförts 158 miljoner euro till statens budgetekonomi från fonden, främst till följd av att målsättningarna för försörjningsberedskapen har sänkts. Dessutom har fonden gjort investeringar som förbättrar försörjningsberedskapen för cirka 300 miljoner euro (förvärven av aktieposter i Gasum och Fingrid, förvärv av säkerhetslager av Statens spannmålsförråd).

Målen för försörjningsberedskapen förnyades 2013. Enligt de nya målen ska oljeprodukter och spannmål säljas till ett värde av 350 miljoner euro som intäktsförs i statsbudgeten under 2014–2016. Vill man att verksamheten både ska trygga försörjningsberedskapen och vara lönsam, kräver det ett smidigt beslutsfattande och en solid likviditet. Enligt arbets- och näringsministeriets bedömning finns det därför skäl för Försörjningsberedskapsfonden att fortsätta sin verksamhet som en fond utanför budgeten.

Arbets- och näringsministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statsgarantifonden

Statsgarantifonden fungerar som en buffert för statens exportgaranti- och specialborgensverksamhet. I slutet av 2013 hade fonden en ansvarsstock på cirka 10,9 miljarder euro, medan verksamhetsrisken uppgick till 0,75 miljarder euro. På motsvarande sätt fanns det tillgångar för ungefär 752 miljoner euro i Statsgarantifonden och för ungefär 357,8 miljoner euro i Finnveras fond för exportgaranti- och specialborgensverksamhet, sammanlagt således runt 1,1 miljard euro (31.12.2013). Med beaktande av de medel som ingår i Statsgarantifonden och Finnvera Abp:s fond för exportgaranti- och specialborgensverksamhet kan riskerna i ansvarsstocken på detta sätt anses vara täckta.

Finlands export är uppbyggd så att förbindelserna för de största enskilda exportgarantierna kan vara synnerligen stora i proportion till de sammanlagda exportgarantierna. Dessutom är ansvarsstocken koncentrerad till vissa branscher (telekommunikation 37 %, skeppsvarv och rederier 30 % och skogsindustrin). Ansvaret växte radikalt under 2008 till följd av den kris som tog sin början på finansmarknaden och inom ekonomin.

Tanken är att de nuvarande maximibeloppen för exportkredit- och exportgarantifullmakterna ska höjas i betydande utsträckning under 2014 för att trygga konkurrenskraften för de finländska företagens exportfinansiering. Enligt arbets- och näringsministeriets bedömning är fondarrangemanget, med beaktande av volymen på statens exportgaranti- och specialborgensverksamhet och storleken på ansvarsförbindelserna, fortfarande det mest ändamålsenliga sättet att säkra ansvarsförbindelserna som statens exportgaranti och specialborgensverksamhet medför.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Statens bostadsfond

På de grunder som framförs nedan anser miljöministeriet att det föreligger sådana nödvändiga grunder som föreskrivs i 87 § i grundlagen för att Statens bostadsfond ska lämnas utanför statsbudgeten. Miljöministeriet anser att det inte är motiverat att inlemma Statens bostadsfond i statsbudgeten eller att ta in fondens utgifter i ramarna för statsfinanserna.

Statens bostadsfond, nedan bostadsfonden, som står utanför statsbudgeten och lyder under miljöministeriet har inrättats genom lagen om statens bostadsfond (1144/1989) för att finansiera åtgärder som syftar till att utveckla bostadsförhållandena. Genom bostadsfonden stöder staten finansieringen av social bostadsproduktion med hjälp av olika stödåtgärder. Genom att stödja social bostadsproduktion vill staten främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende så som det förutsätts i 19 § i grundlagen.

För närvarande betalar bostadsfonden ut räntestöd för räntestödslån för bostadsproduktion och ansvarar för de borgensförbindelser som dessa lån är förknippade med samt för borgensförbindelser som hänför sig till boendet i ägarbostäder. Bostadsfonden betalar också ut olika bidrag. De senaste årens viktigaste stödobjekt är boendelösningar för befolkningsgrupper som behöver särskilt stöd för att ordna sitt boende. Under de senaste åren har bostadsfonden också finansierat stimulansåtgärder för att trygga sysselsättningen inom byggsektorn vid såväl nybyggnad som renovering.

Bostadsfonden får sina tillgångar i huvudsak från amorteringar och räntor på tidigare beviljade aravalån och dess kassatillgångar placeras som en del av statskassan. I samband med budgetbehandlingen fastställer riksdagen för vart år fullmakter för hur fondens tillgångar får användas. Statsrådet fastställer den årliga dispositionsplanen för fullmakten att godkänna lån som understöds med bostadsfondens medel.

Bostadsfondens uppgifter är bestående uppgifter för staten. Det föreligger sådana nödvändiga grunder som föreskrivs i 87 § i grundlagen för att bostadsfondens verksamhet ska kvarstå utanför statsbudgeten. Konjunkturväxlingarna inom bostadsbyggandet är periodvis kraftiga, vilket gör det svårare att förutse utgiftsposterna för stöden till byggverksamheten, framför allt på längre sikt. Detta förutsätter en sådan smidighet i användningen av medel till stöd för social bostadsproduktion som fondmodellen medger. Det är motiverat och nödvändigt att hålla kvar möjligheten till snabba åtgärder, i synnerhet med tanke på

konjunkturväxlingarna och stöden för sysselsättningen i branschen. Förutom räntestödslångivningen som används i dag är aravalagstiftningen som gäller social bostadsproduktion fortfarande i kraft, även om nya aravalån inte beviljas. Också när det råder lågkonjunktur och turbulens på finansmarknaden är det effektivare och smidigare att trygga och främja social bostadsproduktion i olika situationer på marknaden via en fond än inom ramen för statens ramar och budgetekonomi.

Det är betecknande att investeringarna i bostadsbyggande i olika konjunkturlägen varierar relativt mycket, vilket ger stora effekter på den allmänna ekonomiska utvecklingen och sysselsättningen. Med hjälp av bostadsfonden är det möjligt att smidigt jämna ut fluktuationerna i det konjunkturkänsliga bostadsbyggandet. Fondstrukturen har fungerat bra såväl under 1990-talets depression som under den senaste krisen på finansmarknaden. På 1990-talet gjorde fondstrukturen genom värdepapperisering av aravalånen det möjligt att skaffa medel för bostadsproduktion utanför statens upplåning. Under den ekonomiska recessionen 2009 och 2010 genomfördes stimulansåtgärderna för bostadsbyggandet i syfte att säkerställa sysselsättningen bland annat inom byggsektorn i huvudsak via bostadsfonden. Med bostadsfondens stödåtgärder var det således möjligt att direkt påverka inte bara bostadsbyggandet, sysselsättningen på området och bostadsmarknaden, utan också den allmänna ekonomiska utvecklingen och utvecklingen i näringslivet.

Förändringarna på finansmarknaden påverkar bostadsmarknaden. Det är med beaktande av särdragen i bostadsbyggandets verksamhetsmiljö motiverat att kvarhålla bostadsfonden i sin nuvarande form som en fond. Ett sådant särdrag är också det faktum att den i dagsläget största finansiären av social bostadsproduktion är Kommunfinans Abp. Regleringen av kreditinstituten börjar stramas åt och det kan få konsekvenser också för finansieringen via Kommunfinans Abp och dess kostnader. Om finansieringen blir väsentligt dyrare eller det blir svårare att få finansiering, kan det också vara befogat att använda bostadsfondens direkta lånefinansiering.

Sedan 2005 har det överförts sammanlagt 1 368 miljoner euro från bostadsfonden till statsbudgeten. Överföringarna har överskridit bostadsfondens årliga överskott, och fondens tillgångar har således minskat och till den delen så småningom överförts till budgetekonomin. Eftersom fondens tillgångar består av fordringar på utestående aravalån (7,5 miljarder euro vid utgången av 2012 och det årliga kassaflödet med amorteringar och räntor är runt 600–700 miljoner euro) och fonden inte har några väsentliga likvida medel (128 miljoner euro vid utgången av 2012), skulle inlemmandet av bostadsfonden i budgetekonomin inte medföra några extra inkomster eller besparingar för statsekonomin. Bostadsfondens förbindelser och utgifter är i huvudsak räntestöd som är periodiserade över en längre tid och som varierar enligt räntenivån samt bidrag i anknytning till investeringar i bostadsbyggandet. I det avseendet tillför det inget mervärde att ta in räntestödsutgifterna i budgetekonomin.

Riksdagens möjligheter att påverka fondekonomin har tryggats i och med att riksdagen i samband med budgetbehandlingen beslutar om de huvudsakliga riktlinjerna för och volymerna i bostadsfondens verksamhet. Den nuvarande fondmodellen är ett transparent verktyg för stöd till bostadsfinansiering. I budgetpropositionen och i statens bokslut lämnas de viktigaste uppgifterna till riksdagen om hur fondekonomin har utvecklats. Bostadsfondens årliga bokslut beskriver exakt det faktiska subventionsbelopp som genom lån, räntestöd

och bidrag har beviljats för produktionsstöd. Transparens och öppenhet i uppföljningen av bidragen underlättar för staten att verka på konjunkturkänsliga marknader och gör det möjligt att dimensionera bidragen rätt samt att sköta det uppdrag staten åläggs i grundlagen om att främja vars och ens möjligheter till boende. Att understödja bostadsproduktionen genom budgetekonomin ger inte större genomskinlighet än i dag. En mera bunden behandling i samband med ramarna kunde leda till att utgiftsnivån binds på ett oändamålsenligt sätt med tanke på de tvära kasten i den sociala bostadsproduktionen.

I stödet för finansiering av social bostadsproduktion bör det i alla händelser beaktas att en långsiktig bostadspolitik ger de bästa resultaten. Med hjälp av bostadsfonden har det byggts upp ett hållbart tillvägagångssätt för att stödja bostadsfinansieringen. I gällande regeringsprogram sägs det att Statens bostadsfond ska kvarstå som en fond utanför statsbudgeten och att dess finansiella ställning fortsatt ska vara stark.

I en internationell utvärdering från 2002 av det finländska systemet för bostadsfinansiering konstaterades det att en fond utanför budgeten är ett utmärkt verktyg som för med sig den typen av långsiktighet som behövs för att fullfölja bostadspolitiken. Utvärderingen rekommenderade att fondens nuvarande struktur och medelsanskaffning ska kvarstå också framdeles.

Miljöministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Oljeskyddsfonden

Miljöministeriet anser det alltför motiverat att organisera systemet för ersättningar i samband med oljeskador och upprätthållandet av bekämpningsberedskapen samt den sekundära finansieringen för sanering av oljeförorenade objekt i form av en fond. Det är inte befogat att inlemma Oljeskyddsfonden som helhet i statsbudgeten eller att ta in utgifterna i ramarna för statsekonomin.

Oljeskyddsfonden får medel för sin verksamhet från oljeskyddsavgifter som tas ut av importörer och transitörer. Intäkterna av avgifterna används för att täcka kostnader för skador som orsakats av oljeprodukter, för skadebekämpning och för att upprätthålla oljebekämpningsberedskapen. Det är fråga om skador och skaderisker som är förknippade med en bestämd näringsgren. Fonden tillämpar i vid bemärkelse principen om att den som orsakar en skada ska betala.

Det är möjligt att få ersättning från Oljeskyddsfonden vid oljeolyckor där ansvars- och ersättningsfrågorna är oklara eller man inte vet vem som orsakat skadan (funktioner av försäkringskaraktär). I liknande situationer kan kostnaderna för bekämpning och skadestånd som orsakats av andra farliga ämnen än olja ersättas via statsbudgeten, om den obligatoriska miljöskadeförsäkringen inte kan tillämpas eller inte täcker alla kostnader som uppstår. I den första och den fjärde tilläggsbudgeten för 2013 har det anvisats sammanlagt 8 miljoner euro för hanteringen av avfallsproblem som orsakats av farliga kemikalier från två företag som försatts i konkurs.

Fördelarna med en oljeskyddsfond jämfört med budgetekonomin är att en fond är självständig i sin verksamhet och kan använda tillgångarna flexibelt. I fondmodellen är det dessutom möjligt att binda vissa utgifter och inkomster till varandra. I statsbudgeten är skatter och avgifter allmänna inkomstposter och öronmärkning står inte i samklang med statens budgetprinciper.

Ersättningarna som Oljeskyddsfonden betalar ut kan variera mycket kraftigt från år till år, särskilt i samband med investeringar som ersätts, och i en sådan situation är fondmodellen smidig. Bestämda gränser för fondens kapital garanterar att det inte samlas stora kapitaltillgångar i fonden.

Oljeskyddsfonden fungerar dessutom som ett sekundärt system för att finansiera saneringen av oljeskadade objekt när det inte finns någon ansvarig. Ett flertal små privatägda objekt har iståndsatts som fondens projekt. Det kan överföras medel till fonden för dessa utgifter från statsbudgetens moment 35.10.60 för influtna oljeavfallsavgifter.

Oljeskyddsfonden har inte någon större finanspolitisk betydelse, särskilt inte när oljeskyddsavgiften inflyter i normal omfattning. Ersättningarna som betalas ut från fonden uppgår årligen till cirka 8–10 miljoner euro. Under åren 2010–2015 tas det ut en tredubbel oljeskyddsavgift, och därför kommer fondens ersättningar att ligga på en klart högre nivå ungefär fram till 2019.

De ersättningar från Oljeskyddsfonden som staten beviljas efter prövning för anskaffningar för oljebekämpningsberedskap samt anslagsöverföringen till Oljeskyddsfonden av influtna oljeskyddsavgifter ingår i ramarna för statsfinanserna. I fondens verksamhetsberättelse och i samband med statens bokslutsberättelse (årsberättelse) lämnas årliga rapporter om Oljeskyddsfondens verksamhet.

3. Strukturen i ramförandet och nya mekanismer för trafikinvesteringar

Med anledning av anmärkningarna under denna punkt har finansministeriet tillsammans med kommunikationsministeriet konstaterat följande:

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att omstrukturera ramförandet så att det införs en mekanism som möjliggör lönsamma trafikinvesteringar som återbetalar sig själva och halvtidsöversyner av sådana.

I överensstämmelse med programmet för statsminister Katainens regering har en arbetsgrupp ledd av finansministeriet undersökt olika budgeterings- och finansieringsmodeller för trafikinvesteringar. I arbetsgruppen ingick företrädare för kommunikationsministeriet, trafikverket, statsrådets kansli, utrikesministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet och arbets- och näringsministeriet. Mandatperioden gick ut den 15 mars 2012.

Arbetsgruppen skulle utreda förutsättningarna för att utnyttja de så kallade nya finansierings- och budgeteringsmodellerna för trafikinvesteringar inom de ramar som regeringssprogrammet ställt upp. Som ett led i uppdraget utredde arbetsgruppen också möjligheterna att generera statsfinansiella besparingar och andra fördelar i trafikledsprojekt med hjälp av det statsbolagskoncept som gick under namnet Infra Ab. Arbetsgruppen bedömde finansierings- och budgeteringsmodellerna framför allt med avseende på balans i de offentliga

finanserna, kostnadseffektivitet, effektiv projektförvaltning, incitament som stöder projektgenomförande inom offentlig sektor och stabil och långsiktig investeringsverksamhet.

Arbetsgruppen leddes av statssekreterare Tuire Santamäki-Vuori och den lade fram följande förslag som till centrala delar ingår i regeringens trafikpolitiska redogörelse från april 2012:

Beslutsfattande

Besluten om trafikprojekt ska bygga på samhällsekonomisk lönsamhet och trafikpolitisk effektivitet. Projektens prioritetsordning läggs fast på denna grund och möjligheterna att genomföra dem uppskattas i sin helhet inom ramen för utgiftsramarna. Därefter utvärderas genomförande- och finansieringsmodellerna projektspecifikt utifrån tydliga kriterier för ekonomi och effektivitet. I besluten ska man se till att skuldbaserade modeller inte leder till en försämring av de offentliga finanserna och att detta inte heller medför orimliga ansvarsförbindelser.

Åtgärder för att utveckla budgetfinansieringen

Beträffande den traditionella budgetfinansieringen var arbetsgruppens slutsats att det behövs större flexibilitet utan att det äventyrar förutsättningarna för kontroll och stabilitet visavi de statliga utgifterna. Arbetsgruppen föreslog följande:

1. Fullmaktsförfarandet slopas för moment 31.10.77 (Utveckling av trafikledsnätet). I stället införs ett femårigt förfarande med reservationsanslag. Under moment 31.10.78 (Efterfinansieringsprojekt) och 31.10.79 (Livscykelfinansieringsprojekt) fortsätter fullmaktsförfarandet.
2. För planering av projekt för att utveckla trafikledshållningen anvisas separat finansiering på momentet för utvecklingsprojekt. Det nödvändiga anslaget flyttas från bastrafikledshållningen till momentet för utvecklingsprojekt (31.10.77).
3. TEN-stöd och extern finansiering behandlas i fortsättningen som strukturrättningar av ramarna. Stöden ska gå till utvecklingsprojekt.
4. Projekttabellen i budgetpropositionen kompletteras så att den ger tydlig information om både statlig och utomstående finansiering.
5. De utgifter som betalas ut från investeringsmomentet preciseras.
6. Lagstiftningen inom området uppdateras och förtydligas med hänsyn till ansvaret för och finansieringen av trafikledsnäten.

Utveckling av livscykelmodellen

Om man konstaterar att det är fördelaktigast för staten att genomföra ett trafikledsprojekt som livscykelprojekt, kan Infra Ab beroende i vissa fall vara ett sätt att sänka finansieringskostnaderna för den typen av projekt. Infra Ab kan också underlätta möjligheterna att få finansiering och samordna den när flera parter är finansörer. Modellen med Infra Ab är dock fortfarande förknippad med betydande osäkerhetsmoment och problem. Där-

för ansåg arbetsgruppen det inte motiverat att införa Infra Ab som permanent institution, men såg inga hinder för att testa Infra Ab från fall till fall, om villkoren i arbetsgruppens rapport är uppfyllda. Användningen av Infra Ab ska vara baserad på omsorgsfull projektspecifik beredning och jämförelse med andra modeller för finansiering och genomförande. I beredningen ska man särskilt bemöda sig om att effektivitetsincitamenten i den privata sektorn ligger kvar på tillräckligt hög nivå och att statens andel av riskerna inte blir för stor. Om Infra Ab sätts in, ska det begränsa sig till livscykelprojekt. Projekten måste i så fall behandlas inom samma ram- och skuldsättningsbegränsningar som statens trafikprojekt i övrigt.

Statens interna upplåning för trafikprojekt

Någon modell för statens interna upplåning har än så länge inte tagits fram eller tillämpats i detalj i finländska förhållanden. Därför tog arbetsgruppen inte ställning till en sådan modell.

Statsrådets trafikpolitiska redogörelse till riksdagen blev klar den 12 april 2012. I samband med beredningen framhölls det att den nuvarande budgetfinansieringen kan bli flexiblere för att projekthanteringen ska underlättas och det ska gå att genomföra projekten på ett i samhällsekonomiskt hänseende kostnadseffektivt sätt. Dörren stängdes inte för nya finansieringsmodeller, men de ska existera sida vid sida med och stötta den normala budgetfinansieringen.

För statens investeringsprojekt förbereds en ändring av budgetlagstiftningen som kommer att tillåta längre perioder med reservationsanslag.

Avsikten är att en regeringsproposition lämnas till riksdagen våren 2014. I en andra tilläggsbudget för 2012 infördes ett särskilt anslag under moment 31.10.77 (Utveckling av trafikledsnätet) för planering av utvecklingsprojekt inom trafikledshållningen som ett särskilt användningsändamål. Samma praxis finns i budgeten för 2013 och 2014. Under den pågående valperioden har utomstående finansiering av trafikprojekt och TEN-stöd behandlats som strukturella korrigeringar av ramen. Från och med budgetpropositionen för 2013 har budgeteringen förtydligats genom att tabellerna i förklaringen till momenten för utveckling av trafikledsnätet och vissa trafikledsprojekt klart och tydligt anger vad som är utomstående finansiering.

Behandlingen av trafikinvesteringar i det statsfinansiella ramförfarandet redovisas också i arbetsgruppspromemoriorna Kehysjärjestelmän kehittäminen (VM 17/2011) och Kehyksen puitteissa – Finanssipolitiikan sääntöjen ja kehysmenettelyn kehittäminen (VM 5a/2007) från finansministeriet.

4. Skattestöden och ramförfarandet

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna till denna punkt konstaterat följande:

Möjligheten att ta in skattestöden i ramförfarandet behandlas i finansministeriets arbetsgruppspromemoria Kehysjärjestelmän kehittäminen (VM 17/2011) och mer ingående

i publikationen Kehyksen puitteissa – Finanssipolitiikan sääntöjen ja kehysmenetel-
lyn kehittäminen (VM 5a/2007). I ett ramperspektiv är diskussionen och bevakningen
av skattestöden viktiga, eftersom det utgiftsreglerande ramsystemet kan locka till att
använda skattestöden för att kringgå ramen i stället för till direkta utgifter. Båda arbets-
grupperna föreslog dock att skattestöden inte ska inkluderas i ramförfarandet för utgifter.

Det finns emellertid flera problem med att införliva skattestöd i ramförfarandet. Här är
det största problemet att det är svårt att i förväg bedöma hur stora skattestöden är, eftersom
de påverkar människors beteende och priserna. En ram med skattestöd kan inte i förväg
bindas till en viss, fast nivå eftersom det inte går att helt och hållet förutse vad de skatt-
skyldiga kommer att göra. Dessutom är det i vissa fall mycket invecklat och komplicerat att
följa upp hur skattestöd utnyttjas. Exempelvis i samfundsbeskattningen går det inte alltid
att få information om hur enskilda stöd har utnyttjats, eftersom uppgifter inte samlas in
så ingående. Ett annat problem är att vissa skattestöd påverkar varandra och att det då är
svårt att göra skillnad mellan dem. Vid en bedömning av det totala beloppet för skattestö-
den måste det beaktas att en del av stöden överlappar varandra och att avskaffade skatte-
stöd inte nödvändigtvis ökar skatteinkomsterna med lika mycket som kostnaderna för ett
enskilt skattestöd uppskattas vara.

Uträkningen av skattestöden försvåras också av att begreppet skattestöd inte är enty-
digt, utan att varje skattestöd definieras särskilt i relation till det så kallade normsystemet i
respektive lagstiftning. Definitionen av normen kan inte förenhetligas på grund av att lag-
stiftningen om varje skattelag har sina karakteristiska drag.

Skattestöden har i allmänhet en styrande karaktär och lämpar sig av den anledningen
inte för ramförfarandet. Dessutom bestämmer skattestöden delvis hur skattebördan för-
delas. Ramarna i sin tur reglerar explicit den totala utgiftsnivån och inte i så hög grad hur
utgifterna fördelas.

Det finns dock en risk för att skattestöd kommer att tillämpas i större omfattning och
bevakningen av dem har effektiviserats. Efter skattestödsutredningen hösten 2010 har vi
mer kunskap om skattestöden och informationen har ökat i och med en utredning från
slutet av 2011 (VATT, Verotuet Suomessa 2009–2012). Rapporten är tänkt att bli uppdate-
rad årligen. Skattestöden behandlas dessutom i större omfattning i budgetpropositionerna
och i statens bokslutsberättelser.

5. Rambegränsning för ökade kommunalekonomiska utgifter

*Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konsta-
terat följande:*

För att säkra hållbarheten i kommunalekonomin, förutsätter riksdagen att regeringen i
ramarna för statsfinanserna skriver in en bindande gräns för hur mycket utgifter som sta-
ten under ramperioden får tilldela kommunsektorn genom lagstiftning och andra åtgär-
der.

Basserviceprogrammet, som ingår i rambeslutet och som bereds i samband med de
statsfinansiella rambesluten, innehåller en bedömning av utvecklingsutsikterna för den
kommunala ekonomin och förändringarna i kommunernas omvärld, liksom åtgärder för

att balansera upp kommunernas inkomster och utgifter. Det årliga rambeslutet innehåller en bedömning av utvecklingen i den kommunala ekonomin och beslut om de statsbidrag som kommunerna får under ramperioden. Statsunderstöden till kommunerna ingår i ramförfarandet och de begränsar både direkt och indirekt möjligheterna att öka kommunernas utgifter. Bara ett fåtal statsbidrag, exempelvis kompensationer för skatteinkomstbortfall som beror på ändrat beskattningsunderlag och statsbidrag till utgifter för utkomststöd, ingår inte i ramen.

Statsandelarna inom driftsekonomin täcker dock in bara en femtedel av verksamhetsutgifterna inom den kommunala ekonomin, så kommunernas egna skatteinkomster och beslut spelar en stor roll för utgiftsökningen. Dessutom är osäkerheten i den kommunala inkomstbasen ett problem med avseende på hanteringen av utgifterna. I synnerhet de tillfälliga inkomstökningarna vid konjunkturförändringar har en tendens att bidra till en bestående ökning av utgifterna och ökningen kan vara stor vid högkonjunktur.

Kommunerna kan påföras uppgifter bara genom lagstiftning. Dessutom ska staten se till att kommunerna har faktiska möjligheter att fullfölja sina uppgifter. För de lagstadgade uppgifterna betalar staten statsbidrag till kommunerna enligt en lagstadgad procentsats. Enligt programmet för statsminister Jyrki Katainens regering kan kommunerna under regeringsperioden åläggas extra uppgifter bland annat inom social- och hälsovården. I bedömningen av den kommunala ekonomin som ingår i rambeslutet beaktas nya uppgifters inverkan på kommunernas inkomster och utgifter. I samband med genomförandet av det strukturpolitiska programmet (29.11.2013) uppgav regeringen att den kommer att avstå sig från att införa nya uppgifter och skyldigheter som ökar kommunernas utgifter, om den inte samtidigt kan slopa uppgifter och skyldigheter i motsvarande omfattning eller förbinda sig att finansiera de nya uppgifterna och skyldigheterna fullt ut. För rambeslutets del tillämpas principen på nya projekt. Vidare kommer projekt som redan ingår i ramen och som ökar kommunernas utgifter att bedömas kritiskt i samband med rambeslutet. Dessutom har regeringen beslutat minska kommunernas uppgifter och skyldigheter. Målet är en minskning av kommunernas driftsutgifter med en miljard euro fram till 2017.

För att säkerställa jämvikten i den kommunala ekonomin hade regeringen i samband med genomförandet av det strukturpolitiska programmet planer på att införa ett nytt styrsystem för den kommunala ekonomin som i fråga om långsiktighet och bindande verkan är jämförbart med det nuvarande ramförfarandet för statsfinanserna. Tanken är att en makrostyrning av kommunalekonomin ska genomföras inom ramen för den samlade styrningen av den offentliga ekonomin. På senare tid har det i synnerhet till följd av utvecklingen i EU:s reglering av den ekonomiska politiken uppstått ett större tryck på att utveckla ett nationellt finanspolitiskt regleringssystem, inbegripet utgiftsramar, för de samlade offentliga finanserna. Det s.k. budgettramsdirektivet sattes i kraft nationellt i början av 2014 genom statsrådets förordning om en plan för de offentliga finanserna (120/2014). I förordningen ingår bl.a. ett krav på ett mål för det strukturella saldot inom kommunalekonomin och en euromässig begränsning som överensstämmer med det uppsatta målet och som gäller sådana ändringar i kommunernas utgifter som beror på statens åtgärder. Skyldigheten att ställa upp mål för det strukturella saldot träder i kraft i början av 2015.

Målet är också att totalrevideringen av kommunallagen ska träda i kraft i början av 2015. I samband med revideringen har man för avsikt att skärpa kommunernas skyldighet att täcka underskott och utsträcka skyldigheten också till samkommuner. Samtidigt kommer basserviceprogrammet och basservicebudgeten att ersättas med ett kommunekonomiprogram som utarbetas i förhandlingsförfarande mellan staten och kommunerna som ett led i utarbetandet av statsbudgeten och planen för de offentliga finanserna.

6. Större flexibilitet i ramförfarandet

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att flexibiliteten i ramarna ökas så att anslagen bättre kan disponeras inom och mellan olika förvaltningsområden.

Den bindande ramen för statsfinanserna under valperioden läggs upp på den totala nivån för ramutgifterna. I rambeslutet är den totala utgiftsramen för statsfinanserna uppdelad efter förvaltningsområde, men ramarna för enskilda förvaltningsområden är inte bindande. I de årliga rambesluten följer man bara upp att ramutgifterna håller sig inom det totala taket, och inte hur ramarna har utfallit för varje förvaltningsområde. Mellan beloppet för den totala utgiftsramen och förvaltningsområdenas ramar finns dels en odelad reserv, dels en årlig tilläggsbudgetreserv på 200 miljoner euro för oförutsedda utgifter.

Flexibiliteten i ramen behandlas i arbetsgruppspublikationen Kehysjärjestelmän kehittäminen (VM 17/2011) från finansministeriet. Ramsystemet i sig förhindrar inte omfördelningar mellan förvaltningsområdena. Den bristande flexibilitet mellan förvaltningsområdena som framför allt kännetecknade tidigare valperioder berodde främst på beslutskulturen, som innebar att parterna höll fast vid sina anslagsreserveringar och koalitionen ville bestämma om ändringar i samförstånd. Omfördelningar blir ofta inte av om de uteslutande görs i samförstånd, eftersom den som blir tvungen att avstå vanligen motsätter sig. Läget vore detsamma utan ramförfarandet.

Under den pågående valperioden har regeringens beslutskultur kännetecknats av stram utgiftsdisciplin och överenskommelser om omfördelningar av utgifter. Regeringen har finansierat sina nya satsningar med omfördelningar. För att stärka statsfinanserna har regeringen också fattat beslut om omfattande anpassningsåtgärder. De första anpassningsåtgärderna minskar nettoramutgifterna med cirka 1,2 miljarder euro räknat i 2015 års nivå och jämfört med det sista rambeslutet av den förra regeringen. Åtgärderna beslutades i regeringsprogrammet. Besparingarna i ramutgifterna var drygt 2 miljarder euro samtidigt som bland annat samhällsgarantin för unga, sysselsättningsåtgärder och bekämpning av den svarta sektorn fick status av spetsprojekt och det avsattes mer anslag för ändamålen. Genom regeringsprogrammet och valperiodens första rambeslut omfördelades således anslag.

Våren 2012 beslutade regeringen i samband med rambeslutet 2013–2016 om nya anpassningsåtgärder och utgiftssatsningar. De nya besparingarna i utgiftsramen uppgår till cirka 1,2 miljarder euro netto räknat i 2015 års nivå, och de gäller bland annat statsandelarna till kommunerna och uteblivna indexjusteringar. I stället läggs mer pengar ut på bland annat ett kompetensprogram för unga vuxna, sysselsättningsåtgärder och reformer av utkomst-

skyddet för arbetslösa. Också våren 2013 fattade regeringen beslut om dels nya utgiftsbesparingar, dels ytterligare satsningar på i första hand stödet för tillväxten. Regeringen har därmed visat att prioriteringarna kan ändras i samband med genomgripande omfördelningar av framför allt nivån på ramutgifterna och att ramsystemet inte är något hinder.

Under den pågående valperioden kommer också effektiviteten och resultaten av resursanvändningen inom förvaltningsområdena att analyseras. I anslutning till detta förberedde ministerierna hösten 2012 analyser av kärnverksamheterna inom sina förvaltningsområden. De syftar till att revidera de statliga verksamheterna så att de grundläggande uppgifterna och tjänsterna ska kunna skötas väl också i framtiden. Vidare är målet med den planerade reformen av centralförvaltningen att samordna statsrådets styrning av politik, lagstiftning och resurser, bättre stödja genomförandet av regeringens strategiska syn och ge den större genomslag i den offentliga förvaltningen och samhället, öka rörligheten bland personalen och de ekonomiska resurserna och främja framväxten av en sammanhållen verksamhetskultur i statsförvaltningen.

RSk 53/2010 rd — Ö 9/2010 rd — ReUB 11/2010 rd

2. Innehållet i den omarbetade berättelsen om ägarstyrningen

Statsrådets kansli har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Rapporteringen om statens ägarstyrning är ett led i reformen av berättelseförfarandet. Information om de kommersiella statsägda bolagens portföljer och bolagen med statliga specialuppdrag ingår sedan 2013 i regeringens årsberättelse. I rapporten ingår också uppgifter om hur företagsansvaret har främjats i de statsägda bolagen.

När det gäller de bolag som omfattas av statsrådets kanslis ägarstyrning kommer kansliet att fortsätta sammanställa årsberättelsen. I årsberättelsen behandlas bolagen var för sig. Dessutom ges en allmän rapport om ägarstyrningen och ägarpolitiken. Årsberättelsen lämnas till riksdagsledamöterna, gruppkanslierna och biblioteket vid riksdagen.

Finansministeriet och statsrådets kansli leder arbetet med att vidareutveckla och bereda innehållet i den nya sammanslagna berättelsen i samarbete med ministerierna. Utvecklingen av berättelseinnehållet fortsätter utifrån de synpunkter som lämnats till statsrådets kansli, finansministeriet och övriga ministerier, riksdagens ställningstaganden samt erfarenheter i samband med beredningen. Arbetet kommer att slås ut på flera år och förloppet följs upp varje år.

1. Effekterna av projektet Smidigare lagberedning

Justitieministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Enligt regeringsprogrammet kommer de metoder för god lagberedning i statsrådet som projektet Smidigare lagberedning genererar att införas. Regeringen har godkänt en strategisk verkställighetsplan för regeringsprogrammet. De spetsprojekt inom lagstiftningen som ingår i planen bildar tillsammans regeringens lagstiftningsplan. I synnerhet i dessa projekt är det meningen att leva upp till de rutiner för en god lagstiftningsprocess som projektet Smidigare lagberedning har resulterat i.

En handbok i lagberedning, Lainvalmistelun prosessiopas, har getts ut 2013 i elektroniskt format för ministerierna. Den bygger på modellen för lagstiftningsprocessen i projektet Smidigare lagberedning. Handboken är avsedd för planering, genomförande och uppföljning av lagstiftningsprojekt.

År 2012 slog projektet Smidigare lagberedning fast vilken kompetens det behövs i lagberedningsarbetet i form av en kompetenskarta. Lagberedningsutbildningen förnyades 2013. Det nya utbildningsprogrammet har som mål att vidga och fördjupa kompetensen hos de sakkunniga som bereder lagar och förenhetliga statsrådets lagberedningspraxis och förfaranden. Utbildningsprogrammet baserar sig på de kompetensområden som ingår i kompetenskartan för lagberedning. Programmet innehåller information om hanteringen av lagberedningsprocessen, bedömning av olika alternativ och konsekvenser, juridiska kunskaper och kunskaper om kommunikation och samarbete inom lagberedningen. Utbildningsprogrammet, som inleddes hösten 2013, är ett pilotförsök och genomförs av HAUS Kehittämiskeskus Oy. För de sakkunniga som bereder lagar inrättades det hösten 2013 en särskild mentorgrupp för statsrådets gemensamma mentorprogram. År 2013 förnyades också utbildningsprogrammet för personal som biträder vid lagberedningsprocessen. Programmet inleds 2014 och genomförs av HAUS Kehittämiskeskus Oy.

Vid kanslichefsmötet våren 2013 enades man om att alla ministerier ska införa en gemensam lagberedningsprocess och att ministeriernas tjänstemän utbildas i lagberedningsprocessen. Dessutom konstaterade man att ministerierna själva ansvarar för att Processhandboken för lagberedning, de kurser som ordnas av HAUS och Lainkirjoittajan opas utnyttjas och att man på kanslichefsmötet 2014 tar upp de förändringar som man har fått till stånd med åtgärderna.

2. Gemensamt ärendehanterings- och informationssystem för justitie- och inrikesförvaltningen

Inrikesministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

För ett år sedan lämnade inrikesministeriet en rapport till riksdagen om läget beträffande införandet av inrikesministeriets och justitieministeriets gemensamma informationssys-

tem. Dessutom konstaterade inrikesministeriet att interoperabiliteten mellan polisförvaltningens system VITJA och justitieförvaltningens system AIPA måste säkerställas; detta enligt en ståndpunkt från den offentliga förvaltningens IKT-funktion och 8 § i informationsförvaltningslagen. I fråga om detta konstaterade inrikesministeriet att det genom samarbete mellan förvaltningsområdena behöver säkerställas att de sektorsövergripande informationssystemen fungerar. I denna fråga har inrikesministeriet och justitieministeriet fortfarande ett gemensamt mål, nämligen att rättsprocessen ska bli snabbare och att den elektroniska informationen i brottmålskedjan vara friktionsfri över hela linjen.

Enligt planerna skulle projektet VITJA införas i två steg: det första steget innebar att under 2013 införa signalementsuppgifter om de registrerade (RETU). Syftet med det andra steget, VITJA 2014, var att i början av 2014 ersätta funktionerna för övervaknings- och utryckningsuppdrag och förundersökning i polisens nuvarande system PATJA.

Vid leveransen av systemet har man inte kunnat tillhandahålla det planerade innehållet enligt tidsschemat eller tillgodose de kvalitetskrav som Polisstyrelsen och Haltik ställt på systemet. Därför har man tvingats göra upp nya planer för innehållet i och tidsschemat för införandet av systemet VITJA.

Den 28 januari 2014 infördes systemet VITJA – RETU. Beslutet om det andra införandesteget fattas särskilt i början av 2014.

Vid Polisstyrelsen har man försäkrat sig om att ändringarna beträffande införandet av VITJA i början av 2014 inte leder till några ändringar i fråga om lagreformens ikraftträdande. De nya krav som ställs i polis-, tvångsmedels- och förundersökningslagarna kan tillfälligt tillgodoses genom ändringar i polisens nuvarande system PATJA och anvisningar om verksamheten.

Samarbetet mellan projekten VITJA och justitieministeriets AIPA har varit intensivt för att förhindra att förändringarna i tidsschemat leder till avbrott i informationsförmedlingen. Enligt polisförvaltningen ser det för närvarande ut som om AIPA skulle komma att införas i mitten av 2015. I samband med det första steget bör man samordna utbytet av information mellan projekten genom ett summariskt förfarande.

RSk 10/2012 rd — TRO 4/2012 vp — Ö 3/2012 rd — ReUB 2/2012 rd

1. Tillämpning av bestämmelserna i statsunderstödslagen

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt konstaterat följande:

Genom sitt brev FM/1506/03.03.00/2012, 27.9.2012 till statsrådets kansli och ministerierna har budgetavdelningen vid finansministeriet frågat mottagarna på vilka statsbidragssystem inom respektive förvaltningsområden de åtminstone i något avseende tillämpar statsunderstödslagen (688/2001), exklusive de stöd som avses i 3 § och stöd som helt eller delvis finansieras av EU.

Ministerierna ombads bedöma de omständigheter som framgår av standpunkt 1 i riksdagens skrivelse med avseende på sitt eget förvaltningsområde och rapportera framför allt följande faktorer till budgetavdelningen vid finansministeriet:

- Har ministeriet beaktat de problem som framgår av betänkandet från revisionsutskottet?

- På vilket sätt kommer ministeriet att se till att aktörerna inom förvaltningsområdet får bättre kompetens och utbildning så att de känner till, följer och övervakar de aktuella bestämmelserna?

- På vilket sätt har 15 och 36 § i statsunderstödslagen tillämpats och har konkurrens-effekterna utvärderats?

Statsrådets kansli och ministerierna har besvarat förfrågan. Den 20 december 2012 lämnade regeringen en utredning till riksdagen (TRO 1/2013), där den rapporterar hur de åtgärder som riksdagen förutsätter i standpunkterna 1 och 2 vidtogs 2012. Dessutom redogör regeringen för möjligheterna att upptäcka konkurrens effekterna av stöd- och statsbidragssystemen och utreda bedömningarna.

Finansministeriets budgetavdelning ordnade den 10 december 2013 ett seminarium om utvecklingen av statsunderstöden för statsrådets kansli och ministerierna. Seminariet ordnades inom ramen för effektivitets- och resultatprogrammet (VATU).

Under seminariet diskuterades statsunderstöden i samband med föreläsningar och i arbetsgrupper. Utgångspunkt var frågan om vilka möjligheter det finns att minska den administrativa bördan och förbättra effektiviteten. Arbetsgrupperna gav förslag till fortsatta åtgärder som handlade om att ändra lagstiftningen om statsunderstöd, utarbeta en handbok för statsbidrag, bedöma och utveckla budgettexterna, skapa kompatibilitet mellan informationssystemen och utforma instrument för utvärdering av effektiviteten.

Finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt dessutom konstaterat följande:

Finansministeriets kommun- och regionförvaltningsavdelning bereder besluten om understöd för utredningar i samband med kommunsammanslagningar. Under 2002–2006 beredde avdelningen också besluten om investerings- och utvecklingsprojekt i samband med ändringarna av kommunindelningen och under 2005–2012 besluten om samarbetsstöd till kommunerna. På alla dessa beslut tillämpades statsunderstödslagen, också 15 och 36 §. Varje understöd är förenat med rapporteringsskyldighet och utifrån rapporten bedöms användningen, effekterna och behovet av stöd fortlöpande.

Samarbetsunderstöden till kommunerna

Lagstiftningen om samarbetsunderstöd som beviljades kommunerna enligt prövning var i kraft 2005–2012. År 2013 beviljades stödet inte längre.

Understöd för kommunernas kostnader för utredningar i samband med kommunsammanslagningar

Åren 2004–2012 beviljade finansministeriet årligen understöd för kostnaderna för att utreda kommunsammanslagningar. Understöden beviljades de deltagande kommunerna efter ansökan för de särskilda kostnaderna för utredningarna, exempelvis för utredningar utförda av utomstående konsulter, men inte för verksamhet inom ramen för kommunernas normala tjänste- och förtroendemannaarbete.

Understödet fick vara högst 70 procent av de godtagbara utredningskostnaderna exklusive moms, men högst 40 000 euro. Villkoret var att kommunerna förbinder sig att slutföra förundersökningen på det sätt som de uppgav i sin ansökan. Kommunerna skulle skicka in uppgifter om förundersökningen och kostnaderna till finansministeriet när utredningen var klar. Slutrapporten skulle ge information om det totala kostnadsutfallet och kommunerna skulle återbetala eventuella medel som inte använts eller betalats ut till förstort belopp eller delar av dem.

Resultaten av förundersökningarna följdes upp årligen. Informationen gav vid handen att stödet medverkade till att sänka tröskeln för kommunerna att gå med i en utredning om sammanslagning. Ungefär 50 procent av utredningarna resulterade i kommunsammanslagning.

Kommunstrukturlagen, som trädde i kraft i juli 2013, ålägger kommunerna att utreda förutsättningarna för en kommunsammanslagning enligt de utredningskriterier som anges i lagen. Enligt kommunstrukturlagen betalas till en kommun understöd för kostnaderna för en sammanslagningsutredning som genomförs på ett utredningsområde som följer av utredningskriterierna i lagen eller på ett område som med stöd av ett beslut av ministeriet avviker från dessa. Understödet är högst 5 000 euro för varje utredning. Dessutom betalas en tilläggsdel på högst 10 000 euro för att förbättra den nya kommunens verksamhetsbetingelser vid sammanslagningar som involverar kriskommuner och kommuner som är på väg in i en kris.

Stöd till investerings- och utvecklingsprojekt

Åren 2002–2006 beviljade ministeriet 28 kommuner stöd för investerings- och utvecklingsprojekt, totalt 35 461 000 euro. Stödet beviljades på grundval av 40 § i den då gällande kommunindelningslagen för utvecklingsprojekt som eftersträvade större kostnadseffektivitet och bättre resultat genom att samordna kommunernas servicestrukturer eller genom att stärka näringsbasen. Stödet för investerings- och utvecklingsprojekt var högst 1 700 000 euro per ändring i kommunindelningen. Stödet för ändringar i kommunindelningen som trädde i kraft 2003–2006 betalades ut som engångsersättning när ändringen trädde i kraft.

År 2005 invände Statens revisionsverk mot praxis att utbetala stödet till investerings- och utvecklingsprojekt. Praxis ändrades för de ändringar i kommunindelningen som trädde i kraft den 1 januari 2007 eller senare. Detta innebär att stödet har betalats ut i två delbetalningar för varje objekt: den första utbetalningen (50 procent) när investeringen eller

utvecklingsåtgärden har startat och den andra utbetalningen (50 procent) när investeringen eller utvecklingsåtgärden har avslutats.

De kommuner som fick stöd för investerings- och utvecklingsprojekt skulle årligen lämna in en rapport om hur projekten hade fortskridit och när de räknade med att genomföra projekten. Gränsen för att slutföra projekten är den tid som sammanslagningsavtalet gäller (fem år enligt den då gällande kommunindelningslagen).

Efter avslutade projekt har kommunerna avkrävt rapporter om statsunderstöden med riktiga och tillräckliga uppgifter för att det ska gå att övervaka att kommunerna har följt stödbeslutet och statsunderstödslagen. Det har inte varit godtagbart att använda stödet för något annat ändamål än det som det ursprungligen beviljades för. Stöd som inte har använts enligt stödbeslutet har därför återkrävts. I vissa fall har ett särskilt beslut om ändrat användningsändamål fattats om det har visat sig vara oändamålsenligt eller omöjligt att använda medlen för det ursprungliga ändamålet.

De kommuner som fick stöd för investerings- och utvecklingsprojekt har avslutat projekten och lämnat in slutrapporter – så när som på en kommun.

2. Informationssystemen inom social- och hälsovården och finansieringen av dem

Social- och hälsovårdsministeriet och finansministeriet har med anledning av anmärkningarna under denna punkt har konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet började redan i början av 2000-talet utveckla interoperabiliteten mellan olika datasystem genom standardisering av nationella kodsystém och gränssnitt. Arbetet systematiserades i och med lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter (159/2007) och lagen om elektroniska recept (61/2007), som bägge trädde i kraft 2007. Särskilda speciallagar är nödvändiga utöver lagen om styrning av informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (634/2011, informationsförvaltningslagen), eftersom en stor del av hälso- och sjukvården bedrivs som privat verksamhet och omfattas inte av informationsförvaltningslagen.

Verkställandet av lagarna (projektet Kanta) har framskridit enligt planerna. Elektroniska recept används genomgående i apoteken och den offentliga hälso- och sjukvården, och för närvarande skrivs det ut cirka 100 000 elektroniska recept om dagen. Patientdataarkivet används inom ett område och användningen av det kommer att utvidgas ännu under våren 2014. Tidsfristen för den offentliga hälso- och sjukvården är i början av hösten och det är sannolikt att man ännu efter att den har löpt ut kommer att arbeta med en anhopning av anmälningar om att ansluta sig. En stor del av dem som ska ansluta sig vill nämligen göra det alldeles innan tidsfristen löper ut.

Man håller på att bereda en speciallag om elektroniska handlingar inom socialvården och i den kommer det också att finnas bestämmelser om informationsutbyte inom social- och hälsovården. Verkställandet av lagen ska inledas 2015.

Informationsstyrning är det primära styrmedel som finansministeriet enligt informationsförvaltningslagen har för att utveckla den övergripande arkitekturen inom enskilda sektorer. Informationsstyrningen kan bestå i att styra planeringen och beskrivningen av

den övergripande arkitekturen, sammanställa och uppdatera beskrivningar och definitioner av interoperabilitet och styra åtgärder som är nödvändiga för gemensamma tjänster och samordnad informationsförvaltning. Det gemensamma arkitekturarbetet syftar till att tillföra den offentliga förvaltningen adekvat kompetens och samordna planeringsmetoderna i utvecklingsarbetet så att de ligger på ett plan som tillåter att interoperabiliteten definieras och beskrivs på en relevant nivå. För att stödja arkitekturarbetet inom de berörda områdena tillsatte finansministeriet våren 2013 en sektion för den övergripande arkitekturen under delegationen för informationsförvaltningen inom den offentliga förvaltningen (Juhta).

I regeringens strukturpolitiska program och i en rapport av arbetsgruppen ICT 2015 föreslås det att det byggs upp en nationell IT-servicestruktur. Finansministeriet har utarbetat en plan för hur den nationella ITservicestrukturen och dess olika delar ska förverkligas. I arbetet med ITservicestrukturen ingår den nationella servicekanalen, en lösning för nationell elektronisk identifiering och sådana gemensamma servicekanaler som medborgarna, företagen och myndigheterna behöver samt, för att garantera integritetsskyddet för medborgarna, möjlighet att få se sina egna uppgifter i den offentliga förvaltningens register och en tjänst för hantering av informationsförmedling. Målet med arkitekturen och dess centrala del, servicekanalen, är att man lättare än i nuläget ska kunna skapa tjänster över organisationsgränserna. För att främja denna målsättning har finansministeriet börjat planera en lösning för servicekanalen som stöder målen för den nationella serviceverksamheten och förmedlingen av sådan information som behövs inom serviceverksamheten. För planeringen av alternativ för hur servicekanalen kunde förverkligas har det under hösten 2013 utarbetats en referensarkitektur som ska definiera en eventuell nationell lösning, där målet är att bilda ett dataförmedlingssystem med sådan information som tjänster i olika verksamhetsmiljöer behöver. Informationen ska vara tillgänglig över öppna gränssnitt för alla tjänster som behöver den. De tjänster som är anslutna till servicekanalen ska svara för att den information som andra behöver finns tillgänglig via en förmedlingsplattform och med hjälp av gemensamt överenskomna gränssnitt.

RSk 18/2012 rd — B 10/2012 rd — B 14/2012 rd — ReUB 4/2012 rd

1. Rapportering av det beräknade skattefelet och beloppet för skatteresterna samt förändringar

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har finansministeriet konstaterat följande:

Enligt de gällande dokumenten för resultatstyrning mellan finansministeriet och Skatteförvaltningen är det en av Skatteförvaltningens viktigaste och grundläggande uppgifter att trygga skatteinkomsterna och minska skattefelet. Skatteförvaltningen tryggar skatteinkomsterna genom att främja en positiv inställning till att betala skatt, ge proaktiv styrning och utföra skattetillsyn på ett trovärdigt sätt. I fortsättningen behövs det mer information om vilka fenomen som inverkar på skattefelet för att resurser och åtgärder ska kunna sättas in så effektivt och riktigt som möjligt. I sitt resultatkontrakt har finansministeriet och

Skatteförvaltningen kommit överens om att tillsammans med utomstående aktörer starta en utredning i syfte att förbättra metoderna för att uppskatta storleken på skattefelet och utröna bidragande delfaktorer. Målet är att uppgifter om skattefelet ska kunna lämnas i regeringens årsberättelse för 2013.

Med skattefel avses skillnaden mellan de lagstadgade skatteintäkterna till fullt belopp och de faktiska skatteintäkterna. Skattefelet beror bland annat på insolvens, okunskap, oavsiktliga fel eller avsiktlighet, det vill säga, på den svarta sektorn. Det delas in i två poster: dels skatterester, dels felaktig deklaration och underlåtenhet att deklarera. Skatterester uppstår när den skattskyldige inte kan betala de deklarerade skatterna eller skatter som Tullen eller Skatteförvaltningen påför på grund av sina kontroll- och indrivningsåtgärder.

Riksdagens revisionsutskott behandlar skattefelet i sitt betänkande om bokslutsberättelsen för 2011. Det bör gå att få bättre information om de faktorer som medverkar till skattefelet. Detta för att resurserna och åtgärderna för att minska skattefelet ska kunna användas så effektivt som möjligt och på rätt sätt, säger utskottet bland annat. Utifrån förslaget från revisionsutskottet förutsatte riksdagen den 26 september 2012 ”att regeringen årligen i statens bokslutsberättelse avrapporterar det beräknade skattefelet och beloppet för skatteresterna samt förändringar, de viktigaste orsakerna till förändringar och effekterna av åtgärder för att minska skattefelet och skatteresterna, och att den första rapporten ingår i bokslutsberättelsen för 2013 i samband med faktorer som påverkar statsfinanserna och skatteinkomsterna.”

2. Statens lokalförvaltning

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har finansministeriet konstaterat följande:

I överensstämmelse med riktlinjerna från 1990-talet för statens ägande av lokaler som den själv äger har staten koncentrerat lokalerna till Senatfastigheter som är ett affärsverk. Samtidigt har staten infört principer för uthyrning av lokaler som den själv använder. Ämbetsverk och inrättningar kan antingen välja lokaler bland utbudet på lokaler som staten själv använder eller anlita utomstående lokalleverantörer. De måste dock alltid utreda det statliga utbudet innan de ingår hyreskontakt med utomstående hyresvärdar. Av alla lokaler som statliga ämbetsverk och inrättningar har till sitt förfogande är ungefär en sjättedel hyrda av utomstående eller privata hyresvärdar.

Senatfastigheter har i uppgift att i egenskap av statens interna (in house) lokalexpert ta fram lokaler för statsförvaltningen och anknyttande tjänster, på ett effektivt och ansvarsfullt sätt och med hänsyn till statens samlade intresse. Den centraliserade modellen ger stordriftsvinster och möjliggör granskning av lokalanvändningen och återanvändning över förvaltningsgränserna, vilket är viktigt inte minst vid omstruktureringar. Exempel på tjänster som stöder ämbetsverkens hantering och planering av lokaler är projekt för att utveckla arbetsmiljön, upphandling av lokaler på marknaden, koncept för nätverksbygge, lokalstrategier, konsultation för lokalförvaltning och vidareuthyrning av lokaler.

På begäran av finansministeriet startade Senatfastigheter 2010 i samarbete med ministerierna, ämbetsverken och inrättningarna arbetet med att samla in information om lokaler

inom statsförvaltningen i ett särskilt informationssystem (projektet Hallinnon tilahallinta, HTH). Projektet har samlat in information om hyresavtal och utifrån dem uppgifter om tillgängliga statliga lokaler. Dessutom har en informationstjänst införts. Den innehåller ett verktyg för visning av respektive ämbetsverks lokaler och uppdatering av uppgifter. Vidare finns Konsernikanava med sammanfattande information och nyckeltal om lokaler i hela staten. Försvarsmakten och Försvarsförvaltningen har ännu inte gått med i informationstjänsten. Tack vare det gemensamma kunskapsunderlaget kan informationen jämföras och rapporteras för enskilda ämbetsverk och förvaltningsområden och för hela staten. Systemet stöder lokalhanteringen och uppföljningen av målen.

Hur bindande avtalen på hyresmarknaden är spelar en väsentlig roll för systemets funktion, oberoende av om lokalerna hyrs ut av staten eller hyrs av utomstående. Omregleringar av hyresavtal i samförstånd med hyresvärden är också en naturlig del av fastighetsägarnas verksamhet. I november 2012 preciserade regeringen sina tidigare riktlinjer för att lösa ämbetsverkens och inrättningarnas lokalfrågor, när de har lokaler som de inte behöver på grund av oförutsedda händelser eller omständigheter som har att göra med regeringens riktlinjer. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa att ämbetsverken och inrättningarna inte hamnar i oskäligt svåra situationer vid oförutsedda omställningar, men så att de trots allt har kvar ansvaret och prövningsmöjligheten när de ingår hyresavtal (t.ex. avtalstiden). De preciserade riktlinjerna förtydligar reglerna vid omstruktureringar och förändringar. De utgår från en modell med engångsersättning, där ämbetsverket eller inrättningen försöker komma överens med hyresvärden om villkoren för att avsluta hyresavtalet i förtid för lokaler som inte längre behövs. Från fall till fall försöker man hitta tilläggsanslag i budgeten för ändamålet, men ämbetsverket eller inrättningen behåller ett visst egenansvar. Hälften av den inbesparade hyreskostnaden kan återbetalas till förvaltningsområdet. Riktlinjerna kan tillämpas både på hyresavtal för statens egna lokaler och på hyresavtal för utomstående lokaler. Modellen med engångsersättning tillämpades i samband med reformen av Försvarsförvaltningen och reformen av nödcentralerna. För ramperioden 2014–2017 har cirka 3,9 miljoner avsatts för försvarsmakten för att avsluta hyresavtal i förtid. I Senatfastigheters mål för sin verksamhet ingår det att särskilt satsa på lösningar som stöder ämbetsverkens funktionella förändringar. Ämbetsverken och inrättningarna kan dra nytta av Senatfastigheters expertis också i lägen när de måste omförhandla hyresåtaganden med privata hyresvärdar och exempelvis skaffa en ny hyresgäst.

Tomma lokaler som det inte finns någon ändamålsenlig användning för i staten bjuds ut till försäljning genom ett offentligt och öppet förfarande. Tack vare Senatfastigheters aktiva insatser för att sälja fastigheter som staten inte behöver kan staten använda sitt kapital effektivare. År 2012 var utnyttjandegraden för statens fastighetsegendom 96,4 procent.

1. Översyn av styrningen och rådgivningen i byggfrågor för att få bukt med fuktproblemen

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Miljöministeriet utreder frågan i enlighet med betänkandet så att särskild vikt sätts vid styrningen under byggnadens livscykel. I utredningen beaktas också översynen av markanvändnings- och bygglagen.

Miljöministeriet har föreslagit att styrningen av byggandet koncentreras till miljöministeriet som en del av de statliga förvaltningsområdenas gemensamma effektivitets- och resultatprogram (det s.k. VATU-projektet).

Det beslut som statsminister Katainens regering fattade om genomförande av det strukturalpolitiska programmet från den 29 oktober 2013 innehåller en punkt om byggnadstillsynen. Byggnadstillsynens sakkunskap och enhetliga rutiner ska stärkas genom att byggnadstillsynen samlas till större enheter. De nya byggnadstillsynsenheterna ska helt och hållet täcka sin verksamhet med tillståndavgifter. Avsikten är att genomföra reformen 2016. Större byggnadstillsynsenheter skapar förutsättningar för en bättre servicenivå och mer samordnad praxis när det gäller tillämpning av bestämmelserna och myndighetstillsyn. Detta bidrar till att förbättra kvaliteten på byggandet.

Miljöministeriet utvecklar för närvarande ett servicepaket för den byggda miljön och boendet (ett SADe-projekt), som erbjuder tillstånds-, ansöknings-, informations- och analystjänster i anslutning till boende och byggande över nätet.

Miljöministeriet inleder diskussioner med Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet om hur ett informations- och rådgivningssystem med fokus på fukthantering under byggnaders livscykel och byggfasen lämpar sig för ämbetsverkets uppgiftsområde. Under 2013 har miljöministeriet diskuterat upprätthållandet av webbtjänsten Korjaustieto.fi med Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet och man har kommit överens om att redaktionsansvaret för tjänsten 2014 överförs på centralen. Miljöministeriet startade webbtjänsten Korjaustieto.fi 2011. Syftet med tjänsten är att erbjuda fastighetsägare (bostadsaktiebolag och småhus) tillförlitlig och användarvänlig information om underhåll och reparation av fastigheter.

2. Utvecklingsplan för utbildning i att bygga friska hus

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har undervisnings- och kulturministeriet konstaterat följande:

Vid undervisnings- och kulturministeriet finansieras utarbetandet av en nationell utvecklingsplan för friska-hus-utbildning med det tilläggsanslag (200 000 euro) som i en tilläggsbudget beviljats för planeringen av en nationell utbildning inom byggnadsvården och av planeringsutgifter för en utbildning av byggnadsarkitekter under moment (29.40.20) Gemensamma utgifter inom högskoleväsendet och vetenskapens område. Pengarna har

beviljats Tammerfors yrkeshögskola, som samordnar arbetet med planen. Undervisnings- och kulturministeriet har begärt en rapport om hur pengarna använts senast den 31 mars 2016.

Yrkeshögskolorna utarbetar ett förslag till utvecklingsplan för friska-hus-utbildning i samarbete med universiteten. När innehållet i grundutbildningen inom byggbranschen utvecklas bör kvalitativt och kvantitativt tillräckligt omfattande undervisningsinnehåll och kompetens som garanterar sunt byggande var utgångspunkten för utbildningen. Också när undervisningsplanen för den nya byggnadsarkitektutbildningen ses över, måste det säkerställas att utbildningen får innehåll som medverkar till att det byggs friskare hus. Tilläggsutbildning och fortbildning gör det möjligt att uppdatera yrkesskickligheten och skaffa den kompetens som myndigheterna kräver. När planen utarbetas bör man också beakta att förhållandena för forskning och utveckling kring friska hus måste utvecklas i högskolorna. Planen utarbetas och genomförs i samarbete med företrädare för social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet.

En av de viktigaste reformerna inom yrkesutbildningen de senaste årtiondena har varit att den har blivit mer arbetslivsorienterad. I enlighet med grunderna för yrkesinriktad grundexamen är inläring i arbetet en del av yrkesutbildningen. Det är ett sätt att ordna utbildning där en del av examensmålen instuderas på en arbetsplats samtidigt som den studerande utför riktigt arbete. Syftet med utbildningspolitiken har varit att göra inläring i arbetet till en etablerad del av den grundläggande yrkesutbildningen.

Utbildningsstyrelsen har beaktat fukt- och mögelskador i byggnader och sanering av dem i yrkesutbildningen genom att ändra examensgrunderna och se över läromedlen. Fukt- och mögelsanering beaktas i arbetet med examensgrunderna. Grunderna för yrkesutbildningens grundexamen inom byggnadsbranschen, fastighetsservicebranschen och husteknikbranschen har reviderats i överensstämmelse med behoven i arbetslivet. Behoven av saneringskompetens har beaktats i de nya grunderna. Framtidens experter på byggnadsbranschen har således större beredskap att arbeta med sanering. Fukt- och mögelsanering har tagits in som en examensdel i den nuvarande specialyrkesexamen i husbyggnad. Dessutom arbetar Utbildningsstyrelsen med yrkesexamen i husbyggnad och yrkesexamen i byggproduktion, där kunskaper om mögel- och fuktskador beaktas.

Utbildningsstyrelsen har ingått ett avtal med Tammerfors universitet om att utarbeta en lärobok i byggnadsfysik för arbetstagarnivån, eftersom det anses förekomma stora brister i kunskaperna i byggnadsfysik.

Utbildningsstyrelsens utbildningskommission lät göra en prognostiseringsutredning om kompetensen i saneringsbranscherna. Utredningen (Ahonen, Hakala: Korjausrakentamisolajen osaamisen selvitys, Hämeen AMK, Ammatillinen opettajakorkeakoulu 2013) kan laddas ner på Utbildningsstyrelsens webbplats (http://www.oph.fi/download/151962_Korjausrakentamisolajen_osaamisen_selvitys.pdf).

Undervisnings- och kulturministeriet har klassat kunskaper som behövs vid fukt- och mögelsanering som ett prioriterat område som ska beaktas i den statligt finansierade fortbildningen för undervisningspersonal, för att lärarna inom byggnads- och fastighetsskötselbranscherna också ska ha tillgång till de nyaste kunskaperna inom den utbildning som de ger framtida arbetstagare i branschen.

Regionförvaltningsverken ordnade 2013 kortare fortbildning för att ge företrädare för utbildningsförvaltningen och intressentgrupper kunskaper som behövs vid fukt- och mögelsanering. Under 2014 börjar man sammanställa kortare och längre fortbildning som ska ge lärare i byggnads- och fastighetsskötselbranscherna större kompetens. Även för bildningsledningen ordnas det kortare fortbildning om frågor som behövs för att utreda och sanera fukt- och mögelskador och minimera sanitära olägenheter. Längre och kortare fortbildning produceras av regionförvaltningsverken och Utbildningsstyrelsen. I utbildningsplaneringen samarbetar de med experter från bl.a. miljöministeriet och Arbetshälsoinstitutet.

Inom ramen för det nationella fukt- och mögeltalkot har en utvecklingsplan utarbetats sedan 2011. Bland de största projekten för fukt- och mögeltalkot märks projektet för att synkronisera utbildning och kompetenslyft i anslutning till friska hus samt undersökning av byggnaders skick och sanering av fuktskador och andra inomhusluftproblem. Inom ramen för projektet har det utarbetats en utbildnings- och kompetenshöjningsplan för dem som undersöker byggnaders skick, reparationsplanerare, arbetsledare och övervakare som deltar i fukt- och mögelsaneringsprocessen samt för hälsoexperter som betjänar hälsoskyddssektorn. Av dem krävs specialkunskaper som utöver byggnadsteknik även omfattar inomhusmiljö plus hälsoeffekter, och på så sätt lyfts hälsa fram som en väsentlig grund för planeringen. Projektförslagen publicerades i april 2013 i rapporten Terveiden talojen erikoisjoukot (http://uutiset.hometalkoot.fi/talkoissa_nikkaroitua).

Fukt- och mögeltalkot konkurrensupphandlade hösten 2013 ett fortsatt projekt med uppgift är att planera och synkronisera tilläggsutbildning för byggexperter i olika delar av landet i enlighet med förslagen i rapporten Terveiden talojen erikoisjoukot. Samtidigt har man under undervisnings- och kulturministeriets ledning börjat utveckla den undervisning i friska hus som ingår i examen för byggexperter. Åren 2014 och 2015 försöker det fortsatta talkoprojektet samordna dessa två projekt för att undvika överlappningar.

3. Byggnaders sundhet och kompetenskraven inom byggbranschen

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet konstaterat följande:

Miljöministeriet bereder för närvarande förordningar som grundar sig på ändringar (958/2012, 41/2014) i markanvändnings- och bygglagen (132/1999, MBL). Ändring 958/2012 av markanvändnings- och bygglagen trädde i kraft den 1 januari 2013. I och med ändringen beaktas frågor som gäller byggnaders sundhet bättre i lagen och de förordningar som utfärdas med stöd av den. Enligt den nya 117 c § ska en byggnad projekteras och uppföras så att den är sund och säker med avseende på inomhusluft, fukt-, temperatur- och ljusförhållanden samt vattenförsörjning. I fortsättningen får närmare bestämmelser som behövs för uppförande av nya byggnader, reparation och ändring av byggnader och ändring av byggnaders användningsändamål utfärdas genom förordning av miljöministeriet i fråga om de fysikaliska, kemiska och mikrobiologiska förhållanden, installationstekniska system och anordningar och byggprodukter som anknyter till byggnadens sundhet.

Den senaste ändringen av markanvändnings- och bygglagen (41/2014) träder i kraft den 1 september 2014 och den har centrala kopplingar till punkt 3. I detta sammanhang har man sett till att särdragen hos saneringar beaktas under hela projekterings-, byggnads- och tillsynsprocessen. Dessa särdrag betonas i flera punkter, så att den specialkompetens och de specialåtgärder som behövs vid projektering, genomförande och övervakning av reparationer och ändringsarbeten som företas av olika orsaker beaktas. I lagändringen ingår också tydliga behörighetskrav för huvudprojekterare, byggprojekterare, specialprojekterare, ansvarig arbetsledare och arbetsledare för specialområden som baserar sig på uppgifternas svårighetsklasser. De förordningar som kommer att utfärdas om indelningen i svårighetsklasser av dessa aktörers uppgifter håller på att beredas. Till projekteringsuppgifternas svårighetsklasser läggs projekteringsuppgift för fuksaneringsprojekterare som verkar som specialprojekterare. Detta betonar den specialkompetens att bättre beakta byggnaders sundhet som förutsätts vid projektering av fukt- och mögelsaneringar. Denna punkt beaktas likaså i byggarbetsledaruppgifternas svårighetsklassificering. Särskilt när de förordningar som gäller behörighetskraven i byggbranschen bereds samarbetar man med undervisnings- och kulturministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet, för att behörighetskraven i byggbranschen ska samstämma med lagstiftningen om hälsoskydd och arbetarskydd.

Miljöministeriet bereder också nya förordningar om huvudritningar, utredningar och specialplaner samt om myndighetstillsyn över byggnadsarbete och teknisk kontroll. De frågor som ställningstagandet förutsätter beaktas i innehållet i förordningarna. Utkasten till förordningar sänds på remiss vårvintern 2014. Dessutom revideras de delar av Finlands byggbestämmelsesamling som har anknytningar till sundhet, dvs. fukt (ByggBS C2) samt vatten- och avloppsinstallationer (ByggBS D1). Reformarbetet har inletts med en utvärdering av de nuvarande bestämmelsernas funktionsduglighet. Målet är att de nya förordningarna om byggnaders sundhet ska sändas på remiss hösten 2014.

Utöver förordningarna bereder miljöministeriet anvisningar om behörighet för fukt- och mögelsanering. De kommer att meddelas när ändringen av markanvändnings- och bygglagen träder i kraft den 1 september 2014.

Dessutom kan det konstateras att av den som projekterar reparationer och ändringsarbeten enligt 120 e § också ska ha erfarenhet av projekteringsuppgifter som avser reparationer eller ändringar. Enligt 120 § ska projekterarna ha tillräckliga utgångsuppgifter som grund för projekteringen om den byggnad som är föremål för reparationer och ändringsarbeten. Dessutom främjar markanvändnings- och bygglagens bestämmelser om extern granskning (MBL 150 c §) och särskilt förfarande (150 d §) också framför allt byggande av friska hus samt fukt- och mögelsanering.

Social- och hälsovårdsministeriet bereder en ändring av hälsoskyddslagen. Bedömningen av behörigheten hos utomstående experter som anlitas för att hjälpa tjänsteinnehavare inom hälsoskyddet överförs från kommunerna till nationell certifiering. Utöver certifieringen ska det genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet föreskrivas om kunskapsmålen inom utbildningen för dessa experter. Kunskapsmålen ska innehålla kurser i byggnadsfysik, metoder för undersökning av byggnaders skick, juridik, konstruktionsteknik, byggproduktion, ventilations- och luftkonditioneringsteknik, föroreningar och förhållanden i inomhusmiljö, undersökningsmetoder och hälsoeffekter. Kunskapsmålen

motsvarar den nuvarande utbildningen för experter på friska hus. I fortsättningen är det meningen att studier ska kunna avläggas på olika håll i Finland inom grundstudierna eller i form av modulfortbildning.

Certifiering har diskuterats också när det gäller arbetarskyddslagstiftningen. Tanken är att arbetarskyddslagstiftningen och företagshälsovårdslagstiftningen ska hänvisa till denna punkt i hälsoskyddslagen. Då kunde experter anlitas som stöd för arbetarskyddstillsynen på samma sätt som inom hälsoskyddet. Frågan har tagits upp i den delegation som bereder arbetarskyddsbestämmelserna och i delegationen för företagshälsovård. Den togs trots än så länge inte med i lagberedningen. Beredningen av en ändring av hälsoskyddslagen pågår och avsikten är att överlämna lagen till riksdagen vårsessionen 2014 och förordningen hösten 2014.

Även om kraven i förslaget till ändring av hälsoskyddslagen egentligen gäller utomstående experter, dvs. konsulter, vore det ändå viktigt att det också inom alla samarbetsområden för miljö- och hälsoskyddet skulle finnas åtminstone en tjänsteman hos hälsoskyddsmyndigheten med samma behörighet som det krävs av utomstående experter. Detta skulle ge myndigheten säkerhet när det gäller att identifiera sanitära olägenheter och fatta beslut i syfte att undanröja olägenheterna samt hantera processerna. På så sätt skulle också myndigheterna få bättre beredskap att bedöma utomstående experters undersökningar. I praktiken skulle detta betyda att boendehälsa utgör en tillsynssektor med tjänstemän som är specialiserade på hälsoskydd. För att stödja detta mål har social- och hälsovårdsministeriet finansierat utbildning av tjänstemän inom hälsoskyddet till experter på friska hus med 3 000 euro per inspektör.

Miljöministeriet utarbetar nytt styr- och rådgivningsmaterial för dem som undersöker byggnaders skick i syfte att utveckla deras behörighet och kompetens. Sommaren 2013 började miljöministeriet uppdatera handboken om undersökning av fukt- och mögelskadade byggnaders skick. Handboken har varit en viktig publikation om undersökning av byggnaders skick och den innehåller den viktigaste informationen om byggnadsfysik med anknytning till undersökning av byggnaders skick. Den reviderade handboken blir klar 2014. Därefter uppdateras motsvarande handbok om reparation av fukt- och mögelskadade byggnader.

4. Tillsynen över byggnaders sundhet

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Miljöministeriet utreder reella metoder för att få människor att iaktta författningarna och bestämmelserna om friska hus. Samtidigt utreds också hur dokumentationen av varje byggfas kunde förbättras, särskilt genom att förfarandet med inspektionsprotokoll ses över.

Det beslut som statsminister Katainens regering fattade den 29 november 2013 om genomförande av det strukturpolitiska programmet innehåller en punkt om byggnadstillsynen, som det redogörs för i samband med punkt 1.

5. Bättre fukthantering på byggarbetsplatser

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Den förordning om huvudritningar, utredningar och specialplaner som kommer att utfärdas med stöd av ändringen (41/2014) av markanvändnings- och bygglagen och som håller på att beredas kommer att innehålla närmare bestämmelser om bl.a. en plan för hur byggarbetsplatsen ska skyddas mot väder och andra omständigheter och föreskriva om en fukthanteringsplan. Lagstiftning och utvecklingsbehov som hänför sig till fukthantering samt skydd mot väder och andra omständigheter på byggarbetsplatsen granskas närmare i samband med att den del av Finlands byggbestämmelsesamling som gäller fukt revideras 2014 (se punkt 3).

Miljöministeriet ökar också med hjälp av informationsstyrning kunskapen om bästa praxis i anslutning till fukthantering på byggarbetsplatser. De kommunala byggnadstillsynsmyndigheterna har redan genom egna åtgärder i högre grad uppmärksammat rådgivning och handledning i anslutning till fukthantering under byggtiden. Exempelvis Helsingfors stads byggnadstillsynsverk har inlett inspektioner med fokus på fukthantering och korrekt skydd mot väder och andra omständigheter på byggarbetsplatser. I samband med inspektionerna ges de ansvariga byggnadsledarna muntliga eller skriftliga anmärkningar, om det har uppdagats brister i fukthanteringen. Genom dessa åtgärder förbättras fuktsäkerheten på byggarbetsplatserna. På samma sätt har Uleåborgs stads byggnadstillsynsverk satsat på en obruten torrkedja vid byggande. Torrkedjeprincipen motsvarar principen om en obruten kylkedja för livsmedel. Uleåborgs stad har gett ut byggnadstillsynens anvisningar om fukthantering under byggprocessen. I fortsättningen kommer bästa praxis att sammanställas och spridas i enlighet med ställningstagandet. Detta främjas av målet i 1 om större byggnadstillsynsenheter över kommungränserna.

Miljöministeriet kommer att samarbeta nära med olika aktörer i byggbranschen när det gäller att utveckla bättre verksamhetsmodeller för att förbättra problempunkterna. Beställarkompetensen, som intar en central roll med avseende på skyddet, har uppmärksamrats inom fukt- och mögeltalkot. Fukt- och mögeltalkot utarbetade 2013 studiematerial om hur byggarbetsplatser och byggnadsmaterial kan hållas torra samt om dränering av konstruktioner i samarbete med Mittaviiva Oy samt Hembyggnadsindustrin rf och Bygginformationsstiftelsen. Det ena studiematerialet är avsett för yrkesmän i byggbranschen och på större byggarbetsplatser och det andra riktar sig till småhusbyggen och mindre byggare. Studiematerialen finns på fukt- och mögeltalkots webbtjänst.

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet har under medverkan från fukt- och mögeltalkot tagit in anvisningar om krav på fukthantering och hur byggnader kan hållas torra i sina egna bygganvisningar (Rakennuttamisohe, ARA 22.10.2013).

Ett samarbetsprojekt som pågår inom ramen för fukt- och mögeltalkot är Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry:s klinikverksamhet Kuivat tilat. Den modellerar metoder för att beställa fuktfria och friska hus.

6. Skadeståndsansvar vid byggprojekt

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har justitieministeriet konstaterat följande:

Justitieministeriet börjar 2014 utreda om skadeståndsansvaret och det straffrättsliga ansvaret vid byggen är tillräckligt omfattande i fråga om den lagstiftning som hör till justitieministeriets förvaltningsområde.

7. Förfaringssätt och metoder för att utreda fukt- och mögelskador

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet bereder en uppdatering av hälsoskyddslagen och en ändring av anvisningarna om boendehälsa till en förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Lagförslaget och utkastet till förordning var på remiss hösten 2013. Avsikten är att överlämna lagförslaget till riksdagen vårsessionen 2014.

Avsikten är att till hälsoskyddslagen foga bestämmelser som ger hälsoskyddsmyndigheten möjlighet att förutsätta att fastighetsägaren granskar eller låter granska riskkänsliga konstruktioners skick för att utreda eventuella dolda skador som orsakar sanitära olägenheter. Tanken är att förordningen bara ska innehålla tillförlitliga metoder för att utreda sanitära olägenheter på samma sätt som de nuvarande anvisningarna. Vidare är tanken förordningen ska föreskriva om mätmetoder för att bedöma sanitära olägenheter och om användning av metoderna. Förordningen ska tillåta att det tas fram nya metoder, men det kommer att föreskrivas att en av social- och hälsovårdsministeriet godkänd expert och oberoende aktör ska påvisa att en mätmetod är pålitlig och kan upprepas för att utreda sanitära olägenheter, innan metoden får användas för att bedöma en sanitär olägenhet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) kommer att utarbeta en tillämpningsanvisning för förordningen. Den ska innehålla uppgifter om de frågor som regleras i förordningen och om vad man för närvarande vet och inte vet.

Dessutom begär social- och hälsovårdsministeriet att Institutet för hälsa och välfärd tillsammans med Arbetshälsoinstitutet utreder möjligheterna att samordna användningen av åtgärdsgränser för hälsosam miljö i bostäder, andra vistelselokaler och arbetsplatser. Avsikten är att samordnade tillvägagångssätt ska tas in såväl i förordningen om boendehälsa som i anvisningarna om tillsynen över arbetarskyddet.

Ett projekt inom fukt- och mögeltalkot gick ut på att det 2011 under Arbetshälsoinstitutets ledning utarbetades anvisningar för beställaren för hur problem med inomhusklimatet ska klarläggas. I anvisningen instrueras ägaren till arbetsplatsbyggnaden eller arbetsgivarens företrädare i hur de ska hantera processen för att utreda problem med inomhusluften. År 2013 färdigställdes motsvarande anvisning för bostadsaktiebolag.

Inom ramen för fukt- och mögeltalkot utarbetades anvisningar för beställare och mögelhundförare för att klarlägga mögelhundverksamheten. Anvisningarna publicerades våren 2013. Syftet med anvisningarna är att samordna verksamhetsmodellerna för mögelhundförare och att förtydliga innehållet i tjänsten för beställarna.

Social- och hälsovårdsministeriet och fukt- och mögeltalkot var med och finansierade projektet Toxtest, som avslutades 2013 och som avsåg att förbättra undersökningsmetoderna för att klarlägga skador. Det fleråriga projektet kom emellertid inte fram till någon tillräckligt pålitlig ny metod och frågan kräver fortsatt vetenskaplig forskning.

8. Information om fukt- och mögelskadade hus för att förkorta exponeringstiden

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet konstaterat följande:

De frågor som anges i punkten kan effektiviseras inte bara med hjälp av allmän information, utan också med hjälp av bl.a. hälsoskyddsmyndigheternas styrning och rådgivning samt myndighetstillsyn. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att betona vikten av att myndighetstillsynen innefattar handledning och rådgivning för allmänheten inom myndighetstillsynen.

Sanitära olägenheter som beror på problem med inomhusluften bör upptäckas så tidigt som möjligt så att allvarigare skador kan undvikas. Den tid människor exponeras för fukt- och mögelskador i hus kan förkortas om sanitära olägenheter upptäcks och utreds effektivt. En stor del av de fukt- och mögelskador som orsakar sanitära olägenheter finns dolda inne i konstruktionerna och därför är det viktigt att dolda skador utreds effektivt. Som ett led i fukt- och mögeltalkot har det för hälsoskyddsmyndigheterna utarbetats en anvisning om utredning av fukt- och mögelskador i samband med myndigheternas inspektioner av bostäder. Avsikten är att principerna i anvisningarna också ska tas in i myndighetsanvisningarna från Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

Hösten 2013 genomförde Institutet för hälsa och välfärd, Arbetshälsoinstitutet och Läkarföreningen Duodecim en utbildningsturné för läkare med temat inomhusluft. Den finansierades av social- och hälsovårdsministeriet och fukt- och mögeltalkot. Under utbildningen fick yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, särskilt läkare, information och verktyg för att upptäcka och hantera problem med inomhusluften och för att bedöma de sanitära olägenheter som orsakas av problem med inomhusluften. Samtidigt åt målet att utöka samarbetet mellan hälso- och sjukvården och miljö- och hälsoskyddet. Webbstudiematerial håller på att utarbetas.

På fukt- och mögeltalkots webbplats www.hometalkoot.fi får de som bor i egna hemshus råd om hur de ska sköta sina hus så att det inte uppstår fukt- och mögelskador i dem. Där ges också råd om hur man upptäcker eventuella fuktrisker och fuktskador innan de hinner orsaka sanitära olägenheter. En liknande webbplats för boende i höghus börjar utarbetas 2014. På de roadshow-evenemang som talkot organiserat de fyra senaste åren har över 10 000 personer fått lära sig hur de kan förebygga fuktskador och upptäcka sanitära olägenheter och verksamheten fortsätter.

När människor stöter på problem med inomhusluften behöver de förutom en smidig process även korrekt information som presenteras på rätt sätt för att kunna hantera situationen. Numera söker människor vanligen information på internet, där informationen är av mycket varierande kvalitet, delvis också felaktig. På sin webbplats bygger social- och

hälsovårdsministeriet upp information om fukt- och mögelskador. Besökarna hänvisas till tillförlitlig information och förmedlas korrekt information. Också Institutet för hälsa och välfärd har utvecklat egna webbsidor ur denna synvinkel.

9. Statligt stöd till kommunerna för att stödja systematiskt och förutseende underhåll

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet genomförde 2011 tillsammans ett projekt där de utvärderade reparationsprojekt som fått statsunderstöd. Vid utvärderingen konstaterades många brister hos reparationsprojekten. Ett pilotprojekt inom fukt- och mögeltalkot tog 2012 fram ett stödsystem för sanering av fuktskador i social- och hälsovårdsbyggnader och kommunala skolbyggnader. Fukt- och mögeltalkot, undervisnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet samarbetade samma år om kriterier för beviljande av statligt stöd. Med hjälp av kriterierna ansåg man säkerställa att läget i byggnaderna och orsakerna till fuktskadorna utreds genom tillräckligt omfattande undersökningar av byggnadernas skick innan reparationsarbetena börjar planeras. Genom projektet kunde det konstateras att det går att påverka kvaliteten reparationsarbeten.

Efter pilotprojektet tog social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet tillsammans fram villkor för beviljande och användning av statligt stöd. Villkoren skrevs in i två förordningar av statsrådet, den 12 december 2013 om statsunderstöd för projekt som gäller inomhusluften och fuktskador i läroanstalter och daghem (875/2013) och den 19 december 2013 om statsunderstöd för projekt som gäller inomhusluften och fuktskador i social- och hälsovårdens kommunala verksamhetsenheter (1099/2013). Syftet med villkoren i förordningarna är att styra kommuner, samkommuner och utbildningsanordnare m.fl. att bedöma sina byggnaders skick och utreda orsakerna till problem med inomhusluften och fuktskador omsorgsfullt och ingående samt att låta upprätta reparationsplaner för att undanröja alla problem med inomhusluften och fuktskador som kommit fram och orsakerna till dem. Enligt villkoren är byggherren dessutom skyldig att av byggnadsarbetet förutsätta tillräckliga kvalitetssäkrings-, fukthanterings- och dammhanteringsåtgärder samt efterkontroll av att reparationerna lyckats.

Statsbidragsmyndigheterna bedömer om projekten är genomförbara med avseende på villkoren och fördelar stödet till kommuner eller samkommuner. Statsbidragsärenden som gäller anläggningsprojekt för läroanstalter och bibliotek inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde överfördes den 1 januari 2014 till regionförvaltningsverken, som är behöriga statsbidragsmyndigheter även i ärenden som gäller anläggningsprojekt för verksamhetsenheter inom social- och hälsovården.

Enligt 20 § i statsunderstödslagen (688/2001) ska statsunderstödstagaren betala tillbaka statsunderstödet eller en del av det, om det inte kan användas på det sätt som det förutsätts i beslutet. Enligt 21 § ska statsbidragsmyndigheten upphöra att betala ut statsunderstöd och återkräva statsunderstöd som redan betalats ut, bland annat om statsunderstödstagaren

lämnat felaktiga uppgifter eller väsentligen brutit mot bestämmelserna om användning av statsunderstöd eller villkoren i beslutet. Bestämmelserna räcker till för att understöd ska kunna återkrävas. Förordningen (875/2013) innehåller strikta villkor för användningen av understödet. Dessutom kan projektspecifika villkor tas in i stödbesluten. Genom tillräcklig tillsyn över användningen av stöden kan det säkerställas att stöden återkrävs till staten om villkoren överträds.

Vilken effekt statsunderstödskriterierna har på fukt- och mögelskadesaneringarnas kvalitet utvärderas närmare för närvarande. Undervisnings- och kulturministeriet finansierar tillsammans med social- och hälsovårdsministeriet ett forskningsprojekt som Tammerfors tekniska universitet genomför. Det undersöker och utvärderar hur projekt som fick statsunderstöd för fuktaneringar 2012 lyckats. Undersökningen blir klar i slutet av mars 2014. I fortsättningen kommer villkoren för användningen av understöd att ses över utifrån både informationen från undersökningen och erfarenheterna från de projekt som fick anslag i tilläggsbudgetar 2012 och 2013.

Undervisnings- och kulturministeriet har för avsikt att med stöd av 37 § 2 mom. i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009) utfärda bestämmelser om projektplaner och andra ansökningshandlingar som gäller bedömningen av ett projekts tekniska standard och säkerhet, förutsatt att stöd kan beviljas för anläggningsprojekt också efter 2014. Finanspolitiska ministerutskottet uppgav den 30 oktober 2013 att statsunderstöd som beviljas för läroanstalters och biblioteks anläggningsprojekt överförs till statsandels-systemet från och med 2015 i samband med statsandelsreformen.

Statsrådet har i sina åtgärder beaktat den uttalade principen i ett beslut (dnr 2822/4/10) av riksdagens biträdande justitieombudsman, nämligen att det ekonomiska läget i kommunerna inte avlyfter det allmänna ansvaret för att skydda arbetskraften, främja befolkningens hälsa eller se till att eleverna har en säker studiemiljö. Såväl undervisnings- och kulturministeriet som social- och hälsovårdsministeriet informerade kommunerna om beslutet i samband med statsunderstödsinformationen den 12 december 2013.

Också Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet har sett över sina stödansökningsningar, se punkt 5.

Inom ramen för fukt- och mögeltalkot har det ordnats utbildning för kommunala beslutsfattare, där man har förmedlat information förutseende underhåll av fastigheter, fukt- och mögelsanering, fastighetsstrategier och om andra frågor som riksdagens revisionsutskott har lyft fram.

10. Långsiktig plan för att sanera daghem, skolor och byggnader för social- och hälsovård och minska de sanitära olägenheterna

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet tillsammans med undervisnings- och kulturministeriet konstaterat följande:

Social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet och Finlands Kommunförbund utarbetade vid årsskiftet 2011–2012 en plan för att undanröja fuktskador som orsakar sanitära olägenheter i kommunalt ägda skolor, daghem och social- och hälsovårdsbyggnader och få kontroll över problemen med inomhusluften på det sätt som

statsrådet förutsätter i sitt principbeslut från den 12 maj 2010. I planen föreslogs ett statsunderstöd på 100 miljoner euro till kommunerna för sanering av fukt- och mögelskador under de tio följande åren och strikta kvalitetsvillkor för att reparationsprojekt ska få statsunderstöd. Även fukt- och mögeltalkot var med och utarbetade planerna. Undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Finlands Kommunförbund uppdaterar planen i nödvändig utsträckning våren 2014.

I sin tredje tilläggsbudget för 2013 avsatte regeringen ett statsunderstöd på 15 miljoner euro för inomhusluft- och fuktskadeproblem i social- och hälsovårdsbyggnader och ett statsunderstöd på 35 miljoner euro för inomhusluft- och fuktskadeprojekt i allmänbildande läroanstalter och daghem.

11. Tillgång till vård för personer med besvär eller sjukdom på grund av inomhusluften

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har social- och hälsovårdsministeriet konstaterat följande:

Det kommer att utarbetas en rekommendation för god medicinsk praxis för personer med besvär på grund av inomhusluften. Den ska också ta hänsyn till miljökänslighet.

Social- och hälsovårdsministeriet arbetar på ett miljökänslighetsnätverk, där man förbereder ett ställningstagande till miljökänslighet. Miljökänslighetsnätverket har föreslagit en egen ICD-kod för miljökänslighet. Förslaget har varit på remiss och det presenterades för ledningsgruppen för kodtjänsten vid Institutet för hälsa och välfärd i december 2013. Dessutom har miljökänslighetsnätverket för avsikt att diskutera frågor om social trygghet med anknytning till miljökänslighet.

Som ett led i arbetet med att revidera lagstiftningen om olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar utreder social- och hälsovårdsministeriet för närvarande möjligheterna att stödja byte av arbetsplats, när en arbetstagare inte kan arbeta på grund av någon annan sjukdom än en yrkessjukdom som arbetstagaren drabbats av på grund av fuktskademikrober på arbetsplatsen.

I samarbete med social- och hälsovårdsministeriet genomförde fukt- och mögeltalkot i oktober-november 2013 en utbildningsturné som vände sig till läkare. Där deltog över 500 yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, främst läkare (se punkt 8).

12. Fukt- och mögeltalkot

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

För 2014 har ett tilläggsanslag på 900 000 euro beviljats för att fukt- och mögeltalkot ska kunna fortsätta. Dessutom har ett anslag på 1,2 miljoner euro beviljats för att åtgärderna enligt ställningstagandena ska kunna genomföras. Detta stöder också fukt- och mögeltalkot.

Mandatperioden för styrgruppen för fukt- och mögeltalkot gick ut den 31 december 2013, men miljöministeriet tillsätter gruppen på nytt i början av 2014. Flera ministerier och en

rad andra aktörer i branschen har deltagit i talkoverksamheten. Fukt- och mögeltalkot har årligen rapporterat till medlemmarna. Årsrapporten kan rekvideras från miljöministeriet.

13. Forskning och utveckling inom byggbranschen

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har undervisnings- och kulturministeriet tillsammans med arbets- och näringsministeriet konstaterat följande:

Forskning som hänför sig till eller tangerar friska hus utförs i form av forskarorienterad forskning som finansieras av universitet, yrkeshögskolor och Finland Akademi. Temat behandlas också vid några av universitetens forskarskolor. Finlands Akademi har finansierat tidigare forskningsprogram kring temat (bl.a. forskningsprogrammet för ekologiskt byggande och miljö- och hälsoskydd). Inom den forskning som Finlands Akademi finansierade 2013 inleddes det inga nya forskarorienterade projekt eller program kring temat friska hus utöver de pågående forskningsprogrammen.

I anslutning till de åtgärder som riksdagen förutsatt har undervisnings- och kulturministeriet förutsatt att en förbättring av villkoren för forskning och utveckling ska beaktas, när utvecklingsplanen för utbildningen i byggande av friska hus utarbetas för yrkeshögskolorna.

Tekes, som finns inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, har haft och har fortfarande många aktiviteter på områden med anknytning till fukt- och mögelproblem. Bland annat finansierar Tekes ett inomhusmiljöprogram för RYM Oy 2011–2014. För närvarande håller Tekes på att starta programmet Huippuostajat med fokus på exempelvis innovativ offentlig upphandling. Ett effektivt sätt att utveckla byggbranschen är att förbättra upphandlingen och på så sätt reformera verksamhetsmodellerna. Nyckelaktörer när det gäller att utveckla upphandlingen är fastighetsägarna, till exempel städer, kommuner och statliga ägare. Under programmet Huippuostajat har Tekes möjligheter att tillsammans med föregångaraktörer genomföra ett antal pilotobjekt för att konkretisera kompetensen och utveckla kvalitets- och livscykelbaserade upphandlingsmodeller.

14. Byggkvalitet och totalansvar för att avhjälpa brister

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har miljöministeriet konstaterat följande:

Miljöministeriet tillsätter en uppföljningsgrupp för regeringsperioden 2014–2015. Den har till uppgift att främja och följa planeringen och genomförandet av de åtgärder som förordas av riksdagens ställningstaganden, att ta ställning till förslag om användningen av det anslag som anvisats i statsbudgeten för genomförandet av ställningstagandena och att säkerställa informationsutbytet mellan ministerierna. Uppföljningsgruppen ska också i nödvändig utsträckning behandla gemensam rapportering från ministerier samt kommunikation.

Målsättning för euroområdets framtid

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har finansministeriet konstaterat följande:

Befogenhetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna beträffande ekonomiska och monetära unionen och samordningen av den ekonomiska politiken (stabilitets- och tillväxtpakten) har inte ändrats under den tid som Finland har varit medlem i EU. Under årens lopp har samordningen av den ekonomiska politiken utvecklats, men det har skett inom ramen för grundfördragen. I vissa hänseenden har ändringarna i sekundärrätten om stabilitets- och tillväxtpakten i själva verket tagit sikte på att ge medlemsstaterna större nationellt ägarskap, när samordningsförfarandena genomförs. Detta gäller reformerna från såväl 2005 som 2011, där länderna också enades om direktivet om nationella budgetramar. Också fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen förpliktade medlemsstaterna att ta in gemensamt antagna regler i den nationella lagstiftningen.

De principer som sekundärrätten, bestämmelserna om samordning av den ekonomiska politiken i grundfördraget och den nya nationella lagstiftningen grundar sig på är allmänt godtagna principer för god ekonomisk förvaltning och sund ekonomisk politik. De förhindrar att det uppstår alltför stora underskott i de offentliga finanserna eller okontrollerad skuldsättning.

Bedömningen att de stegvisa ändringarna i EU-reglerna har påverkat riksdagens budgetmakt beror sannolikt på två parallella utvecklingstrender, som har inverkat på de ekonomiska förutsättningarna och situationen för den ekonomiska politiken de senaste åren.

Den nya sekundärrätten (sex pack, two pack) har grundat sig dels på att det inom ramen för de befintliga befogenheterna har gått att fördjupa och komprimera samordningen, dels på att det funnits ett behov av att precisera befintliga mekanismer. Fokus har legat på att stärka den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten. Därmed har medlemsstaterna fått större rapporteringsskyldighet. Detta kom senast fram hösten 2013 när euroländerna första gången upprättade preliminära budgetplaner som kommissionen yttrade sig om och eurogruppen diskuterade. Den nya mekanismen visade dock var gränserna för unionens befogenheter går i budgetpolitiken. Kommissionen och eurogruppen kan komma att kräva att någon medlemsstat ändrar sin budget, om planen avviker från målen i stabilitets- och tillväxtpakten. Däremot kan de inte kräva att medlemsstaten ändrar sitt budgetförslag. Kommissionen har dessutom framhållit att det med den nuvarande fördelningen av befogenheterna inte går att fördjupa samordningen av budgetpolitiken. Om länderna vill gå ännu längre, måste grundfördraget ändras.

En annan orsak till varför det kan förefalla som om den nationella suveräniteten hade minskat är den utdragna ekonomiska och finansiella krisen, som i allt större utsträckning har belastat de offentliga finanserna i Finland och de övriga medlemsstaterna i euroområdet och lett till större skuldsättning. När krisen slog till var situationen för de offentliga finanserna i Finland mycket gott. Följaktligen har finanspolitiken kunnat stödja tillväxt

och sysselsättning under den svåra perioden. Samtidigt har detta inneburit att underskottet och skuldsättningen ökat gradvis. I själva verket utgår stabilitets- och tillväxtpakten från att länderna ska gardera sig under goda tider för att de inte ska behöva strama åt finanspolitiken onödigt mycket under dåliga tider. Pakten är uppbyggd så att kontrollen av de offentliga finanserna ökar i takt med att de fjärrar sig från jämviktsläget. När de offentliga finanserna har försämrats har det varit naturligt att unionen och staterna i euroområdet i större utsträckning har lyft fram stabiliteten och hållbarheten i våra offentliga finanser.

Det är förenligt med de gemensamt överenskomna reglerna och innebär inte att riksdagens budgetmakt håller på att minska allmänt taget eller på ett bestående sätt. Sett ur finländskt perspektiv är det väsentligt att kommissionen och rådet strikt håller sig till EU-lagstiftningen och att alla medlemsstater behandlas lika. På grund av den ekonomiska och finansiella krisen berörs största delen av medlemsstaterna av beslutet om alltför stort underskott. Följaktligen är det finanspolitiska spelrummet begränsat i dessa stater och de är underställda strängare kontroll från kommissionens och rådets sida. Än så länge har Finland inte berörts av mekanismen, utom under en kort period. Tack vare detta har vi själva kunnat lägga fast vår finanspolitiska linje.

Syftet med stabilitets- och tillväxtpakten är att stärka förtroendet för medlemsstaternas finanspolitik. Detta har visat sig vara extra viktigt under kriser. Ett bevis för detta är att många medlemsstater trots allt har försökt göra sig av med alltför stora underskott och följt villkoren i pakten bättre under dessa tider av dålig ekonomi än under goda tider. Det är ett känt faktum att de största felen i den ekonomiska politiken begås under goda tider. Det får länderna känna av när det blir dåliga tider. I motsats till vad som någon gång har sagts är stabilitets- och tillväxtpakten ingen oflexibel "tvångströja" som kör medlemsstaterna i botten när det blir dåliga tider. Det bevisas av att många länder i ekonomiskt trångmål har kunnat ges tilläggstid för anpassning inom ramen för reglerna.

De så kallade programländerna bildar en tredje landsgrupp. De har varit tvungna att anpassa sina politikåtgärder och sina nationella beslut till den snäva ramen i de så kallade samförståndsavtalen. Av allt att döma underlättas situationen också i dessa medlemsstater när krisen avtar, och de återfår alltmer av sin beslutanderätt i den nationella budgetpolitiken.

Med andra ord kan den nationella beslutanderätten garanteras bäst om budgetpolitiken eftersträvar balans i de offentliga finanserna och säkerställer långsiktig hållbarhet. EU-bestämmelserna ger unionen rätt att ingripa i inriktningen på finanspolitiken bara om balansen i de offentliga finanserna avviker från målen på en betydande nationell nivå. Det bör också inskräpas att det faktum att finansmarknaden hela tiden håller ett öga på medlemsstaterna spelar en roll för att Finland precis som de andra medlemsstaterna med alla medel försöker stärka förtroendet för sina offentliga finanser och sin ekonomiska politik. Eventuella avvikelser som minskar förtroendet kan mycket snabbt leda till reaktioner i räntenivån.

Sommaren 2012 startade Europeiska rådet arbetet med att staka ut framtiden för ekonomiska och monetära unionen. Sedan dess har förberedelserna för den ena delen av planen, nämligen en bankunion, avancerat snabbt. Däremot har den andra delen, en finansunion, framskridit trögt. Det har mest handlat om ex ante-samordning av ekonomiska reformer och avtalsliknande mekanismer, som inte påverkar beslutsfattandet inom budgetpoliti-

ken. Detta gäller också planerna för de så kallade solidaritetsmekanismerna. Att de två delarna i planen inte har avancerat i samma takt hänger samman med att bankunionen kan motiveras med subsidiaritet och med ökad marknadsintegreringen inom banksektorn de senaste åren och med att de gränsöverskridande effekterna är uppenbara. Det går inte att finna några liknande motiv för en finansunionen och det går heller inte att påvisa att centraliserat finanspolitiskt beslutsfattande i euroområdet förbättrar budgetdisciplinen eller effektiviserar finanspolitiken. Av dessa orsaker kan man knappast räkna med att planerna på en finansunion kommer att avancera särskilt mycket de närmaste åren och den vägen påverka riksdagens budgetmakt.

Finansministeriet eftersträvar att fortlöpande hålla riksdagen informerad om händelser med koppling till utvecklingen i unionen och euroområdet. Detta gäller även krishanteringen och de anknytande exponeringarna. För rapporteringen av risker och exponeringar i anknytning till det europeiska centralbankssystemet står Finlands Bank eftersom frågorna hör till Finlands Bank i den vedertagna arbetsfördelningen.

RSk 20/2013 rd — Ö 8/2013 rd — ReUB 7/2013 rd — TRO 3/2012 rd

Belöning av högsta ledningen i statliga bolag

Med anledning av anmärkningarna till denna punkt har statsrådets kansli konstaterat följande:

Den statliga ägaren har kraftfullt understrukt betydelsen av måttfullhet i belöningen av verkställande direktörer i statsägda bolag och samtidigt sett till att bolagens möjligheter att konkurrera om kvalificerade ledare inte försämras. Ledningens yrkeskompetens är utan tvivel en mycket kritisk faktor för utvecklingen i ett bolag på en ytterst konkurrensutsatt marknad, inte minst just nu när det allmänna ekonomiska läget kräver att ledningen har särskild kompetens och fingertoppskänsla för att leda företagen ut ur krisen.

Bland annat i de två senaste ställningstagandena om belöningar har finanspolitiska ministerutskottet understrukt vikten av måttfullhet. I det nyaste ställningstagandet sägs det att principen vid nyanställningar av verkställande direktörer ska vara att grundlönen är lägre än för den tidigare verkställande direktören. För att göra avsteg från detta krävs det en grundad anledning. Dessutom för ägarstyrningen regelbundet samtal med bolagsstyrelserna om belöningssystemen och anknytande faktorer.

Hösten 2013 träffade ägarstyrningsminister Heidi Hautala styrelseordförandena för de statsägda kommersiella bolagen och hon underströk vikten av att verkställande direktörernas grundlöner utvecklas måttfullt. Ordförandena höll med ministern om vikten av måttfullhet, i synnerhet i dagsläget när flera företag har varit tvungna att ta till effektivitetsåtgärder för att kunna hålla fast vid sina ekonomiska förutsättningar.

Grundlönen är fortfarande det viktigaste elementet i den samlade belöningen av verkställande direktörer. Enligt en rapport från 2013 står grundlönen för ungefär 95 procent av den samlade belöningen i små bolag, för ungefär två tredjedelar i medelstora bolag och

för knappa 50 procent i stora bolag. I statligt ägda icke-noterade bolag var andelen i snitt kring 85 procent och i börsbolag 40–50 procent.

Den samlade belöningen av verkställande direktörer i statsägda kommersiella bolag har utvecklats måttfullt. Uppgifter från 2013 visar att grundlönerna steg i snitt med 0,3 procent jämfört med 2012, medan den allmänna löneökningen på marknaden i snitt var 6 procent. Dessutom minskade de årliga bonusarna avsevärt, medan de långsiktiga belöningarna i stort sett var oförändrade.

STATSRÅDETS KANSLI

SNELLMANSGATAN 1, HELSINGFORS
PB 23, 00023 STATSRÅDET
tfn 0295 16001
fax 09 1602 2165
julkaisut@vnk.fi
www.vnk.fi/julkaisut

ISBN Tryck 978-952-287-091-9
ISBN PDF 978-952-287-092-6
ISBN EPUB 978-952-287-104-6
ISSN Tryck 0782-6028
ISSN PDF 1799-7828